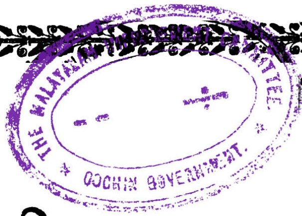
ജാനകീപരിണയം

മലയാളനാടകം

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

കൊച്ചിസംസ്ഥാനത്ത ബഹുമാനപ്പെട്ട ചീഫ്
കോൎട്ട വക്കീൽ, ചിറമ്മർ ചമ്പത്തിൽ
ചാത്തുക്കുട്ടിമന്നാടിയാരാൽ
സംസ്കൃതത്തിൽനിന്ന ശ്ലോകത്തിന്നു ശ്ലോകമായും,
വാക്യത്തിന്നു വാക്യമായും,
മലയാളത്തിൽ
ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തിയത്.

[രണ്ടാം പതിപ്പ കോപ്പി. ൧൦൦൦]

തൃശ്ശിവപേരൂർ
'വിദ്യാവിനോദിനി' അച്ചുക്കൂടത്തിൽ
അച്ചടിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്.
൧൦൬൭

5

[illegible]

2 7

[illegible]

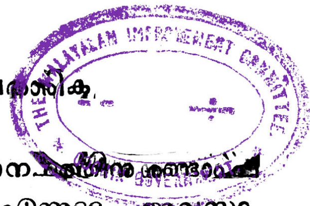
3

[illegible]

5

[illegible]

രണ്ടാം പതിപ്പിൻെറ അവതാരിക.

ഒരു ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്നു, തൻെറ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രണ്ടാം പതിപ്പിൽ ഒരു അവതാരിക എഴുതുക എന്നുള്ള അവസ്ഥ, ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്നു പൂൎണ്ണമായ സാഫല്യം സിദ്ധിച്ചു എന്നുള്ള ചാരിതാൎത്ഥ്യത്തിൻെറ ഒരു പൎയ്യായവാചകമെന്നല്ലാതെ മറെറാന്നുമല്ല. ഭാഷാസാഹിത്യ പണ്ഡിതന്മാരായ കേരളവൎമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ മുതലായ മഹാന്മാരാൽ നൽകപ്പെട്ടതും ഒന്നാം പതിപ്പോടുകൂടി അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതും ആയ സൎട്ടിഫിക്കററുകൾകൊണ്ടും, പുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ കേരളത്തിൽ വിലയുള്ള വൎത്തമാനപത്രങ്ങളും ആ പത്രങ്ങൾ മുഖേനയും എഴുത്തുകൾ മൂലമായും പല യോഗ്യന്മാരും പറഞ്ഞ നല്ല അഭിപ്രായങ്ങൾകൊണ്ടും, പിന്നീട മദ്രാസ്സ സൎവ്വകലാശാലക്കാർ ഈ പുസ്തകത്തെ എഫ്. എ., ബി. എ. ഈ പരീക്ഷകൾക്കു ഒരു പാഠപുസ്തകമായി സ്വീകരിച്ചതുകൊണ്ടുംതന്നെ ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്നു മതിയായ ചാരിതാൎത്ഥ്യത്തിന്ന ഇടയായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ കേരളീയന്മാരുടെ അഭ്യുദയത്തിന്ന് എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും പുരോഗാമികളായി വഴികാണിച്ചുകൊടുക്കുന്ന ആ മഹാന്മാരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്ക സൂക്ഷ്മത്തിൽ കേരളീയന്മാരുടെ ഒരു പ്രതിനിധിസ്ഥാനത്തിൽനിന്ന കൊടുക്കുന്നതിൽ അധികമായ ഒരു വില കരുതുവാൻ പാടില്ലല്ലൊ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കെ ആ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു വേണ്ടപോലെ വിലയും പ്രാബല്യവും സിദ്ധിക്കുന്നത ഗ്രന്ഥം ആൎക്കുവേണ്ടി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയൊ അവരുടെ സ്വീകാരംകൊണ്ടല്ലാതെ മററു വിധത്തിലുണ്ടാവുന്നതല്ലെന്നു ഞാൻ പറയേണമെന്നില്ല.

ഈ രണ്ടാം പതിപ്പിൽ പറയത്തക്കതായ ഒരു ഭേദഗതി ഒന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നാൽ ആദ്യം ഈ ഗ്രന്ഥം എഴുതുന്ന കാലത്തു അഭംഗി എന്നു വിചാരിച്ചു വന്നിരുന്നില്ലാത്തവയും ഇപ്പോൾ പക്ഷാന്തരത്തിൽ അങ്ങിനെ വിചാ

രിക്കപ്പെട്ടു വരുന്നവയും ആയ ഏതാനും ചില പ്രയോഗങ്ങളെ അവിടെയവിടെ ഭേദപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. അങ്ങിനെയുള്ള പ്രയോഗങ്ങളിൽതന്നെയും ചിലതു ഭേദപ്പെടുത്തേണമെങ്കിൽ ആ പദ്യങ്ങൾ തന്നെ മാററി എഴുതേണ്ടി വരുന്നതാകയാൽ കാൎയ്യാന്തരങ്ങൾകൊണ്ടും ഈ പതിപ്പിന്നു തിടുക്കമായ ആവശ്യം നേരിട്ടതുകൊണ്ടും വേണ്ടപോലെ മുഴുവനും ഭേദപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. പ്രൂഫ് വായിക്കുമ്പോൾ ഏതാനും ചില മാററങ്ങൾ ചെയ്യാൻ മാത്രമെ സാധിച്ചിട്ടുള്ളു. അതുകൊണ്ട് ൟ വീഴ്ചയെ മഹാജനങ്ങൾ ക്ഷമിക്കണമെന്ന് ഗ്രന്ഥകൎത്താവിനുവേണ്ടി ഞാൻ അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ഈ അവതാരികയെ അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തൃശ്ശിവപേരൂർ
1076 കൎക്കടകം 18-ാംനു

സി. എസ്സ്. ഗോപാലപ്പണിക്കർ ബി. എ.

സമൎപ്പണം.

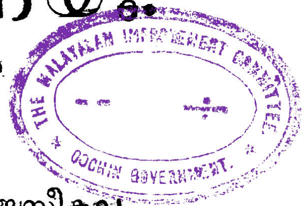
ഈ മലയാളപരിഭാഷാനാടകത്തെ
ബഹുമാനപ്പെട്ട
രാമവൎമ്മ കെ. സി. എസ്സ്. ഐ.
കൊച്ചി വലിയ തമ്പുരാൻ
തിരുമനസ്സിലെ തൃപ്പാദത്തിങ്കൽ
അനുവാദപ്രകാരം
സവിനയം സമൎപ്പിക്കുന്നു.

എന്ന തിരുമനസ്സിലെ ഭക്തിയുള്ള
പ്രജകളിലൊരുവനായ
പരിഭാഷകൻ.

ഭാഗം	വരി	അബദ്ധം	സുബദ്ധം
12	11	പത്സ	പത്മ
16	31	എന്ന്	എന്ന
17	3	വർജ്ജതിൻ	വർജ്ജിതൻ
44	30	നടുവികൽ	നടുവികൽ
56	15	യില്ലാത്തി	യില്ലാത്ത
ടി.	16	ൎയ്യ—അറ	കാൎയ്യ—അറി
65	8	തായിരിക്കാം	താരായിരിക്കാം
68	32	രാത്രീഞ്ച	രാത്രിഞ്ച
76	11	മണ്ടുന്ന	മണ്ടുന്നു
77	3	ഃക്കോകിലം	ക്കോകിലം
81	8	ക്കുന്നിതു	ക്കുന്നുതെ
ടി.	25	പ്പൂവിനു	പ്പൂദള
90	13	വാഴുന്നിതു	വാഴുന്നുപോൽ
93	12	ച്ചൂശ്ശരം	ച്ചൂശരം
98	22	കാതി	ചെവികൾ
ടി.	23	ന്നാനന്ദം	ക്കാനന്ദം
103	3	ൻഠാൽ	ൻററാൽ
111	14	ശിവചാ	ശിവചാപാ
122	12	ന്നിതു	ന്നുതെ
ടി.	30	മറിഞ്ഞു	മറഞ്ഞു
123	23	ന്നിതു	ന്നിതാ
131	2	ലിരടൊലാ	ലിരടൊല
137	3	വായുവാൻ	വായുവാൽ
143	16	കെ	കൊ
147	4	എങ്കാന്ത	എങ്കാന്താ
150	29	വത്സി	വത്സ
153	7	പോയി	പോയ
157	15	ലൊഴുക്കീ	ലൊഴുക്കി
170	27	ചേൻറു	ചേന്ന
172	2	കപീ	കപി
190	23	ന്നിതു	ന്നുതെ

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

ശിവാഭ്യാം നമഃ

ഒന്നായ്പ്പററിയവേദവാങ്മധുകുടിപ്പാനോവ്രജസ്ത്രീകുച
ക്കുന്നിന്നൊട്ടിയചന്ദനപ്പൊടിതുടപ്പാനോരസാലെന്നപോൽ
മന്ദംപൊങ്ങിലയംകലൎന്നമുരളീനാദംമുദാകേട്ടുപൈ
വന്നമ്പോടടിനക്കുമക്കപെടഗോപാലൻെറകാൽപാതുവഃ (1)

അത്രയുമല്ല

‘കൊന്നപ്പൂപ്പൊടിനീക്കിനിന്നടികളിൽച്ചേൎത്തീടിഃനൻയാവകം
നന്നായ്ഭസ്മമതും തുടച്ചുമുലമേൽനിൎമ്മിച്ചുപത്രാംകുരം
വന്നാലുംവെളിയിൽകളിക്കുവതിനെന്നോതീട്ടുമാളീജനം
തന്നെക്കണ്ണുനകൊണ്ടടിക്കുമഗജാപാലിക്കണംനിങ്ങളെ (2)

(നാന്ദിയുടെ അവസാനത്തിൽ)

സൂത്രധാരൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്)

എല്ലാശാസ്ത്രമറിഞ്ഞഹോഭരതസിദ്ധാന്തത്തെയെല്ലാംധരി-
ച്ചുല്ലാസേനവിളങ്ങിടുന്നകവിതാസാരംഗ്രഹിച്ചേററവും
ചെല്ലാൻമുള്ളൊരുസതസമാജമിതുസൽപുണ്യത്തിനാൽലഭ്യമാ
മെല്ലാരാലപിവന്ദ്യമാശ്രിതജനശ്രേയസ്സിനുംഹേതുവാം (3)

അതിനാൽ ശ്ലാഘിക്കത്തക്ക സൽഗുണങ്ങളാൽ പൂൎണ്ണമായിരിക്കുന്ന ഈ സജ്ജനസദസ്സിനാൽക്കൊണ്ട് ഞാൻ കുലക്രമത്താൽ സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന അഭിനയവിദ്യയെ ഭരതാചാൎയ്യമതപ്രകാരം ഇപ്പോൾ കാണിച്ച് എന്നെ കൃതാൎത്ഥനാക്കുന്നുണ്ട്.

(ആകാശത്തിൽ ചെവി കൊടുത്തിട്ട്)

അല്ലയൊ സഭാവാസികളെ! നിങ്ങൾ എന്തു പറയുന്നു?

‘സന്ദൎഭത്തിൽസരളത-
യെന്നല്ലൎത്ഥത്തിലുംരസംപാരം
ചേന്നൊരുപുതുതാംനാടക-
മിൻഭവാനഭിനയിക്കണങ്ങൾക്കായ്?– എന്നൊ (4)

ആശ്ചൎയ്യമാശ്ചൎയ്യം! ചിത്തമെന്നുടെയേതിക-
ലെത്തിയെന്നാലതികലെ
സത്തുകൾക്കുമഭിപ്രായ-
മൊത്തതും ദൈവകല്പിതം (5)

(അണിയറക്കു നേരെ നോക്കീട്ട്) ആൎയ്യെ! ഇവിടെ വരൂ.

നടി— (പ്രവേശിച്ച്) ആൎയ്യ! ഇതാ ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നു.

സൂത്രധാരൻ— മാന്യന്മാരായ ഈ സഭാവാസികളുടെ കല്പന കേട്ടില്ലേ?

നടി— (ദീൎഘശ്വാസത്തോടുകൂടി) കേട്ടു, കേട്ടു. എന്നാൽ അങ്ങയുടെ സഹോദരീപുത്രനായ 'കളഹംസനു' വിവാഹം ചെയ്യാനായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന എന്റെ പുത്രിയായ 'കമലിനി'യെ ദുഷ്ടനായ 'മഹാമായ'നെന്ന കുശീലവൻ വ്യാജത്താൽ കളഹംസന്റെ വേഷം ധരിച്ച് അപഹരിപ്പാൻ പോകുന്നതായി കേൾക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് കമലിനിയുടെ മനോരഥം എങ്ങിനെ നിൎവ്വിഘ്നമായി ഭവിക്കുമെന്ന് ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു.

സൂത്രധാരൻ— ആൎയ്യെ! വ്യസനിക്കേണ്ട, ഞാൻ 'ബൃഹൽബലൻ'എന്ന നടനെ കമലിനീകളഹംസന്മാരുടെ വിവാഹം നടത്തുവാൻ മദ്ധ്യസ്ഥനായി നിയമിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കളവായൊരുവന്റെരൂപമന്യ-
നുളവായീടിലുമെന്തഹംനിയുള്ള
കളഹംസനുവിദ്യയിൽപടുത്വം
കളവല്ലുണ്ടതുതന്നെവേൎതിരിക്കും (6)

അതിനാൽ ഒരാ സഭയെ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാനായി ഭവതി ഈ വസന്തകാലത്തെത്തന്നെ ഉദ്ദേശിച്ചു സംഗീതമാരംഭിക്കു.

ഇപ്പോൾ, തൻകൊക്കുകൊണ്ടുതളിർകൊത്തിയടുത്തുവാഴും
പെണ്കോകിലത്തെയനുസൃത്യമദേനകൂകി
മാകൊമ്പിലേഷകുയിൽവണ്ടുകളെസപക്ഷ-
വൻകാററിനാൽദ്രുതമകററിരമിച്ചിടുന്നു (7)

നടി— അങ്ങിനെയാകട്ടെ, എന്നാൽ മാന്യന്മാരായ ഒരം സഭാവാസികളുടെ കല്പനയ്ക്കു് അനുരൂപമായ നാടകം ഏതാണെന്ന് ഞാൻ ആലോചിച്ചിട്ടും അറിയുന്നില്ല.

സൂത്രധാരൻ— (ചിരിച്ച്) ഭവതി അതിനെ മറന്നുവോ? ഇയ്യിടെ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട 'ജാനകീപരിണയം' എന്ന നാടകത്തെ ഭവതിയ്ക്ക് അഭ്യസിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെ?

നടി— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ അങ്ങ് എന്നെ ഇപ്പോൾ ഓർമ്മപ്പെടുത്തി. സമുദ്രത്തിൽനിന്ന് ചന്ദ്രനെന്നപോലെ മഹാനുഭാവനായ 'യജ്ഞരാമ' ദീക്ഷിതരിൽനിന്നുത്ഭവിച്ച 'രാമഭദ്ര' ദീക്ഷിതരല്ലെ ആ നാടകത്തെ നിർമ്മിച്ചത്?

സൂത്രധാരൻ— ആര്യെ! ഭവതി പറയുന്നത് സംസ്കൃത നാടകത്തെ കുറിച്ചല്ലെ? ആ നാടകത്തെത്തന്നെ മലയാളികളുടെ വിനോദത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ട് 'ചെമ്പത്തിൽ ചാത്തുക്കുട്ടി മന്നാടിയാർ' മലയാള ഭാഷയിലാക്കീട്ടില്ലെ. ഞാൻ പറഞ്ഞത് അതിനെക്കുറിച്ചാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മലയാളികൾ അധികമുള്ള ഈ സദസ്സിൽ അതിനെത്തന്നെയാണ് ഉപയോഗിക്കേണ്ടത്.

നടി— (ഓർമ്മയോടുകൂടി) ഓ! ഞാൻ തെററി ധരിച്ചുപോയി ആര്യെ! എന്നാൽ അന്യന്റെ കവിതയെ മറെറാരു ഭാഷയിൽ ആക്കുന്നതുകൊണ്ട ആ കവിക്ക് എന്താണ് ഒരു യോഗ്യത സിദ്ധിക്കുന്നത്?

സൂത്രധാരൻ— ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! ഒരു ഭാഷയിലുള്ള കവിതയെ മറെറാരു ഭാഷയിലാക്കുന്നതു തന്നെ പ്രയാസമാണ്. വിശേഷിച്ചും സംസ്കൃത ഭാഷയിലുള്ള കവിതയെ മലയാള ഭാഷയിലാക്കുന്നത് മഹാ പ്രയാസം തന്നെ.

നടി— ആര്യെ! മലയാളഭാഷയിൽ കവിതയ്ക്ക് എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇത്ര പ്രയാസം?

സൂത്രധാരൻ— (ചിരിച്ച്) കേൾക്കു! കവിതാവിഷയത്തിൽ—

ഒന്നായ്ചേക്കയുമാംപദങ്ങളിടവിട്ടെങ്ങെങ്കിലുംചേർത്തിടാം [ളെ
പിന്നിൽചേർത്തവിശേഷണങ്ങളുടെമുൻചേക്കാംവിശേഷ്യങ്ങ
പിന്നെപ്രാസവുമത്രവേണ്ടവളരെക്കിട്ടുംപദംസംസ്കൃതേ
എന്നാൽകേരളഭാഷയിങ്കലിതുപോലല്ലായ്കയാൽദുർഘടം (8)

നടി— ശരി തന്നെ, പ്രയാസമുള്ള പ്രവൃത്തിയാണെല്ലാം യോഗ്യതയ്ക്കു കാരണം.

സൂത്രധാരൻ— കണ്ടാലും ഇപ്പോൾ,

ശ്രീരാഘവൻചരിതവൎണ്ണനയാൽപവിത്രം
പാരംപ്രബന്ധമിതഹോകവിയോപ്രസിദ്ധൻ
നേരേവസിപ്പവരിലത്രരസജ്ഞരല്ലാ_
താരുള്ളഭാഗ്യപരിണാമമിതൊക്കയുംമേ (9)

അതിനാൽ ഭവതി ഗാനം ചെയ്യലും.

നടി— അങ്ങിനെ തന്നെ (ഗാനം ചെയ്യുന്നു)

കാന്തകളിഹചാൎത്തുന്നു
കുന്തലതിൽബകുളപുഷ്പമാലകളെ
കാന്തനുസുരതാന്തത്തിൽ
ശ്രാന്തിയകററുന്നിതാശ്ശുതൽഗന്ധം (10)

അത്രയുമല്ല, സുരതശ്രാന്തകളാകിയ
തരുണികൾമന്ദംതണുത്തുജനല്കൂടെ
വരുമൊരുവായുവിനെശ്രമ
ഹരണനിമിത്തംമുദാസ്തുതിക്കുന്നു (11)

വേറെ ഒന്നുകൂടി... (എന്ന് പകുതിപറഞ്ഞ്, പേടിച്ചുവിറയ്ക്കുന്നു)

സൂത്രധാരൻ— നിൻഭംഗിയേറുന്നൊരുപാട്ടുമൂലം
സ്തംഭിച്ചുകൊണ്ടിസ്സഭവാണിടുന്നു
ഡംഭംനടിക്കേണ്ടൊരുനീവൃഥൈവ
കിംഭീതികയ്ക്കൊണ്ടുവിറച്ചിടുന്നു? (12)

നടി— അങ്ങ് കാണുന്നില്ലേ. ഇതാ ഒരു രാക്ഷസൻ ഇവിടയ്ക്കു തന്നെവരുന്നു. അതിനാൽ ഞാനെങ്ങിനെ ഭയപ്പെടാതിരിക്കുന്നു? (എന്ന് മറെറാരേടത്തു ചെല്ലുന്നു)

സൂത്രധാരൻ— (നോക്കീട്ട്) ആൎയ്യേ! ഭയപ്പെടേണ്ട! രാവണാനുചരനായ സാരണൻെറ വേഷം ധരിച്ച് രംഗത്തിലേക്കു വരുന്ന ഇവൻ എൻെറ സ്നേഹിതനായ ഒരു നടനാണ്. അതുകൊണ്ട് മേൽ വേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികൾക്ക് നമ്മളും തയ്യാറായിരിക്കുക.

(എന്ന രണ്ടുപേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവന

(അനന്തരം സാരണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സാരണൻ— (നേരേനോക്കി സന്തോഷത്തോടുകൂടി) സകല ദേ

വാസുരന്മാരാലും വന്ദിക്കപ്പെട്ട പാദപത്മങ്ങളോടുകൂടിയ 'രാവണ'മഹാരാജാവായ സ്വാമിയാൽ വൎത്തമാനം അറിവാനായി മിഥിലാപുരത്തിന്ന് അയയ്ക്കപ്പെട്ട 'ശുകൻ' ഇതാവരുന്നു.

ശുകൻ— (പ്രവേശിച്ച്) ആൎയ്യനായ സാരണനൊ.

സാരണൻ— തന്നോട കല്പിച്ചിട്ടുള്ള കാൎയ്യം സഫലമായൊ?

ശുകൻ— അതെല്ലാം ഞാൻ പറയാം. അങ്ങിപ്പോൾ എവിടെക്കാണ് പുറപ്പെട്ടത്?

സാരണൻ— മഹാരാജാവ് എന്നോട കല്പിച്ചു.

ശുകൻ— എങ്ങിനെ?

സാരണൻ— 'യാഗഭൂമിയിൽനിന്നു ജനിച്ച ലോകസുന്ദരിയായ സീതയെ ജനകരാജാവ് പുത്രിയാക്കി വളൎക്കുന്നതായി കേൾക്കുന്നു, അവളെ [ഇനിക്കുവേണ്ടി ജനകരാജാവിനോട നീ ചെന്നു ചോദിക്കണം' എന്ന്.

ശുകൻ— ആശ്ചൎയ്യം! അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനുകൂടി മനുഷ്യനിൽപോലും അപൂൎവ്വമായി ഒരു വിനയം ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നു.

വിണ്ണോർനാരികളെപ്പിടിച്ചുബലമാൎക്കൊരാഗ്രഹംചേൎപ്പതാ-
ണണ്ണിപ്രായമതിങ്കൽമണ്ണുകളിയവ്വണ്ണംവിളങ്ങുംപ്രഭു
തിണ്ണംജാനകിതന്നെയെന്തപഹരിപ്പാനായ്നിനൎക്കാഞ്ഞതുമു-
ക്കണ്ണൻതന്നുടെഭക്തനെന്നുജനകൻതന്നിൽപ്രിയംമൂലമോ (13)

സാരണൻ— അതെ.

ശുകൻ— അങ്ങ് ഇവിടത്തെ വൎത്തമാനം കേൾക്കു.

സാരണൻ— പറയു.

ശുകൻ—

തന്നേസീതയ്ക്കുരാഗംശുഭഗുണനിധിയാംരാമനിൽസംഭവിച്ചു
മന്നൻവംശത്തെയോൎത്തജ്ജനകനുമതിനെക്കേട്ടടൻസമ്മതിച്ചു
എന്നല്ലുള്ളത്തിൽനക്തഞ്ചരവരനെഭയപ്പെട്ടവൻനിശ്ചയിച്ചു
മുന്നംസ്വൎഗ്ഗത്തെനിൎമ്മിച്ചൊരുമുനിയെവിവാഹംനടത്തീടുവാ
[നും (14)

സാരണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) കാലത്തിന്റെ

വൈപരീത്യം അത്ഭുതംതന്നെ. നമ്മുടെ സ്വാമിയിങ്കൽ സംധുത്വവും ജനകങ്കൽ കപടവും പിന്നെയൊ?

ശൂകൻ— ആ വിശ്വാമിത്രമുനി താൻ യാഗം ചെയ്യുന്നു എന്ന് വ്യാജം പറഞ്ഞ് ഭാൎയ്യാപുത്രന്മാരോടുകൂടി ദശരഥരാജാവിനെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ പോയിരിക്കുന്നു. മുമ്പേതന്നെ ക്ഷണിക്കപ്പെട്ട ജനകരാജാവ് തന്റെ അനുജനായ കുശധ്വജനെ മിഥിലാപുരത്തിൽ ഇരുത്തി യാഗം കാണ്മാൻ എന്നുള്ള വ്യാജത്താൽ പുത്രികളോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽ ചെന്നിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— എന്നാൽ പൂജ്യനായ ഈ മഹൎഷി സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹത്തെ നടത്തുമെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എങ്ങിനെയെങ്കിലുമാകട്ടെ ഞാൻ രാജകല്പനയെ അനുഷ്ഠിപ്പാനായി വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലേക്കു തന്നെ പോകുന്നു; അവിടെയാണെല്ലൊ ജനകൻ വസിക്കുന്നത്.

ശൂകൻ— അവിടെ ചെന്നിട്ട് എന്താ പ്രയോജനം?

സാരണൻ— അങ്ങിനെയല്ല,

ധാതാവിന്റെകുലേജനിച്ചവളരെസ്സനാത്തുമുണ്ടാഞ്ഞയി-
ന്നേതെന്നാലതുകേൾക്കമിസ്സനിഹമറെറന്തിത്രയോഗ്യൻപ്രഭു
ചോദിച്ചാൽമകളെക്ഷണാലനുവദിച്ചീടാത്തതാർ?

ശൂകൻ— * * * * എങ്കിലും
സീതാചിത്തവിരോധമായനുവദിക്കില്ലെന്നുമേമൈഥിലൻ (15)

സാരണൻ— (അല്പം ആലോചിച്ച്)

ലങ്കേശന്റെസമൃദ്ധിയുള്ളകുലമൊട്ടോത്തീലയെന്നാകിലും
തൻകയ്യാൽഭുവനംജയിച്ചചരിതംകേൾക്കാതിരുന്നീടുമൊ
എങ്കിൽശൂരനതായരാവണനെവിട്ടേററംമനുഷ്യാൎഭകൻ
തങ്കൽകാമമിവണ്ണമെങ്ങിനെധരാപുത്രിക്കഹോജാതമായ്(16)

(ദീൎഘശ്വാസംവിട്ട്) അതിനാൽ മുമ്പിൽ സീതക്ക് രാമനിലുണ്ടായിരിക്കുന്ന സ്നേഹബന്ധത്തെ വേർപെടുത്തേണ്ടതും പിന്നെ നമ്മുടെ സ്വാമിയിങ്കൽ ചേൎക്കേണ്ടതുമാണ്.

ശൂകൻ— ഇത് ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

സാരണൻ— എന്നാൽ സീതയെ ലഭിക്കുവാൻ ഉപായം എന്താ

ണ്? (എന്ന് ആലോചന നടിച്ച് സന്തോഷത്തോടുകൂടി)
രാജാരാമവപുസ്സെട്ടത്തവളെമുൻവഞ്ചിക്കണംമായയാൽ
വ്യാജേനാപഹരന്തിരാക്ഷസർബലംകൊണ്ടെങ്കിലുംസ്ത്രീകളെ
ഓജസ്സാദികൾകണ്ടുപിന്നുപതിയിൽസന്തുഷ്ടയാംപുത്രിയാൽ
രാജാശങ്കരഭക്തനായവരനിൽസന്ത്രാന്തനാംമൈഥിലൻ (17)

അതുകൊണ്ട് വിശ്വാമിത്രവേഷംധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടുകൂടി രാമവേഷം ധരിച്ച രാവണമഹാരാജാവിനെ ജനകസമീപത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണ്.

ശുകൻ— ആര്യ! അങ്ങയുടെ ആലോചന നന്നായി. എന്നാൽ അയോദ്ധ്യയ്ക്കു ചെന്നിരിക്കുന്ന ആ ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണൻ തിരിയെ വരുന്നതിനെ മുടക്കണം.

സാരണൻ— വത്സ! നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്. അത് താടകയെക്കൊണ്ടല്ലാതെ മററാരാൽ സാധിക്കും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ആയിരമാനകൾബലമു-
ള്ളായവളെംളിവിങ്കൽനിന്നുപോരാട്ടം
മായയൊഴിഞ്ഞതഥകണ്ടാൽ
സ്ത്രീയെന്നാരും വധിക്കയില്ലവളെ (18)

ശുകൻ— എന്നാൽ അങ്ങ് താടകയെ ആ കാര്യത്തിന്നു പറഞ്ഞയക്കുക. ഞാൻ ഈ വർത്തമാനത്തെ മഹാരാജാവിനോട അറിയിക്കാം. (എന്നു പോയി)

സാരണൻ— (നേരേനോക്കി അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) വിചാരിച്ചുടനെ ആര്യയായ താടകയെ കാണമാറായല്ലൊ. ഇതാ ഇവൾ,

കാറെല്ലാംകടൽമേലചാർത്തിയകുചാഘാതത്തിനാൽനീക്കിവാ-
യോരത്തൊട്ടിയമാംസലോലകഴുപക്ഷാഘാതവാതങ്ങളാൽ
ഘോരംചിന്നിയകുന്തളോടലറിവായേററംപിളന്നംഭയ- [ൾ
ന്നാരാത്സിദ്ധവധൂക്കൾവിട്ടൊഴിയുമാകാശത്തിൽനിന്നെത്തിനാ

(അനന്തരം മേൽപ്രകാരമുള്ള രൂപത്തോടുകൂടി താടക പ്രവേശിക്കുന്നു)

സാരണൻ— (അരികിൽ ചെന്ന്) ആര്യേ! ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

താടക— സാരണനൊ, എന്നാൽ ദീൎഘായുസ്സായി ഭവിക്ക.
സാരണൻ— എവിടെക്കായിട്ടാണ് പുറപ്പെട്ടത്?
താടക— വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ബന്ധുവായും ശിവഭക്തനായുമിരിക്കുന്ന പരശുരാമനാൽ അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട, ശിവഭക്തനായ രാവണമഹാരാജാവിൻെറ കല്പനയാൽ 'യാഗം മുടക്കരുത്.' എന്ന് പുത്രനായ മാരീചനോടു പറവാനായിട്ടാണ്.
സാരണൻ— (ചിരിച്ച്) ക്ഷത്രിയ ബ്രാഹ്മണനായ ആ വിശ്വാമിത്രൻെറ ഉപായം കേമം തന്നെ. ആയ്യേ! യാഗമാണ് എന്ന് വ്യാജം പറഞ്ഞ് സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹം നടത്തുവാൻവേണ്ടി ജനകൻേറയും വിശ്വാമിത്രൻേറയും ഉപായമാണിത്.
താടക— എന്തിനായിട്ട് വ്യാജം പറയുന്നു?
സാരണൻ— മഹാരാജാവ് സീതയെ ചോദിക്കുമെന്നു വിചാരിച്ച്.
താടക— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ മഹാരാജാവിനു വേണ്ടി ഞാൻ തന്നെ ജാനകിയെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുവരാമെല്ലൊ.
സാരണൻ— അങ്ങിനെ വേണ്ട!

ജനകജയെബലാൽഹരിക്കിലൊട്ടും
മനമതവൾക്കുരമിക്കയില്ലദേവേ
ജനകനൃപനിലുള്ളശൈവമോദാ-
ലനുമതമല്ലതുരാക്ഷസേശ്വരന്നും (20)

എന്നു മാത്രമല്ല,
ഹേമത്താൽപുണരുവതിന്നുരംഭയെത്താൻ
കാമിച്ചോരളവുഹിമാദ്രിയിങ്കൽവെച്ച്
സ്വാമിക്കന്നുടനവളേകിയോരുശാപാൽ
കാമിക്കാത്തവളെബലേനതൊട്ടുകൂടാ (21)

എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു)
താടക— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! നിൻെറ ആലോചന നന്നായിരിക്കുന്നു.

ഈവിധമെങ്കിൽജാനകി-
രാവണനുടെകയ്യിലാകുമതുന്നുനം
ആവതുമിങ്ങുചതിപ്പാൻ
ഭാവിച്ചവരെച്ചതിപ്പതാണുചിതം (22)

ഞാനും മാരീചനും അവന്റെ അനുചരന്മാരുംകൂടി രാത്രിയിൽ മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുന്ന ആ മഹർഷിയെ സംഹരിക്കാം. നീയും ലങ്കാപുരത്തിൽചെന്ന് മഹാരാജാവിനെ പുറപ്പെടീക്ക്. (എന്ന് പോയി)

സാരണൻ— അടലിലുറയ്ക്കൊലജയമെ-
ന്നുടനതിനാൽതാടകയ്ക്കുതുണയായി
പടയോടങ്ങതിമായാ
പടുവാംമാരീചനെദ്രുതമയക്കാം (23)

(എന്നുപോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാംഗം

(അനന്തരം വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും സാരണനോടുംകൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാവണൻ—

കാണാംസീതയെയെന്നുകണ്ണിരുപതും തേടുന്നുമേകൌതുകം
ക്ഷോണീനന്ദിനിതന്നെയൊന്നുപുണരാമെന്നങ്ങനേകൈകളും
കാണമ്പോളവൾനിന്ദ്യമെന്നുകരുതുംരൂപംവെടിഞ്ഞീവിധം
താണുള്ളോരുമനുഷ്യരൂപമധുനാകഷ്ടംധരിക്കാറുമായ് (24)

എന്നുമാത്രമല്ല,

ക്ഷോണീശൻശിവഭക്തനെന്നുജനകൻതന്നിൽപ്രിയംമൂലമായ്
കാണിക്കാതെമറച്ചഹോസഹജമാംരൂക്ഷതചമിന്നിങ്ങിനെ
ഏണാക്ഷീമണിമൂലമായനുചിതംരൂപംധരിച്ചീടുവാൻ
നാണത്തോടഭിമാനവുംബതകളഞ്ഞീടേണ്ടുന്നാനെങ്ങിനെ (25)

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! മാനക്കേടാണെന്ന് വ്യസനിക്കേണ്ട.

മുന്നമങ്ങുദമയന്തിയെവേൾപ്പാൻ
ചെന്നുദിക്പതികളിങ്ങിനെതന്നെ
ഇന്നുചൊല്ലുകളുപോലെഭവാനും
നന്നുമാർഗ്ഗമിതുനൂതനമല്ല (26)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ദിക്പാലന്മാർക്ക് ദമയന്തിയെ എങ്ങിനെയൊ, അതുപോലെ

മഹാരാജാവിന്നു സീതയെയും അപേക്ഷിച്ചാൽകൂടി ലഭിക്കയില്ല. [പ്രകാശം]

രാമൻതന്നിലതീവരാഗമിയലുംസീതയ്ക്കഹോനിൻെറമൽ
കർമ്മംചെറ്റവളവാക്കവാനൊരുവിധംപോറില്ലുപായങ്ങളാൽ
പ്രേമംതേജനകങ്കലത്രവളരെക്കാണുന്നുതന്മൂലമായ്
നാമിന്നോർത്തുതന്നെമാർഗ്ഗമുചിതംപ്രാപിക്കവാൻസീതയെ

രാവണൻ— എന്നാൽ അങ്ങിനെയാകട്ടെ, നിങ്ങളുടെ വാക്കിനെ ഞാൻ ലംഘിച്ചുകൂടല്ലൊ സാരണ! താൻ ചെന്ന് യാത്രയ്ക്കായി പുഷ്പകവിമാനത്തെ കൊണ്ടുവരു.

സാരണൻ— കല്പനപോലെ. (എന്നുപോയി പുഷ്പകവിമാനത്തോടുകൂടി പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവെ! ഇതാ വിമാനത്തെ വരുത്തിയിരിക്കുന്നു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ—

ബന്ദിസ്ത്രീനെടുവീർപ്പിനാൽമലിനമാംമുക്താസരംചുററിലും
നന്നായ്ത്തൂങ്ങിവിളങ്ങിമായയിൽമറഞ്ഞുള്ളോരുയാനംതവ
വന്നീടുന്നുനഭസ്സിൽനിന്നുകലരുംതൻഗന്ധമെന്നോർത്തഹോ
മുന്നേദിക്ജയസാക്ഷിയാമിതിലടിക്കുന്നില്ലകാററംഭയാൽ (28)

രാവണൻ— (നോക്കീട്ട് കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) ദുർബ്ബലനെന്നപോലെ ചോരവൃത്തിയെ അനുസരിക്കയാൽ ഇപ്പോൾ ഈ രാവണൻ പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നു? എന്ന് എൻെറ മേലുള്ള വിശ്വാസത്താലായിരിക്കാം ഈ വിമാനവും തൻെറ പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നത്, എന്നു തോന്നുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ:

ദൂരാൽതന്നെതിരിഞ്ഞുപോംഗ്രഹവിമാനൌഘം,സദാഝിണ്ഡി
പാരാതങ്ങുമുഴക്കുമേസുരവധൂവൃന്ദം,സുരന്മാർതൊഴും [മം
ഘോരംരാക്ഷസരാകവേമദമൊടക്കും,സിദ്ധവിദ്യാധര-
ന്മാരുംവാഴ്ത്തുമിതിങ്കൽമുന്നമധുനാകാണുന്നതില്ലൊന്നുമെ (29)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! ഇങ്ങിനെ കരുതേണ്ട! ഇഷ്ടമുള്ള രൂപം ധരിച്ച് വശീകരിക്കപ്പെട്ട ജാനകിയുടെ പാണിഗ്രഹണമഹോത്സവം കഴിച്ച് ജഗദീശ്വരനായ വരനെ ലഭിച്ചു എന്ന് ജനകൻ സന്തോഷിച്ചശേഷം തിരുമനസ്സിലെ പ്രഭാവംകൊണ്ടു സന്തുഷ്ടയായ ജാനകിയോടുകൂടി തിരുമന

സ്സുകൊണ്ട് തിരിയെ എഴുന്നെള്ളുമ്പോഠം ഒരം വിമാനവും പൂൎവ്വസ്ഥിതിയെ തന്നെ പ്രാപിക്കും. അതിനാൽ മഹാരാജാവ് ഇതിങ്കൽ ആരോഹണം ചെയ്യാം.

(രാവണൻ വിദ്യുജ്ജിഹ്വസാരണന്മാരോടുകൂടി വിമാനാരോഹണത്തെ നടിക്കുന്നു)

സാരണൻ— കണ്ടാലും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കണ്ടാലും.

യാനംലങ്കയിൽനിന്നുതേവെളിയിൽവന്നിട്ടുംവിഭോ!ഭീതിയാൽ
മീനാദ്യങ്ങളുമുള്ളിലാക്കിയിളകുന്നില്ലൊട്ടുമംഭോനിധി
നൂനംചന്ദനവല്ലിതൻതളിരിളക്കിടുന്നുകാററല്പമായ്
വാനിൽഭാസ്കരബിംബവുംമണിമയക്കണ്ണാടിപോൽഭാസതേ (30)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഇതിലെന്താണ് ഇത്ര ആശ്ചൎയ്യം? കൈലാസപൎവ്വതത്തെ എടുത്തു പന്താടുകയും ദേവേന്ദ്രനെ പിടിച്ചു കാരാഗൃഹത്തിലിടുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മഹാമായാനിപുണനായ രാവണമഹാരാജാവിന്ന്.

രാവണൻ— (ആലോചിച്ച്)

കൈലാസത്തിനുമുന്നിലെൻകരബലംകാണിച്ചുഞാനാശുദിക്-
പാലന്മാരുടെമുന്നിലായുധബലംകാട്ടീടിനേൻമുന്നമെ
കോലംമാററുവതിന്നുമായയിലിനിയ്ക്കുള്ളോരുസാമൎത്ഥ്യമി-
ക്കാലംമൈഥിലനോടുകാട്ടണമിതോകാട്ടീലമുന്നെങ്ങുമേ (31)

സാരണ! അതിനാൽ ഈ വിമാനം വേഗത്തിൽ ഗമിക്കട്ടെ.

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! ഈ വിമാനം അതിവേഗത്തിൽ പൊങ്ങുന്നതിനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കാണുന്നില്ലെ.

യാനംവേഗേനപൊങ്ങുന്നളവുമലകളോടൊത്തതാരങ്ങളോടും
വാനംപോരുന്നപോലും,വരയൊടുസമമാമാഴിയാൽചൂഴുമൂഴി [ദ്രി
സ്ഥാനാൽതാഴുന്നപോലും,തരുശിലകഠംനിറഞ്ഞുള്ളപൂൎവ്വാപരാ
താനേതോന്നുന്നുധാത്രീതലമതിലമരുമ്പോലയും,കണ്ടുകൊഠംക

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഹെ! അതിവേഗമുള്ള വിമാനത്തിൻെറ ഒരു ക്ഷണംകൊണ്ടുതന്നെ നോം പരിപക്വഫലങ്ങളാൽ പരിപൂൎണ്ണങ്ങളായും മനോഹരങ്ങളായുമുള്ള പലവിധ വൃക്ഷസമൂഹങ്ങഠംകൊണ്ടു നാലുഭാഗവും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടും, അതിശാന്തങ്ങളായ പക്ഷിമൃഗഗണങ്ങളാൽ പൂൎണ്ണമായുള്ള സമീപകാ

നനത്താൽ ചൂഴപ്പെട്ടും, പുണ്യമായുമിരിക്കുന്ന ഈ വിശ്വാമിത്രാശ്രമസ്ഥാനത്തെ പ്രാപിച്ചുവൊ? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ

ചൊല്ലാൎന്നുള്ളിതുകൌശികീനദിയിതിൻവെള്ളംമലത്താഴ്വര-
ക്കല്ലിൽകൊണ്ടുതെറിച്ചിതാനിബിഡമായ്പ്പാനീരകുഞ്ജങ്ങളിൽ
ചെല്ലുന്നൂ,മദമാൎന്നുപക്ഷികളിതിൽക്കൂകുന്നു,ലീലാദ്രുശാ-
ഖല്ലിത്തണ്ടുകൾതുമ്പികൊണ്ടിഹവലിച്ചീടുന്നുകാട്ടാനകൾ (33)

രാവണൻ— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി സാരണനോട്)

ആകണ്ഠംനീരിലാഴുംമുനികളുടെജടാഭാരമാടുന്നനേരം
കോകദ്വന്ദ്വങ്ങൾപേടിച്ചുഴറിനഭസിശബ്ദിക്കുമിദ്ദിക്കിലായി-
ആകാശംവിട്ടിറങ്ങീടണമവനിയിലിപ്പുഷ്പകംപത്സഗന്ധൈ-
സ്സാകംകാററത്രവീശുന്നിതുജനകസുതാശ്വാസസൌരഭ്യമോടും

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! അഭിപ്രായംപോലെ ഒരം വിമാനം ഇറങ്ങി. അതുകൊണ്ട് നമ്മളും ഇതിൽനിന്ന ജനസഞ്ചാരഹീനമായും മനോഹരമായുമിരിക്കുന്ന ഒരം കൌശികീ നദീതീരത്തിലിറങ്ങുക. (എല്ലാവരും വിമാനത്തിൽനിന്ന ഇറങ്ങുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

രാവണൻ— നോം വരുന്നതുവരെ ഒരം വിമാനം ഇവിടെത്തന്നെ അദൃശ്യമായിരിക്കട്ടെ.

സാരണൻ— ഇനി നോം ഒരം പ്രദേശങ്ങളിൽ തിരസ്കരണീവിദ്യകൊണ്ട് ദേഹത്തെ മറച്ചു സഞ്ചരിക്കേണ്ടതാണ്. എന്തെന്നാൽ-

മരവിരിമൃഗത്തോലുംകൊമ്പിൽധരിച്ചുചുവട്ടിലായ്
പരിചൊടുപുലിത്തോലുംദൎഭാസനങ്ങളുമാൎന്നിഹ
മരനിരനിറഞ്ഞെങ്ങുംഭംഗ്യാവിളങ്ങുകമൂലമായ്
കരുതുകിതുതാൻവിശ്വാമിത്രാശ്രമംപരമോത്തമം (35)

രാവണൻ— സാരണൻ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇവിടത്തെ ജനശ്രുതിയെ നോം ഗൂഢമായി ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്.

(വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ കണ്ണടച്ചു തിരസ്കരണീവിദ്യയെ ധ്യാനിക്കുന്നു)

രാവണൻ— സമിത്തുകളേയും ദൎഭകളേയും കയ്യിൽ പിടിച്ചു സമീപത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ടു രണ്ടു ബ്രഹ്മചാരികൾ ഇവിടക്കു തന്നെവരുന്നു. ഇവരാരാണ്?

സാരണൻ— ഇവർ വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ശിഷ്യന്മാരായിരിക്കണം.

(അനന്തരം രണ്ടു ബ്രഹ്മചാരികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഒന്നാമൻ— അയോദ്ധ്യയ്ക്കു എഴുന്നെള്ളിയിരിക്കുന്ന കുലപതിയായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി അഗ്നിശരണത്തിങ്കൽ അഗ്നിപരിചരണത്തിന്നായികൊണ്ട് എന്നെ നിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ ഈ കൌശികീതീരത്തിൽനിന്നു സമിത്തുകളേയും ദർഭകളേയും എടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്നു.

(എന്ന് ചുററിനടക്കുന്നു)

രണ്ടാമൻ— ജനക മഹാരാജാവിന്റെ പുരോഹിതനായ ശതാനന്ദമഹർഷിയുടെ കല്പനയാൽ ഞാൻ സമിത്തുകളേയും ദർഭകളേയും സമ്പാദിച്ച് ജനക മഹാരാജാവിന്റെ വാസസ്ഥലത്തേക്കു പോകുന്നു. (എന്ന് ചുററി നടന്നുകൊണ്ട്) സഖേ സത്യവ്രത! ജനകമഹാരാജാവിന്ന് ഇനി എത്രനാൾ ഈ വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽ താമസമുണ്ട്? പറയു.

സത്യവ്രതൻ— യാഗം ചെയ്വാൻ വിചാരിക്കുന്ന ഞങ്ങളുടെ കുലഗുരുവിന്റെ അവഭൃഥസ്നാനമഹോത്സവം അവസാനിക്കുന്നതുവരെ.

രാവണൻ—സാരണ! വിശ്വാമിത്രന്റേയും ശതാനന്ദന്റേയും ശിഷ്യന്മാരാണിവർ. അതിനാലിവർ വിശ്വാസത്തോടുകൂടി സംസാരിക്കുന്നതിനെ നോം മറഞ്ഞുനിന്നു തന്നെ കേൾക്കുക.

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ തിരസ്കരണീവിദ്യാപ്രയോഗത്തെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കാണുന്നില്ലെ? പിന്നെ നോം മറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതെന്തിന്?

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) വിദ്യയുടെ മാഹാത്മ്യം അത്ഭുതം തന്നെ. ജനങ്ങൾ നമ്മെ കാണുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, നമ്മുടെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നതുമില്ല.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! നമുക്ക് ധൈര്യത്തോടുകൂടി സഞ്ചരിക്കാം.

രണ്ടാമൻ— സഖെ സത്യവ്രത! യാഗവിഘ്നം ചെയ്യുന്ന രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽവെച്ച് വിശ്വാമിത്രമഹർഷി എങ്ങിനെയാണ് യാഗമാരംഭിക്കുന്നത്?

സത്യവ്രതൻ— സഖെ ദേവവ്രത! കേൾക്ക.

പുത്തൻസ്വൎഗ്ഗത്തെനിൎമ്മിപ്പളവധികരുഷാ
ദേവവൃന്ദങ്ങൾപേടി
ച്ചൊത്തെല്ലാംവന്നുമുന്നിൽഗ്ഗുണഗണമതുവാ
ഴ്ത്തീടുമിത്താപസൻെറ
കത്തുംകോപത്തെയെല്ലാംകമലജനുടനേ
സത്യലോകത്തിൽനിന്നി
ങ്ങെത്തിത്താന്തന്നെകയ്യാൽകരമതുതടവി-
ക്കൊണ്ടഹോതീൎത്തുമുന്നം (36)

അത്ര യോഗ്യനായും മഹാ തപസ്വിയായുമിരിക്കുന്ന ഒരു വിശ്വാമിത്രമഹൎഷിക്ക രാക്ഷസന്മാരെന്നുള്ള ഭയം എന്തുമാത്രം?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— സാരണ! ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലെ?

സാരണൻ— അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് മഹാരാജാവ് ആ വിശ്വാമിത്രമുനിയെ എതിൎക്കുവാൻ പലവിധമായ പ്രയോഗങ്ങൾ ശീലമുള്ള മാരീചനെ നിശ്ചയിച്ചത്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അത് നന്നായി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ:

ഒരിക്കൽകാർമേഘപ്രചുരവുമൊരിക്കൽബഹുതമ-
സ്സൊരിക്കൽതിങ്ങീടുംപൊടിമഴയൊരിക്കൽപുകകളും
സ്ഫുരിപ്പിച്ചാകാശേരണഭുവിപുരാമായകളറി-
ഞ്ഞിരിക്കുംമാരീചൻഭയമമരകൾക്കേകിബലവാൻ (37)

രാവ— (സ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്)

നിന്മായപോലെമാരീചൻ
തന്മായയറിയുംഭവാൻ
സൎപ്പംമാത്രമറിഞ്ഞീടും
സൎപ്പത്തിൻെറപദങ്ങളെ (38)

ദേവവ്രതൻ—സ്നേഹിത! 'മഹാതപസ്വി'യെന്നു താൻ പറഞ്ഞത ശരിയാണ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, നോക്ക കുലപതിയായ ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ ആശ്രമപദത്തിൽ:

ജൃംഭകൊണ്ടിഹപിളൎന്നസിംഹവദനത്തിൽനിന്നുകരിബാലകൻ
തുമ്പികൊണ്ടുബിസതുല്യദംഷ്ട്രയെവലിച്ചിടുന്നുകളിയായഹോ

കമ്പാഹി നമൊരുദിക്കിൽമേയുവതിനമ്മചെന്നളവുപക്ഷ്ക്കിടാ
പെമ്പുലിസ്തനപയസ്സുൎചന്നിഹകുടിച്ചിട്ടുന്നവരകന്ദരേ (39)

എന്നുമാത്രമല്ല,

മുന്നംതാതനുമമ്മേയുംപശുവിനെപ്പോൽവിററയൂപത്തിലായ്
തന്നെക്കൊല്ലുവതിന്നുകെട്ടമളവങ്ങിങ്ങാൎത്തനായേററവും
'എന്നെക്കാപ്പതിനുള്ളതാ'രിതിഭയാൽനോക്കുംശ്ശുനശ്ശേഫകൻ
തന്നെക്കാത്തൊരുകൌശികൻമഹിമയിന്നാരുണ്ടറിഞ്ഞീടുവാൻ

വിദ്യു—ഈ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി മാരീചൻെറ മായാബലത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല അതിനാലിങ്ങിനെ പറയുന്നു.

സാരണൻ— ഇരിക്കട്ടെ. അതുകൊണ്ട് ദോഷമെന്താണ്? എല്ലാജനങ്ങളും സ്വജനങ്ങളെ സ്തുതിക്കും.

വിദ്യു—മാരീചനിൽ ഇങ്ങിനെകൂടി ഒരു സാമൎത്ഥ്യമുണ്ട്. നോക്കു:
ചെന്നാരുംഗ്രഹിയാതെയഗ്നിശരണേ,പൊട്ടിച്ചപാത്രങ്ങളെ,
കൊന്നുതപ്പിക്കുകളെ,ക്കടിച്ചുപശുവെ,ത്തിന്നുംഹവിസ്സാകവെ,
പിന്നെത്താപസികൾക്കുഭീഷണമുഖംകാട്ടിബ്ഭയംനൽകു,മ
സ്സുന്ദൻപുത്രനെയില്ലൊതുക്കുവതിനാളെന്നേവനുംസമ്മതം (41)

സത്യവ്രതൻ— അതുകൊണ്ടുതന്നെ നിൎഭയമായി യാഗംചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ച കുലഗുരു പ്രിയസഖനായ ദശരഥമഹാരാജാവിനെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ അയോദ്ധ്യയ്ക്കു എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്)

മുന്നമേയാഗവിഘ്നംവരായ്വാനഹോ
ധന്യനാംസ്വാമിയേഭാൎഗ്ഗവൻമൂലമായ്
അന്നപേക്ഷിച്ചതെല്ലാംമറന്നീമുനി
നന്നുയാഗംതുടങ്ങുന്നുപോൽനിൎഭയം (42)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— സാരണ! മൂഢനായ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ വാക്കിനാൽ നീയെന്തിനു കോപിക്കുന്നു. വിശ്വാമിത്രമുനി ശ്രദ്ധാലോചനയുള്ളവനല്ലെ?

സാരണൻ— പരശുരാമൻ മുഖാന്തരം വിശ്വാമിത്രമുനി സ്വാമിയോട് അപേക്ഷിച്ചതിനെ തൻെറ ശിഷ്യൻകൂടി അറിയാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ആ മുനി എന്തിനായിട്ട മറച്ചുവെയ്ക്കുന്നു?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— വേണ്ടുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ സാധിപ്പിപ്പാൻ സമ

ത്ഥനാണെന്ന് തൻെറമേൽ സ്വജനങ്ങൾക്ക് വിശ്വാസ മുണ്ടാവാൻ വേണ്ടി, താൻ തന്നെ പറഞ്ഞില്ലേ? 'ജനകരാ ജാവ് വിവാഹം നടത്തുവാൻ മദ്ധ്യസ്ഥനായിട്ട് വിശ്വാമി ത്രമുനിയെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു' എന്ന്

സാരണൻ— (ചിരിച്ച്) കഥയില്ലാത്ത ആ ജനകൻ വിശ്വാമി ത്രമുനിയെ ബലവാനാണെന്നുകരുതി മദ്ധ്യസ്ഥനായി നി ശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങ് നോക്കു, വിശ്വാമിത്രൻെറ വി ക്രമത്തെ.

ജന്യത്തിങ്കൽവസിഷ്ഠധേനുവുളവാക്കിട്ടുംതുരുഷ്ക്കാദിയാം
സൈന്യംചാപമൊടിച്ചുതേരഥപൊടിച്ചശ്വങ്ങളേക്കൊന്നഹോ
സൈന്യത്തെദ്രുതമോട്ടിവന്നളവുടൻഭീത്യാതപസ്സിന്നുമുൻ
ദൈന്യംപൂണ്ടുഗമിച്ചുകൌശികനവന്താനോമഹാവിക്രമി? (43)

ദേവവ്രതൻ— വൈഭണ്ഡകഹവിസ്സിൻെറ
വൈഭവാൽമക്കൾനാലുപേർ
അമ്മഹീപാലനുണ്ടത്രേ
ബ്രഹ്മചാരികൾസാംപ്രതം (44)

സത്യവ്രതൻ— താതനവരിൽവെച്ചേററം
പ്രീതിരാമങ്കലുണ്ടുപോൽ
ധാതാവുപോലെഭൂതാനാം
നീതിമാൻഗുണവാനവൻ (45)

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) എന്തു പറയുന്നു ബ്രാഹ്മ ണക്കുട്ടി?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! അങ്ങിനെയാണ് ജനശ്രുതി.

സാരണൻ— അതിനാലാണ് സീതക്ക് അവനിൽ അനുരാഗ മുണ്ടായത്. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് സീതാവിവാഹ ത്തിന്നു വേണ്ടി അവൻെറ രൂപം ധരിപ്പാൻ മഹാരാജാവ് നിശ്ചയിച്ചതും.

ദേവവ്രതൻ— (തലകുലുക്കിക്കൊണ്ട്) ഞാൻ അറിയും. ജനക മഹാരാജാവിൻെറ സന്നിധിയിൽ ഗുരുവായ ശതാനന്ദമഹ ഷി 'രാമൻ' എന്ന് പേരിന്ന് അനുഗുണങ്ങളായ അദ്ദേഹ ത്തിൻെറ ഗുണങ്ങളെ പലപ്പോഴും വൎണ്ണിക്കുമാറുണ്ട്. എങ്ങി നെയെന്നാൽ:

വീരൻക്ഷത്രിയധർമ്മപൂർണ്ണനമലൻസർവ്വജ്ഞനത്യുത്തമൻ
ധീരൻഗർവ്വവിവർജ്ജിതൻശമധനൻശാസ്ത്രാസ്ത്രപാരംഗതൻ
പാരംദീനദയാലുനല്ലനിപുണൻസർവ്വപ്രിയൻസത്യവാൻ
ശ്രീരാമൻബഹുബുദ്ധിമാൻവിജയതേലോകൈകനാഥൻവിഭു ()

രാവണൻ— (രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇങ്ങിനെ രാമൻെറ ഗുണങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചത് പരമാത്ഥമായിരിക്കുമൊ. [പ്രകാശം] രാജപിണ്ഡംകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്ന ഗൌതമദുഷ്ട സന്തതിയായ ശതാനന്ദൻ ജനകസന്നിധിയിൽവെച്ച എന്തൊ കഥയില്ലാതെ പറഞ്ഞതിനെ അനുസരിച്ച ഒരം ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി പറയുന്നു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) നോക്കൂ, സാരണ! നോക്കൂ.

തന്നമ്മയ്ക്കുളവാക്കിരാത്രിയിലഹോചാരിത്രഭംഗംശഠൻ
മുന്നംവാസവനാശുചേർത്തിതവനെക്കാരാഗൃഹേരാവണൻ
എന്നാൽമുന്നുപകാരിയാംവിഭുവെവാഴ്ത്തേണ്ടോരഹല്യാസുതൻ
മന്നൻമൈഥിലനോടുരാമനെവൃഥാവർണ്ണിച്ചതെന്തിങ്ങിനെ?(47)

സത്യവ്രതൻ— അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ഗുണനിധിയായ രാമനിൽ സീതയ്ക്കു സ്വതേ അനുരാഗം ഭവിച്ചതിനെ ജനകരാജാവ് അഭിനന്ദിച്ചത് എന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— കഷ്ടം! രാമനെ പ്രശംസിക്കുന്ന ദുഷ്ടനായ ശതാനന്ദനാണ് രാമനിൽ സീതയ്ക്കു് അനുരാഗത്തെ ഇത്ര കലശലാക്കി തീർത്തത്.

രാവണൻ— രാമേകാമംജാനകിയ്ക്കുന്നവാക്കാൽ
ഹാമേഭേദിക്കുന്നിതേകത്രമർമ്മം
കാമംകേൾക്കുന്നേരമസ്യാശ്ചരിത്രം
കാമാസ്ത്രത്താലന്യഭാഗേതഥൈവ (48)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ—(കോപനിശ്വാസത്തോടുകൂടി) അഹല്യാപുത്രനെത്തന്നെയാണ് മാരീചനെക്കൊണ്ട് മുമ്പേ കൊല്ലിക്കേണ്ടത്, പിന്നെ മററുള്ളവരേയും. അല്ലെങ്കിൽ,

സ്തോതാഗൌതമനന്ദന
നേതെന്നാലുംവിശങ്കമോതട്ടെ

ചേതസിങ്കിൻസഖിജനകൻ
പ്രീതിയോടുംകേട്ടിരുന്നതെങ്ങിനെഹം? (49)

ദേവവ്രതൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ. എന്നാൽ രാമനെ പ്രശംസിക്കുമ്പോൾ എൻെറ ഗുരുവിനോട് ജനകമഹാരാജാവ് ഇങ്ങിനെ പറയുമാറുണ്ട്.

സത്യവ്രതൻ— എങ്ങിനെ?

(മററുള്ളവർ താല്പയ്യത്തോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

ദേവവ്രതൻ— 'കോമികിലുംനന്ദിനിരാമനെത്താൻ
കാമംഭവാനിങ്ങിനെവാഴ്ത്തിയാലും
സോമാക്കവംശദ്വയചാച്ചയോഗ്യ-
മാമെങ്കിലുംദുഘ്ടമാണിതേററം'– എന്ന (50)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— നല്ലത് ജനക! നല്ലത്, അങ്ങയുടെ ആലോചന നന്നായി.

രാവണൻ— അദ്ദേഹം യോഗ്യനല്ലെ.

സാരണൻ— മഹാരാജാവ് കന്യകയെ ആഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ ഇതെങ്ങിനെയാണ് ഘടിക്കുന്നത്?

സത്യവ്രതൻ— അത് എന്തുകൊണ്ട്?

ദേവവ്രതൻ— മഹാരാജാവിൻെറ ശേഷമുള്ള വാക്കിനേയും താൻ കേൾക്കു. എന്തെന്നാൽ,

മോദിച്ചെന്നുടെമകളേ
ചോദിപ്പാനായ്ദശാനനൻഹൃദയേ
ആലോചിക്കുന്നെന്നിഹ
മാലോകരുരച്ചിടുന്നുഗ്രഡമതായ്– എന്നാൽ (51)

ലോകേശാത്മജപൌത്രനെപ്പ്രിയസഖൻ
ശ്രീകണ്ഠഭക്തോത്തമൻ
ലോകേഭീമപരാക്രമൻദശമുഖൻ
താൻവന്നുചോദിക്കുകിൽ
നൽകുന്നെങ്ങിനെരാമനിൽപ്രണയമാ-
ന്നുള്ളോരുമൽപുത്രിയെ
നൽകില്ലെന്നുരചെയ്യതെങ്ങിനെവൃഥാ-
ക്ലേശിക്കുമാറായിഞാൻ' (52)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ജനകൻ ശതാനന്ദനോട്ടു പറഞ്ഞ മറുപടി ഉചിതമായി.

രാവണൻ— (കണ്ണീരോട്ടുകൂടി തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട്) സഖേ സീരധ്വജ! അങ്ങ് വ്യസനിക്കേണ്ട്, ഞാൻ തന്നെ അങ്ങെക്ക് വ്യസനത്തിന്നു സംഗതിവരുത്തുമൊ?

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സ്വതേ ഉള്ള രൂപത്തോട്ടുകൂടി ചെന്നല്ലെല്ലൊ കന്യകയെ ചോദിക്കുന്നത്. പിന്നെയൊ, രാമവേഷം ധരിച്ചല്ലെ അവളെ വിവാഹം ചെയ്യാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നത്.

സത്യവ്രതൻ— (ചിരിച്ച്) ജനക മഹാരാജാവ് എന്താണിങ്ങിനെ പറഞ്ഞത്; എന്നാൽ കേൾക്കു.

മുന്നംവാനരനാഥകക്ഷമതിലാപ്പെട്ടങ്ങുബാഹുക്കളെ-
ത്തന്നാലൂരിയെടുപ്പതിന്നുകഴിയാതീരഞ്ചുശീഷ്ഷങ്ങളും
മുന്നിൽ,തന്നുടെനാലുകാൽപിറകിലുംദേഹത്തെമോചിച്ചുവാ-
നൊന്നിച്ചാട്ടിയകേകസീതനയനോലോകേമഹാവിക്രമീ? (53)

രാവണൻ— (കോപത്തോട്ടുകൂടി) ദുഷ്ടനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണകുട്ടിയുടെ കണ്ഠത്തെ പോട്ടിക്കണം. (എന്ന് എഴുനീററ് വിദ്യുജ്ജിഹ്വസാരണന്മാരാൽ നിവാരിതനായിട്ട് ഇരിക്കുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഛീ: മൂഢ! ഇത് നീയറിഞ്ഞിട്ടില്ലെ.

ഒന്നിച്ചങ്ങുകടത്തിന്നുറവിരലുംചുററുള്ളഭൂബന്ധനം
ഭിന്നിപ്പിച്ചുഹരാദ്രിയെക്കരഗണംകൊണ്ടങ്ങുപൊക്കുംവിധൌ
കുന്നിൻപുത്രിഭയാൽപുണൎന്നസുഖമാൎന്നീശൻസ്തുതിച്ചാനതിൽ
തന്നേസാക്ഷികളാംഗുണങ്ങളവില്ലാതുണ്ടുലങ്കേശനിൽ (54)

രാവണൻ— (വിനയത്തോട്ടുകൂടി) വിദ്യുജ്ജിഹ്വ! ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! സ്തുതിക്കപ്പെടേണ്ട ഭഗവാൻ സ്തുതിച്ചു എന്ന് പറയുന്നതെന്താണ്? എന്നാൽ ആ സംഗതി ഞാൻ പറയാം. പണ്ട് ഞാൻ ഘോരമായ തപസ്സു ചെയ്യുമ്പോൾ,

ഗിരിമകൾമുലചേൎന്നകുംകുമംകൊ-
ണ്ടരുണനിറംകലരുംകരാംബുജത്താൽ
പുരരിപുതപസാചടച്ചനീ?യെ-
ന്നരുളുപനെൻറപുറംതലോടിമന്ദം (55)

ദേവവ്രതൻ— സത്യവ്രത! താനെന്തു പറയുന്നു? ആക്കും ഒരു ദിക്കിൽ മാനഹാനി വരുന്നതുകൊണ്ട് അത്ര ദോഷമില്ല.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) എങ്ങിനെയാണ് മാനഹാനി ഭവിച്ചത്?

മുന്നംബാലിബലാഢ്യനെന്നുകരുതി
പ്പോരാടുവാൻചെന്നുഞാ-
നെന്നെക്കക്ഷമതിങ്കലാക്കിയവനോ
ക്കാതെൻെറകയ്യൂക്കിനെ
പിന്നെക്കുത്തുകൾകൊണ്ടവൻവിവശനാ
യ്വിട്ടെന്നെയെന്നിഷ്ടനാ-
യൊന്നുംഞാൻമമമാനഹാനിയറിയു
ന്നില്ലെന്തുദുഷ്ടേരിദം (56)

സാരണൻ— മൂഢന്മാരായ ജനങ്ങൾ ലങ്കേശ്വരൻെറ പ്രതാപത്തെ അറിയുന്നില്ല.

കൈലാസത്തെയെറിഞ്ഞുടൻദശകരൈ
മ്മറവള്ളകൈപത്തിനാൽ
ലീലാത്ഥംഗഗനത്തിൽനിന്നുതപതി-
കുമ്പോൾപിടിക്കുംജവാൽ
ത്രൈലോക്യത്തെജയിച്ചരാക്ഷസവരൻ
തന്മുന്നിലോത്താലഹോ
ബാലീമക്കടവംശനിന്ദ്യനവനെ
കഷ്ടംഗണിക്കാവതോ (57)

സത്യവ്രതൻ— ദേവവ്രത! മതി, മതി, താൻ ലങ്കേശ്വരൻെറ അവമാനത്തെ മൂടിവെച്ചത്.

തന്നഞ്ചുറകരങ്ങളാൽസകുതുകംരേവാപ്രവാഹംതട
ത്തന്നൈവ്വസ്സുമഴിച്ചവേണികൾവലിച്ചുംബ്രുക്കളെത്തേകിയും
കന്നൽക്കണ്ണികളോടുചേന്നുസുഖമായ്ക്രീഡിച്ചിട്ടുന്നജ്ജുനൻ
മുന്നംപോരിനുചെന്നപംക്തിമുഖനെച്ചേത്തീലയോബന്ധനെ?

രാവണൻ— അഹോ: ത്രിശങ്കുവിനെ യാഗംചെയ്യിച്ച താപസാമൻെറ ദുഷ്ടശിഷ്യൻ അതിന്ന് അനുരൂപമായി പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവനെ രാക്ഷസന്മാക്ക് ഭക്ഷണമാക്കേണ്ടതാണ്.

ദേവവ്രതൻ— അതിരിക്കട്ടെ, താനിതു കേൾക്കു.

ഒട്ടാരാൽവർണ്ണ്യനോത്താൽദശവദനനഹോ
വിസ്മയാൽദേവദൈത്യ
ക്കൂട്ടംവീക്ഷാക്ഷണേകേററിനനരകഗത
പ്രാണിവർഗ്ഗങ്ങളോടും
പെട്ടന്നേററംസ്തുതിക്കുന്നളവുദശമുഖൻ
ചെയ്തചണ്ഡാട്ടഹാസം
കേട്ടോട്ടംകാസരാൽവീണൊരുയമനെഹസി-
ച്ചീടിനാരാശരന്മാർ (59)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— നല്ലത് ദേവവ്രത! നല്ലത്. വാക്കു നിമിത്തം നിന്നെക്കുറിച്ച് സന്തോഷിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— ഇവനെ മാത്രമല്ല ഇവൻെറ ഗുരുവിനെക്കുറിച്ചും അങ്ങിനെ തന്നെ.

രാവണൻ— പാരംജനകസംബന്ധി-
യാരെന്നാലുംപ്രിയൻമമ
ചമ്പകപ്പൂക്കൾചേന്നെങ്കിൽ
സമ്പുടഞ്ചസുഗന്ധിയാം (60)

സത്യവ്രതൻ— നോം ഇങ്ങിനെ വാക്കുകൊണ്ടു വെറുതെ കലഹിച്ചിട്ട് പ്രയോജനമെന്താണ്. സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു. ഗുരുകുലത്തിലേക്കു തന്നെ ഗമിക്കുക.

(എന്നു രണ്ടുപേരും പോയി)

രാവണൻ— നമ്മളും കൌശികീനദിയുടെ സമീപകാനനത്തിന്ന് അലങ്കാരമായിരിക്കുന്ന ഒരു ചൂതവനത്തിൽകൂടി അവിടെയവിടെ സഞ്ചരിച്ച് വൎത്തമാനത്തെ മനസ്സിലാക്കി, ജാനകീജനനത്താൽ സൂചിക്കപ്പെട്ട സുകൃതനിധിയായ ജനകരാജാവിൻെറ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുക.

സാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാർ— തിരുമനസ്സിലെ അഭിപ്രായം പോലെ. (എന്നു എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ ഒന്നാമങ്കം

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

രണ്ടാമങ്കം.

(അനന്തരം അത്രി മഹഷിയും അനസൂയയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

അത്രി— അനസൂയെ! യാഗം ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രമഹഷി എന്നെ ക്ഷണിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ ഭവതിയോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആശ്രമപദത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്യു. എന്നാൽ ജനകരാജാവിനോടുകൂടി ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്ന വത്സയായ സീതയ്ക്കു' നോം എന്താണ് സമ്മാനമായിട്ടു കൊടുക്കേണ്ടത്?

അനസൂയാ— എൻെറ കയ്യിൽ ദേവന്മാർ തന്നിട്ടുള്ള പട്ടുവസ്ത്രവും അംഗരാഗവുമുണ്ടല്ലൊ. അതുകളെ ധരിക്കുന്ന കുലസ്ത്രീകൾക്ക് യക്ഷരാക്ഷസാദികൾ എത്തുത്താൽ കൂടിയും ഭയമുണ്ടാകയില്ല, നിസൎഗ്ഗസിദ്ധമായ ശീലവും പോകയില്ല.

അത്രി— ഇതു കൊള്ളാം. രാവണൻ ജാനകിയെ ചോദിപ്പാനായി ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്ന് കേൾക്കുന്നുണ്ടല്ലൊ. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) നനഞ്ഞ താമരയിലകളേയും മൃണാളങ്ങളേയും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്ന ഇവളാരാണ്?

അനസൂയാ— ഇവൾ ജാനകിയുടെ സഖിയായ സുചരിതയായിരിക്കണം, ഇതുകൊണ്ട് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു മന്മഥാഗ്നികൊണ്ടൊ, കഠിനമായ വെയിൽകൊണ്ടിട്ടൊ, സീതയ്ക്ക് ഏററവും സുഖക്കേടാണെന്ന്.

അത്രി— (ഓൎമ്മയെ നടിച്ച്) മന്മഥാഗ്നികൊണ്ടു തന്നെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ സമാധിയാൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു.

ബാലാസ്വതാസ്മരസദൃശനാംരാമനെപ്പണ്ടുറങ്ങും
കാലേകണ്ടാളൊരുദിനമവന്തന്നെയോൎത്തന്നുതൊട്ട്
ലീലാസ്നാനാദികളിലുമനാസക്തയായാളിമാരാൽ
ലാളിക്കപ്പെട്ടവളഥശയിക്കുന്നുപൂമെത്തയിന്മേൽ (1)

ഇരിക്കട്ടെ. ജനകസമീപത്തിലേക്കു തന്നെ നോം ഗമിക്കുക.

(എന്ന് രണ്ടുപേരുംപോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂൎവ്വാംഗം.

(അനന്തരം സാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരോടുകൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാവണൻ—

മുന്നംമൈഥിലയാഗഭൂമിയതിൽനിന്നുൽഭൂതയായേററവും
തന്നംഗപ്രഭകൊണ്ടഹോരതിയെയുംനിന്ദിക്കുമക്കന്യയെ
ഇന്നെൻകണ്ണിനുകാണ്മതിന്നുകഴിവുണ്ടായീടുമെന്നോൎത്തുടൻ
വന്നെൻമാനസതാരിലത്ഭുതമിതാതിങ്ങുന്നുസന്തോഷവും (2)

അതിനാൽ സാരണ! നോം ഏതു വഴിയിൽക്കൂടിയാണ് വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലേക്കു പോകേണ്ടത്? പറയ.

സാരണൻ— വികങ്കതവനത്തിന്നു തെക്കായും പലാശവനത്തിന്നു വടക്കായുമുള്ള ഈ വഴിയിൽക്കൂടി തന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവെ! ഇങ്ങിനെ ഇങ്ങിനെ.

(എല്ലാവരും ചുററിനടക്കുന്നു)

രാവണൻ— സാരണ! കൌശികീനദിയുടെ തീരത്തിലുമുണ്ടോ നന്ദനവനം?

സാരണൻ— ഇല്ല, ഇല്ല.

കുങ്കുമമദമോടുമതുകയിലിൻകൂട്ടംരസാലങ്ങളിൽ
സ്തോകംമെല്ലെവിടൎന്നിടുന്നബകുളപ്പൂഗന്ധമുണ്ടെങ്ങുമേ
ആകാശംക്രമുകങ്ങൾവാഴകൾമറച്ചേററംതണപ്പുണ്ടടി
ക്കേകുന്നുകുതുകംനവംമുനിവരന്തന്നാശ്രമംതാനിദം (3)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹൎഷിയുടെ ആശ്രമപദത്തിൻെറ രമണീയത ആശ്ചൎയ്യംതന്നെ. ഇവിടെ,

ഏററംപൊങ്ങുംകമുങ്ങിൻഫലനിരകൾപഴുത്താശുവീഴുന്നമന്ദം
കാററാംവിശ്രുന്നുകായിൻഘനമൊടധവളഞ്ഞെങ്ങുമാടുന്നുരംഭാ
ചുററാംതേന്മാമ്പഴംമാഞ്ചുവടതിലധികംവീണിരിക്കുന്നുതെങ്ങും
കററക്കാർവേണികൊങ്കത്തടമൊടിടയുമേനാളികേരങ്ങളാലെ (4

(അണിയറയിൽ)

ചിത്രമെഴുതുവാൻവേണ്ടി ചിത്രസാമാനങ്ങളെ കൊണ്ടുവരു

വാനായി പ്രിയസഖിയായ 'ശീലവതി'യും ശീതോപചാരത്തിനുവേണ്ടി താമരയിലകളെ കൊണ്ടുവരുവാനായി 'സുചരിത'യും എപ്പോൾ ഗമിച്ചുവൊ അതു മുതൽ നിർജ്ജനസ്ഥലമെന്നു കരുതി ബലവാനായിരിക്കുന്ന കാമദേവൻ എന്നെ ബാധിക്കുന്നു, ഗതിയെന്ത്?

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട) കളമായ്മാന്തളിർതിന്നി-
ട്ടുളവാംപെണ്ണേകാകിലത്തിനുടെനാദം
നളിനശരൻതൻഭോഗാ-
വലിപാഠംപോലെകേൾക്കുന്നു (5)

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! സ്പഷ്ടങ്ങളായ അക്ഷരങ്ങളാൽ മനോഹരമായിരിക്കുന്ന ഇത് കുയിലിന്റെ ശബ്ദമല്ല, എന്നാൽ കിളി ശബ്ദിക്കുകയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

(പിന്നേയും അണിയറയിൽ)

ഭഗവൻ കാമദേവ! പ്രിയജനത്തെ ചിത്രത്തിലെഴുതി ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും കണ്ടിട്ട്, അനന്തരം അങ്ങെക്കായ്ക്കൊണ്ട് എന്റെ പ്രാണനെ നൽകാം. അതിനാൽ ഒരു ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണെ.

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) പ്രിയവിരഹത്തെ സഹിപ്പാൻ കഴിയാതെ പരവശയായി ദീനയായിരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ വിലാപിക്കുകയാണ്; സാരണ! എന്നാൽ ഇവളാരാണെന്ന് നാലുഭാഗത്തും ചെന്നു നോക്കു.

ഇവളുടെശബ്ദംകിളികുയി-
ലിവശബ്ദിക്കുന്നവണ്ണമതിമധുരം
ഇവളുടെരൂപവുമോർത്താൽ
ഭുവനമനോഹരിയായിരിക്കേണം (6)

സാരണൻ— കല്പനപോലെ. (എന്ന് ചുററിനടന്നുവന്ന് അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) മഹാരാജാവെ! ഇങ്ങിനെ ശബ്ദിച്ചതാരാണെന്ന് ഒരേടത്തും ഒന്നും കാണുന്നില്ല.

രാവണൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി താൻ തന്നെ എണീട്ട് നോക്കീട്ട്) ഹെ: ഒരേടത്തും ഒന്നുമില്ല, ഇതെങ്ങിനെ? ഇത് വലുതായ ആശ്ചര്യം തന്നെ.

(പിന്നേയും അണിയറയിൽ)
അനുനയമോടർത്ഥിച്ചും
മനസിജനദയൻമമാധിനൽകീടുന്നു

സാരണൻ— പിന്നെയും ആളില്ലാത്ത വാക്ക്.

രാവണൻ— ആശ്ചര്യം! മേഘമില്ലാത്ത മഴയൊ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— താപസന്മാരുടെ ആശ്രമവ്യാപാരത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം ഇന്നവിധമെന്നു നിശ്ചയിപ്പാൻ കഴിയാത്തതാണല്ലൊ.

(പിന്നേയും അണിയറയിൽ)
ഇനിയൊരുഗതിമമവിഷമൊ

എല്ലാവരും— (കേട്ടിട്ട്) നമുക്കു കാണ്മാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീ കാമവികാരത്താൽ കരയുന്നു നിശ്ചയം. (മൃണാളങ്ങളേയും താമരയിലകളേയും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ട് 'സുചരിത' പൊട്ടുന്നനവെ തിരനീക്കി പ്രവേശിച്ച്) തോഴി! ഇങ്ങിനെയുള്ള ദുർവ്വാക്കുകളെ പറയരുതെ!!

(അനന്തരം തളിർകിടക്കയിലിരുന്നുകൊണ്ട 'സീത' പ്രവേശിക്കുന്നു)

സീത— പനിമതിസമകാന്തവക്ത്രദർശനസുഖമൊ. (7)

(എന്ന് മൂർച്ഛിക്കുന്നു)

സുചരിത— തോഴി! ആശ്വസിക്കു ആശ്വസിക്കു.

(എന്ന് താമരയിലകൊണ്ടു വീശുന്നു)

രാവണൻ—

മല്ലാക്ഷിപ്രിയനെക്കുറിച്ചിവൾവിലാപിച്ചങ്ങുമോഹിച്ചതാ-
നല്ലെങ്കിൽസഖിവീശുമോകമലിനീപത്രത്തിനാലന്തികെ
ഇല്ലൊട്ടുംമദനാർത്തയാകുമിവളെക്കണ്ടിട്ടുവാൻഭാഗ്യമി-
ങ്ങില്ലെന്നാലതുനന്നുപൊട്ടുമിവളെക്കണ്ടാലഹോവജ്രവും (8)

സാരണൻ— അവളെ കാണുന്നില്ല, സഖിയെ കാണുന്നതുമുണ്ട്. ഇത് അത്യാശ്ചര്യം തന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ക്രമത്തിലതും മനസ്സിലാക്കാം.

സുചരിത— ഹാ കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഇവളുടെ സന്താപം അതികലശലായിരിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ചന്ദനത്തളിരുകളുടെ രസത്താൽ ഇവളെ നനെക്കാം.

(എന്ന് കൈകൊണ്ടു ചന്ദനതളിരുകളെ കശക്കുന്നു)

രാവണൻ— സുന്ദരിയുടെമൃദ്വദേഹം
തന്നിലെമാദ്ദവമിതാശ്ശുകവരുന്നു
എന്നോർത്തോസഖികയ്യാൽ
ചന്ദനതളിരെക്കശക്കുന്നു (9)

സുചരിത— (നനച്ച്) തോഴി! ഈ ചന്ദനച്ചാറ് നിനക്കു സുഖമായിരിക്കുന്നുവൊ?

സീത— (പണിപ്പെട്ടാശ്വസിച്ച്) ഞാൻ എത്രകാലം ഇങ്ങിനെ സഖികളെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കേണ്ടി വരും.

സുചരിത— തോഴി! നിന്റെ വല്ലഭൻ നാളെ വരുമെന്നു കേൾക്കുന്നു.

സാരണൻ— ആരാണിവളുടെ വല്ലഭൻ?

രാവണൻ— പുണ്യം ചെയ്യുവനാരൊ അവന്തന്നെ.

സീത— ഇന്നു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവളല്ലെ നാളത്തെ ദിവസത്തിനെ അപേക്ഷിക്കേണ്ടത്.

രാവണൻ— എവന്മൂലമിപ്പങ്കജാക്ഷിക്കുചേതോ
ഭവൻദുസ്സഹംപാരമേകുന്നുവോമാൽ
അവൻധന്യനെന്നാകിലുംധന്യനല്ലി-
ന്നിവണ്ണംമൃഗാക്ഷ്യാമുപേക്ഷാനിമിത്തം (10)

സുചരിത— തോഴി! ഇങ്ങിനെ വിചാരിക്കരുതെ! ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ട വല്ലഭനെ നോക്കിക്കൊണ്ട് ഈ ഒരു ദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടു.

(അനന്തരം ചിത്രസാമാനങ്ങളെടുത്ത് ശീലവതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശീലവതി— തോഴി! ഇതാ ചിത്രപ്പലക. ഇതാ ചിത്ര സാമാനങ്ങൾ, (എന്ന് കൊടുക്കുന്നു)

സുചരിത— പ്രിയസഖി! നീ ഒരുവിധം ധൈയ്യപ്പെട്ട് ചിത്രമെഴുതു.

(സീത നാട്യത്താൽ ചിത്രപ്പലകയെവാങ്ങി ദേഹസ്തംഭം നടിക്കുന്നു)

സുചരിത— തോഴി! നീയെന്തു വിചാരിക്കുന്നു?

ശീലവതി— സുചരിതെ! എന്താണ് ചോദിപ്പാനുള്ളത്? സ-

പ്പത്തിങ്കൽ ഏതൊരു മഹാനുഭാവനെ മന്മഥൻ കാണിച്ചു കൊടുത്തുവൊ അദ്ദേഹത്തിനെ തന്നെ.

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! ഭാഗ്യത്താൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് വദ്ധിക്കുന്നു. ലോകങ്ങളിൽ മഹാനുഭാവൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടല്ലാതെ വേറെ ആരാണ്?

രാവണൻ— ഇനിക്ക് സന്തോഷം തന്നെ. ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടും നോക്കുക.

സീത— പെരുകിനലജ്ജയെവിട്ടി-
ട്ടൊരുവിധമുൾക്കൊണ്ടുഞാനഹോധൈൎയ്യം
ജപരമേ!ക്ഷണനേരത്തെ
ത്തരികിൽപുണ്യംനിനക്കുണ്ടാം (11)
(എന്ന് പണിപ്പെട്ട് ചിത്രമെഴുതുന്നു)

രാവണൻ—
നേത്രംകൊണ്ടിന്നഹമിടവിടാതീക്ഷണംചെയ്തുമാറി-
ച്ചിത്രേനന്നായ്സുമുഖിയെഴുതുംരേഖയെവ്വണ്ണമെന്നാൽ
ശ്രോത്രഗ്രാഹ്യംവളയുടെരവംതാനുമവ്വണ്ണമിപ്പോൾ
ചിത്രേതനപ്രിയനെയെഴുതുന്നെന്നുചൊല്ലുന്നുതാനം (12)

സീത—തോഴി സുചരിതേ! ലഭിക്കാത്ത അദ്ദേഹത്തിനെ പ്രയത്നപ്പെട്ടു ചിത്രത്തിലെഴുതീട്ട് പ്രയോജനമെന്താണെന്ന് എന്റെ മനസ്സ് ലജ്ജിക്കുന്നു. (എന്ന് കണ്ണീർ പൊഴിക്കുന്നു)

രാവണൻ—ഇവൾ കരയുന്നു നിശ്ചയം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,
സ്ഫുടമിഹമിഴിമയ്യോടൊത്തുഗണ്ഡ
തടവിനകുംകുമരേണുവോടുചേൎന്നും
പൊടുപൊടെനയനാംബുതാമരപ്പൂ-
പ്പൊടികളണിഞ്ഞളിപോലെവീണിടുന്നു (13)

സുചരിത— തോഴി! കരയേണ്ട, അദ്ദേഹത്തിനെ നിനക്കു പ്രയാസംകൂടാതെതന്നെ ലഭിക്കും.

(സീത മുഖം തുടച്ചു ചിത്രമെഴുതുന്നു)

ശീലവതി— [സ്വകാൎയ്യമായിട്ടു] തോഴി സുചരിതേ! പ്രിയസഖിക്കു അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ അനുരാഗം അതികലശലായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,കവിൾത്തടത്തിൽ രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി വിചാരിച്ചുവിചാരിച്ചു, വിറെക്കുന്ന വിരലുകൾകൊണ്ടു വ

രച്ചുവരച്ച്, സന്തോഷത്താൽ വിടൎന്നിരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു നോക്കുന്നു.

സുചരിത— അദ്ദേഹത്തിനെ സ്വപ്നത്തിൽ എങ്ങിനെ കണ്ടുവൊ അങ്ങിനെ എഴുതേണമെന്നാണ് ഇവളുടെ ആഗ്രഹം.

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) മനസ്സെ! നീ അകാരണമായിട്ട് പരിഭ്രമിക്കുന്നതെന്തിന് ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടും കൂടി നോക്കുക.

സീത—(എഴുതി ചിത്രത്തെ നോക്കീട്ട്) [ആത്മഗതം]

ഗാത്രംനീലോല്പലമൊടെതിരാംകാന്തിയോടുംമനോജ്ഞം
നേത്രംരണ്ടിന്നരികുകൾചുവപ്പിച്ചുമുട്ടിച്ചുകാതിൽ
ജൈത്രംബാഹുദ്വയമതുതടിച്ചേറെനീണ്ടേവമിപ്പോൾ
ചിത്രത്തേതിന്നൊരുവിധമവൻരൂപമവ്വണ്ണമേഞാൻ (14)

(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇനി ഇതിൽ,

വില്ലുംകയ്യിൽവരച്ചുതൂണിയുഗളംപിന്തോളിലുംമാറതിൽ
തെല്ലാമ്മാറഥഭസ്മവുംചരടരക്കെട്ടിങ്കലുംമുഞ്ജയാൽ
അല്ലിത്താരിനുതുല്യമായവദനേലോലംബജാലങ്ങൾപോ-
ലുല്ലാസേനവിളങ്ങുമാറെഴുതണംശ്മശ്രുക്കൾഗണ്ഡങ്ങളിൽ (15)

(എന്ന് പിന്നേയും എഴുതുന്നു)

രാവണൻ— (ചിത്രത്തെ നോക്കി ദീൎഘശ്വാസംവിട്ട് [ആത്മഗതം] ഇതെന്താണ് വേറെ വിധമായിരിക്കുന്നു. മനസ്സെ! നിന്റെ ആഗ്രഹം വ്യൎത്ഥം തന്നെ.

സീത— (എഴുതി ചിത്രത്തിലുള്ള നായകനെക്കുറിച്ച് തൊഴുതുകൊണ്ട്) ഹേ കാന്ത! ഇപ്പോൾ,

എന്നിൽതീപ്പൊരികൊണ്ടുമന്ദപവനൻവൎഷിച്ചിട്ടുന്നുധ്രുവം
പിന്നെത്തിങ്കളുമഗ്നികൊണ്ടുതടവീടുന്നെന്നുതോന്നുന്നുമെ
കന്ദൎപ്പൻറകഠോരകൎമ്മമധുനാചൊല്ലേണ്ടതെന്തെന്നുഞാ-
നെന്നുംനീയതുകൊണ്ടുനാഥ!വലയുന്നെന്നെത്ത്യജിച്ചീടൊലാ

എന്നുമാത്രമല്ല— മാനത്തെക്കളയുന്ന ഹേ!—— (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞു) [ആത്മഗതം] ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ട വല്ലഭനെക്കുറിച്ച് പരമാൎത്ഥബുദ്ധിയാൽ മൂഢയായ ഞാൻ ശകാരിപ്പാൻ ഭാവിച്ചു. കഷ്ടം! (എന്ന് മറക്കുന്ന വിധം നടിക്കുന്നു)

ശീലവതി— (ചിരിച്ച്) നിന്റെ വാക്കു മുഴുവനുമായില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

സീത— (ലജ്ജയോടുകൂടി) തോഴി! ബാക്കിയൊന്നുമില്ല അദ്ദേഹത്തിനെ എഴുതി കഴിഞ്ഞു.

സഖികഠം— (ചിത്രത്തെ നോക്കി തമ്മിൽ തമ്മിൽ) തോഴി! അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആകൃതി ഈ ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ടതുപോലെയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ പ്രിയസഖിക്കു ഇത്രഅനുരാഗം ജനിച്ചത് ഉചിതം തന്നെ എന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— (നോക്കീട്ട് ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

ഉണ്ടാസ്യേനളിനത്തിനൊത്തനയനദ്വന്ദ്വംനുകംപോലഹോ
നീണ്ടിട്ടുള്ളകരങ്ങഠംമാറിഹപരന്നേററംകൃശംമദ്ധ്യവും
കണ്ടീടുന്നുപദദ്വയത്തിലുമിതാസാമ്രാജ്യചിഹ്നങ്ങളെ
ക്കണ്ടിട്ടില്ലിതുപോലെയാരെയുമഹംമുന്നെങ്ങുമാരാണിവൻ (17)

രാവണൻ— [ആത്മഗതം]

ചിത്രേകാണുംനവകുവലയശ്യാമമാമസ്യഗാത്രം
ശത്രുക്കഠക്കുംനയനസുഖമേകീടുവാൻപോരുമല്ലോ
ഇത്രത്തോളംമഹിമയിതരന്നില്ലയെന്നോതിടുന്നു
ണ്ടത്രശ്രേഷ്ഠാപ്രകൃതിയിതഹോസജ്ജനശ്ലാഘനീയാ (18)

[പ്രകാശം] വിദ്യുജ്ജിഹ്വ! ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ടവനെ നോക്കു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്. ഇതാ ഇവനെ,

നന്നായിട്ടരികിൽച്ചുവന്നനയനദ്വന്ദ്വംമഹാത്മാവുതാ
നെന്നോതുന്നിതുവണ്ണിയെന്നുമതുപോൽമാറല്പഭസ്മാങ്കിതം
പിന്നെശ്മശ്രുലവങ്ങളാൽമധുരമായുള്ളോരുവക്ത്രംയുവാ
വെന്നുംക്ഷത്രിയനെന്നുചാപധരമാംകയ്യുംകഥിക്കുന്നുമേ (19)

സീത— സുചരിതെ! നീ നോക്കു.

(എന്ന് ചിത്രപടത്തെ കാണിക്കുന്നു).

സുചരിത— (ചിരിച്ച്) തോഴി! ഞാൻ കണ്ടിട്ടെന്താണ്, ഇതെല്ലാം അദ്ദേഹം കണ്ടുവെങ്കിൽ നിൻെറ കരാംബുജങ്ങഠക്ക് രത്നവളകളെ സമ്മാനിക്കും.

രാവണൻ— സുചരിത പറഞ്ഞത് സത്യമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

എങ്ങുംരേഖകളുംനിറങ്ങളുമിതിൽതമ്മിൽകലന്നിട്ടുമി
ല്ലുംഗന്യാസമതാതുഭാവമതിനെക്കാട്ടുന്നുമററന്തഹോ

ഭംഗ്യാജീവനമുണ്ടിതിങ്കലിതിതോന്നീടുന്നിതിന്നേവനും
തുംഗാനന്ദമുടൻവളക്കുമവൾസാമർത്ഥ്യംജയിക്കുന്നതെ (20)

ശീലവതി— സുചരിതേ! ഞാൻ പറയാം, പ്രിയസഖിയുടെ കരകൌശലത്തെക്കണ്ടിട്ടുതന്നെയാണ് നീ മുമ്പേതന്നെ പ്രിയസഖിയുടെ കൈകളിൽ വളകളെ ഇട്ടത്. ആ വളകളെയല്ലെ മുമ്പെ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി ഇതുകളിൽ രാക്ഷസാന്ധംകരണമെന്ന രത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു രക്ഷയ്ക്കായിട്ട് ഇതുകളെ ജാനകിയുടെ കയ്യിൽ ഇടീക്കണം' എന്നു പറഞ്ഞു നിന്റെ കയ്യിൽ തന്നത്.

(രാവണനും സാരണനും കേട്ടിട്ടു തമ്മിൽതമ്മിൽ മുഖംനോക്കുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (ചിരിച്ച്) കേൾക്കേണ്ടതു കേട്ടു,അറിയേണ്ടതും അറിഞ്ഞു. നമുക്കു കാണ്മാൻ പാടില്ലാതെയിരിക്കുന്ന ഇവൾ സീതയാണ്, ഇവളാൽ ചിത്രത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ട ഇവൻ രാമനുമാണ്.

രാവണൻ— സീതയ്ക്കു തന്റെ മേൽ പ്രേമമുണ്ടെന്നു വിചാരിച്ചു ഗർവ്വിക്കുന്ന നിന്ദ്യനായ രാമൻ ഇവൻ തന്നെയോ?

(കോപത്തോടുകൂടി ചിത്രത്തെക്കുറിച്ച്)

ജനകതനയാപ്രേമത്തിന്നാസ്പദംമമദേഹമെ-
ന്നനവധിഭവാൻഗർവ്വിക്കേണ്ടിന്നെടൊശഠരാഘവ!
അനുപഥമഹംനിന്നെക്കൊൽവാൻനിരത്തിയതാടകാ
തനയനിതിനാൽനിന്നെക്കൊല്ലാതടങ്ങിയിരിക്കുമൊ? (21)

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! നോക്കു വിശ്വാമിത്രന്റെ അവിനയത്തെ. എന്തെന്നാൽ അവൻ 'രാക്ഷസാന്ധംകരണ'മെന്ന രത്നം പതിച്ച വളകളെ ഇവൾക്കു കൊടുത്തില്ലെ, തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇവളെ കണ്ടാൽ ഉടനെ അപഹരിക്കുമെന്ന് അവൻ ഊഹിച്ചിരിക്കും നിശ്ചയം.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അത് അങ്ങിനെതന്നെ, ആ ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണൻ സമർത്ഥനല്ലെ.

രാവണൻ— (ആകാശത്തിൽ വിശ്വാമിത്രനെ ഉദ്ദേശിച്ചു കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) എട! എട! കൌശികാധമ!

മാരീചന്തന്നെവെൽവാൻസുരപുരമതുനി-
ർമ്മിച്ചനിന്നുക്കുപററി-

ഌാരംഭംസ്തംഭനംചെയ്യതിനുമതിഭവാൻ
താടകാംപോരവെൽവാൻ
പോരുംകാപ്പാൻത്രിശംകുംയുധിമമരിപുവാം
രാമനെപ്പോരകാപ്പാൻ
പാരാതെന്നപ്രിയംചെയ്യിഹനിജമൃതയെ
നീകളിക്കുന്നതേവം (22)

സാരണൻ— ആഃ മരിപ്പാനായിട്ടാണ്ടു കളിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതെന്താണ് അവൻ മരിച്ചപോലെതന്നെ.

രാവണൻ— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) അതിരിക്കട്ടെ, ജാനകിയെ കാണ്മാൻ ഉപായം ചിന്തിക്കു.

സാരണൻ— ഞാൻ ഉപായം കണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ— (ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി) എങ്ങിനെയാണ്?

സാരണൻ— ഇങ്ങിനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു)

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) കൊള്ളാം, താൻ ആയോദ്ധ്യകമുനിവേഷം ധരിച്ച് വളകളെ വാങ്ങുവാൻ യത്നിക്കു.

സാരണൻ— അങ്ങിനെതന്നെ (എന്ന് എണീട്ടു മുനിവേഷം ധരിച്ചു പ്രവേശിച്ച്) ഹേ! ഞാൻ അയോദ്ധ്യയിലുള്ളവനാണെ, വഴി നടന്നുള്ള ക്ഷീണത്താൽ പരവശനായിരിക്കുന്നു, തണലുകൊണ്ടെങ്കിലും വീശറികൊണ്ടു വാശീട്ടെങ്കിലും എന്നെ ആശ്വസിപ്പിക്കണെ. (എന്നു മൂർഛയെ നടിക്കുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! സാരണൻെറ കൌശലത്തെ കണ്ടാലും.

കടിയിൽകിഴിഞ്ഞുമൃഗചർമ്മപിംഗമാം
ജടകെട്ടഴിഞ്ഞധവിയപ്പുതുള്ളിയാൽ
നിടിലത്തിൽമാഞ്ഞഭസിതംവഹിച്ചിതാ
നെടുവീർപ്പിട്ടുന്നധൃതദണ്ഡനിർമ്മുനി (23)

സീത— (സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) അയോദ്ധ്യയിലുള്ളാളാണെന്നു കേൾക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു സുചരിതെ! നീ ബ്രാഹ്മണനെ ആശ്വസിപ്പിക്കു.

സുചരിത— (അടുത്തുചെന്ന്) ബ്രാഹ്മണ! ആശ്വസിക്കു.
(എന്ന് താമരയിലകൊണ്ടു വീശുന്നു)

മുനി— (കണ്ണുമിഴിച്ച്) കാരണംകൂടാതെ എന്നിൽ വാത്സല്യമുള്ള നീ നിമിത്തമായിട്ടു ഞാൻ ജീവിച്ചു.

സുചരിത— [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ ബ്രാഹ്മണന്നു ബോധം വന്നു. [പ്രകാശം] അങ്ങുന്ന് ആരാണ്? എവിടെ നിന്നു വരുന്നു?

മുനി— ദശരഥമഹാരാജാവിൻെറ പ്രഥമപുത്രനില്ലേ?

സീത— (സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) അദ്ദേഹത്തിന്നെന്താണ്?

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) താടകാ മാരീചനെക്കൊണ്ടു കൊല്ലിച്ചു.

സുചരിത— ബ്രാഹ്മണ! ശേഷം പറയുക?

മുനി— എൻെറ നാവു വരളുന്നു.

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) ശത്രുവിൻെറ വത്തമാനം പറയുന്നതുകൊണ്ടു പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നില്ലേ?

സീത— (ആവേഗത്തോടുകൂടി) ഇദ്ദേഹം അനിഷ്ടം പറവാൻ ഭാവിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.

(എന്നു വിഷാദത്തെ നടിക്കുന്നു.)

ശീലവതി— തോഴി! സുചരിതേ! ബ്രാഹ്മണന്നു ജലം കുടിപ്പാൻ കൊടുക്കു, ശേഷമുള്ള വാക്കിനേയും കേൾക്കുക.

(സുചരിത താമരയിലക്കുമ്പിളിൽ നദീജലത്തെ കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കുന്നു.)

മുനി— ഞാൻ സ്ത്രീകൾ തരുന്ന ജലത്തെ കുടിക്കയില്ല.

സീത— (കണ്ണീരോടുകൂടി) ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ വ്യസനത്താൽ ജലപാനത്തിന്നുകൂടി മടിക്കുന്നു. അതിനാൽ പ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതം ദുല്ലഭമാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

മുനി— [ആത്മഗതം] അവൻെറ മാത്രമല്ല അവനിൽ സ്നേഹമുള്ള വിശ്വാമിത്രൻെറയും. (പ്രകാശം) നിങ്ങൾ പരിഭ്രമിക്കേണ്ട ഇനിക്കു വ്രതമുള്ളതുകൊണ്ട് സത്യമായിട്ടും സ്ത്രീകൾ തരുന്ന ജലത്തെ ഞാൻ കുടിക്കയില്ല.

സുചരിത— സ്വാമിൻ! ശേഷം പറയു.

സീത— ഇപ്പോൾ എൻെറ ഹൃദയം അഗ്നിയുടെയോ അമൃതത്തിൻെറയോ മദ്ധ്യത്തിലിരിക്കുന്നു.

മുനി— ഈ സ്ഥിതിയിലുള്ള എന്നെ കണ്ടാൽ എൻെറമേൽ പ്രിയമുള്ള മാതാപിതാക്കന്മാർ വ്യസനിക്കും നിശ്ചയം.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (പരിഹാസത്തോടുകൂടി) അവർ മാത്രമല്ല, വിരുദ്ധവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു രാക്ഷസന്മാരെല്ലാവരും വ്യസനിക്കും.

സീത— വളരെ വ്യസനിച്ചിരിക്കുന്ന എൻെറ ഹൃദയത്തിന്ന് ഈ വാക്കുകൊണ്ട് ആശ്വാസമെന്താണ്?

ശീലവതി— ഇയാൾ രാക്ഷസനാണ് സത്യം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രിയസഖിക്ക് ഇപ്രകാരം വ്യസനത്തെ ഉണ്ടാക്കിതീൎത്ത് പിന്നെ ഒന്നും പറയുന്നില്ല.

മുനി— (ഭയത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൾ എന്നെ അറിഞ്ഞിരിക്കുമൊ, (ആലോചിച്ച്) അതുണ്ടാകയില്ല. [പ്രകാശം] ആ രാമഭദ്രൻെറ പ്രിയ സഖനാണ് ഞാൻ.

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) സംശയമെന്താണ്, അവനെ കൊൽവാൻ ഒന്നാമതായി യത്നിച്ചവനല്ലെ.

സീത— ഇതും ആശ്വാസത്തിന്നു മതിയായില്ല.

സുചരിത— ബ്രാഹ്മണ! പറയു, പറയു. ഇവിടെ വന്ന കാൎയ്യമെന്താണ്?

മുനി— എല്ലാം നിങ്ങളോടു പറയാം. നിങ്ങൾ രാവണങ്കൽ സ്നേഹമുള്ളവരല്ലെല്ലൊ?

സീത— [ആത്മഗതം] ഈ മുനി പ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അതി സ്നേഹിതനാണ് നിശ്ചയം. അതിനാലാണ് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

ശീലവതി— സഖി! സുചരിതെ! രാവണൻ എന്നതാരാണ?

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) ഛീ: മൂഢെ! ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച ആളെ നീ അറിയില്ലെ?

മുനി—

ശക്രൻതന്മകുടത്തിൽവെച്ചപദവുംസ്കന്ദമഹാവിഷ്ണുവിൻ
ചക്രംകൊണ്ടുമുറിഞ്ഞപാടുമുടയോനീശാദ്രിപൊങ്ങിച്ചവൻ
ഇക്കാണുന്നവസൃഷ്ടിചെയ്തഭഗവാൻതൻപുത്രപുത്രാത്മജൻ
ചൊല്ലേണ്ടോരുദശാസ്യനേഭവതിമാർകേൾക്കാതിരുന്നെങ്ങി

[നെ (24)

സീത— (കോപത്തോടുകൂടി) അവൻെറ ഗുണങ്ങളെ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ? രാക്ഷസനായതുകൊണ്ട് അവനിൽ എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും വളരെ ജുഗുപ്സയാണ്.

രാവണൻ- (മുഖം ചുളിച്ച്) വിദ്യുജ്ജിഹ്വ! കേൾക്കേണ്ടതു കേട്ടു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അതുകൊണ്ടല്ലെ ഇവളെ വശീകരിപ്പാൻ രാമവേഷം ധരിക്കുന്നതു കൂടാതെ ഉപായമൊന്നും കാണുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞത്.

രാവണൻ— ഇതു രാവണന്ന് പ്രയാസമാണ. കണ്ടാലും.

തന്നെക്കാമിച്ചിടാതുള്ളലസമിഴിയെവേൾക്കുന്നതുംതദ്വിവാഹ –
ത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ടീമനുഷ്യപ്പുഴുവടിവുധരിക്കുന്നതുംയോഗ്യമോമേ
നന്നോബാല്യംമുതല്ക്കേമമസഖിജനകൻതന്നെവഞ്ചിപ്പതുംഞാ
നിന്നെൻകാമത്തെനേടാൻകുളവതുചിതമോമാനവുംമേയശസ്സും

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! അകാരണമായിട്ടെന്തിനു ഖേദിക്കുന്നു?

ഗതിനമ്മുടെവംശത്തിനു
ചതിയൊന്നല്ലാതെയില്ലമററൊന്നും
അതിനാലിവളെഹരിച്ചാൽ
മതിനേർമുഖിയുംക്രമേണവശമാകും (26)

സുചരിത— സഖി ശീലവതി! ആ ലങ്കേശ്വരനെ നീ അറികയില്ലെ? താതജനകൻ എപ്പോഴും മഹാപ്രഭാവനായ അദ്ദേഹത്തെ 'എൻെറ പ്രിയ സഖനാണ' എന്ന് പ്രശംസിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് സ്നേഹം നിമിത്തം ഞാൻ ജാനകിയെ അപഹരിക്കാത്തത.

ശീലവതി— ബ്രാഹ്മണ! ആ ലങ്കേശ്വരനെ അങ്ങ് ഓർമ്മപ്പെടുത്തി. ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ സ്നേഹമുള്ള രാക്ഷസികളല്ല, എന്നാൽ ഇവൾ ജാനകിയാണ് ഞാനും ഇവളും ജാനകിയുടെ സഖികളുമാണ്.

മുനി— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം! 'ഇവൾ ജാനകിയാണ്' എന്ന വെറും നിലത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

സുചരിത— സ്വാമിൻ! ഇപ്പോൾ വിശ്വാസത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞാലും.

ശീലവതി— ബ്രാഹ്മണ! അങ്ങ് ക്ഷേമവൎത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഉടനെ ജാനകി അങ്ങയുടെ കൈകളിൽ രത്നവളകളെ സമ്മാനിക്കും.

മുനി— [ആത്മഗതം] അതിനുതന്നെയാണ ഈ പണി. [പ്രകാശം] മററന്താണ് പറവാനുള്ളത്.

സീത— (പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി) ഭൂലോകത്തിൻെറ അലങ്കാരം അവസാനിച്ചുവൊ (എന്ന് മൂൎഛിക്കുന്നു).

സഖികൾ— അയ്യോ: തോഴി ജാനകി! അയ്യോ: ഭൂലോകമംഗളദീപികേ! അയ്യോ: സഖീജനവത്സലേ! ഇതുവരെയും ആശ്രയിച്ച തോഴികളെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഒട്ടും ദയയില്ലാത്ത നീ ഇയ്യെടെ പരിചയിക്കപ്പെട്ട മനോരഥവല്ലഭനായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ പിറകെ പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നുവൊ?

(എന്ന് കരയുന്നു.)

മുനി— നിങ്ങൾ അകാരണമായി എന്തിനിത്ര വ്യസനിക്കുന്നു? എൻെറ വാക്ക കേൾപ്പിൻ.

സഖികൾ— തോഴി! ആശ്വസിക്ക, ആശ്വസിക്ക, ശേഷവും കേൾക്കുക.

(സീതാ ആശ്വസിച്ച് മുനിയെ നോക്കുന്നു).

മുനി— പേശലാംഗി! രാമവേഷമാൎന്നകാമദേവനെ
കൌശികൻെറവേഷമാൎന്നിൻെറപുണ്യസഞ്ചയം
ആശുകൂട്ടിയിങ്ങുകൊണ്ടുപോരുമിന്നുതാൻവൃഥാ
ക്ലേശമാൎന്നിരിപ്പതെന്തു? തോഷമോടുവാഴ്കനീ (27)

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) എടൊ സാരണ! താൻ മുനിയായിട്ടും പൊളി പറയുന്നതെന്താണ? 'രാമവേഷം ധരിച്ച രാവണനെ കൌശികൻെറ വേഷം ധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരും' എന്നല്ലെ പറയേണ്ടത്.

സഖികൾ— തോഴി! നീ ഭാഗ്യത്താൽ വൎദ്ധിക്കുന്നു.

(സീത സന്തോഷസംഭ്രമങ്ങളോടുകൂടി എഴുനീററ രണ്ടു വളകളേയും സാരണൻെറ കൈകളിൽ സമ്മാനമായി കൊടുക്കുന്നു).

രാവണൻ— (അത്ഭുതത്തോടുകൂടി)
ജീമൂതത്തെവെടിഞ്ഞുകുംകുമനിറംപൂണ്ടുള്ളസൌദാമിനി—
സ്തോമന്താനിഹഭിക്കിലൊക്കയെഃരുമിച്ചേററംചിളങ്ങുന്നുവൊ

ഭൂമിവ്യോമവുമെട്ടുദിക്കുമൊരുപോൽഘോരാഗ്നിയാൽതപ്തമാം
ഹേമത്തിന്നുടെനീരുകൊണ്ടതിജവംതേക്കുന്നുവോസാമ്പ്രതം(28)

അത്ഭുതം ഇതെങ്ങിനെ?

കാന്ത്യാശീഘ്രമടച്ചുകണ്ണിരുപേളുംമെല്ലെത്തുറന്നിട്ടുഞാ-
നെന്താണെന്നുടനങ്ങുമിങ്ങുമധുനാനോക്കുംവിധൌമുന്നിലായ്
ചന്തംകൊണ്ടുസമസ്തനാരികളെയുംനിന്ദിച്ചഹേമിന്നലിൻ
കാന്ത്യാനിർമ്മിതയെന്നപോൽദ്രുതമൊരുസ്ത്രീകാണമാറായിതാ

(അണിയറയിൽ)

മുനികൌശികൻെറമഖദശനത്തിനാ-
യനസൂയയോടുമിഹവന്നൊരത്രിയെ
ജനകൻമുദാർച്ചനകൾചെയ്തുവന്ദന-
ത്തിനുതൻെറപുത്രിയെവിളിച്ചിടുന്നുതെ (30)

ശീലവതി— ഭാഗ്യത്താൽ പ്രിയസഖിക്കു മേൽക്കുമേൽ ശ്രേയസ്സ് കാണപ്പെടുന്നു. മഹാപതിവ്രതയായും പൂജ്യയായുമിരിക്കുന്ന അനസൂയയുടെ ദശനം പുണ്യത്താലെ ലഭിക്കയുള്ളു.

സീത— (അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) ഇനിക്ക് വളരെ സന്തോഷമുണ്ട്, അതിനാൽ നോം ഗമിക്കുക.

(എന്ന് എല്ലാസ്ത്രീകളും പോയി)

രാവണൻ— കഷ്ടം! ആ സുന്ദരി നേത്രമാർഗ്ഗത്തെ അതിക്രമിച്ചുവൊ?

കണ്ടില്ലക്ഷിതിപുത്രിതൻെറശശിപോൽചന്തംകലന്നാനനം
കണ്ടില്ലക്കുളുർകൊങ്കമൊട്ടുമരയുംമറെറന്തുചൊല്ലേണ്ടുഞാൻ
തണ്ടാർസായകവാളുപോലെവിലസുംകേശത്തെമാത്രംമുദാ-
കണ്ടേൻദുർവ്വിധിമറെറാരംഗവുമഹോകാണ്മാൻതുണച്ചീലമേ (31)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ സാരണൻെറ കൈകളിൽ വളകളെക്കൊടുത്ത് കൈ തിരിച്ചെടുക്കുമ്പോൾ അവളുടെ ആ കരപല്ലവത്തെ കണ്ടില്ലെ?

രാവണൻ— ഭാഗ്യത്താൽ അങ്ങ് ഓർമ്മപ്പെടുത്തി.

കിളികൊക്കുപോലനഖങ്ങൾചുവന്നും
വളഞ്ഞുംവിടിഞ്ഞംബുജംപോൽപ്രകാശം
വളന്നുള്ളതൽപാണിപൊന്മോതിരത്താൽ
വിളങ്ങുന്നതീക്ഷിച്ചുതോക്കുന്നുഞാനും (32)

മുന്നംഞാൻകൊണ്ടുവന്നുള്ളമരികളിഹവാ-
ണീടിലുംസപ്തലോകേ
ചെന്നാലുംരാജകന്യാജനമരികിൽവസി-
ച്ചാലുമില്ലെങ്കിലുംകിം
മിന്നുംപൊൻകങ്കണത്താൽവിലസികമലഗ-
ർവ്വത്തെനീക്കുന്നതാമി-
ത്തന്വംഗീകൈപിടിച്ചാൽദശമുഖനവരെ-
ക്കൊണ്ടുപിന്നെന്തുകാര്യം (33)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— രാമവേഷം ധരിച്ചാൽ മിരുമനസ്സിലേക്ക് ഇത് സാധിപ്പാൻ പ്രയാസമെന്താണ്?

രാവണൻ— നരനുടെവേഷമെടുപ്പതു
മരുതാത്തവയേതുമിതിനേക്കാൾ
പരിചെട്ടുചെയ്യുംരാവണ
നരിവയർമണിയെദ്രുതംലഭിപ്പാനായ് (34)

അങ്ങ് വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിപ്പാനായി ഒരുമ്പെട്ടാലും.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഞാൻ വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ചുവെല്ലോ. സാരണൻ ലക്ഷ്മണവേഷത്തേയും ധരിക്കും.

സാരണൻ— മഹർഷിമാരുടെ മാഹാത്മ്യം വിചാരിച്ചാലവസാനമില്ലാത്തതു തന്നെ. എന്തെന്നാൽ,

കളമൊഴിയാളുടെകാഞ്ചന
വളകളെയെൻകൈകൾകൊണ്ടുവാങ്ങുകയാൽ
കളവല്ലെൻമേനിയെയെ-
ള്ളളവുംകാണ്മാനിനിക്കുമിഹവഹിയാ (35)

(സമീപത്തിൽ നോക്കീട്ട്) ബന്ധുജനങ്ങളെ കാണ്മാനുള്ള സന്തോഷത്താൽ കന്യകമാർ ഈ ചിത്രപടത്തെ മറന്നുപോയോ, എന്നാൽ ഇതിനെ മഹാരാജാവിന്നു കൊടുക്കാം. (എന്ന് ചിത്രപടത്തെ എടുത്ത്) ഇതാ അവളുടെ വളകൾ, ഇതാ ചിത്രപടം .(എന്ന് രാവണന്ന് കൊടുക്കുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവേ! കണ്ടാലും. രാക്ഷസാന്ധം കരണരത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ള വളകളേയും രാമരൂപം എഴുതപ്പെട്ട ചിത്രപടത്തേയും.

രാവണൻ— നളിനാക്ഷിസീതയെമറച്ചിരുന്നപൊൻ
വളരണ്ടുമോക്കിലതിനിന്ദ്യമാമിദം
കളവാണിമാനസഹരൻെറമേനിയാ-
ലൊളിവാന്നചിത്രപടവുംവിനിന്ദ്യമാം (36)

സാരണൻ— വളരെ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്, ഈ വളകളെ ധരിച്ചതുകൊണ്ട' തിരുമേനിയേയും കാണുന്നില്ല.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— എന്നാൽ ഇതിനെ വിമാനത്തിൽ തന്നെ ശ്രദ്ധമായി വെക്കണം. ഇതിനാൽ എപ്പോളെങ്കിലും വല്ല ഉപയോഗവും ഉണ്ടാകും. (സാരണൻ അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നു)

രാവണൻ— (ആലോചിച്ച്)

മിത്രത്തെവഞ്ചിച്ചുമഹംമനുഷ്യ
ഗാത്രംമഹാനിന്ദ്യമതും ധരിച്ചും
അത്രാദരേണാനുഭവിപ്പനിപ്പോൾ
ധാത്രീസുതാവേളിമഹോത്സവത്തെ (37)

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ രണ്ടാമങ്കം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

മൂന്നാമങ്കം.

(അനന്തരം മാരീചൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാരീചൻ— (ഓൎമ്മയോടുകൂടി)

പെട്ടെന്നശ്ശിശുരാമനെയ്യൊരുശരക്കാററിൻെറചുററിങ്കലാ-
പ്പെട്ടെന്മേനിയിലുള്ളസന്ധികളുലഞ്ഞേററംവലഞ്ഞേഷഞാൻ
വട്ടംചുററിനഭസ്സിലോട്ടുമളവിൽചെന്നാഴിതന്നുള്ളിലാ-
പ്പെട്ടിട്ടിങ്ങിനെന്തുറയോജനജവാൽദ്ദൂരത്തുപൊങ്ങീടിനേൻ (1)

അത്ഭുതം! ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പരാക്രമത്തിന്നെതിരില്ല.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പൊട്ടുന്നനവെവിൽവലിച്ചധികതീക്ഷ്ണമമ്പൊന്നവൻ
വിട്ടന്നളവുസേനചത്തുടനെവീണതീക്ഷിച്ചഹൊ
മിട്ടുക്കനെതിമായിയാകിയസുബാഹുമേഘങ്ങളി-
ന്നിടയ്ക്കുടനൊളിച്ചൊളിച്ചഹഹന്തചത്തീടിനാൻ (3)

എന്നു മാത്രമല്ല,

ബാണക്കാററുകളാൽബലാനചിതനവൻവേഗേനമായാഭവം
രേണുക്കൂട്ടമകററിതാടകയെമുൻകണ്ടൊരുനേരംദ്രുതം
ഏണാക്ഷീതിജ്ജുഗുപ്സയാൽഗുണമിഴത്തീടുന്നകൈവിട്ടുതൽ
ബാണംതാൻസ്വയമായ്യൊറിച്ചവളെയുംഛേദിച്ചഹാതൽക്ഷണം

(ശോകാവേഗത്തോടുകൂടി)

ഹാ അമ്മെ താടകെ! ഹാ പുത്രവത്സലേ! ഹാ സഹസ്രഗജബലാനചിതെ! നിനക്കുകൂടി ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയാൽ അപ്രകാരം ഭവിച്ചത് തടുക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത ദൈവകല്പിതം തന്നെ.

എന്നമ്മെ!കരയുന്നെനിക്കുവിളികേളെങ്ങോട്ടുപോയദ്ദ്യനീ

(കോപത്തോടുകൂടി)

മന്നെന്നപ്രിയകാരിയാംനൃപവടോ!ഞാൻനിന്നെവിട്ടീടുമൊ

(വ്യസനത്തോടുകൂടി)

മുന്നിൽതന്നെമരിച്ചുകഷ്ടമിഹമേധിങ്ങ്മാംസുബാഹോ!ഭവാൻ

(ചിന്താശപാസത്തോടുകൂടി)

ഇന്നുംവത്സകരാള!പോയതുഭവാനെങ്ങെന്നറിഞ്ഞീലഞാൻ (4)

(അനന്തരം കരാളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കരാളൻ— പോരിൽപേടിച്ചതുംഭാഗ്യാൽ
ദൂരത്തോടിയതുംതഥാ-
ഘോരരാമാസ്ത്രമേല്ക്കാതെ
പാരംഭാഗ്യാൽപിഴച്ചുഞാൻ (5)

എന്നാൽ രാമബാണത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട ആ മാരീചൻ ജീവിക്കുന്നുണ്ടൊ ഇല്ലയൊ എന്ന് ഞാൻ അറിയുന്നില്ല.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പരത്തിക്കൈകൊല്ലുംമുടിചിതറിവാളുംപരിചയും
കരംപേന്ദ്രചാൽവീണുംമണിമകുടമൂരിച്ചിതറിയും

മരുത്തിൻവേഗത്താൽജലധമിവകാകുത്സശിശുവിൻ
ശരത്താൽമാരീചൻദ്രുതമിഹപാന്നാനെവിടെയൊ (6)

ഒരു സമയം മഹേന്ദ്രശൈലത്തിന്റെ താഴ്വരയിലൊ സമുദ്രത്തിന്റെ തിരമാലകളിലൊ വീണിരിക്കാം. അതിനാൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിനെ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് ഈ മഹേന്ദ്രപൎവ്വതത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

തിങ്ങീടുംപൎവ്വതത്തിൻകൊടുമുടിശിലയിൽ
ചെന്നടിച്ചാശുചിന്നി
പ്പൊങ്ങുംവെഞ്ചാമരംപോൽവിലസുമരുവിയാ
റിങ്ങുവീഴുന്നദിക്കിൽ
എങ്ങുംകഞ്ജത്തിൽവാഴുംകരികളുടെമുഖാൽ
ഭ്രഷ്ടമാകുംബിസത്തിൻ
പൊങ്ങുംഗന്ധങ്ങൾചേരുംതടമതിലിഹസിം
ഹങ്ങൾഗൎജ്ജിച്ചിടുന്നു (7)

അത്രയുമല്ല,

കരികൾമൃഗാധിപൻപ്രഹരമേററകഠോരശിരസ്സുടഞ്ഞുടൻ
പരിഗളിതങ്ങളാംരുധിരമിശ്രിതമുത്തുകളാൽവനസ്ഥലേ
അരുണനിറംവരുത്തിനിജഫീൽകൃതിയാൽദ്രുതമങ്ങുപാഞ്ഞിടും
കരടികളിൻനിനാദമധികംപരിചോടുവളൎത്തിടുന്നിതാ (8)

(മുൻഭാഗത്തുനോക്കീട്ട്) ആൎയ്യനായ മാരീചൻ സമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങിപ്പൊങ്ങി വന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

അടിയുമതുപോലുള്ളകയ്യുംതരിച്ചുമരകതമായ്
പടമതുനനഞ്ഞിട്ടുംപററീട്ടതിൽചെറുചണ്ടികൾ
മുടിയിൽനരചേൎന്നൊട്ടിക്കൊണ്ടിന്നമഹേന്ദ്രമഹാദ്രിതൻ
കടകമതിൽമാരീചൻനിൽപ്പുണ്ടിതാമമമുന്നിലായ് (9)

മാരീചൻ— (കരാളനെ കണ്ടിട്ട് ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി) കരാള! നീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവൊ എന്നാൽ അടുത്തുവാ എന്നെ ആലിംഗനം ചെയ്യ.

കരാളൻ— ആൎയ്യമാരീച! അങ്ങെ ഭാഗ്യത്താൽ രാമബാണം മോചിച്ചു. (എന്ന് ബാഷ്പത്തോടുകൂടി ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു.)

മാരീചൻ— വത്സ! ഞാൻ എന്തു പറയട്ടെ.

രാമൻഞാണൊലിയമ്പുപോംധ്വനിശരംമാരീചനെത്തള്ളിയെ
ന്നാമോദിച്ചുനിലിമ്പർചൊന്നവചനംവാരാശിതൻനിസ്വനം
സമുദ്രാഗ്നിയിൽവീണജന്തുനിരയിൻകോലാഹലാരാവമെ
ന്നീമൂന്നൊന്നവസർവ്വവുംപരിചിനോടൊന്നിച്ചുകേട്ടേനഹം (10)

അനന്തരം,

എന്തുക്കളെല്ലാരുവീഴ്ചകൊണ്ടുചിതറംഭംഗങ്ങളാൽമുക്തമായ്
നന്നായ്വ്യക്തമതാംരസാതലമതിൻമാർഗ്ഗത്തിലുൾപ്പെട്ടുഞാൻ
എന്നെത്തൽക്ഷണമബ്ധിയങ്ങടിയിൽനിന്നമ്മാർഗ്ഗമായ്മേല്ക്കുമേൽ
തന്നംബുക്കൾവരുന്നവേഗമതിനാൽപൊങ്ങിച്ചുമേല്പോട്ടഹോ

കരാളൻ— നല്ലത് മഹാസമുദ്രമെ! നല്ലത്. നീ സത്യമായിട്ടും രാവണമഹാരാജാവിന്റെ പ്രതാപത്തെ ഭയപ്പെട്ടു തന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുചരനായ മാരീചനെ രക്ഷിച്ചത്.

മാരീചൻ-- (പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി) കരാള! എന്തുപറയട്ടെ.

ഈമണ്ണാഴിവനങ്ങളുംമലകളുംപേടിക്കുമാറേറവും
ശ്രീമാൻരാവണനെത്രയാകരുണയാവാഴുന്നുഭൃത്യേമയി–
ഈമന്ദൻസ്വജനംനശിച്ചളവിലുംപൊയ്ക്കല്ലുദാസീനനായ്
സ്വാമിക്കേവമടിക്കടിസ്വയമഹോദുശ്ശ്രേർവളർക്കുന്നുഞാൻ (12)

കരാളൻ-- ആര്യ! അങ്ങിനെയല്ല. ആ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ബലവാനാണെങ്കിലും അവനെ മായാപ്രയോഗംകൊണ്ട് സംഹരിക്കണം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവനെ കൊല്ലാതെ തിരികെച്ചെന്നാൽ നമ്മളെ മഹാരാജാവ് [illegible]ക്കയില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല ആ ദുഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്രമുനിയും ക്ഷീണിക്കാത്ത ആ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയോടുകൂടി ചെന്ന് രാമവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്ന് സീതാവിവാഹത്തിങ്കൽ വിഘ്നത്തേയുമുണ്ടാക്കും. താടക പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ? 'മഹാരാജാവ് രാമവേഷം ധരിപ്പാൻ ഒരുങ്ങീട്ടുണ്ട്' എന്ന്.

മാരീചൻ-- അതുകൊണ്ടല്ലേ വിശ്വാമിത്രമുനി തന്റെ കൂടെയുള്ളവരോടൊന്നിച്ച് ആശ്രമത്തിലേക്കു വരുന്നതിനെ മുടക്കേണ്ടതായി വന്നത്,

കരാളൻ— അങ്ങ് ബുദ്ധികൊണ്ട് അതിനുപായം കണ്ടുവൊ?
മാരീചൻ— (അല്പം ആലോചിച്ച്) കണ്ടു.
കരാളൻ— എങ്ങിനെയാണ്?
മാരീചൻ— ഇങ്ങിനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു.)
കരാളൻ— (ചിരിച്ച്) അങ്ങെക്ക് ഇതിപ്പോൾ എളുപ്പത്തിൽ സാധിക്കുന്നതാണ്, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ക്ഷിപ്രംമായയാജാനകി
യപ്രിയമാകർണ്യചാടിയാലഗ്നൌ
തൽപ്രേമാധിക്യത്താ
ലൊപ്പംരാമൻപതിക്കുമത്തിയ്യിൽ (13)

അനന്തരം പുത്രശോകത്താൽ മോഹിക്കപ്പെട്ട ദശരഥരാജാവിനെ ആശ്വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ആ രാജാവിനോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രമുനിയും അയോദ്ധ്യക്കുതന്നെ തിരിയെച്ചെല്ലും. എന്നാൽ ആ മുനിയുടെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലാതെ തന്നെ മായയെ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.
മാരീചൻ— നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്. എന്നാൽ ആ രാമാദികൾ ചെന്ന ദിക്കിലേക്ക് നാം ചെല്ലുക.
(എന്ന് ചുററിനടക്കുന്നു.)

കരാളൻ— (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽനിന്നു അരയോജന ദൂരംമുള്ള കൌശികീനദീതീരത്തിൽ കൂടാരം അടിച്ച് ദശരഥരാജാവ് വസിക്കുന്നുവൊ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ

തേരിൽചേർത്തശ്വശബ്ദാസഹവനമഹിഷം
കൊമ്പുകൊണ്ടാശുകുത്തി
ക്രൂരംപുററിന്നുപൊങ്ങുന്നഹികളുടെവിഷം
ചേർന്നപൂൽക്കാരമെങ്ങും
ഭേരീശബ്ദാൽമടിക്കുംകപികളിഹകളിക്കുന്നതും
കൌശികിതൻ
തീരേരസാന്നാഗജംതിന്നിഹകുശകബളം
വീണതുംകണ്ടിടുന്നു (14)

മാരീചൻ— എന്നാലിപ്പോൾ ഈ സ്ഥലത്തിൽനിന്നു രാമനെ ദൂരത്തിലാക്കണം.

(അണിയറയിൽ)

ക്ഷീണംപൂണ്ടുകിടക്കുമച്ഛനൊട്ടുണർത്തിക്കാതെയും കുത്രചിൽ
ക്ഷീണംതീർപ്പതിനാശു ചെന്നസഹജന്മാരോടുചൊല്ലാതെയും
ബാണംവില്ലുമെടുത്തുകാട്ടിനുജവാൽപ്പാപ്പാസ്സുമിട്ടേകനായ്
ക്ഷോണീന്ദ്രാത്മജനായരാമനധുനാപോകുന്നുനായാട്ടിനായ് (15)

അതിനാലിപ്പോൾ രാമഭദ്രന്റെ പരിജനങ്ങളും സൈന്യങ്ങളും പിന്നാലെതന്നെ കാട്ടിലേക്ക് ചെല്ലേണ്ടതാണ്, ഞാനും ഇതാ പിറകെ പോകുന്നു.

കരാളൻ— രാമന്റെ സ്നേഹിതനായ പിംഗളനെന്ന ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയാണൊ ഇങ്ങിനെ ഘോഷിക്കുന്നത്.

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ നമുക്കു നല്ല തരം കിട്ടി. വത്സ കരാള! പിംഗളൻ ചെല്ലുന്നതിന്നു മുമ്പായിട്ടു നീ മായകൊണ്ടു അവന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ച് 'എന്നെ കാട്ടാന പിടിച്ചു' എന്നു നിലവിളിച്ചു കരഞ്ഞ് ഇഷ്ടനാണെന്നുള്ള സ്നേഹംകൊണ്ട് പിറകെ ഓടിവരുന്ന രാമനെ വളരെ ദൂരത്തിൽ മറ്റൊരു കാട്ടിലേക്കാകർഷിച്ചുകൊണ്ടു ചെല്ലു. ഞാനും വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ശിഷ്യനായ കാശ്യപന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ച് രാമൻ നിമിത്തം വിരഹവേദനയെ അനുഭവിക്കുന്ന സീതയെ മായകൊണ്ട് അവന്നു കാണിച്ചുകൊടുത്തു നമ്മുടെ അഭിപ്രായം പോലെ കാര്യം സാധിക്കാം.

(എന്നു രണ്ടു പേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാംഗം.

(അനന്തരം ശരചാപങ്ങളെ ധരിച്ചുകൊണ്ട് രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാമൻ— കണ്ടേൻഞാണൊലിയാൽനിറഞ്ഞവിപിന
ഘോരാദ്ഭുതംകോപമുൾ
ക്കൊണ്ടാരണ്യഗജംഗമിപ്പതുമല
ഞ്ഞാടുന്നതുംകേകികൾ

കണ്ടേൻസ്ഥൂലഗളംതിരിച്ചതിരുഷാ
സിംഹങ്ങൾനോക്കുന്നതും
കണ്ടേൻഞാൻ ബഹുകാലമായിമൃഗയാ
ലീലാവിനോദങ്ങളെ (16)

എന്നുമാത്രമല്ല. ഇവിടെ,

തേന്മെയ്യും മൊഴിമാർകടാക്ഷമധികം
കാംക്ഷിച്ചിടുംവണ്ണമീ
മാൻപൈതങ്ങൾഭയത്തിനാലുടനുടൻ
നോക്കുന്നനോട്ടങ്ങളാൽ
ആമ്പൽപ്പൂക്കൾനിറഞ്ഞപോലെവിപിനേ
തോന്നുന്നിതിൻഭംഗിയെ
ത്തുമ്പില്ലാത്തകിരാതരൊട്ടറിയുമോ
ചാരത്തുവാണീടിലും (17)

(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

വല്ലംതുള്ളുഭയത്തിനാൽമൃഗശിശുക്കൂട്ടങ്ങളിൻകണ്ണിൽനി
ന്നുല്ലാസത്തോടു മൈത്രഭംഗിയിലിതാനോട്ടങ്ങൾപോരുന്നുവോ
സല്ലീലംക്ഷിതിപുത്രിയങ്ങിനെകളിപ്പിക്കുന്നതൻകൺമുന-
ത്തെല്ലിൻഭംഗിമനോജ്ഞമാകുമിതിനെക്കാളെന്നുതോന്നുന്നുമെ

(അണിയറയിൽ)

അയ്യോ! സ്നേഹിത രാമഭദ്ര! ഞാൻ മരിക്കാറായി.

രാമൻ— (കേട്ടിട്ട് സംഭ്രമത്തോടുകൂടി)ജനസഞ്ചാരമില്ലാത്ത ഈ വനത്തിൽ ഒരുത്തൻ എന്നെ വിളിച്ചുകരയുന്നതുപോലെ കേൾക്കുന്നു. (എന്ന് ശരചാപങ്ങളോടുകൂടി വേഗത്തിൽ നടക്കുന്നു.)

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ദുഷ്ടനായ ഈ മദഗജം തുമ്പിക്കൈകൊണ്ട് എന്നെ വലിച്ചു കൊല്ലുവാൻ തുടങ്ങുന്നു.

രാമൻ— പിംഗളൻ കരയുന്നതുപോലെയിരിക്കുന്നു, (വേഗത്തിൽ ചുററിനടന്ന്) ഓ: കഷ്ടം! കഷ്ടം!

വൻകാട്ടിൻനടുവിങ്കൽഞാൻപ്രിയജനം വേർപെട്ടുവന്നിങ്ങിനേ
മുൻകാണാത്തമൃഗത്തെനോക്കിമരുവുന്നേരത്തുതാനേകനായ്
ശങ്കിക്കാതെവരുന്നപിംഗളനെഹാചുററിട്ടുതംതുമ്പിയാൽ
[illegible] കൊമ്പിൽഗജംമണ്ടുന്നുസംഭ്രാന്തിയാൽ

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

അയ്യോ പുത്രവാത്സല്യമുള്ള പിതാവെ! ഞാൻ മരിക്കാറായി. അയ്യോ ഭാഗ്യമില്ലാത്ത മാതാവെ! മൃത്യുവിന്റെ വായിൽ കൊടുപ്പാനായിട്ട് നീ എന്നെ പ്രസവിച്ചു. അയ്യോ സ്നേഹിത രാമഭദ്ര! നിനക്ക എന്റെമേലുള്ള സ്നേഹബന്ധം അവസാനത്തിൽ ഭയങ്കരമായിട്ടു ഭവിച്ചു.

രാമൻ— (വ്യസനത്താൽ സ്തംഭിച്ചുകൊണ്ട്) ഭയപ്പെടേണ്ട! ഭയപ്പെടേണ്ട! ഇതാ ഞാൻ വന്നു. (എന്ന് അടുത്തു ചെന്നിട്ട്) അഹോ: കഷ്ടം! ഉദാസീനത, അമ്പു ചെല്ലാത്ത ദിക്കിലായെല്ലൊ ഗജം. (വില്ലിനെ പിൻവലിച്ച് മുൻഭാഗത്ത് നോക്കീട്ട്) ഗജത്തിനെ കാണ്മാനുമില്ലെല്ലൊ.

(വിചാരത്തോടുകൂടി ദീൎഘശ്വാസം വിട്ട്)

ഇരിക്കട്ടേനോക്കാമഹമിഹഗജംപോയവഴിയെ-
ത്തെരിക്കെന്നാരാൽചെന്നിതുവഴിവിടീക്കാംസഖിയെയും
സ്മരിക്കുന്നുമണ്മേലടിശിലയിലില്ലെങ്കിലുമതും
ധരിക്കാംഗന്ധത്താലളികളെവിളിക്കുംമദജലൈഃ (20)

(എന്ന് ചുററിനടന്നുകൊണ്ട് നോക്കീട്ട്)

കാററാലാടീട്ടുമുങ്ങിൻകലികനിരനിറ
ഞ്ഞുള്ളകുഞ്ജത്തിൽവീണ-
ക്കൂററത്തിൽഘോഷമാന്നുള്ളരുവിയിലിഹ
ശബ്ദിച്ചുകാരണ്ഡവങ്ങൾ
ചുററംവാണീട്ടുമദ്രേസ്സടമിതളയിൽവാഴുന്ന
സൎപ്പത്തിനെക്ക-
ണ്ടേററംപേടിച്ചുനോക്കുംമൃഗനയന
സമൂഹങ്ങളാൽനീലവൎണ്ണം (21)

എന്നാൽ ആ ഗജവും ഇവിടെ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കണം. അതിനാൽ ഈ വഴിക്കു നോക്കട്ടെ (എന്ന് നോക്കി സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ ഇവിടെത്തന്നെ ആനയാൽ പിടിച്ച് മോചിക്കപ്പെട്ട പിംഗളൻ മോഹിച്ചപോലെ കിടക്കുന്നു. (അനന്തരം മോഹാലസ്യത്തെ നടിച്ച്, കല്ലിന്മേൽ കിടന്നുകൊണ്ട് പിംഗളവേഷം ധരിച്ചുകരാളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ—(അടുത്ത് ചെന്ന്) സ്നേഹിത! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസി

കും. (എന്ന് വസ്ത്രത്തിന്റെ തലകൊണ്ട് വീശിക്കൊടുത്തു കൊണ്ട്)

ഹാവന്നമോഹംമൂട്ടുന്നാ
വേവിക്കുന്നുള്ളിലെന്നെമാൽ
ഏവംവീട്ടുവിൽവീണെന്നിൽ
ഭാവിക്കുന്നെന്തുചെയ്യുവാൻ (22)

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] രാവണമഹാരാജാവിന്ന് ഏററവിഷ്ടമായ്തീരുമൊ അതു ചെയ്യാൻ തന്നെ. (പണിപ്പെട്ട് കണ്ണുമിഴിച്ച്) [പ്രകാശം] പ്രിയസഖനായ രാമഭദ്രനോ?

രാമൻ— അതെ.

കരാളൻ—(ആശ്വസിച്ച്) സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ നായാട്ടു കാണ്മാനുള്ള കൌതുകത്താൽ ഞാൻ പിന്നാലെ വരുമ്പോൾ മാൎഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ വെച്ച് എന്നെ മദഗജം പിടിച്ചു.

അനന്തരം— നിന്നുടെഞാണൊലിപോൽഹരി
തന്നൂൎജ്ജിതഗൎജ്ജിതംശ്രവിച്ചപ്പോൾ
എന്നെയുമഥഞാൻകരിയെയു
മൊന്നുമറിഞ്ഞില്ലമോഹിച്ചേൻ (23)

രാമൻ— എന്നാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു സിംഹത്തിന്റെ ശബ്ദം കേട്ടു ഭയപ്പെട്ട ഗജത്തിന്റെ തുമ്പിക്കയ്യിൽനിന്ന് ഭാഗ്യത്താലങ്ങ് വീണിരിക്കും എന്ന്. അതിനാൽ അങ്ങുന്ന് നല്ല നിഴലും തണുപ്പുമുള്ള ഈ ഇരഞ്ഞിവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിലിരുന്ന് ക്ഷീണം തീൎക്ക.

കരാളൻ— നായാട്ടിനാൽ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്ന അങ്ങും അല്പനേരം ഇവിടെ ഇരുന്ന് ക്ഷീണം തീൎക്കേണ്ടതാണ് എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

എങ്ങുംതിങ്ങിനവൃക്ഷസംഘമതിനാലിക്കാടേറേരമ്യമെല്ലാം
മങ്ങാതുള്ളരവിന്ദമോടുമൊഴുകുന്നുണ്ടഗ്രഭാഗേനദീ
തിങ്ങുംശൈത്യസുഗന്ധമുള്ളവനവാതത്താൽഹൃദന്തമദം
പൊങ്ങീടുന്നകുയില്ക്കുലംമധുരമായ്ക്കൂകുന്നിതെല്ലാടവും (24)

രാമൻ—ഈ പ്രദേശം ഏററവും മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവിടെ തന്നെ നാം പരിജനങ്ങൾ പോരുന്നതു വരെ വസിക്കുക.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] മാരീചൻ പോരുന്നതു വരെ, എന്താണ് പറയേണ്ടത്. [പ്രകാശം] അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

രാമൻ—ഭാഗ്യത്താലങ്ങ ക്ഷേമത്തോടു കൂടി കണ്ടാറായി.

ഇല്ലെന്നാലിഹ വീരമപ്രിയമതായുള്ളോരു കന്യാകാ-
കല്യാണോത്സവമങ്ങു പോകുമതിരിക്കട്ടെ മമ സ്നേഹിത!
ചൊല്ലേന്നൊട്ടു ഭവാൻ മരിക്കിലതിനാലുണ്ടാം മഹാസങ്കടം
വല്ലാതെൻഹൃദി മർമ്മമങ്ങിനെ പിളർന്നാലെന്നൊ വിട്ടീടുമോ? (25)

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഈ രാഘവശിശു തന്റെ സീതാവിവാഹം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ധരിച്ചിരിക്കുന്നുവോ? [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങിനെയല്ല, അങ്ങ് എന്നെ കുറിച്ചുള്ള വ്യസനത്താൽ വിവാഹത്തിന്നു വിമുഖനായി എങ്കിൽ ആ ജാനകി ജീവിക്കയില്ല.

രാമൻ—(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) സ്നേഹിത! കാശ്യപന്റെ ആ വാക്ക് സത്യമാണോ? എന്തെന്നാൽ അങ്ങുന്ന് എന്നോടിങ്ങിനെ പറഞ്ഞില്ലേ.

മൂന്നാം ജാനകി താനൊരങ്ങു വളവിൽ സ്വപ്നമനോജ്ഞൻ ഭവാൻ
തന്നെക്കാട്ടുകകൊണ്ടു നികലാധികം പ്രേമത്തെ ബന്ധിച്ചവൾ
കന്നൽക്കണ്ണി തളിർക്കിടക്കിയിലഹോ കഷ്ടം ശയിച്ചാളിമാർ
തന്നാശ്വാസവചസ്സിനാലൊരുവിധം ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുപോൽ?

എന്ന്

കരാളൻ—(ശോകാന്തവിധത്തിൽ നടിച്ച്) [ആത്മഗതം] മാരീചൻ ഇനിയും വന്നില്ലല്ലോ. (എന്ന് വിചാരിക്കുന്നു)

രാമൻ—സ്നേഹിത! കാശ്യപന്റെ ആ വാക്ക് സത്യമാണോ. (എന്നും മറ്റും രണ്ടാമതും ചോദിക്കുന്നു.)

കരാളൻ—കാശ്യപനെന്നത് ആരാണ്?

രാമൻ—അങ്ങേക്ക മറന്നുപോയോ? അദ്ദേഹം വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയുടെ ശിഷ്യനാണെന്ന് അങ്ങുന്നല്ലേ എന്നോടു പറഞ്ഞത്.

കരാളൻ—(പേടിച്ചു വിറച്ച്) [ആത്മഗതം] അഹോ! ഉദാസീനത. എന്തെന്നാൽ മാരീചനെ കുറിച്ചുള്ള വിചാരംകൊണ്ട് പ്രകൃതത്തിന്ന് വിപരീതമായിട്ട് ഞാൻ ചോദിച്ചുപോയി. ഇനി ഇങ്ങിനെ ആകട്ടെ. [പ്രകാശം] അദ്ദേഹത്തിനെ

ആര് മറന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മദഗജം പിടിച്ച വിചാരത്താൽ ഞാൻ അസ്വാധീനനായിരിക്കുന്നു. കാശ്യപന്റെ ആ വാക്കുകൂടി അസത്യമായി ഭവിക്കുമൊ? അങ്ങ് കേൾക്കു.

പട്ടാലുള്ളകിടക്കവിട്ടവൾകിടന്നീട്ടുന്നുപൂമെത്തമേൽ
വിട്ടുംകാഞ്ചനകങ്കണങ്ങളെബിസംചാർത്തുന്നുഹസ്തങ്ങളിൽ
പാട്ടുണ്ടെങ്കിലുമാശ്രുനിന്റെചരിതംകേട്ടാൽമനസ്സൌഖ്യമി-
പ്പാട്ടിൽസീതയെയെന്തുചൊൽവതുഭവാനാക്കീലയോസമ്പ്രതം

രാമൻ—[ആത്മഗതം] എന്റെ നിമിത്തം ആ സുന്ദരിയുടെ അവസ്ഥ ഇപ്രകാരമായ്തീർന്നുവൊ. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! പരിഹസിച്ചതു മതി!

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ മനസ്സ പ്രകൃതത്തിന്ന് അനുസരിച്ചു തന്നെ ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടിങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] എന്റെ വാക്കിൽകൂടി അങ്ങെക്ക് വിശ്വാസമില്ലെ? ഇപ്പോൾ,

കളികൾസഖീശ്ലാഘാസന്തോഷവുംസുമധാരണം
കളിയിൽമതിയുംവിട്ടുംനിന്നെസ്മരിച്ചുകരഞ്ഞഹോ
കിളിമൊഴിഗുരുശ്വാസാൽചുണ്ടുംവരണ്ടധശയ്യമേൽ
നളിനവദനംകയ്യേൽവെച്ചുംസദാമരുവുന്നതെ (28)

രാമൻ— [ആത്മഗതം]

എന്നുടെഹൃദയത്തെസ്സഖി
തന്നുടെയീവാക്കഹന്തകാമത്താൽ
ഒന്നുചലിപ്പിക്കുന്നു
ചന്ദ്രികയാൽസന്ധ്യയാഴിയെപ്പോലെ (29)

കരാളൻ—എന്നുമാത്രമല്ല ഇങ്ങിനെകൂടി കാശ്യപൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

രാമൻ— എങ്ങിനെ?

കരാളൻ—

ചന്തത്തോടുവിരിഞ്ഞിടുംകുമുദിനീമൊട്ടിന്റെഗന്ധംകല-
ർന്തിക്കാററുവരുന്നനേരമലസാപാംഗീഭൃശംദീനയായ്
ചിന്താലബ്ധനതാംഭവാനെവിരവോടാലിംഗനംചെയ്യഹോ
സന്തോഷിച്ചുകഴിച്ചിടുന്നുശശിയാൽശോഭിച്ചരാവൊക്കയും (30)

രാമൻ— (രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

സുന്ദരിസങ്കല്പത്താ-
ലെന്നെപ്പുണരുന്നുവെന്നുകേൾക്കുമ്പോൾ
എന്നുടെചിത്തംകൊതികൊ-
ണ്ടോന്നുതുളച്ചെന്നപോലെവിള്ളുന്നു (31)

അതിനാലല്ലേ. ഇപ്പോൾ,

ധീരതവുംസപദിനാണവുമെൻെറചിത്ത-
താരിന്നഹോപഴുതുകിട്ടുകമൂലമായി
ചോരുന്നുമുന്നമൊരുനാളുമണഞ്ഞിടാത്ത
താരമ്പനുംവ്യസനവുംബതചെന്നിടുന്നു (32)

കരാളൻ—സ്നേഹിത! എന്താ മിണ്ടാതിരിക്കുന്നത്?

രാമൻ—(ധൈര്യത്തോടുകൂടി) [പ്രകാശം] ഇങ്ങിനെ സ്ത്രീവൎത്തമാനം പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്.

കരാളൻ— (ചിരിച്ച്)

ചോദിച്ചുനീസുമുഖിതൻചരിതത്തെമുന്നെ
മോദിച്ചുകേട്ടുപുളകോൽഗമമുമേറ്റപിന്നെ
എന്തെന്നെനിയൊട്ടുവിലത്യതടുത്തുമെല്ലേ?
ചെന്താർശരാൎത്തിപിടിയാത്തവരാരുമില്ലേ (33)

രാമൻ— (ലജ്ജയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ എൻെറ ചാപല്യത്തെ അറിഞ്ഞുവൊ? ചിത്ത ഹൃദയമെ! നീയെന്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു?

മുന്നംസ്വപ്നപികണ്ടില്ലഹമസമശരൻ
മായയോയെന്നുതോന്നും
തന്വീരത്നത്തെയെന്നാകിലുമവൾമദനം
സ്സൂങ്ങളാലപ്രകാരം
ഖിന്നത്വംപൂണ്ടുവാഴുന്നതുമമചെവിയിൽ
കേൾക്കയാലാശുചിത്തം
തന്നിൽചേരുന്നുലജ്ജാത്ഭുതകുതുകഭയാ
നന്ദശോകങ്ങളിപ്പോൾ (34)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇനിക്ക അങ്ങെ അറിയിച്ചുകൂടാത്തതെന്താണ്, എന്നാൽ ആ സ്ത്രീയെ ഇനിക്കു ലഭിപ്പാൻ പ്രയാസമാണെന്നു വിചാരിച്ച് ഞാൻ നിഷേധിക്കുന്നതാണ്.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്ന് അവളിൽ അനുരാഗത്തെ

ഒരു വിധത്തിലുറപ്പിച്ചു. [പ്രകാശം] അങ്ങെന്തിനാണ് വിചാരപ്പെടുന്നത്? വിശ്വാമിത്രമഹർഷിതന്നെ ആ കാൎയ്യം നടത്തുവാൻ ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളനെന്താണ് അസംബന്ധമായിട്ടു പറയുന്നത്, [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങെക്കെങ്ങിനെ മനസ്സിലായി?

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്നിത് മനസ്സിലായിട്ടില്ലെയൊ. [പ്രകാശം] എല്ലാം കാശ്യപനാണ് പറഞ്ഞത്.

(അണിയറയിൽ)

തോഴി! മൂന്നാളങ്ങളെ കൊണ്ടുവരു.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] മാരീചൻ മായാപ്രയോഗത്തെ ആരംഭിച്ചുവൊ.

(അനന്തരം മായയിൽ മറഞ്ഞുകൊണ്ട്
മാരീചൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മാരീചൻ—

തന്വീസീതയുമാളിമാരുമവർചെയ്തീടുന്നകൎമ്മങ്ങളും
നന്നായേതുവിധത്തിലെങ്കിലതുപോൽസൃഷ്ടിച്ചുഞാൻമായയാൽ
എന്നാൽതാതവിനാശമെന്നകപടാൽസീതക്കുചാടിടുവാ-
നെന്നാൾകൂട്ടിയധാൎഷ്ട്യവഹ്നിയിതുതാൻരാമന്നുചാടീടുവാൻ (35)

അതിനാൽ ഇപ്പോൾ താടകാവധത്തിന്നു പ്രതിക്രിയയും രാവണ മഹാരാജാവിൻെറ അഭീഷ്ടവും സാധിച്ചപോലെയായി. (നാലുഭാഗത്തും നോക്കീട്ട്) ഇവിടെ ഇരഞ്ഞിവൃക്ഷത്തിൻെറ ചുവട്ടിൽ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള കരാളനാൽ കൂട്ടികൊണ്ടുവരപ്പെട്ട രാമൻ വസിക്കുന്നപോലെ കാണുന്നു.

രാമൻ— ഇങ്ങിനെയല്ലെ കാശ്യപനങ്ങുന്ന എന്നോടു പറഞ്ഞത, 'യാഗത്തിന്നു നിങ്ങളെ ക്ഷണിപ്പാനായി വിശ്വാമിത്ര മഹർഷി വന്നിരിക്കുന്നു' എന്ന്.

മാരീചൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്യപനായിരിക്കുമൊ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ 'കാശ്യപനായ അങ്ങുന്ന' എന്ന രാമൻ വിളിക്കുന്നു, പിംഗളവേഷം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇവന്ന് പ്രയോജനമെന്താണ്? എന്നാലിപ്പോ

ൾ സമീപത്തിലുള്ള കദളീവനത്തിൽ മറഞ്ഞുനിന്നുകൊണ്ട് ക്രമത്തിലതിനെ മനസ്സിലാക്കണം.

(എന്ന് മറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നു.)

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] യാഗത്തിന്ന് ക്ഷണിപ്പാനായിട്ടു വിശ്വാമിത്രമുനി വന്നിരിക്കുന്നു എന്നാണിവൻ ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! ഇതു വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയുടെ വ്യാജമാണ്.

മാരീചൻ— (കേട്ടിട്ട് ഭയത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! സ്പഷ്ടമായിട്ടു തന്നെ ഈ കുട്ടി പറഞ്ഞുവെല്ലൊ, തന്നെക്കുറിച്ച് കാശ്യപൻ എന്നു വിളിക്കുന്നതിനെ നിഷേധിച്ചുകൊണ്ട് താൻ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചത് വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയുടെ വ്യാജമാണ് എന്ന് അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു, കാശ്യപന്റെ വേഷം ധരിച്ച് ചതിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന എന്നെ വേർതിരിച്ചു കാണിപ്പാൻ വേണ്ടി വിശ്വാമിത്രൻ ചെയ്യു പണിയാണിത്.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

തോഴി! ഇതാ ഞാൻ മൃണാളങ്ങളെ കൊണ്ടുവന്നു.

രാമൻ— ഹെ! ദക്ഷിണഭാഗത്തിൽ സംസാരിക്കുന്നപോലെ കേൾക്കുന്നു. അത് ആരാണ്?

കരാളൻ— (എല്ലാടത്തും നോക്കീട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇനിയും കണ്ടില്ലല്ലൊ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ച മാരീചനെ. അതിനാലിത് മായാപ്രയോഗമല്ല. [പ്രകാശം] വനഭൂമികളിൽ വനദേവതകൾ കളിക്കുന്നതായിരിക്കും.

മാരീചൻ— സത്യമായിട്ടും ഇവൻ കാശ്യപൻ തന്നെ, അല്ലെങ്കിൽ എന്റെ മായാപ്രയോഗത്തെ അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും കൂടി ഇവർ സീതയുടെ സഖികളാണ് ? എന്ന് എന്തുകൊണ്ടു പറയുന്നില്ല? (ആലോചിച്ച്) കരാളൻ എവിടെ പോയി എന്ന് എന്റെ മനസ്സ് തപിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ

പിംഗളന്തന്റെരൂപംപൂ-
ണ്ടിങ്ങുപോരുംകരാളനെ
ചൊല്ലിലക്ഷ്മണനെക്കൊണ്ടു
കൊല്ലിച്ചുകൌശികൻദ്ധ്രുവം

ഇരിക്കട്ടെ ഈ രാമകാശ്യപന്മാർ രണ്ടുപേരേയും മായയാൽ സംഹരിച്ചേക്കാം, ഇതുതന്നെ സുബാഹുവിൻെറ എന്നപോലെ കരാളൻെറയും വധത്തിന്ന് പ്രതിക്രിയയായിട്ട് ഭവിക്കും.

രാമൻ— സ്നേഹിത! ഈ വള്ളിക്കുടിലിൽ ശ്രദ്ധമായി തന്നെ നോം വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽ മറഞ്ഞുനിന്നു നോക്കുക.

(എന്നു ശരചാപങ്ങളെടുത്തുകൊണ്ടു ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു)

കരാളൻ—അങ്ങിനെ തന്നെ (എന്നു പിന്നാലെ ചെല്ലുന്നു)

മാരീചൻ— ഉരുഭയവുംമമകൌതിയും
ഗരളംകക്കുന്നസർപ്പശിശുപോലെ
ശരചാപങ്ങളെടുത്തൊരു
സ്മരസുന്ദരനായരാമനേകുന്നു (37)

ഇരിക്കട്ടെ ഇവന്നു ഇങ്ങിനെ കാണിച്ചു കൊടുക്കാം

(എന്നു ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

രാമൻ— (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട് വിസ്മയത്തോടുകൂടി)
വീണുള്ളശ്രുകരന്നുചെന്നമഷിയുണ്ടോരത്തുമദ്ധ്യത്തിലും
കാണാകുന്നിതുശാരചന്ദനമുണങ്ങീട്ടുള്ളരേണുക്കളെ
കോണെല്ലാടമുണങ്ങിവീണബിസമാല്യാദ്യങ്ങളുണ്ടീവിധം
കാണുംപല്ലവമെത്തയതെരല സാപാംഗീകിടന്നുള്ളതോ? (38)

കരാളൻ—വിരഹതാപമുള്ള ഒരു സ്ത്രീ നമ്മുടെ സല്ലാപം കേൾക്കയാൽ ലജ്ജിച്ച് മറെറാരു ദിക്കിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ അവളാലുപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കാം ഈ മെത്ത.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

തോഴി! ഇവളുടെ സ്തനങ്ങളിൽ മൃണാളങ്ങളെ വെക്കു. ഈ പാവത്തിൻെറ സന്താപം വലുതായിരിക്കുന്നുവെല്ലൊ.

രാമൻ— സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ ഊഹം ശരിയായി.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] മാരിചൻ വല്ലേടത്തും മറഞ്ഞു നിന്നു മായയെ പ്രയോഗിക്കുന്നുവൊ, അല്ലെങ്കിൽ ഇതു പരമാത്ഥമായിരിക്കുമൊ, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! നോം കുറെ കൂടി മുൻഭാഗത്തു ചെല്ലുക.

രാമൻ—അങ്ങിനെ തന്നെ (എന്നു ചുററി നടന്ന്) തുടുത്ത വസ്ത്രത്താൽ സ്തനങ്ങളെ മറച്ചും. തളിൎത്തിട്ടുള്ള അശോകലത

പോലെയും, ഇരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ പുതുതായി മുറിക്കപ്പെട്ട ആനക്കൊമ്പു പോലെ വെളുത്തിരിക്കുന്ന മൃണാളങ്ങളെകൊണ്ടുവരുന്നു. ഇവളാരാണ്?

കരാളൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

സുന്ദസ്ത്രീതൻപുത്രനെകണ്ടതില്ലി-
ങ്ങിന്നദ്ദേഹംകാശ്യപാകാരനായി-
വന്നീടുമ്പോൾകണ്ടുസൌമിത്രിദുഷ്ടൻ
കൊന്നൂനൂനംകൌശികൻതന്റെവാക്കാൽ (39)

ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പോൾ വ്യസനിപ്പാൻ സമയമല്ല. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇങ്ങിനെ പരസ്ത്രീദർശനം ചെയ്തിട്ടെന്താണ്? പരിജനങ്ങൾ നമ്മെ തിരയുമായിരിക്കും, അതിനാൽ നോം അങ്ങോട്ടു ചെല്ലുക.

മാരീചൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) ഇവൻ കാശ്യപൻ തന്നെ നിശ്ചയം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവൻ രാമന്ന് വൈമുഖ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു, ഇരിക്കട്ടെ ഇവന്റെ മനസ്സിനെ മാറ്റാം.

(എന്നു ധ്യാനം നടിക്കുന്നു.)

രാമൻ—സ്നേഹിത! നോക്കു, നോക്കു,

എങ്ങുംകാഞ്ചനവാഴയാൽവിലസുമിക്രീഡാചലംശോഭനം
മങ്ങാതുള്ളരവിന്ദമോടുമൊഴുകീടുന്നൂസമീപേനദീ
ഭംഗ്യാംതെല്ലുവിടർന്നിടുംപുതിയമാംപൂകൊത്തിനാൽപൂർണ്ണമായ്
ഭൃംഗധ്വാനമനോജ്ഞമാംകുടിലുമിച്ചോലയ്ക്കടുത്തുണ്ടിതാ (40)

അവിടെക്കുതന്നെ ഈ സ്ത്രീ മൃണാളങ്ങളെ കൊണ്ടുപോകുന്നു

കരാളൻ—ഈ നിർമ്മാണം മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇതിനെ നോക്കട്ടെ. (എന്നു തിരിഞ്ഞു വരുന്നു)

മാരീചൻ—(ഗർവ്വത്തോടുകൂടി) എടൊ കാശ്യപ! ഇവിടെ വെച്ച് മാരീചൻ നിന്റെ കഥ കഴിക്കും.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

തോഴി! മൃണാളങ്ങളെ വെച്ചു കഴിഞ്ഞു. രാമച്ചത്തിന്റെയും ചന്ദനത്തിന്റെയും രസങ്ങളാൽ ഇവളെ നനക്കു.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഈ കന്യകകളുടെ സല്ലാപം മധുരമായിരിക്കുന്നു, അടുത്തു ചെന്നുകാണട്ടെ അല്ലെങ്കിൽ കാണണ്ട!

അരക്കർവംശത്തിനുമായയികൾ
ഗുരിക്കനായുള്ളൊരുതാടകേയൻ
മരിക്കയാലൊന്നിനുമില്ലധൈര്യ-
മൊരിക്കലുംമേഹ്ദിദുഃഖമൂലം (41)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! നോക്കൂ, നോക്കൂ, എന്താണ് ഈ ആലാപമെന്ന്.

രാമൻ— (അടുത്തു ചെന്നു കണ്ടിട്ട്) പിംഗള! ഒരുപോലെ വയസ്സും സൌന്ദര്യസമ്പത്തുമുള്ള ഈ കന്യകകൾ എവരാണ ? (അനന്തരം തളിക്കിടക്കയിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് മായാസീതയും, സഖികളും, പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഒരു സഖി—താമരയിലകൊണ്ട് നീ ഇവൾക്ക് വീശിക്കൊടുക്കൂ.

മറെറാരുസഖി— നിയ്യം ചന്ദനരസങ്ങളെ ഇവളുടെ സ്തനങ്ങളിൽ തേക്കൂ.

കരാളൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] വിശേഷസൌന്ദര്യമുള്ള ഈ കന്യക എതാണ്? സീതയെപ്പോലുള്ള രൂപഭേത്തോടുകൂടി വിരഹതാപത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു മാരീചൻെറ മായാപ്രയോഗമാണ് എന്ന്, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. [പ്രകാശം]

കിളിമൊഴിമാരിവർസുരപുര
നളിനാക്ഷികളോഭുജംഗകന്യകളോ
കളിയാൽസ്ത്രീവടിവാന്നൊരു
നളിനശരൻവിജയവൈജയന്തികളോ (42)

രാമൻ— (അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) സ്നേഹിത! നോക്കൂ ഇവരുടെ നടുവിൽ-

വ്യോമക്കാറേററമിന്നൽക്കൊടിയൊരുവിധമ-
ക്കാറിൽനിന്നങ്ങുവേർപെ-
ട്ടീമന്നൽവീണുരൂപത്തൊടുകിസലയത-
ല്പത്തിൽവാഴുന്നുനൂനം

അല്ലെങ്കിൽ,

ശ്രീമുകുന്ദൻെറകോപാഗ്നിയിൽനിജകണവൻ
വെന്തമൂലംവിയോഗാൽ

പൂമെയ്യേററം ചടച്ചിട്ടിവിടെരതികഴി
ക്കുന്നുവോകാലമിപ്പോൾ (43)

കരാളൻ—സ്നേഹിത! ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്.

ക്ഷീണിച്ചങ്ങലസത്വമാർന്നതനുവുംപേടിച്ചനോട്ടങ്ങളും
കാണമ്പോൾബിസമെന്നപോലെവിളറീട്ടുള്ളോരുഗണ്ഡങ്ങളും
എണാക്ഷീമണിതൻകഠോരതവെടിഞ്ഞീടുംകുചദ്വന്ദ്വവും
കാണിക്കുന്നുനമുക്കുകോമളതയാൽകാമൻെറകയ്യൂക്കിനെ (44)

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇപ്പോളിവിടെ ഈ കാശ്യപനോടുകൂടി ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി മാരീചൻെറ മായാവലയിലകപ്പെട്ടു നിശ്ചയം.

അതിനാലദ്യസൌമിത്രി
ഹതനായകരാളനാൽ
അതിമാൽവന്നതിവരെ
ചതിയിൽകൊന്നകററവൻ (45)

(എന്ന് പിന്നെയും ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

രാമൻ—ഇത് പൂർവ്വസ്ഥിതിയിലല്ലാതെ വേറെ വിധമായി കാണപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ഒട്ടുംഭാജനസംസ്ഥമാംതയിർകുടിക്കുന്നില്ലഹോശാരികാ
തട്ടിൽക്കൂട്ടിയബീജമിക്കിളിമടിച്ചീടുന്നുഭക്ഷിക്കുവാൻ
വിട്ടുംനല്ലമൃണാളകന്ദമകലെപ്പാക്കുന്നുചെന്നന്നവും
മട്ടോലുംമൊഴിദുഃഖമാത്തസുഖമത്തിയ്യക്കുകൾക്കുംധ്രുവം (46)

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായി മാരീചൻെറ മായാപ്രയോഗമാണെന്ന്. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൻെറ സമീപപ്രദേശമായതുകൊണ്ട് ഇവൾ ജാനകിയായിരിക്കാം.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇത് ചേച്ചയായിരിക്കുന്നു; അവളുടെ അവസ്ഥ ഇപ്രകാരമാണെന്നല്ലേ കാശ്യപൻ പറഞ്ഞത്; [പ്രകാശം] ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത കാര്യത്തെ എന്തിനു പറയുന്നു.

(അനന്തരം കാശ്യപൻ പ്രവേശിക്കുന്നു;)

കാശ്യപൻ—

ഉദാരസുഗഭീരമാംരഘുവരൻെറചിത്തത്തെഞാൻ
വിദേഹനൃപകന്യയിൽസപദിപിംഗളൻമൂലമായ്
സദാസ്ഥിരമമൎത്തിനേൻഗുരുതടസ്ഥനാംകൌശികൻ
തദാജ്ഞയതുമാദരാലൊരുവിധംനിവൃത്തിച്ചുഞാൻ (47)

(ആലോചിച്ച്) നായാട്ടിന്നു ചെന്നിരിക്കുന്ന രാമൻെറ വത്തമാനത്തെ അറിഞ്ഞില്ലല്ലൊ. അതുകൊണ്ടല്ലെ മററൊരു ദിക്കിലന്വേഷിപ്പാൻപോയ പിംഗളൻ എന്നെ വേർപെട്ടത്. ഇരിക്കട്ടെ മുമ്പെ ചെന്നിട്ടില്ലാത്ത ഈ മാകന്ദവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് അന്വേഷിക്കാം. (എന്ന് ചുററിനടക്കുന്നു.)

കരാളൻ— (കാശ്യപനെ കണ്ടിട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] കാശ്യപവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന് ഈ മാരീചനല്ലെ രാമന്ന് ഈ മായാപ്രയോഗത്തെ കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നത്. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്തിയ്യമെന്നു പറയുന്നതെന്താണ്? സീതാവൃത്താന്തത്തെ അറയുന്ന കാശ്യപൻ ഇതാ കാണപ്പെടുന്നു. ഞാൻ അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരാം (എന്നു പോയി)

രാമൻ— (ദീഘശ്വാസം വിട്ട്)

കുശികതനയശിഷ്യൻകാശ്യപൻമന്മഥാത്ത്യാ-
കൃശതരതനുവാമിക്കന്യതാൻസീതയെന്നു
വിശദമരുളമോതാനില്ലെയോയെന്നചിത്തേ
ഭൃശമിഹപരിതാപാൽസൌഖ്യമില്ലല്പവുംമേ (48)

മാരീചൻ— പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്ന ആ കാശ്യപൻ രാമനെ വിട്ട് ദൂരത്തു പോയൊ, എന്നാൽ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന പോലെ അവൻെറ രൂപത്തെ ധരിച്ച് ക്രമത്തിലവനെറ ചേഷ്ടിതങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കാം.

(എന്ന് ധ്യാനംനടിക്കുന്നു)

സീത—

എന്നുടെതാപംപോയി-
ല്ലിന്നിശ്ശിശിരോപചാരമതുകൊണ്ടും
നന്നായ്മഴകൊണ്ടെങ്ങിനെ
വന്നീടുംപകലിലാമ്പലെക്കുസുഖം (49)

(എന്ന കരയുന്നു)

രാമൻ— ഹെ! ഇതെന്താണ്!

പുത്തൻനൽസുധയെന്നപോൽമധുരമാൎന്നിന്നാനിനാദത്തിനോ
ടൊത്തുള്ളോരലസാക്ഷികണ്ണമതിൽനിന്നുണ്ടാകുമീഭാഷിതം
എത്തുമ്പോഠംചെവിതന്നിലാശുഹൃദയേമോഹംവളൎക്കുന്നിതി–
ന്നത്യന്തംമധുവെക്കുടിക്കിലതിനാലുണ്ടാമോദംപോലഹോ (51)

(അനന്തരം മാരീചൻ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ചു പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാരീചൻ— ഞാനിപ്പോഠം സമീപത്തിൽ ചെല്ലട്ടെ. [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്ന കാശ്യപൻ പോയിരിക്കുന്ന ഈ സമയത്തിൽ കപടത്താൽ രാമനെ സംഹരിക്കാം.

(എന്ന് വിചാരിച്ചുകൊണ്ട് ചുററിനടക്കുന്നു)

രാമൻ—ആശ്ചൎയ്യം! സൌന്ദൎയ്യത്തെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു വാക്ക്, അതിനെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു സൌന്ദൎയ്യവും. എങ്ങിനെയെന്നാൽ–

മണ്ടുംദൂരത്തിലിമ്മാൻമിഴിയുടെനയനംകാങ്കിലക്കാമബാണം
കണ്ടാൽകൈാങ്കത്തടത്തെക്കനകകമലമൊട്ടികലാക്കുള്ളമോദം
വണ്ടുംകണ്ടാലൊളിക്കുംകുറുനിരയെജഗന്മോഹനാൎത്ഥംസ്മരൻതാ
നുണ്ടാക്കിട്ടുള്ളമായാതരുണിമണിയിതെന്നിങ്ങുതോന്നുന്നുചിത്തേ

മാരീചൻ— (ചിരിച്ച്) [ആത്മഗതം] "മാരീചനുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള മായാതരുണി" എന്നാണ് പറയേണ്ടത്.

രാമൻ— (നോക്കീട്ട്) കാശ്യപനിതാ വരുന്നു. എന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തെ കാണ്മാൻ എന്റെ മനസ്സ ലജ്ജിക്കുന്നു.

(എന്ന് മുഖം താഴ്ത്തുന്നു)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവനല്ലേ താടകാവധം ചെയ്തു മഹാപാപിയായ ക്ഷത്രിയകുട്ടി.

പാപീചേതസിപൂൎണ്ണധൈൎയ്യമതിനാൽധൃഷ്ടനായേററവും
രൂപംപൂണ്ടൊരുവീരമാകിയരസംപോൽഗൎവ്വമുള്ളോരിവൻ
രൂപംകൊണ്ടിഹകണ്ണുകഠംക്കമൃതമാമെന്നാലുമെന്നക്ഷിയിൽ
ദീപജ്വാലകലങ്ങിയുള്ളമിഴിയിൽപോലേററമേകുന്നുമാൽ (52)

ഇവനെ എപ്പോഴാണ് അഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പാനിടവരുന്നത്. (അടുത്തുചെന്ന) [പ്രകാശം] കുമാരനായ രാമഭദ്രൻ വിജയിയായി ഭവിക്കട്ടെ.

രാമൻ— (മുഖം പൊക്കീട്ട്) എന്താഹെ! കാശ്യപനാകുന്നുവൊ?
മാരീചൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എന്റെ കപടം ഇവന്നു മനസ്സിലായിരിക്കുമൊ (ആലോചിച്ച്) അതുണ്ടാകയില്ല; എന്നാൽ എന്നെ പരമാൎത്ഥകാശ്യപനാണെന്നു വിചാരിച്ചു "പിംഗളരൂപം ത്യജിച്ച് പിന്നെ സ്വരൂപത്തെ ധരിച്ചതെന്തിനു" എന്നു ചോദിക്കയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ഞാൻ കപടമില്ലാത്ത മഹൎഷി ശിഷ്യനല്ലെ?
രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹത്തെ പിംഗളൻ കണ്ടിരിക്കും നിശ്ചയം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ഇവൾ സീത തന്നെ എന്ന് അറിയിക്കപ്പെടുന്നു. [പ്രകാശം] ഇവൾ തന്നെയൊ സീത?
മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്നവൻ കാശ്യപനല്ല, അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ ഇവൻ "നീ കപടമില്ലാത്തവനാണെങ്കിൽ എങ്ങിനെ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചു?" എന്നു ചോദിക്കാഞ്ഞത്. [പ്രകാശം] ആ സീത തന്നെയാണിവൾ.
രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] മനസ്സെ! നീ കൃതാൎത്ഥമായി കൃതാൎത്ഥമായി. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇവളെക്കുറിച്ചു പിംഗളനും ഇങ്ങിനെതന്നെ പറഞ്ഞു.
മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] അവൻ പരമാൎത്ഥപിംഗളൻ തന്നെയാണ്, കരാളനെ ലക്ഷ്മണൻ കൊന്നിരിക്കും നിശ്ചയം. ഇനി ഞാനെന്തു ചെയ്യേണ്ടു. [പ്രകാശം] പിംഗളൻ എവിടെ പോയി?
രാമൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളൻ ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടു സംസാരിച്ചിട്ടില്ല നിശ്ചയം. ഇതെങ്ങിനെ [പ്രകാശം] അങ്ങിതാ വരുന്നു എന്നു എതിരേല്ക്കുവാൻ പോയി, അവനെ മുമ്പത്തെപ്പോലെ കാട്ടാന പിടിച്ചിരിക്കുമോ?
മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] പിംഗളന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരുന്നതു കരാളൻ തന്നെ. ഞാൻ അകാരണമായിട്ടു സംഭ്രമിച്ചു. [പ്രകാശം] ഈ മാകന്ദവനത്തിലവനെ ഞാൻ കണ്ടില്ലെല്ലൊ. (എന്ന് ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— (മുൻഭാഗത്തു കുറെ ദൂരത്തിൽ നോക്കീട്ട്) ചില സഖികളാൽ ചൂഴപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ജാനകി ഇവിടെ പല്ലവതല്പത്തിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് ശീതോപചാരങ്ങളാൽ തന്റെ മന്മഥതാപത്തെ കളയുന്നുവൊ? ആശ്ചൎയ്യം! ഇതെങ്ങിനെ, അവൾ ഇവിടെനിന്ന് അര യോജന ദൂരമുള്ള വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലാണെല്ലൊ വസിക്കുന്നത്. എന്നാലിവൾ സീതയോടു തുല്യരൂപമുള്ള മറെറാരു സ്ത്രീയായിരിക്കാം, (പിന്നെ പിൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട് ഭയത്തോടുകൂടി) അഹോ! കഷ്ടം! വലുതായ കുഴിയിൽ ഉണങ്ങിയ വിറകുകളിട്ട് ജ്വലിപ്പിക്കപ്പെട്ട അഗ്നി കനലായിട്ടും അരികിലുള്ള വലിയ കല്ലിനാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടും കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു വിരഹതാപാധിക്യത്തെ സഹിപ്പാൻ വഹിയാത്ത ഈ കന്യക തനിക്കു ചാടുവാനായിട്ട് ഈ അഗ്നിയെ തയ്യാറാക്കിയതാണെന്ന്, ഇരിക്കട്ടെ പിംഗളൻ വരികയൊ രാമനെ കാണുകയൊ ചെയ്യുന്നതുവരെ ഞാൻ ഇവിടെ വൃക്ഷത്തിൽ മറഞ്ഞുനിന്നുതന്നെ നോക്കാം. (എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(അനന്തരം പിംഗളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

പിംഗളൻ— നായാട്ടിന്നൊരുമ്പെട്ട സ്നേഹിതനെ ഇപ്പോളെവിടെ കാണും. (നാലു ഭാഗത്തും നോക്കീട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

ബാണംകൊണ്ടു പിളൎന്ന പന്നികരടിവ്യാഘ്രാദിയിൻചോരയാൽ
കാണിക്കപ്പെട്ടുമെൻസഖാരഘുവരൻചെന്നോരുമാൎഗ്ഗേണ ഞാൻ
ക്ഷീണം പൂണ്ടൊരുകാട്ടിൽനിന്നുമറുകാട്ടുമ്പുക്കനേരത്തിതാ
കാണാകുന്നിതിനിക്കു കാശ്യപനെമൽഭാഗ്യത്തിനാൽസാമ്പ്രതം

അതുകൊണ്ടു എന്റെ സ്നേഹിതനും ഇവിടെ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കും, വസന്തകാലത്തോടു വേർപെട്ട മന്ദമാരുതൻ സഞ്ചരിക്കുമാറില്ലെല്ലൊ; ഭാഗ്യത്താലിതാ കാശ്യപന്റെ സമീപത്തിൽ തന്നെ—

പാണൌശരംവില്ലുമെടുത്തുതോളിൽ
തൂണീരവുംപൂണ്ടിഹമാഞ്ചുവട്ടിൽ
കാണുന്നുദൂൎവ്വാദളമൊത്തകാന്ത്യാ
വാണീടുമീരാമനെഞാനിദാനീം (54)

(എന്ന് സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു).

മാരീചൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ച കരാളനിതാ വരുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! പിംഗളനിതാ വന്നിരിക്കുന്നു.

രാമൻ— (നോക്കീട്ട്) സഖെ! പിംഗള! അങ്ങ പറഞ്ഞത് ശരിയാണെന്നു തന്നെ ഞാനിപ്പോൾ വിചാരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] എന്താണിദ്ദേഹം അകാരണമായിട്ടിങ്ങിനെ എന്നോടു പറയുന്നത്, [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ വാക്കിന്റെ അൎത്ഥം എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല.

മാരീചൻ— (പിംഗളനെ ആലിംഗനം ചെയ്യ് സപാകാൎയ്യമായിട്ട്) കരാള! ഭാഗ്യത്താൽ ഞാൻ നിന്നെ ജീവനോടുകൂടി കാണുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതുവരേയും പിംഗളവേഷം ധരിച്ചത് കാശ്യപനാണെന്നും നിന്നെ ലക്ഷ്മണന്റെ അമോഘമായ ബാണം കൊന്നിരിക്കുമെന്നും ശങ്കിച്ചിട്ട് എന്റെ മനസ്സ് സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത വ്യസനത്തിൽ മുങ്ങിയിരുന്നു.

പിംഗളൻ— (ചിരിച്ച്) [ആത്മഗതം] കാശ്യപനും രാമനേക്കാൾ അസംബന്ധം പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയൊ. [പ്രകാശം] അങ്ങ എന്താണ് പറഞ്ഞത്? ഒരിക്കൽ കൂടി പറയു.

(മാരീചൻ ഭയപ്പെട്ടുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

രാമൻ— സഖെ പിംഗള! ഞാൻ ഈ സ്ത്രീയെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് പറയുന്നത്. (എന്ന് പിരിയംകൊണ്ട് കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ സീതയാണൊ വിരഹതാപത്താൽ പല്ലവമെത്തയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടും സഖികളാലാദരിക്കപ്പെട്ടും വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കൂടി കാണപ്പെടുന്നു, അതുകൊണ്ട് ഇവൾ ഇപ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതിയിലായിരിക്കുന്നു എന്ന് ഞാൻ മുമ്പെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെ സ്നേഹിതൻ ഇനിക്ക് ഓൎമ്മപ്പെടുത്തിയതാണ്. (ആലോചിച്ച്) ആശ്ചൎയ്യം! ഇതെങ്ങിനെ, അവൾ അരയോജന ദൂരമുള്ള വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലല്ലെ വസിക്കുന്നത്.

(എന്ന് അത്ഭുതപ്പെട്ടു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു).

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ കരാളനല്ല പരമാൎത്ഥപിംഗളൻ തന്നെ, കഷ്ടം! കഷ്ടം!

മൂന്നാംകരാളനെക്രൂരൻ
കൊന്നുലക്ഷ്മണനെന്നുഞാൻ
എന്നുള്ളിലാശു ശങ്കിച്ചേ
നിന്നേരമതുതീച്ചയായ് (55)

അല്ലെങ്കിൽ കരാളൻ പിംഗളവേഷം ധരിച്ച് വല്ലേടത്തും ചെന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം, ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പോൾ വ്യസനിപ്പാൻ സമയമല്ല, മായയാൽ രാമൻെറ കഥ കഴിക്കേണമെല്ലൊ [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! കരയുന്ന ഈ സുന്ദരിയെ നോക്കു.

രാമൻ— ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്.

ശക്രേന്ദുപീയൂഷകണങ്ങളായും
നേത്രാബ്ജജാതത്തുള്ളികളായുമുള്ള
ധാത്രീസുതാബാഷ്പകണങ്ങൾകണ്ട
മാത്രത്തിലെൻഹൃത്തുരുകുന്നുകഷ്ടം (56)

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു).

ഒരു സഖി— അന്നതിസുഖമുള്ളലിനി
ക്കെന്നതുപോൽജാനകിക്കുവന്നീടും
എന്നുകരത്താൽതൊട്ടുമോ
നന്നായിട്ടിന്ദുപോലെദാശരഥി (57)

രാമൻ— ക്ഷിതിമകൾസഖിതൻെറ ചാരുവാംവാ
ക്കിതുപുളകത്തെവളത്തിടുന്നിതെൻമേൽ
പുതുമഴസലിലംകദംബവൃക്ഷ
ട്ടതിൽമുകുളത്തെവളത്തിടുന്നപോലെ (58)

പിംഗളൻ— (ആലോചിച്ച്) [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്യപനല്ല, എന്നാൽ ഞാനിങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു,

പൊയ്യല്ലതാടകയെയാശുഹനിച്ചമൂല
മിയ്യാളരക്കനതിമായിനിറഞ്ഞുകോപാൽ
പൊയ്യായജാനകിയെയിങ്ങിനെകാട്ടിയെന്തോ
ചെയ്യുന്നതിനുതുനിയുന്നുരഘൂത്തമങ്കൽ (59)

അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഇവൻ അസംബന്ധമായിട്ടെന്തോ അല്പം പറഞ്ഞ പിന്നെ ചോദിച്ചിട്ടും പറയാതിരിക്കുന്നത്. എന്നുമാത്രമല്ല ഭയത്താലിളകുന്ന നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടു നോക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, അതിനാലിങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം]

സ്നേഹിത! രാമഭദ്ര! ഇവൾ സീതയല്ല, ഇവർ അവളുടെ സഖികളുമല്ല, ഈ കാട്ടിൽ അവർ വരുന്നതിന്ന് സംഗതിയുമില്ല, എന്നാലിത് മായയാണെന്നിനിക്കു തോന്നുന്നു.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്റെ വാക്ക് പൂർവ്വാപരവിരുദ്ധമായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ, ഇവൻ 'സീതയാണിവൾ' എന്ന ഉറപ്പായി പറഞ്ഞ് സീതാവൃത്താന്തം അറിവുള്ള കാശ്യപനെ കൂട്ടികൊണ്ടു വരുവാനല്ലെ പോയത്, സഖീജനസഹിതയായിരിക്കുന്ന ഈ ജാനകി എങ്ങിനെ മായയായിട്ടു ഭവിക്കും? [പ്രകാശം] കാശ്യപ! പിംഗളന്റെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലെ?

മാരീചൻ— (രാമനോട്) (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്)

സുന്ദന്റെഭാൎയ്യയെഹനിച്ചഭവാനെവേഗം
കൊന്നീടുവാൻകപടപിംഗളനായിവന്നു
വന്നന്ത്യദിക്കിലഥകൊണ്ടുഗമിപ്പതിന്നാ-
യുന്നന്നരക്കനിവനെന്നുനിനച്ചിടുന്നേൻ (60)

രാമൻ— അങ്ങു പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്, പിംഗളനിവിടെ വന്നാൽ പിന്നെ ഇവന്ന് ഗതിയെന്താണ്?

മാരീചൻ— താടകയ്ക്കും സുബാഹുവിന്നും എന്തു ഗതി ഭവിച്ചു അതുതന്നെ.

രാമൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ.

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്യപനാണെന്നു വിചാരിച്ച് സ്നേഹിതൻ ഇവന്റെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! എന്നെ കൂടാതെ അങ്ങ് എങ്ങിനെ ഇവന്റെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നു.

രാമൻ— (പിരിയം ഉളക്കികൊണ്ട്) സ്വകാൎയ്യ വാക്കുകളെ രാക്ഷസനേയും അറിയിക്കുമാറുണ്ടോ?

പിംഗളൻ— (ഭയത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം എന്നെ അന്യനാണെന്നു മാത്രമല്ല രാക്ഷസനാണെന്നുകൂടി വിചാരിക്കുന്നു, കാശ്യപരൂപം ധരിച്ച് കണ്ണുതിലുപദേശിക്കുന്ന ഈ രാക്ഷസനാൽ ഞാൻ ഹതനായി കഷ്ടം! [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഈയുള്ളവന്റെ പരമാൎത്ഥത്തെ പരിശോധിക്കണെ.

(എന്ന് മുഖം വാടികൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

സീത— ഭാഗ്യഹീനയായ എനിക്ക് അത് ദുർല്ലഭമാണെല്ലൊ.

രാമൻ—

നല്ലോരുല്പലകാന്തിയോടുപടർന്നീടുന്നനിൻകണ്ണുന
ത്തെല്ലാൽകാമശരാർത്തിപൂണ്ടുവലയുന്നെന്നെക്കടാക്ഷിക്കുകിൽ
അല്ലിത്താർമുകുളത്തിനൊത്തമുലകൊണ്ടേറെറംവിളങ്ങുംനിന
ക്കില്ലൊട്ടുംതടവിന്നുമൽകരതലസ്പർശംലഭിച്ചീടുവാൻ (61)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്ന് ഇവളിലനുരാഗം ഉറപ്പായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് എളുപ്പത്തിലെൻെറ അഭീഷ്ടം സാധിക്കാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! സീതയുടെ ആഗ്രഹത്തെ അങ്ങു സാധിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— സ്നേഹിത! കേൾക്കു.

ഇക്കാട്ടിൽകണ്ടനാരീ (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)
മമദയിതയതാംസീതയായ്പുനവെന്നാ-
ലിക്കാർവേണിക്കുകാമജ്വരവുമധികം (സന്തോഷാനുരാഗങ്ങളോടുകൂടി)
മെൻമൂലമായുണ്ടായ്വിച്ചു
ഇക്കാലത്തൽപ്രശാന്തിക്കൊരുവഴി (രോമാഞ്ചത്തെഅഭിനയിച്ചു)
മമസംസ്പർശമെന്നുംശ്രവിച്ചേൻ
തക്കംനന്നെങ്കിലുംമേഹൃദിഭയമിതിനിസ്ത്രീയെവേൾക്കായ്കമൂലം

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

മറെറാരു സഖി— എങ്ങിനെ ദുർല്ലഭമാകും. വിശ്വാമിത്രമഹർഷിനിൻെറ വല്ലഭനായിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിനെ വേഗം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുമെല്ലൊ.

രാമൻ— ഈ സംഗതി പിംഗളൻ പറഞ്ഞ് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

പിംഗളൻ— മായാവിലാസത്തിൻെറ അന്യോന്യമുള്ള സംബന്ധം അത്ഭുതമായിരിക്കുന്നു.

മാരീചൻ— സ്നേഹിത! ഇവൻെറ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലെ?

രാമൻ— കാശ്യപ! ഇവൻെറ വാക്കിനെ കേൾക്കേണ്ട.

കാശ്യപൻ— സത്യമായി സീതയുടെ സഖികൾ തന്നെ അന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— എന്നാൽ എൻെറ ഹൃദയം ഒട്ടും വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. (മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

ഒരു സഖി— തോഴി! ഇതിരിക്കട്ടെ. ഇവളെ രാവണനും ചോദിക്കുന്നു, അതിനാലാണ് ഇവൾക്ക് ഇത്ര മനോദുഃഖം.

കാശ്യപൻ— ഇതൊരു പൊളിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതുവരെയും രാവണൻ ജനകമഹാരാജാവിനോടു സീതയെ ചോദിച്ചിട്ടില്ല.

രാമൻ— രാവണനും ചോദിക്കുന്നു എന്നത നിന്ദ്യമായിരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] ഇതു യോജിക്കുന്നില്ല, എന്നാൽ ഇതിനെ സ്നേഹിതനോടു പറവാൻ ഇനിക്കു പ്രയാസമാണ എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിനുകൂടി ഞാൻ രാക്ഷസനായിട്ട് തീൎന്നിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഈയുള്ളവൻെറ പരമാൎത്ഥത്തെ പരിശോധിക്കണെ.

രാമൻ— (കേൾക്കാത്തവിധം നടിച്ച്) രാവണനും ചോദിക്കുന്നു എന്നതു നിന്ദ്യമായിരിക്കുന്നു. (എന്നു പിന്നെയും പറയുന്നു)

മാരീചൻ— അതുകൊണ്ട് ദോഷമെന്തുള്ളു? സ്വതന്ത്രനായിട്ടുള്ളവനും ഒരു ദിക്കിൽ തടസ്ഥമുണ്ടായേക്കാം.

സീത— (കണ്ണീരോടുകൂടി) എന്നെ രാവണനും ചോദിക്കുന്നുണ്ടോ, എന്നാൽ അച്ഛൻ എന്നെ കൊടുത്തുവെങ്കിൽ ഞാൻ വിഷം കുടിക്കും അല്ലെങ്കിൽ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യും.

രാമൻ— (ആനന്ദത്തോടും അനുശയത്തോടുംകൂടി)

കൊതിതരുണിക്കെന്നിൽതാ
നതിയായന്യങ്കലില്ലതെല്ലുമഹോ
അതിനാലാകൎഷിക്കു
ന്നിതുമതിമുഖിയെൻെറമാനസംപ്രേമം

(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ട് നില്ക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— (കരാളനെകണ്ടിട്ട സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇതാ പിംഗളൻ എൻെറ സമീപത്തു വരുന്നു. എടൊ! പറയുനയോട്ടിനു ചെന്ന രാമഭദ്രനെ കണ്ടുകിട്ടിയൊ?

കരാളൻ— (പ്രവേശിച്ച്)കണ്ടുകിട്ടുക മാത്രമല്ല അങ്ങുപദേശിച്ച തന്ത്രവഴിക്ക് അവനെ മറെറാരു കാട്ടിൽനിന്ന് ഈ കാട്ടിൽ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അല്പനേരം അങ്ങെ കാണാഞ്ഞതിനാൽ വിശ്വാമിത്രൻ ലക്ഷ്മണനെകൊണ്ട് അങ്ങെ

കൊല്ലിച്ചിരിക്കും എന്ന് ശങ്കിച്ച് എന്റെ മനസ്സ് എങ്ങനെയായിതീരും എന്ന് ഞാനറിയുന്നില്ല.

കാശ്യപൻ— (ആലോചിച്ച്) [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഇവനാരാണ്? ലക്ഷ്മണന്റെ ശത്രുക്കളിലൊരുവനായ ഇവൻ എന്നെയും തന്റെ വകക്കാരിൽ ഒരുവനാണെന്ന് ധരിച്ചിരിക്കുന്നു, എന്റെ വേഷത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതായിരിക്കാം? ഇരിക്കട്ടെ മനസ്സിലാക്കാം. [പ്രകാശം] രാമഭദ്രനിപ്പോൾ എവിടെയിരിക്കുന്നു.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം രാമന്റെമേൽ മനസ്സുവെച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് എന്നെ ആശ്വസിപ്പിക്കാഞ്ഞത്. [പ്രകാശം] സീതയെനോക്കിക്കൊണ്ട് ഈ മാവിൻ ചുവട്ടിലിരിക്കുന്നു.

കാശ്യപൻ— ഇവൾ തന്നെയാണ് സീത എന്ന് നീ അറിയുന്നുണ്ടോ?

കരാളൻ— (ചിരിച്ച്) അങ്ങിനെ ഞാൻ പറയുന്നു എങ്കിലും അങ്ങയുടെ മായയാണെന്ന് ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ട്.

ചൊററംവിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ
മററംമയനിന്ദ്രജിത്തുശംബരനും
പററില്ലാരുംതാടക
പെററഭവാനോട്ടുമായകൊണ്ടോർത്താൽ (64)

കാശ്യപൻ— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ മാരീചന്റെ അനുചരനായ ഒരു രാക്ഷസനായിരിക്കണം. മാരീചനും എന്റെ വേഷം ധരിച്ച് ഒരു ദിക്കിലിരുന്ന് മായയെ പ്രയോഗിക്കുന്നു എന്നിപ്പോൾ മനസ്സിലായി.

കുലചെയ്യമഹോമാമി-
പ്പുലഭക്കെന്തുചെയ്വുഞാൻ
പുലിമുന്നിലകപ്പെട്ട
കലജിവിപ്പതെങ്ങിനെ? (65)

(എന്ന് മനസ്സുകൊണ്ടാലോചിച്ച് മൂർഛിക്കുന്നു.)

കരാളൻ— ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു, മാതാവായ താടകയെ കുറിച്ച് വ്യസനിച്ചത് മതി മതി, ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പ

ൻ *

രാക്രമത്തെ വിചാരിച്ചതും മതി മതി. (എന്ന് ആശ്വസി
പ്പിക്കുന്നു.

കാശ്യപൻ— (ആശ്വസിച്ച് എഴുന്നീററ് തൊഴുതുകൊണ്ട്)

മാരീചനല്ലഞാൻസ്വാമിൻ
ഹേരാക്ഷസ!നമോസ്തുതേ
തെല്ലെന്നിൽകൃപചെയ്യുന്നും
നല്ലകീർത്തിലഭിക്കണീ (66)

കരാളൻ— ഇവൻ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി തന്നെയാണോ, കഥയില്ലാത്ത ഞാൻ ഇവൻ മാരീചനാണെന്ന് വിചാരിച്ച് അപ്രകാരം പറഞ്ഞു പോയി (വ്യസനത്തോടുകൂടി)

മുന്നംമാരീചനെക്രൂരൻ
കൊന്നുലക്ഷ്മണനെന്നുഞാൻ
എന്നുള്ളിലാശ്രുശങ്കിച്ചേ-
നിന്നേരമതുതീച്ചയായ് (67)

അയ്യോ! അനേകമായാപ്രയോഗങ്ങൾ ശീലമുള്ള മാരീച! (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞ) ഞാനിങ്ങിനെ കരഞ്ഞിട്ട് പ്രയോജനമെന്താണ്, (കോപത്തോടും ഗർവ്വത്തോടും കൂടി) എട! എട! സുമിത്രാഗർഭത്തെ വഷളാക്കിയ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! (എന്ന് പറഞ്ഞ് ആലോചിച്ച്) കഷ്ടം! എൻെറ ഈ കോപം അവനോടെങ്ങിനെ പറരം?

രാമൻപോലതിബലവാൻ
സൌമിത്രിയുമങ്ങശക്യനിക്ഷിപ്പാൻ
ആമാരീചവധത്തിനു
നാമിവനെപ്പകരമിന്നുകൊന്നീടാം (68)

(എന്ന് കാശ്യപൻെറ കഴുത്തിനെ പൊട്ടിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു)

(കാശ്യപൻ വേർപെടുത്തിട്ട് രാമനിരിക്കുന്ന മാവിൻ ചുവട്ടിലെക്കോടുന്നു).

(കരാളൻ കാശ്യപൻെറ പിറകെ ഓടുന്നു)

കാശ്യപൻ— എന്നെക്കൊൽവാൻബലമൊട്ട
വന്നൊരുമാരീചസേവകനരക്കൻ
പിന്നിലടുക്കുന്നിതുപാ-
ഞ്ഞെന്നെപ്പാലിക്കരാമ!പാലിക്ക (69)

രാമൻ— കാശ്യപൻ കരയുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. സ്നേഹിത! ഭയപ്പെടേണ്ട ഭയപ്പെടേണ്ട (എന്ന് അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

മാരീചൻ— സ്നേഹിത! കാശ്യപനായ ഞാനരികത്തില്ലേ? നോക്കു, ആര് കരയുന്നതായിട്ടാണ് അങ്ങ വിചാരിക്കുന്നത്?

കരാളൻ— (കാശ്യപനെ കടന്നോടി) 'എന്നെക്കൊൽവാൻ' എന്ന ശ്ലോകത്തെ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് രാമനെ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

രാമൻ— (മാരീചനോട്) സ്നേഹിത! പിംഗളനിതാ വന്നു.

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ തന്നെ കരാളൻ. ഇവൻെറ പിന്നാലെ കാശ്യപൻ വരുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! എൻെറ വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന മാരീചനെ നോക്കു.

കാശ്യപൻ— സ്നേഹിത! രാമഭദ്ര! എൻെറ വേഷം ധരിച്ച്, അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ നില്ക്കുന്ന മാരീചനാണ് മായകൊണ്ട് സീതയെ കാണിച്ച് അങ്ങേ ഭ്രമിപ്പിക്കുന്നത.

കരാളൻ— (സന്തോഷത്തോടു കൂടി) [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ മാരീചൻ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ചുകൊണ്ടിവിടെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] എൻെറ വേഷം ധരിച്ചു മുഖം വാടി നില്ക്കുന്ന ഇവനാരാണ്?

മാരീചൻ— ഇവൻ രാക്ഷസനാണെന്ന് മുമ്പെതന്നെ സ്നേഹിതനും തീച്ച്പ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— (കാശ്യപൻെറ സമീപത്തിൽ ചെന്ന്) സഖേ! കാശ്യപ! അങ്ങയുടെ വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ മാരീചൻ സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് എന്നെ കരാള! എന്ന് വിളിച്ചു. അതു കൊണ്ട് എൻെറ വേഷം ധരിച്ച്, രാമനെ ആലിംഗനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന്, ഇവൻ കരാളൻ തന്നെ.

രാമൻ— എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇവൻ കാശ്യപനെ മാരീചനെന്നും, സഖികളോടുകൂടിയ സീതയെ മായയെന്നും, ഈ പിംഗളനെ കരാളനെന്നും പറയുന്നത്? ആശ്ചൎയ്യമാശ്ചൎയ്യം!!

രണ്ടുപേർകാശ്യപന്മാരു
മുണ്ടുപിംഗളയുഗ്മവും

രണ്ടാളെന്നിഷ്ടരിവരിൽ
രണ്ടാളിഹനിശാചരർ (70)

കരാളനം, മാരീച്ചനം— (പിംഗളനേയും, കാശ്യപനേയും കു
ഇവർനിശിചരരാണിവരെ— (റിച്ച്
ജ്ജവമൊട്ടകൊൽവാൻസഖേ!ശ്രമിച്ചാലും

(രാമൻ കോപത്തോടുകൂടി വില്ലിൽ ശരം തൊടുക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— ആവതുമോക്ഷണമേതും
ചൈവതിനിതുതാടകേയമായസഖേ! (71)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ?

എണ്ണന്നേനിവർവാക്കിനാൽപ്രിയസഖന്മാരെന്നുഞാനല്പമാം
വണ്ണംമാമകമാനസത്തിലിവരെക്കാണുമ്പൊളുണ്ടീഷ്യയും
തിണ്ണംരാക്ഷസരെന്നുഞാനെവരിലമ്പെയ്യാൻതുടങ്ങുന്നുവോ
കണ്ണേററംദയയോടുകൂടിയവരിൽചെല്ലുന്നുമേസാമ്പ്രതം (72)

(എന്ന് ആലോചിച്ച് നില്ക്കുന്നു)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവനിവരിൽ ബാണത്തെ അയപ്പാൻ മടിക്കുന്നുവോ ഇരിക്കട്ടെ (എന്ന് ധ്യാനം നടിക്കുന്നു) (ഒരു സഖി സംഭ്രമത്തോടുകൂടി പൊടുന്നനവെ തിര നീക്കി പ്രവേശിച്ച്) നാമെല്ലാവരും നശിച്ചുപോയല്ലൊ. നശിച്ചുപോയല്ലൊ.

എല്ലാസ്ത്രീകളും— (സംഭ്രമിച്ചുകൊണ്ട്) തോഴി! പറയു, പറയു, നമുക്കെന്താണ് അത്യാപത്തു വന്നത്?

സീത— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി മെത്തയിൽനിന്ന് അല്പം എഴുന്നേററ്) പറയു, പറയു, എൻെറ ഹൃദയം ഉന്മൂലനം ചെയ്യപ്പെട്ടതു പോലെയിരിക്കുന്നു.

വന്ന സഖി— അയ്യോ! നാമെല്ലാവരും നശിച്ചുപോയല്ലൊ. ആ അപ്രിയത്തെ ഞാനെങ്ങിനെ പറയേണ്ടു?

എല്ലാസ്ത്രീകളും— എന്താണ് അപ്രിയം? പറയു, പറയു, അതു കേട്ടിട്ട് ഇപ്പോൾ വേണ്ടുന്ന പ്രതിവിധി ചെയ്യാം.

വന്ന സഖി— മറെറന്തു പറവാനുള്ളു?

(എന്ന് കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്)

തന്നീടേണംതവമകളെയിങ്ങെന്നുരാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രൻ
വന്നർത്ഥിച്ചാൻജനകനുടനേനൽകയില്ലെന്നുചൊന്നാൻ

എല്ലാസ്ത്രീകളും—(ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) താതജനകങ്കൽ രാവണൻ എന്തു് അപ്രിയം ചെയ്തു?

വന്ന സഖി— (ഉദ്വേഗത്തോടും ഗൽഗദത്തോടുംകൂടി)

അന്നേരംഹാജനകനൃപനെക്കൊന്നുകോപാൽദശാസ്യൻ
വന്നീടുന്നുണ്ടിവിടെബലമായ്തോഴിയെക്കൊണ്ടുപോവാൻ (73)

സീത— എന്തു ചെയ്യേണ്ടു (സംഭ്രമിച്ചു് എഴുന്നേററോടുന്നു)

സഖികൾ— അത്യാപത്ത്, അത്യാപത്ത്, എന്തു ചെയ്യേണ്ടു എന്തു ചെയ്യേണ്ടു? (എന്നു് സീതയുടെ പിറകെ ഓടുന്നു)

രാമൻ— (സംഭ്രമിച്ചു് അടുത്തു ചെന്നു്) ജാനകി! രാവണൻ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുമെന്നു് ഭയപ്പെടേണ്ട!

കൊന്നീടാനീരാക്ഷസന്മാരെവേഗാ-
ലിന്നേതസ്ത്രംകാർമ്മുകേവെച്ചുവോഞാൻ

കരാളൻ— (ഭയപ്പെട്ടു് മാരീചനോട്) (സ്വകാര്യമായിട്ടു്) ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി എന്തു ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്നു? നോമിപ്പോളെന്താണു് ചെയ്യേണ്ടതു്?

മാരീചൻ—(കരാളനോട്) (സ്വകാര്യമായിട്ടു്) ഇവൻ പറയുന്നതു് ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടികളെ ഉദ്ദേശിച്ചാണു്.

രാമൻ— കൊന്നീടാമീയമ്പിനാൽമൈഥിലേന്ദ്രൻ
തന്നെക്കൊന്നോരാശരാധീശനെഞാൻ (74)

കാശ്യപൻ— ജനകമഹാരാജാവിങ്കൽ അപ്രിയം ചെയ്തു എന്നു് വിചാരിപ്പാൻ സംഗതി എന്താണു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

ജനകൻപ്രിയസഖനെന്നോ-
ർത്തനവരതംരാവണൻമടിക്കുന്നു
തനുജയെയാചിപ്പാനായ്
പുനരെങ്ങിനെയീവിധംപ്രവൃത്തിക്കും (75)

കരാളൻ—(മാരീചനോട് സ്വകാര്യമായിട്ടു്) പല പ്രകാരത്തിലും വിപരീതം പറയുന്ന ഈ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയെ കൊല്ലേണ്ടതാണു്.

മാരീചൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ടു്) അതിരിക്കട്ടെ നോക്കു. (ൻ
ദംഭോളിക്കൊത്തഹസ്താഹതിയതുസഹിയാതോടുമൈരാവതത്തി
പിമ്പിൽതൂങ്ങുന്നവാലിൽകുതുകമൊടുപിടിച്ചങ്ങിഴച്ചുംസുരാണാം

ഡംഭംതീർത്താശരേന്ദ്രൻവധമപിലഘുവെന്നുള്ളിലോർക്കുന്നരാമൻ
ഡിംഭൻജേതവ്യനാരാൽയുധിദൃഢമതിനാലാകവേനാംനശിച്ചു

പിംഗളൻ— സംശയമെന്താണ്?

(കരാളനും മാരീചനും പിംഗളകാശ്യപന്മാരുടെ വചനത്താൽ ഭയപ്പെട്ട് അന്യോന്യം മുഖം നോക്കുന്നു)

മാരീചൻ— [പ്രകാശം] ഇവർനിശിചരരാണിവരെ-
ജ്ജവമൊട്ടുകൊൽവാൻസഖേ!ശ്രമിച്ചാലും

(എന്ന് ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— ആവതുമോർക്കണമേതും
ചെയ്‌വതിനിതുതാടകേയമായസഖേ (77)

സീത— ഈ വലിയ കല്ലിന്മേൽ കേറി വൃക്ഷങ്ങൾ തമ്മിൽ മുട്ടീട്ടുണ്ടായ ഈ കാട്ടുതിയ്യിൽ ഞാൻ ചാടീട്ട് അച്ഛന്റെ മരണത്താൽ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള മഹാദുഃഖത്തേയും ആ മഹാപുരുഷനിലുള്ള അതിരാഗത്താൽ ഇനിക്കുണ്ടായിരിക്കുന്ന മന്മഥതാപത്തേയും ശമിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് പോയി)

പിംഗളനും കാശ്യപനും— [ആത്മഗതം] ഇത് മാരീചന്റെ മായാപ്രയോഗംകൊണ്ടു സംഭവിച്ചതാണൊ. [പ്രകാശം]
ആവതുമോർക്കണമേതും
ചെയ്‌വതിനിതുതാടകേയമായസഖേ! (78)

രാമൻ— ഇനി ഇവിടെ ആലോചിപ്പാനെന്തുള്ളു?
സുന്ദരിജാനകിദഹനൻ
തന്നിൽചാടാനുറച്ചതിസ്നേഹാൽ
എന്നെന്നിനച്ചൊരുവാക്യം
ചൊന്നതുമമ്മങ്ങളെപ്പിളക്കുന്നു (79)

കരാളൻ— സ്നേഹിത! മായാപ്രയോഗമാണെന്നിവൻ പറഞ്ഞോട്ടെ.
ഇവർനിശിചരരാണിവരെ
ജ്ജവമൊട്ടുകൊൽവാൻസഖേ!ശ്രമിച്ചാലും

സഖികൾ— തോഴി! ജാനകീ! താതജനകൻ നിമിത്തമുണ്ടായ ദുഃഖം നമുക്കെല്ലാവക്കും ഒരുപോലെ തന്നെ. നീ എന്തുകൊണ്ടു മുമ്പെ ഓടി ചെല്ലുന്നു? നിന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ഞങ്ങളെ നീയല്ലെ രക്ഷിക്കേണ്ടത്? അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ

പിരിഞ്ഞ ദുഃഖവും ഞങ്ങൾക്കു ദുസ്സഹമായിട്ടു തീരും, അയ്യോ കഷ്ടം! അയ്യോ കഷ്ടം! അഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പോയെല്ലോ ജാനകി. അയ്യോ! സഖീജനവത്സലെ! അയ്യോ! ജനകവംശമംഗളദീപികെ! (എന്നു പകുതി പറഞ്ഞ്) നോം ഇങ്ങിനെ കരഞ്ഞിട്ടെന്താണ്. ഇതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ ദുഃഖം ശമിക്കയില്ലല്ലൊ, അതിനാൽ നമ്മളും പ്രിയസഖി ചാടിയ അഗ്നിയിൽ തന്നെ ചാടുക. (എന്നു പോയ)

രാമൻ— (ശരത്തെ പിൻവലിച്ച്) അഹോ കഷ്ടം!

കഷ്ടം!പൊട്ടിമമാഗ്രഹദ്രുമമഹോഭൂമിക്കലങ്കാരവും
നഷ്ടംവന്നുനശിച്ചുസർവ്വജയിയാംകാമൻമദംസർവ്വവും
സ്രഷ്ടാവിന്നുടെകീർത്തിതിന്നുജനതാനേത്രോത്സവംസർവ്വവും
ഭ്രഷ്ടംജാനകിതാതശോകമതിനാലഗ്നൌപ്രവേശിക്കയാൽ (80)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്റെ വ്യസനാഗ്നിയെ ഞാൻ വർദ്ധിപ്പിക്കാം. [പ്രകാശം] ഇവളഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പോയൊ. അയ്യോ! ദേവയജനസംഭവെ! അയ്യോ! ജനകവംശനന്ദിനി! അയ്യോ! ത്രിഭുവനൈകസൌന്ദര്യശാലിനി! അയ്യോ! രാമമയൈകജീവിതെ! അയ്യോ! ജാനകി! നിനക്കുകൂടി ഇപ്രകാരം ഭവിച്ചു എന്നുള്ള ദൈവദുർവ്വിലാസത്തെ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ. (എന്നു മൂർച്ഛയെ നടിക്കുന്നു)

കരാളൻ— (മാരീചനെക്കുറിച്ച്) കാശ്യപ! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

രാമൻ— കാശ്യപൻ തന്നെ ഒന്നാമതായി മോഹിച്ചുവൊ.

(ശോകാവേഗത്തോടുകൂടി)

ചൊല്ലാന്നാഴിയിൽവീഴ്കയോവിഷമഹംഭക്ഷിക്കയോദേഹമി-
ന്നെല്ലാംകുത്തിമുറിക്കയോമലയിൽനിന്നുകോട്ടുഞാൻവീഴ്കയോ

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] എട! എട! ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! താടകയോടൊ സുബാഹുവിനോടൊ ചോദിക്കു. [പ്രകാശം] (മാരീചനോട്) കാശ്യപ! നമുക്കിനി ഗതി എന്താണ്?

മാരീചൻ— (ആശ്വസിച്ച്) സ്നേഹിതനെന്തു ചെയ്യുന്നുവൊ അതു തന്നെ.

രാമൻ—

മല്ലാക്ഷിമണിസീതയോടുമൊരുമിച്ചഗ്നൌപ്രവേശിക്കയൊ

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] അങ്ങിനെ ചെയ്യ. അതിനായിട്ടാണ് എന്റെ ഈ പണിയെല്ലാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! സീതയ്ക്കുള്ള പ്രേമാധിക്യത്തിന്ന് ഇതുകൂടി മതിയാകയില്ല.

രാമൻ—

അല്ലാതെങ്ങിനെതീരുമെന്നുടെമനോദുഃഖംമഹാദുസ്സഹം (81)

പിംഗളനും കാശ്യപനും— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഈ രാക്ഷസന്മാരുടെ മായാപ്രയോഗം അത്ഭുതപ്പെടത്തക്കതു തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ നമ്മെക്കൂടി സ്നേഹിതന്നു വിശ്വാസമില്ലാതായെല്ലൊ. (എന്ന് വിഷാദത്തെ നടിക്കുന്നു)

രാമൻ— (വ്യസനത്തോടും ആശ്ചര്യത്തോടുംകൂടി)

മെയ്യേററംകൃശമായുമിന്ദുകലപോൽശോഭിച്ചുമിന്നാളിമാർ
ചെയ്യുന്നോരുപചാരമാന്തളിരാംതല്പത്തിൽവാണങ്ങിനെ
അയ്യോ!ഏതൊരുനാരിയെൻമിഴിയിണയ്ക്കാനന്ദമുണ്ടാക്കിയൊ
പൊയ്യല്ലീവിധമായിയിത്തരുണിയെന്നേതൽസഖേദുസ്സഹം

അതിനാൽ ഞാൻ അസിപോലെ നീലവർണ്ണമുള്ള ഈ കല്ലിന്മേൽ കേറി എന്റെ അഭിപ്രായംപോലെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് കല്ലിന്മേൽ കാൽ വെക്കുന്നു)

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) അഹോ രാക്ഷസൻ നൊമ്മെ വഞ്ചിച്ചു. നോമിപ്പോളെന്തു ചെയ്യേണ്ടു. ഇതിനെ താതവിശ്വാമിത്രനോടു പറവാൻ ആരാണുള്ളത്? എന്നാൽ അദ്ദേഹം പ്രതിക്രിയ ചെയ്വാൻ ശക്തനാകും.

(എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥം സാധിച്ചപോലെയായി. (എന്ന് സന്തോഷപാരവശ്യം നടിച്ച്) [പ്രകാശം]

ചലമിഴിസീതയൊടൊപ്പം
ജ്വലനേചാടാനുറച്ചുതാടകയെ
കുലചെയ്തപാപിരാമൻ
ശിലയിൽകേറീകരാള!കാൺകഭവാൻ (83)

(കരാളൻ പിരിയമിളക്കി ഹുങ്കാരം ചെയ്ത് അരുതരുത് എന്ന് ശിരഃകമ്പത്താൽ സംജ്ഞകാണിക്കുന്നു)

(പിംഗളൻ കാശ്യപന്റെ കയ്യിൽ തല്ലി, ചിരിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— സ്നേഹിത രാമഭദ്ര! അങ്ങു കേട്ടില്ലേ? അങ്ങയുടെ കാശ്യപന്റെ വാക്കിനെ.

രാമൻ— (സംശയിച്ച്) ഇവനെങ്ങിനെ പറഞ്ഞു?

(എന്ന് തിരിഞ്ഞു വരുന്നു.)

മാരീചൻ— (കരാളനോട് സ്വകാര്യമായിട്ട്) സന്തോഷം കൊണ്ട് പരവശനായ എന്റെ ചീഞ്ഞമുഖത്തിൽനിന്ന് ഇങ്ങിനെ പുറപ്പെട്ടുപോയി. കരാള! ഇനി നോം എന്താണ ചെയ്യേണ്ടത?

കരാളൻ— വേറെ എന്താണ് ചെയ്യാനുള്ളത? മഞ്ചാട്ടമായിട്ടോടുകതന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

ജയിപ്പൂതാക. വത്സ! രാമചന്ദ്ര! ജയിപ്പൂതാക.

(എല്ലാവരും ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു.)

കരാളനും, മാരീചനും, — (സ്വകാര്യമായിട്ട്)

ചൊല്ലാന്നഗ്നിയിൽസീതതന്റെറപിറകേചാടീട്ടുവാൻരാഘവൻ
കല്ലിന്മേൽപദമൊന്നുവെച്ചളവിലക്കല്ലങ്ങുസാംഗിയിൽ
അല്ലോകംകചമോട്ടുമുന്നതകുചത്തോടുംമരത്തോലുടു-
ത്തുല്ലാസാലൊരുതാപസത്തരുണിയായ്നിന്നിടിനാളത്ഭുതം (൮൪)

ഇതെങ്ങിനെ? (എന്ന് ആലോചിക്കുന്നു)

രാമൻ— ആരാണിത്, മാതാവായ കൌസല്യപോലെ എന്നെ വിളിക്കുന്നു.

(അനന്തരം മുനിപത്നി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മുനിപത്നി—

കോപംകൊണ്ടെൻകണവനൊരുനാൾതന്നശാപേനകല്ലിൻ
രൂപംപൂണ്ടിട്ടതുമുതൽമഹാദീനയായ്പ്പാഴുമെന്റെ
പാപംതീർന്നൂതവപദരജസ്സേൽക്കയാലിന്നുമുൻപേൽ
രൂപംപൂണ്ടേൻരഘുകുലശിരോരത്നമേ!ഞാനഹല്യ (൮൫)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] വിശിഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്ര മഹർഷിയുടെ മുഖത്തിൽനിന്ന് ഈ കഥയെ ഞാൻ പലപ്പോഴും കേട്ടിട്ടുണ്ട്, [പ്രകാശം] ഭഗവതി! ദശരഥപുത്രനായ ഈ രാമൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

അഹല്യ— ഉണ്ണി! ദീർഘായുസ്സായ്‌വരിക്കു!

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— (അടുത്തുചെന്നു്) മാതാവെ! ശതാനന്ദജനനിയായി അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതിയെ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു,

അഹല്യ— ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾക്കു് അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

രാമൻ— മാതാവെ! ഇവർ ആരാണു്?

അഹല്യ— പിംഗളനും, കാശ്യപനും തന്നെ. എന്നാൽ-

ഇവൻരിപുകരാളനാണിവനരാതിമാരീചനാ-
ണിവണ്ണമിവർമായയാലിവിടെവന്നുമോഹിച്ചുനീ

(എന്നു് കൈകൊണ്ടു കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

(കരാളനും മാരീചനും, ഭയപ്പെട്ടു് മൃഗരൂപം പൂണ്ടോടുവാൻ തുടങ്ങുന്നു.)

അഹല്യ— ഉണ്ണി! രഘുനന്ദന!

ജവേനഹരിണങ്ങളായിവർകുതിച്ചുമണ്ടുന്നിതാ
ഭവാൻനിശിതബാണമെയ്തിവരെസംഹരിച്ചീടുക (86)

രാമൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എടാ! എടാ! ദുഷ്ടന്മാരായ രാക്ഷസാധമന്മാരേ! എവിടെക്കോടുന്നു: നില്ക്കുവിൻ (എന്നു് പോയി)

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— നിഷ്കളങ്കമായ ജ്ഞാനത്താൽ പ്രപഞ്ചസ്വരൂപത്തെ അറിഞ്ഞും, സനാതനഗുരുവായ ഗൌതമമഹർഷിയുടെ ധർമ്മപത്നിയായും, ഇരിക്കുന്ന ഹേ! മാതാവേ!

നീയുംദൈവവശാൽസ്വരൂപമധുനാ
പ്രാപിച്ചുദൈവേച്ഛയാൽ
പോയീനിൻവചനേനരാത്രിചരരെ
കൊന്നീടുവാൻരാമനും
പോയിട്ടുള്ളൊരുജീവനുംവിധിവശാൽ
ഞങ്ങൾക്കുവന്നുക്ഷണാൽ
ശ്രേയസ്സിങ്ങനുകൂലനായവിധിനാൽ
കിട്ടുന്നുലോകർക്കഹോ (87)

അഹല്യ— വത്സന്മാർ പറഞ്ഞതു ശരിയാണു്. ബാലകന്മാരേ! നിങ്ങൾ കുറെ മുമ്പിൽ ചെന്നു നോക്കുവിൻ.

ശ്രീരാമൻതൻകരത്താൽഗുണമുടനെവലിച്ചോരുനേരത്തുചക്രാ_
കാരംപൂണ്ടുള്ളവില്ലിിന്നുതറിയശരമേററാശുചത്തുകരാളൻ

പാരിൽതൻത്രുപമോട്ടംമൃഗവടിവുവെടിഞ്ഞഗ്നിയാൽദഗ്ദ്ധതാലം
ഘോരംവീഴുന്നപോൽവീണമരപരിഷകൾക്കേററമേകുന്നമോദം
എന്നുമാത്രമല്ല, മായകൊണ്ടാശ്രുകാണാതെ
പോയിമാരീചനെന്നിതാ
ശരംവില്ലിന്നെടുത്തിങ്ങു
വരുന്നുരഘുനന്ദനൻ (89)

(അനന്തരം മേൽപ്രകാരമുള്ള രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ— മാതാവെ! ഭാഗ്യത്താൽ അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതിയാൽ ഞങ്ങൾ അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു.

അഹല്യ— ഉണ്ണി! കൌസല്യാനന്ദന!
ആത്തന്മാക്കൊരുബന്ധുവാംരഘുപതേ!മല്പാപജാലങ്ങളെ
തീർത്തുനിൻപദപത്മധൂളിയിനിഞാൻമുമ്പാലെസംശുദ്ധയായ്
ഭർത്താവാകിയഗൌതമന്നുചിരവിൽശുശ്രൂഷചെയ്യേണമെ
ന്നോർത്തീടുന്നിതതിന്നുനീയനുവദിക്കേണംദയാവാരിധെ (90)

രാമൻ— അങ്ങിനെയാകട്ടെ, ഭവതിക്കു നമസ്കാരം.

അഹല്യ— ഭൂകന്യകയെനീവേൾക്ക
ഹേകാകുത്സകുലശിരോമണേ!
ലോകമെല്ലാംഭവാൻപാലി
ക്കാകവേകൊന്നരക്കരെ (എന്ന് പോയി) (91)

രാമൻ— (പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി) (പിംഗളകാശ്യപന്മാരെ കുറിച്ച്) സ്നേഹിതന്മാരെ! നിങ്ങളുടെ മുഖത്തെ നോക്കുവാൻ ഞാൻ ലജ്ജിക്കുന്നു.

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— ഈ വിഷയത്തിൽ തെററുള്ളത് മാരീചമായക്കാണ്.

രാമൻ— ഇത് സത്യം തന്നെ.
മാതാവെക്കുലചെയ്കയാൽകുപിതനാംമാരീചനെന്മുന്നിലായ്
സീതാരൂപമിവണ്ണമിപ്പൊഴുതഹോകാണിച്ചുതൻമായയാൽ
ചേതസ്സിൽപരമാർത്ഥമെന്നുകരുതീട്ടോരോന്നനുഷ്ഠിച്ചുഞാ
നേതൽസ്നേഹിതരായനിങ്ങളൊഴിയെക്കണ്ടിട്ടുമില്ലാരുമെ (92)
അതുകൊണ്ടിതിനെ നിങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്താതിരിക്കണം.

കാശ്യപൻ— സാധാരണ മനുഷ്യരോടങ്ങിനെതന്നെ, എന്നാൽ ഭഗവാനായ കൌശികമഹർഷിയോടങ്ങിനെയല്ല, എന്തു

കൊണ്ടെന്നാൽ, അദ്ദേഹം ഈ വിധമുള്ള മായാപ്രയോഗത്തിൽ ചെയ്യേണ്ടുന്ന പ്രതിവിധിയെ ഉപദേശിച്ചു തരും.

രാമൻ— അങ്ങ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

(അണിയറയിൽ)

ചെന്നാരാസ്സിൻകുമാരൻകരടിപുലികളെ
 കൊന്നുചെന്നോരുമാൎഗ്ഗം
വന്നിമ്മാൎഗ്ഗംതടുക്കുംവലിയഹരികളെ
 ക്കൊൽകകുന്തങ്ങളാലെ
മുന്നങ്ങോട്ടുംഗജത്തിൻവഴിപിടികൾ
 ഭയപ്പെട്ടുമണ്ടുന്നവേഗാൽ
ചെന്നാക്കൊല്ലേകളിക്കുംഹരിണതതികളെ
 ക്കാണ്കമിണ്ടാതെമോദാൽ (93)

രാമൻ—എന്റെ ആശ്രിതന്മാരായ ജനങ്ങൾ എന്നെ അന്വേഷിച്ചു വരുന്ന ഘോഷമാണിത്.

പിംഗളൻ—ഇതു ശരിതന്നെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ

ഇക്കാട്ടിൽസിംഹനാദശ്രവണഭയമിയ
 ന്നോട്ടമക്കുഞ്ജരത്തിൻ
ഛീല്ക്കാരംകേട്ടുമണ്ടുംകരടിയെകപികൾ
 ണ്ടങ്ങിളക്കുന്നുചില്ലി
ഇക്കുന്താഘാതമാകുംചെറുപുലിവദനാൽ
 വീണതൻകുട്ടിയെച്ചെ
ന്നാശ്ലേഷിപ്പാനടുക്കുന്നിതുഝടിതിബഹു
 കാരമോടുംമൃഗങ്ങൾ (94)

കാശ്യപൻ—അതങ്ങിനെതന്നെ.

പിംഗളൻ—സ്നേഹിതന്റെ നായാട്ടുകൊണ്ട്, സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു.

രാമൻ—(എല്ലാടത്തും നോക്കീട്ട്) ദിവസത്തിന്റെ യൌവനകാലം വളൎന്നുതുടങ്ങിയൊ?

രക്ഷസ്സായെന്നപോലെത്തരുനിഴൽപഥികൻ
 കാലിലങ്ങാശ്രയിക്കു-
ന്നീക്ഷിപ്പാനാശയെല്ലാമിവരവിഗഗനാ-
 ഗ്രത്തിലേറുന്നുവേഗാൽ

വീക്ഷിക്കുന്നില്ലകാന്താപ്പ്രിതതളിരിനെയി
ക്കോകിലംദാഹമൂലം
പക്ഷംകൊണ്ടദ്ര്യവീശുന്നിതുമധുകരവും
ക്ലാന്തയാംകാന്തയെത്താൻ (95)
അതിനാൽ നോമിപ്പോൾ കൂടാരത്തിലെക്കുതന്നെ ചെല്ലുക.
(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി.)

ഇങ്ങിനെ മൂന്നാമങ്കം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

നാലാമങ്കം.

(അനന്തരം ഗന്ധർവൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗന്ധർവ്വൻ—ഇപ്പോൾ,

സൈന്യത്തോടുസുബാഹുരാക്ഷസകരാളന്മാരെയുംരാഘവൻ
സുന്ദരസ്ത്രീയെയുമിങ്ങയച്ചിതുഹനിച്ചെന്നന്തകപ്രേരിതം
സന്ദേശംചെവിചേൎന്നനേരമിതുതാൻരക്ഷോവിനാശക്കളി
യ്ക്കൊന്നാംവേഷമതിൻപ്രവേശമിതിചിന്തിക്കുന്നുദേവേശ്വരൻ

അതിനാലല്ലെ സന്തുഷ്ടനായും നിഖിലദേവന്മാരുടെ ശിരോരത്നകാന്തികളാലലങ്കരിക്കപ്പെട്ട പാദപത്മങ്ങളോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന ദേവേന്ദ്രമഹാരാജാവ്, എന്നോടു കല്പിച്ചതു: 'എടൊ ചിത്രാംഗദ! സ്വജനങ്ങളുടെ മരണം കേട്ടിട്ട് ഇപ്പോൾ രാവണൻ എന്തു പ്രവൃത്തിക്കുന്നു എന്ന് ലങ്കയിൽചെന്ന് താൻ അന്വേഷിച്ചറിയണം' എന്ന്. (ആലോചിച്ച്)

എത്രസ്നേഹംഭവിക്കുന്നു
വൃത്രവൈരിക്കുരാമനിൽ
അത്രയല്ലേകമേപംക്തി
വക്ത്രനിൽദ്രോഹബുദ്ധിയും (2)

അങ്ങിനെയാംകട്ടെ മായകൊണ്ട് രാക്ഷസവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള എനിക്ക്, നാലു ഭാഗത്തും രക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഈ രാക്ഷസരാജധാനിയിൽ പ്രയാസമെന്നിയെ പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴിയും. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) ആരാണീരാക്ഷസി? എന്റെ നേരിട്ടുതന്നെ വരുന്നു. ഇവളുടെ—

വട്ടത്തിൽകുക്ഷിപൊങ്ങിത്തലമുടിയൊരു
ചാൺനീണ്ടുചെമ്പിച്ചുവക്രി-
ച്ചുഷ്ട്രാസ്യംപോലെവക്ത്രംമുലബഹുകൃശ
മൊന്നൊന്നുപാരംതടിച്ചും
കഷ്ടംകയ്യോപെരുമ്പാമ്പിനിണഗജപദം
പോലെകാൽതന്നിമിത്തം
ദൃഷ്ടസ്ഥാനേഷ്ടഭൂഷാമണികളിവളിൽ
വാഴുന്നുഹാകഷ്ടമോർത്താൽ (3)

(അനന്തരം രാക്ഷസി പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാക്ഷസി— (ചിത്രാംഗദനോട്) ഭദ്ര! അങ്ങ് ആരാണ്? കരാളനൊ അല്ലെങ്കിൽ വേറെ ഒരുത്തനൊ?

ഗന്ധർവ്വൻ— [ആത്മഗതം] സംസാരിപ്പാനിവൾതന്നെ വഴി കാണിച്ചു തന്നു. [പ്രകാശം] കരാളൻ തന്നെ.

രാക്ഷസി— (അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) നീ കല്ലുപോലെ ഇരിക്കുന്നുവെല്ലൊ, എന്നാൽ നിന്റെ ഭാര്യയായ ഗൃദ്ധ്രമുഖി കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രാക്ഷസികളുടെ മദ്ധ്യത്തിലിരുന്ന് "എന്റെ ഭർത്താവ് രാമബാണമേററു മരിച്ചു" എന്ന് മാറത്തടിച്ച് ഇപ്പോഴും കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഗന്ധർവ്വൻ— [ആത്മഗതം] അവൾ കരാളന്റെ ഭാര്യയാണ്. അതിനാൽ ഇത് ഉചിതം തന്നെ. [പ്രകാശം] അവളോടാരാണ് ഈ സംഗതിയെ പറഞ്ഞത്?

രാക്ഷസി— ആര്യനായ മാരീചൻ രാവണ മഹാരാജാവിന്റെ കാണാഴ്കയാൽ പ്രഹസ്തൻ മുതലായ മന്ത്രികളോട് തന്റെ മാതാവായ താടകയേയും, സുബാഹുവിനേയും, സ്നേഹിതനായ കരാളനേയും, രാമൻ ഏകനായിട്ട് സംഹരിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞ്, മാതാവ് മരിച്ചതിനാൽ വ്യസനിച്ചുകൊണ്ടു തപസ്സു

ചെയ്യാനായി ഗോകൎണ്ണക്ഷേത്രത്തിനു പോയി. അനന്തരം എല്ലാവരും ഈ വൎത്തമാനം അറിഞ്ഞു.

ഗന്ധൎവ്വൻ— രാവണമഹാരാജാവ് ഇവിടെ ഇല്ലയോ?

രാക്ഷസി— ഇല്ല, ഇല്ല, അതുകൊണ്ടാണ് "നീ വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ചെന്ന് ആൎയ്യപുത്രൻ എവിടെ പോയിയെന്ന് അറിഞ്ഞു വാ" എന്നു ദേവിയായ മണ്ഡോദരി എന്നെ പറഞ്ഞയച്ചത്. ഞാൻ അവിടെ ചെന്നിട്ടും വിദ്യുജ്ജിഹ്വനെ കണ്ടില്ല, എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാൎയ്യയായ മായാവതി എന്നോടിങ്ങിനെ ഒന്നു പറഞ്ഞു.

ഗന്ധൎവ്വൻ— എന്താണത് പറയു.

രാക്ഷസി— അത് ഗോപ്യമാണെല്ലൊ. എങ്ങിനെ ഞാൻ പറയേണ്ടു. എന്നാൽ ജനകരാജാവിനെ സ്നേഹമുള്ള ജനം ഈ ദ്വീപാന്തരത്തിലുണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലല്ലൊ, അതുകൊണ്ടു പറവാൻ വിരോധമില്ല. എന്നാൽ കേട്ടുകൊള്ളു: വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും ലക്ഷ്മണവേഷം ധരിച്ച സാരണനോടുംകൂടി മായകൊണ്ട് ലങ്കേശ്വരൻ രാമവേഷം ധരിച്ച്, സീതയെ വിവാഹം ചെയ്യാൻ വേണ്ടി ജനകരാജാവിനെ വഞ്ചിപ്പാൻ പോയിരിക്കുന്നു.

ഗന്ധൎവ്വൻ— ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു. സീതക്കു രാമന്റെ മേലുള്ള അനുരാഗം ലോകപ്രസിദ്ധമാണെല്ലൊ.

രാക്ഷസി— (സന്തോഷിച്ച്) നീ കരാളനാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഒന്നാമതായി ചെന്ന് ഗൃദ്ധ്രമുഖിയോട് ശുഭവൎത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞ് സമ്മാനം വാങ്ങിക്കട്ടെ.

ഗന്ധൎവ്വൻ— അകാരണമായിട്ടെന്തിനു നീ സന്തോഷിക്കുന്നു? ഞാൻ കരാളനല്ല വേറെ ഒരുത്തനാണ്.

രാക്ഷസി— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) കരാളൻ മരിച്ചത് സത്യം തന്നെയൊ?

ഗന്ധൎവ്വൻ— അതിലെന്താണ് സംശയം.

രാക്ഷസി— എന്റെ മോഹം നിഷ്ഫലമായി, നീ പിന്നെ ആരാണ്.

ഗന്ധൎവ്വൻ— ഞാൻ വിഭീഷണന്റെ അനുചരനാണ്.

രാക്ഷസി— അങ്ങിനെയാകട്ടെ, ദേവിയായ മണ്ഡോദരിയുടെ കല്പനയെ അനുഷ്ഠിപ്പാനായി ഞാൻ സമീപത്തിൽ ചെല്ലട്ടെ.

(എന്ന് പോയി)

ഗന്ധൎവ്വൻ— ഞാനും രാവണൻെറ പ്രവൃത്തിയെ ഒന്നാമതായി ജനകരാജാവിനോടറിയിച്ച് പിന്നെ ദേവേന്ദ്രമഹാരാജാവിനോടുണൎത്തിക്കുന്നുണ്ടു. (എന്ന് പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂൎവ്വാംഗം.

(അനന്തരം ജനകരാജാവും ശതാനന്ദമഹൎഷിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ജനകൻ—

വന്നെന്നോടു ദശാനനൻമകളെയാചിക്കുന്നതിൻമുന്നമേ (യെ
കുന്നൽകണ്ണിയെനൽകണംരഘുവരന്നെന്നുള്ളൊരെൻവാഞ്ഛ
നന്നായ്കുശികാത്മജൻമുനിഫലിപ്പിച്ചീടുമോഇല്ലയോ-
യെന്നേവംചിരകാലമായ്മനസിഞാൻഖേദിച്ചിടുന്നേൻദൃശം

ശതാനന്ദൻ— ജനകമഹാരാജാവേ! വിചാരപ്പെടേണ്ട, കുശികവംശാലങ്കാരഭൂതനായ ആ വിശ്വാമിത്രമഹൎഷിയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ നമുക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടേ.

ക്ഷാത്രാകാരംസുവൎണ്ണംനിജകഠിനതപോ-
വഹ്നിയാലങ്ങുരുക്കി
തീൎത്തുബ്രാഹ്മണ്യമാംഭൂഷണമതിനെധരി-
ച്ചുള്ളഗാധേസുതജൻ
പേൎത്തുംസ്വൎഗ്ഗത്തെനിൎമ്മിച്ചുളവതിനെമുട-
ക്കീടുവാനായ്സുരന്മാർ
ചേൎത്തിക്കൈരണ്ടുമൊപ്പംതൊഴുതതഖിലരും
പണ്ടഹോകണ്ടതില്ലേ (5)

അതുകൊണ്ട് സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹം നടന്നാലും രാവണൻ എന്തു ചെയ്യുമോ എന്ന് നമുക്കു ശങ്കിപ്പാനിടയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

വിശ്വാമിത്രൻമുനീന്ദ്രൻരഘുവരനുമുദാജൃംഭകാദ്യസ്ത്രമന്ത്രം
നിശ്ശേഷംനൽകിമുന്നുള്ളനുപമബലമങ്ങേററവുംതാൻവളൎത്തി
വിശ്വംമൂന്നുംജയിച്ചുള്ളൊരുകരബലമുള്ളാശരേന്ദ്രൻെറനാശം
നിശ്ശങ്കംചെയ്യുതിന്നുംരഘുവരനുമിടുക്കേററമുണ്ടാകുമെല്ലോ (6)

(അനന്തരം വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും ലക്ഷ്മണവേഷം ധരിച്ച സാരണനോടുംകൂടി രാമവേഷം ധരിച്ച രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാവണൻ—

നന്നായ്ത്താടകയുംസുബാഹുവുമഹോമാരീചനുംകൂടിഞാൻ
മുന്നംചൊന്നൊരുകാര്യമങ്ങിനെയനുഷ്ഠിച്ചീടുമെന്നുന്നയം
എന്നാലുംക്ഷിതിജാവിവാഹമതിനായ്മർത്ത്യൻെറരൂപത്തെഞാൻ
നന്നായിന്നുധരിച്ചുമെൻെറഹൃദയംപാരംചലിക്കുന്നിതു (7)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! അകാരണമായിട്ടെന്താണ് അങ്ങ് അധൈര്യപ്പെടുന്നത്?

വില്ലുംബാണവുമേന്തിസാരസദളംപോലുള്ളനേത്രങ്ങളും
ചൊല്ലാർന്നം ബുധതുല്യമായനിറവുംപൂണ്ടുള്ളനിന്നെക്ഷണാൽ
മല്ലാക്ഷീമണികണ്ടുരാമനിതുതാനെന്നോർത്തുഗാരുത്മത-
ക്കല്ലുംമുത്തുമിണച്ചപോൽതവഗളേചേർക്കുംമധൂകസ്രജം (8)

രാവണൻ— ഞാൻ അത്രത്തോളമാഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ

വേണിക്കുമക്കാഞ്ചനമുദ്രമിന്നും
പാണിക്കുമെൻകണ്ണെതിരായിമുന്നം
ഏണാക്ഷിതൻമററുസമസ്തദേഹം
കാണേണമെന്നുണ്ടുമനസ്സിൽമോഹം (9)

സാരണൻ—

തണ്ടാർസായകകാന്തപോലെസുമുഖീമാല്യത്തെമോദേനകൈ
കൊണ്ടേന്തീട്ടരികത്തുനിന്നെവരണംചെയ്യാൻവരുമ്പോൾഭവാ
കണ്ടിട്ടങ്ങിനെകാൽമുതൽതലവരെസ്വാമിൻഭവല്ലോചനം [ൻ
രണ്ടിപ്പോൾസഫലങ്ങളാക്കുകഗൃഹേചെന്നിട്ടുമററുള്ളതും (10)

രാവണൻ— (പൊടുന്നനവെ നോക്കീട്ട്) നോം ജനകരാജാവിൻെറ വാസസ്ഥലത്തെ പ്രാപിച്ചുവെല്ലോ.

തങ്കക്കൈതപ്പൂവിനു
സങ്കാശനിറംകലർന്നജാനകിയെ
ശങ്കവെടിഞ്ഞിഹകാണാം
ശങ്കരജടയിൽശശാങ്കകലപോലെ (11)

(പ്രതീഹാരി പ്രവേശിച്ച്)

പ്രതീഹാരി— മഹാരാജാവ് ജയിപ്പൂതാക.

ജനകൻ— ജീമൂതക! അറിയിപ്പാനുള്ളതറിയിക്കു.
പ്രതീഹാരി— രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശിഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി ദ്വാരദേശത്തിലെഴുന്നെള്ളിയിരിക്കുന്നു.
ജനകൻ— (സന്തോഷത്തോടും വിനയത്തോടുംകൂടി) സ്വാമിൻ ശതാനന്ദമഹർഷേ! ത്രിശംകുലോകത്തിൻെറ നൂതനസൃഷ്ടികർത്താവായും, പൂജ്യനായുമിരിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയെ അങ്ങുന്ന് തന്നെ അർഘ്യാദികാളാൽ പൂജിച്ച് രാഘുകുമാരന്മാരോടുകൂടി ഇപ്പോൾ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരേണ്ടതാണ്.
ശതാനന്ദൻ— അങ്ങിനെ തന്നെ. (എന്ന് പോയി)
ജനകൻ— ഇന്നെന്തുചെയ്യുന്നുമിതെങ്ങിനെ?രാഘവന്മാ-
രൊന്നിച്ചുഗാധിതനയൻഭവനേവരുമ്പോൾ
ഒന്നെൻെറചിത്തമിളകുന്നിതുതണ്ടിൽമത്സ്യം
ചെന്നങ്ങുമുട്ടിയസരോരുഹമെന്നപോലെ (12)

(അനന്തരം ശതാനന്ദനും, രാമലക്ഷ്മണവിശ്വാമിത്രവേഷധാരികളായ രാവണസാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരും പ്രവേശിക്കുന്നു)

(ശതാനന്ദൻ, വിശ്വാമിത്രാദികളാണെന്ന്, വിദ്യുജ്ജിഹ്വാദികളെ ജനകരാജാവിന്ന് കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

ജനകൻ— (ആസനത്തിൽനിന്ന് എഴുനീററ്) ഭഗവൻ! വിദേഹകുലത്തിൽ ജനിച്ച സീരധ്വജനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.
വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ജനകമഹാരാജാവായ അങ്ങേക്ക് ക്ഷേമം ഭവിക്കട്ടെ.
സാരണൻ— (രാവണനോട്) (സ്വകാര്യമായിട്ട്)
സ്വാമിന്നീഭൂമിപാലനു
ക്ഷേമംതാനവരില്ലയെം
ഭൂമിപുത്രിയെനീവേട്ടു
ജാമാതാവായ്ഭവിക്കുമെ (13)

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) അതങ്ങിനെ തന്നെ.

(വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ ജനകനെ വന്ദിപ്പാനായി രാവണനോട് പിരിയംകൊണ്ട് സംജ്ഞ കാണിക്കുന്നു)

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) (സാരണനോട്)

എന്നെക്കുളപ്പിട്ടവാനായ്സമയമഖിലദിക്-
പാലരുംനോക്കിവാഴ്–
ന്നെന്നല്ലിന്നാൾവരെക്കുംപ്രണയകലഹമാ–
ന്നുള്ളകാലത്തുപോലും
സൌന്ദൎയ്യംചേൎന്നമണ്ഡോദരിയുടെചരണ–
ത്തിങ്കലുംഞാൻനമിച്ചി–
ല്ലിന്നവ്വണ്ണംവിളങ്ങുന്നഹമിവനെനമി–
ച്ചിട്ടവാൻലജ്ജിയാതൊ (14)

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] ഹൃദയത്തിൽ ദുരഹങ്കാരം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈയാൾക്ക് സീതയെ ലഭിക്കുന്ന കാൎയ്യം ഇനിയും നിശ്ചയിക്കാറായില്ല, [സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! ആരംഭിച്ച കാൎയ്യത്തിനു വിപരീതമനുഷ്ഠിക്കുന്നത് തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഉചിതമല്ല.

രാവണൻ— പിതാവെ! ദശരഥപുത്രനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— (അപ്രകാരംതന്നെ പറയുന്നു.)

ജനകൻ— ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾ ദീൎഘായുസ്സുകളായി ഭവിപ്പിൻ,

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹൎഷേ!

പ്രമാണചേഷ്ടാദികളാൽ
സമന്മാർരണ്ടുപേരപി
രാമനാരിവരിൽചൊൽക
സ്വാമിൻ!ലക്ഷ്മണനാരിതിൽ? (15)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഒരുത്തനുമല്ല. [പ്രകാശം]

അനുജനിലതിമാത്രംസ്നേഹമുൾക്കൊണ്ടപുത്രൻ
ഘനസദൃശനിറംപൂണ്ടുള്ളവൻരാമഭദ്രൻ
കനകസമനിറംപൂണ്ടഗ്രജന്തങ്കലേററം
വിനയമൊടുവസിക്കുംബാലകൻലക്ഷ്മണൻതാൻ (16)

രാവണൻ— [സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്] (സാരണനോട്) എന്തുകൊണ്ടാണ് ജനകൻ ജാനകിയെ വരുത്തുവാൻ താമസിക്കുന്നത്?

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] അഹോ! മൂൎഖജനാഗ്രഗണ്യനായ ഈയാൾക്കെന്തൊരു കൊതിയാണ്, ഇയ്യാളിപ്പോൾ ത

ന്നെയല്ലെ ജനകനെ കണ്ടത. (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) [പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അല്പം നേരം ക്ഷമിക്കണെ.

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ! കൌശികമഹൎഷേ!

രാവണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) (കോപത്തോടുകൂടി)

സുന്ദൻെറസൂനുപഥികൌശികനെക്ഷണേന
കൊന്നോരുനേരമിഹകൌശികനെന്നനാമം
നന്നായവൻവടിവുപൂണ്ടൊരിവങ്കലാശ്രു
വന്നാശ്രയിച്ചുദ്ധമെന്നുനിനച്ചിടുന്നേൻ (17)

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) ജാനകീവിവാഹത്തിന്ന്.

ശതാനന്ദൻ—

ഗുരുതരമാംതപസ്സുഹഹചെയ്തുനിജാത്മജവാഞ്ഛയാവയ-
സ്സുരപതിനായിരംദശരഥനുകഴിഞ്ഞളവീശ്വരേച്ഛയാൽ
വരഗുണയുക്തരായ്ജഗതിനാലുതനൂജർവിഭണ്ഡകാത്മജൻ
ചരുമഹസംജനിച്ചുമഹാകുതുകത്തെവളൎത്തിഞങ്ങളിൽ (18)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ അഹല്യാപുത്രനല്ലെ.

സുന്ദാത്മജൻരാമനെമാൎഗ്ഗമദ്ധ്യേ
കൊന്നീടിനാനെന്നതുകേട്ടിവന്ന്
ഇന്നല്ലലുണ്ടായ്പുരമത്രരാമൻ
തന്നുത്ഭവകൌതുകമെത്രയുണ്ടും (19)

[പ്രകാശം] നിങ്ങൾക്കുമാത്രമല്ല സന്തോഷം, എല്ലാജനങ്ങൾക്കും സന്തോഷം തന്നെ.

രാവണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) സാരണ! ജാനകീവിവാഹമെന്ന അമൃതുപോലുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ നീ കേൾപ്പിക്കുന്നു. എൻെറ ഹൃദയം വിശ്വാമിത്രൻേറയും കൂടെപോരുന്നവരുടേയും വരവിനെ തടപ്പാൻ താടകയാൽ കഴിയുമൊ ഇല്ലയൊ എന്നു വിചാരിച്ച് ചഞ്ചലമായിരിക്കുന്നു. (ആലോചിച്ച്)

അല്പായുസ്സാംമനുഷ്യപ്പരിഷയെവെറുതേ
നീയെതുക്കേണ്ടവത്സ!
കെൽപ്പുണ്ടെന്നാകിലുംകള്ളമരരൊടമർചെ-
യ്തെന്നുമുന്നുംസുരക്ഷി

ജല്പിച്ചാനെങ്കിലുംഞാൻദശരഥനെഹനി-
ച്ചെങ്കിലന്നെങ്ങിനേയി-
ന്നല്പാദിക്കുന്നരാമൻപുനരവനിമകൾ
ക്കാശചേരുന്നതാരിൽ (20)

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) നാരദന്റെ വാക്കിനാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മനുഷ്യരോടു യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടെന്നുവെച്ച് ദശരഥനെ വിട്ടുകളഞ്ഞു എന്നുള്ളത് ഉചിതം തന്നെ. എന്നാൽ കേട്ടാലും,

ഏററംഘോരംതപഞ്ചെയ്യുതിമുദിതപുരാ
രാതിയോടസ്ത്രമന്ത്രം
മുററംജ്യോതിസ്വരൂപംപരിചിനൊടുപഠി-
ച്ചേററവുംശൌൎയ്യവാനായ്
മററെല്ലാംക്ഷത്രിയന്മാരുടെവധനിപുണൻ
ഭാൎഗ്ഗവൻദൈത്യയുദ്ധേ
ചെററൂററംകാട്ടിയോരദ്ദശരഥനെവൃഥാ
വിട്ടതിന്നെന്തുമൂലം (21)

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടും ഉത്സാഹത്തോടും കൂടി) (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) നീ നല്ലവണ്ണം ഓൎമ്മപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ പ്രിയസ്നേഹിതനായ അദ്ദേഹത്തിനെക്കൊണ്ടുതന്നെ പുത്രന്മാരോടുകൂടി ദശരഥനെ സംഹരിപ്പിക്കാമെല്ലൊ.

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) താടകാമുതലായവർ രാമവിശ്വാമിത്രന്മാരെ കൊന്നിട്ടില്ലെങ്കിലല്ലെ.

ജനകൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹൎഷേ!

മന്നൻപംക്തിരഥന്നുമക്കളുളവായപ്പോളഹോംകാതിനും
തന്നായുത്സവമായിതിപ്പൊളിവരെക്കണ്ടെന്റനേത്രത്തിനും
എന്നാലെന്മകൾതന്നെരാമനധുനാവേട്ടീടുകിൽസാദരം
വന്നീടുംമമമാത്രമല്ലനിമിവംശത്തിന്നുനിത്യോത്സവം (22)

അതിനാൽ വിശിഷ്ടനായ അങ്ങുന്ന് ഇപ്പോൾ തന്നെ യാഗദീക്ഷയിൽ പ്രവേശിച്ചാലും, ഞങ്ങളും പുത്രിയുടെ വിവാഹമംഗളത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ട് ആരംഭിക്കാം.

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) (രാവണനോട്) തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്യാലും നിത്യോത്സവം തന്നെ.

രാവണൻ— സംശയമെന്താണ്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെന്താണ് വന്നുകൂടിയത. ഇരിക്കട്ടെ ദോഷമെന്തുള്ളു. വിശ്വാമിത്രനെ രാക്ഷസന്മാർ കൊന്നു എങ്കിലെല്ലാം യോജിക്കും ഇല്ലെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ അന്നത്ഥാനം ചെയ്യേണ്ടതുതന്നെ.

രാവണൻ— എന്റെ അഭിപ്രായവും അങ്ങിനെതന്നെ.

ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവെ! ലക്ഷ്മണന്ന് ഊൎമ്മിളയേയും, കൊടുക്കണം.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) സാരണ! തന്റെ വരവും സഫലമായ്തീരും. എന്റെ വരവ് നിഷ്ഫലംതന്നെ.

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) അങ്ങിനെയല്ല.

കുടമൊത്തകിടുള്ളപയ്യുളോട-
ങ്ങിടചേൎന്നാത്മജശിഷ്യരോടുമിപ്പോൾ
ഉടനിമ്മുനിതന്റെപത്നിയാഗം
തുടരുമ്പോൾതവഭാൎയ്യയായ്ഭവിക്കും (23)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) (സാരണനോട്) എന്തെടൊ വൃദ്ധസ്ത്രീയെ എനിക്ക ഭാൎയ്യയാക്കി സങ്കല്പിച്ച് താനെന്നെ പരിഹസിക്കുന്നു?

ജനകൻ— ഭഗവൻ! ശതാനന്ദമഹൎഷേ! അത്രമാത്രമല്ല എന്നാൽ എന്റെ അനുജനായ കുശദ്ധ്വജൻ മിഥിലാനഗരത്തിൽനിന്ന,

അതികുതുകാൽശത്രുഘ്നനു
മതുപോൽഭരതന്നുമേകുവാനായി
ശ്രുതകീൎത്തിമാണ്ഡവികളാം
സുതകളെയിങ്ങോട്ടയച്ചിരിക്കുന്നു (24)

രാവണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) സാരണ! കഥയില്ലാത്ത ഞാൻ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരുടെ വേഷം ധരിപ്പിച്ച് വേറെ രണ്ടു പേരെയുംകൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നില്ലെല്ലൊ.

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിക്കയാൽ ഉപയോഗമില്ലാതായി എന്തു പറയട്ടെ.

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്ര മഹർഷേ! ദശരഥമഹാരാജാവിനെ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരോടുകൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നില്ലേ?

സാരണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) (രാവണനോട്) ഞാൻ മുമ്പെ തന്നെ പറഞ്ഞുവെല്ലോ: 'ദശരഥരാജാവിനെ ഭാര്യാപുത്രന്മാരോടുകൂടി ക്ഷണിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാൻ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി പോയിരിക്കുന്നു' എന്ന്. വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ അതിന്നനുരൂപമായിട്ടാലോചന ചെയ്തില്ല.

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) അതിരിക്കട്ടെ. ഇപ്പോൾ നോം ജാനകിയെ കാണ്മാൻ ഉത്സാഹിക്കുക.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ദശരഥമഹാരാജാവ് പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി ക്ഷീണത്താൽ വഴിയിൽ താമസിക്കുന്നു.

ജനകൻ— ആരാണവിടെ?

പ്രതിഹാരി (പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവ് കല്പിക്കണം.

ജനകൻ— പൂജ്യനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയുടെ പാദങ്ങളെ വന്ദിപ്പാനായിട്ട് കന്യകകളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരൂ.

പ്രതീഹാരി— കല്പനപോലെ (എന്ന് പോയി)

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) സാരണ! ദൈവം തന്നെ എന്റെമേൽ കൃപചെയ്തു. (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

വന്നാലിപ്പൊഴുതാശുജാനകിയഹോരാമൻശരീരത്തിനൊ-
ത്തെന്നംഗപ്രഭകണ്ടുകൌതുകമിയന്നേറ്റംപ്രസാദിച്ചവൾ
ഉന്നിദ്രാംബുജപത്രഭംഗിയെജയിച്ചീടുംകടാക്ഷങ്ങളെ-
ച്ചിന്നുംപ്രേമരസങ്ങളോടുടനുടൻകോരിച്ചൊരിഞ്ഞീടുമെ (25)

(അണിയറയിൽ)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻഭവിച്ചൂകുശികതനയനായ്
മായയാൽസാരണൻതാൻ
സദ്യസ്സൌമിത്രിയായാൻദശമുഖനിവരോ-
ടൊത്തഹോരാമനായി
അദ്യൈതൽപുത്രിപാണിഗ്രഹണമതുകൊതി-
ച്ചിങ്ങുവന്നീടിനാനെ-
ന്നിദ്ദ്വാരത്തിങ്കലുള്ളോർജനകനെയുടനേ
ചെന്നുണർത്തിപ്പിനിപ്പോൾ. (26)

(എല്ലാവരും കേൾക്കുന്നു)

രാവണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട് നടുങ്ങലോടു കൂടി) നമ്മുടെ ഈ പ്രവൃത്തിയെ ജനകനോട് ആരാണ് അറിയിക്കുന്നത്? ഇത് വേറെ ആരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലൊ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് പേടിച്ച് വിറച്ചുകൊണ്ട്) മഹാരാജാവെ! ഈ അത്ഭുതത്തെ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ, എന്റെ ഭാൎയ്യയെ കൂടാതെ മററാരാലും ഈ വൃത്താന്തം അറിയുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല.

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] ഏതു ദുഷ്ടനാണ് ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിക്കു വിഘ്നമുണ്ടാക്കിയത്. [പ്രകാശം] ശതാനന്ദമഹൎഷേ! ആരാണിങ്ങിനെ ഘോഷിക്കുന്നത് എന്ന് അന്വേഷിക്കേണ്ടതാണ്.

ശതാനന്ദൻ— [ആത്മഗതം] രാമലക്ഷ്മണവിശ്വാമിത്രവേഷധാരികളായ്വന്നിട്ടുള്ള ഇവർ രാവണസാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരാണൊ. [പ്രകാശം] ലക്ഷ്മണ! അന്വേഷിക്കാം.

ജനകൻ— (വിചാരത്തോടു കൂടി) [ആത്മഗതം]

എന്നാഗ്രഹം ഫലിപ്പിപ്പാൻ
വന്നുകൌശികമാമുനി
എന്നുമോദിച്ചിരുന്നേൻഞാൻ
വന്നുകൂടിയതന്യഥാ (27)

[പ്രകാശം] ആരാണവിടെ.

പ്രതീഹാരി— (പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവ് കല്പിക്കണേ.

ജനകൻ— ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് ആരാണെന്ന് അന്വേഷിക്കു.

പ്രതീഹാരി— മഹാരാജാവെ! വേറെ എന്താണ് അന്വേഷിപ്പാനുള്ളത്.

അരുളിഗിരമിവണ്ണംഞങ്ങളോടംശുദിവ്യൻ
പുരുഷനൊരുവനിപ്പോൾവ്യോമമാൎഗ്ഗേണപോയാൻ
പരിചൊടിതരരാകുംരാമസൌമിത്രിമാരോ-
ടൊരുകുശികതനൂജൻഭൂപ!വേറേവരുന്നു. (28)

ജനകൻ— ശതാനന്ദമഹൎഷേ! ഇതെങ്ങിനെ?

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് ജനകനോട്) ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് ഇന്ദ്രദൂതനായിരിക്കാം. എന്നാൽ വന്നവരുടേയും വരുന്നവരുടേയും സ്വരൂപത്തെ ക്രമേണ മനസ്സിലാക്കാം.

[പ്രകാശം] (വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്) ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹ ർഷേ! ഇതെങ്ങിനെ?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] റോന്തുകാരനാൽ കള്ളന്മാർ എന്നപോലെ വിശ്വാമിത്രനാൽ ഞങ്ങൾ തടുക്കപ്പെട്ടു. [പ്ര കാശം] ഞങ്ങളുടെ വേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള രാക്ഷസന്മാർ വരട്ടെ. ഞങ്ങൾ മറ്റൊരു സ്ഥലത്തിൽ മാറി നില്ക്കാം.

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട് സാരണനോട്) ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി താടകാദികളെ കൊന്നിരിക്കുമൊ?

സാരണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) അതുണ്ടാകയില്ല.

പോരിൽകൊല്ലുവതിന്നായ്
മാരീചസുബാഹുതാടകാദികളെ
പോരുംരാഘവനെങ്കിൽ
പോരുമവൻനമ്മെയാകവേകൊൽവാൻ (29)

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട് വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്) നോമെ ന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട് രാവണനോട്) നോം തി രസ്കരണീവിദ്യകൊണ്ട് ദേഹത്തെ മറച്ച് എല്ലാം കണ്ടിട്ട് ഉചിതം പോലെ പ്രവൃത്തിക്കാം.

രാവണൻ— അങ്ങ് പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

ജനകൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) ഇവർ പരിഭ്രമ ത്തോടുകൂടി തമ്മിൽ തമ്മിൽ മന്ത്രിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവ ർ രാക്ഷസന്മാരായിരിക്കാമെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശതാനന്ദൻ— എന്റെയും ഊഹം അങ്ങിനെ തന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ജനകരാജാവെ! എന്തിന് ആലോചിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ ഇപ്പോൾ മറ്റൊരു സ്ഥലത്ത് മാറി നില്ക്കാമെന്ന് പ റഞ്ഞുവല്ലൊ. നിങ്ങൾ രാവണനെ വേണ്ടപോലെ സൽക്ക രിക്കണെ. എന്നാൽ അവനോട് കന്യകയെ തരാമെന്ന് പറഞ്ഞു പോകരുത്.

ജനകൻ— അങ്ങിനെ തന്നെ.

(എന്ന് കൈകൂപ്പി എഴുന്നീററ് വഴി കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

(രാവണാദികൾ എഴുന്നററു പോയി തിരസ്കരണീവിദ്യ

കൊണ്ടു ദേഹത്തെ മറച്ച് അധികദൂരത്തിലല്ലാതെ പ്രവേശിക്കയും ചെയ്യു)

ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവെ ഇപ്പോൾ വന്നിരിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രാദികളേയും ഉചിതംപോലെ അർഘ്യാദികളാൽ പൂജിച്ച് ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരാം. (എന്ന് പോയി)

(അനന്തരം രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ— [ആത്മഗതം]

നന്നായ്രാമനുസീതയിൽപ്രണയമങ്ങേററംവളൎത്തീടിനേ-
നന്യോന്യംപ്രിയമുള്ളനാരിപുരുഷന്മാർഃചെരുകിൽശ്ലാഘ്യമാം
മുന്നേരാമനെനിദ്രയിൽജനകജാകണ്ടിട്ടുതൊഴീജനം
തന്നാൽസേവിതയായ്സദാപിതളിരിൽക്ഷീണിച്ചുവാഴുന്നിതു

എന്നുമാത്രമല്ല ജൃംഭകാസ്ത്രം മുതലായ ദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്രസമൂഹങ്ങളെ രാമനും ലക്ഷ്മണനും ഞാൻ ഉപദേശിച്ചു കൊടുത്തത് നന്നായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സ്വജനങ്ങളെ വധിച്ചതുകൊണ്ടും, സീതാവിവാഹം നിമിത്തമായിട്ടും, ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച മഹാബലവാനായിരിക്കുന്ന രാവണൻ അതികോപിഷ്ഠനായാലും, അവന്റെ പരാക്രമം ഇവരിൽ ഫലിക്കയില്ല. അത്രയുമല്ല,

നിശിചരരതിമായായുക്തരെന്നോൎത്തിദാനീം
ദശരഥനെവെടിഞ്ഞിട്ടത്രഞാനാശ്രമത്തിൽ
ശശിസുമുഖിവിവാഹംവിഘ്നഹീനംനടത്താൻ
ദശരഥസുതരോടുംവേഗമോടോടിവന്നേൻ (31)

[പ്രകാശം] വത്സന്മാരായ ഹെ! രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ! നിങ്ങൾ ജനകരാജാവിങ്കൽ വളരെ വിനയമുള്ളവരായിരിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ-

നന്നായുരിച്ചുപനിഷത്തിനെയാജ്ഞ്യവല്ക്യ
നെന്നുള്ളതൻഗുരുവിൽനിന്നുടനിമ്മഹീശൻ
തന്നുള്ളിൽനിന്നുഭവദുഃഖമൊഴിച്ചുമൂലം
മുന്നുള്ളയോഗിവരരാലപിപൂജ്യനെല്ലൊ (32)

രാമലക്ഷ്മണന്മാർ— ഞങ്ങൾ അങ്ങിനെ തന്നെ ഇരിക്കാം.

ലക്ഷ്മണൻ— ഭഗവൻ! മഹൎഷേ! ഈ രാജാവിന്നു കരികൊണ്ടുഴ

പ്പെട്ട യാഗഭൂമിയിൽനിന്നുത്ഭവിച്ച സീതയെന്നു പേരായ ഒരു കന്യകയുണ്ടെന്ന് അത്യത്ഭുതമായിട്ട് കേൾക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ— ശരിതന്നെ.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] (ഓർമ്മയോടുകൂടി)

ചെന്നത്തനാംഗിവീണാളനലനിലതുഞാൻ
മായയാണെന്നറിഞ്ഞി-
ട്ടെന്നുള്ളംവിട്ടുപോയില്ലിതുവരെയുമഹോ
ശോകകോപങ്ങളേതും
എന്നല്ലിമ്മൈഥിലേന്ദ്രൻവധമൊരുകളവെ-
ന്നാലുമോർത്തിങ്ങു ചിത്തം
തന്നിൽതോന്നുന്നുയുദ്ധേദശവദനഗളം
പത്തുമൊന്നിച്ചറപ്പാൻ (33)

എന്നുമാത്രമല്ല,

നന്നായ്സീതാവിവാഹംകുശികസുതമുനീ
ന്ദ്രൻനടത്തീടുവാനായ്
വന്നിപ്പോൾയാഗമാണെന്നൊരുകപടവഴി-
ക്കെന്നെബന്ധുക്കളോടും
ഇന്നേവംകൊണ്ടുപോകുന്നിതുദ്ധമതിനാ-
ലെന്മനസ്സെങ്ങിനേയാ-
ണൊന്നോർത്തെങ്ങാശ്വസിക്കുന്നിതുബതതെളിയു
ന്നുണ്ടുമോദിച്ചിടുന്നു (34)

[പ്രകാശം] ഭഗവൻ! മഹർഷെ! വേറെ ഇങ്ങിനെ കൂടി ഒരത്ഭുതം കേൾക്കുന്നുവെല്ലൊ: എന്തെന്നാൽ മഹാതപസ്വിയായ ജനക മഹാരാജാവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ സകല സുരാസുരവീരന്മാരാൽ കൂടി ജ്യാരോപം ചെയ്യാൻ കഴിയപ്പെടാത്തതായും, ഗിരിവരപ്രമാണമായും, ഉള്ള ശ്രീപരമേശ്വരചാപത്തെ വെച്ചു പൂജിക്കുന്നു എന്ന്.

വിശ്വാമിത്രൻ— (ചിരിച്ച്) ഇതും ഉണ്ട്. (എല്ലാവരും ചുററി നടക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ— (പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവെ! ഇതാ മഹാത്മാവായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി, ഇതാ ദശരഥരാജകുമാരന്മാർ.

ജനകൻ— [ആത്മഗതം] പുരോഹിതൻ ഇവരെ വേഷത്തി

ന്റെ അവസ്ഥപോലെ കാണിച്ചുതന്നതാണ്. [പ്രകാശം] നമുക്കു വളരെ സന്തോഷം (എന്നു് ഉചിതംപോലെ ഉപചരിച്ച് എല്ലാവരെയും ആസനങ്ങളിലിരുത്തുന്നു)

ശതാനന്ദൻ— [ആത്മഗതം] ഇവർ രാക്ഷസന്മാരായാലും വേണ്ടതില്ല. എങ്കിലും ഇങ്ങിനെ പറക തന്നെ. [പ്രകാശം] ഭാഗ്യത്താലാണ് മഹാത്മാവായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി ഇവിടെ എഴുന്നെള്ളിയത്.

ജനകൻ— [ആത്മഗതം] ഞാനും ശതാനന്ദനെ അനുസരിച്ചു പറഞ്ഞേക്കാം. [പ്രകാശം]

ഭാഗ്യത്താലൃശ്യശൃംഗമുനിയെ ദശരഥൻ
തൻഗൃഹേകൊണ്ടുവന്നാൻ
ഭാഗ്യത്താലമ്മുനീന്ദ്രൻദശരഥനെയജി-
പ്പിച്ചുപുത്രാർത്ഥമായി
ഭാഗ്യത്താലുത്ഭവിച്ചൂദശരഥനുടനേ
നാലുപേർനന്ദനന്മാർ
ഭാഗ്യത്താലെൻസമീപേദ്രുതമിവരെഭവാൻ
കൊണ്ടുപോന്നൂമഹർഷേ

രാവണൻ— (വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്) ഇവൻ പരമാർത്ഥബുദ്ധിയോടുകൂടിയായിരിക്കുമോ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ—ജനകന്ന് നമ്മളിൽ തന്നെയാണ് പരമാർത്ഥബുദ്ധി എന്നു തോന്നുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ. എന്നാൽ വത്സനായ ശതാനന്ദനും പ്രിയസുഹൃത്തായ ജനകരാജാവും ഒാർമ്മയോടുകൂടി ഇതിനെ കേൾക്കണം.

ജനകനും ശതാനന്ദനും— ഞങ്ങൾ തയാറായിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ— ധൃഷ്ടനായ ഈ കൌശികാധമൻ എന്താണ് പറവാൻ ഭാവിക്കുന്നത്?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഒരു സമയം വഴിയിൽ തടുത്ത നമ്മുടെ പരിജനങ്ങളെ തോല്പിച്ചു വന്നു എന്നായിരിക്കണം.

സാരണൻ— അല്ലെങ്കിലെങ്ങിനെയാണ് അവരെ തോല്പിക്കാതെ ഇവന്നിവിടെ വരുവാൻ കഴിയുന്നത്?

വിശ്വാമിത്രൻ—

ദാരാപത്യസമേതപംക്തിരഥനെക്കൊണ്ടിങ്ങുയാഗത്തിനായ്‌(ൻ
പോരുമ്പോഠംപഥിതാടകാപൊടിചൊരിഞ്ഞെന്നെത്തടുത്താളുട

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ആയ്യയായ താടകാ ന ല്ലവണ്ണം ഉത്സാഹിച്ചു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അവളെ തോല്പിച്ചതല്ലേ കേഠക്കേണ്ടത്?

രാവണൻ— (വൈലക്ഷ്യത്തോടുകൂടി) സന്തോഷപാരവശ്യത്താൽ രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രൻ വന്നതിനെ കൂടി ഞാൻ മറന്നുപോയി.

വിശ്വാമിത്രൻ—

പെണ്ണെന്നുണ്ണിമടിക്കവേസ്വയമുടൻചാപാൽതെറിച്ചശ്ശരം

രാവണൻ— ഈ താപസാധമന്ന്, ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയിൽ കൂടി മാഹാത്മ്യമുണ്ടാക്കുവാനുള്ള യത്നം എത്രയാണ്.

സാരണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) അതിൽപിന്നെ ഉണ്ടായത് എന്താണെന്ന് കേഠക്കുക.

വിശ്വാമിത്രൻ—

തിണ്ണംചെന്നതുമാർപിളന്നസമയംതന്നേമരിച്ചാളവഠ (36)

ജനകൻ—(സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) ഈ രാക്ഷസൻ താൻ ധരിച്ച രൂപത്തിൽ വിശ്വാസമുണ്ടാക്കുവാനായിട്ടാണ് ഈ കഥയെ വൎണ്ണിക്കുന്നത്, നിശ്ചയം.

ശതാനന്ദൻ—(സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) ശേഷവും കേഠക്കുക.

ജനകൻ— [പ്രകാശം]

ഊക്കാലായിരമാനയൊ-
ടൊക്കുന്നവളെവിടെബാലനിവനെവിടെ

രാവണൻ— ജനകൻ നല്ലവണ്ണം ആക്ഷേപിച്ചു.

ശതാനന്ദൻ—ആകെന്തസാദ്ധ്യമായ്വരു
മോക്കവിഭോ!ദൈവയോഗമുണ്ടെങ്കിൽ (37)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഈ ദുഷ്ടനായ ശതാനന്ദൻ സ്ഥാപിക്കുന്നു.

സാരണൻ— അയ്യോ താടകെ! സ്ത്രീയെന്നറിഞ്ഞിട്ടുകൂടി കഥയില്ലാത്ത രാമൻ നിന്നെ കൊല്ലാതെ വിട്ടില്ലേ.

രാവണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) അവരുടെ കൂടെയുള്ളവരെന്തു ചെയ്തു, എന്ന് മനസ്സിലായില്ല.

ജനകൻ— പിന്നെയോ?

വിശ്വാമിത്രൻ— അനന്തരം സുബാഹുപ്രഭൃതികളായ രാക്ഷസന്മാർ രാമഭദ്രൻെറ നേരെ എതൃത്തു വന്നു.

രാവണൻ— താടകാവധത്തെ അവർ സഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമോ

സാരണൻ— വീരനെന്നു നടിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി അവരെക്കൂടി ജയിച്ചിരിക്കുമൊ?

വിശ്വാമിത്രൻ— കേട്ടാലും, വേറെ എന്താണ്.

കൊന്നിട്ടുള്ളകബന്ധവുംതലകളുംപാരാതെമാംസങ്ങളെ
തിന്നുംകൊണ്ടുകഴുക്കളുംനരികളുംചുററുംകളിക്കുംവിധം
മുന്നില്ലുണ്ടസുബാഹുതന്നെയുമവൻസൈന്യത്തെയുംശീഘ്രമായ്
കൊന്നുംകൊണ്ടുകളിച്ചുരാമവിശിഖംയുദ്ധാങ്കണത്തിൽതദാ (38)

ശതാനന്ദൻ— (ജനകനോട് സ്വകാര്യമായിട്ട്) ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഇവരുടെ വിഷയത്തിലെങ്ങിനെയാണ് അങ്ങാലോചിക്കുന്നത്?

ജനകൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) പുത്രിയെ പന്തയത്തിൽ ജയിക്കുന്നവനു കൊടുപ്പാനായി നിശ്ചയിക്കണമെന്ന്.

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) പന്തയമെങ്ങിനെ?

ജനകൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ശിവചാപത്തെ ആരോപണം ചെയ്യുന്നതു തന്നെ.

ശതാനന്ദൻ— (പരിഹാസത്തോടുകൂടി മന്ദഹാസം ചെയ്തു സ്വകാര്യമായിട്ട്)

മുന്നംസേവയ്ക്കുവന്നുള്ളമരപരിഷയാൽ
പൂർണ്ണമായുംതടത്തിൽ
പൊന്നുംകന്നൊത്തഭൂതാദികളനവധി
വാണീടുമീശാചലത്തെ
നന്നായ്തൻകൈകൾകൊണ്ടങ്ങിനെനഭസി
കളിപ്പിച്ചലങ്കാധിനാഥ-
ന്നിന്നെന്തുള്ളു?പ്രയാസംത്രിപുരഹരധനുസ്സിങ്കൽ
ഞാണേററുവാനായ് (39)

ജനകൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ഭഗവൻ! ശതാനന്ദമഹർഷേ! അങ്ങയോട് ഞാനുണ്ടായിട്ടുള്ളതു പറയാം.

സുരചാരണഗന്ധർവ്വാ
സുരരാക്ഷസസിദ്ധരാരുമീവില്ലിൽ
ജ്യാരോപംചെയ്യതിനായ്
പോരായെന്നെന്നൊടിശനരുളിപുരാ (40)

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) എന്നാലിത് പന്തയമായിട്ട് നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണ്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— എല്ലാവരേയും കൊന്നതായിട്ട് വിശ്വാമിത്രൻ പറയുന്നുവെല്ലൊ.

സാരണൻ— ഇത് സത്യമാണൊ, മായാവികളായ മാരീചാദികളെ തോല്പിപ്പാനാരാലും കഴിയുന്നതല്ലല്ലൊ.

ലക്ഷ്മണൻ— മാരീചനെജ്ജ്യേഷ്ഠനയച്ചബാണം
ദൂരേണവട്ടത്തിലുടൻനഭസ്സിൽ
തിരിച്ചുകൊണ്ടോടിവെടിഞ്ഞുവോസം
ഹരിച്ചുവോയെന്നറിവില്ലപിന്നെ (41)

രാവണൻ— (കോപദീൎഘശ്വാസത്തോടുകൂടി)
ഇന്നെൻഭൃത്യജനത്തിലഗ്നിചുട്ടമോസൂൎയ്യൻതപിപ്പിക്കുമോ
പിന്നെക്കാററിഹതട്ടമോഭുവനമീഞാനദ്യരക്ഷിക്കയിൽ (ൻ
സുന്ദരസ്ത്രീയെയുമസ്സുബാഹുവെയവൻസൈന്യത്തൊടുംരാഘവ
കൊന്നുംവാഴ്വതിനുംമുനീന്ദ്രനവനെക്കാപ്പാനുമുത്സാഹമൊ (42)

(എന്ന് എഴുനീല്ക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (തടുത്തുകൊണ്ട്) മഹാരാജാവെ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണെ, ഇനിമേൽ നടക്കുന്നതുകൂടി കാണുക.

ജനകൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ ഹൃദയത്തിന്ന് പ്രസാദമുണ്ടാകുന്നു. [പ്രകാശം] രഘുകുമാരൻ മാരീചനെ ഓടിച്ചുകളഞ്ഞുവൊ?

വിശ്വാമിത്രൻ— ഉവ്വ്.

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം!
കരബലമിലങ്കേശനു
പരിപൂൎണ്ണമതായിരുന്നിതിതുവരെയും
തരണിയെരാഹുകണക്കെ
ഒരുഭാഗമിവൻകുറച്ചുദ്ധമതിനെ (43)

രാവണൻ— (പല്ലുകടിച്ചുകൊണ്ട്) ഞാനീക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയെ വിടില്ല.

കൈലാസംപൊക്കിയോരെന്നിരുപതുകരവും
 പോയതില്ലെങ്ങുമാശാ
പാലന്മാർക്കടെക്കംശരസഹിതനിഷം
 ഗങ്ങളുണ്ടിന്നുപത്തും
കാലൻഗർവ്വംകളഞ്ഞുള്ളിതുമറികമയൻ
 തന്നവേലാണിനിക്കി
ക്കാലംഞാൻക്ഷുദ്രമാരെപ്പറകപടയിലെ
 ന്മുന്നിലാരുണ്ടെതൃപ്പാൻ (44)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— വിരൽകൊണ്ടെളുപ്പത്തിൽ മിടിച്ചുകൊല്ലാവുന്ന മനുഷ്യക്കുട്ടിയോടുകൂടി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടെന്തിനിത്ര കലശലായിട്ടു കോപിക്കുന്നു?

ശതാനന്ദൻ— രഘുകുമാരൻ മഹാ പരാക്രമശാലി തന്നെ.

ലക്ഷ്മണൻ— അതുകൊണ്ടല്ലെ.

ഗുരുവാംകൌശികമാമുനി
വരനിജ്ജ്യേഷ്ഠനുമങ്ങിനെയിനിക്കും
പരിചോടുപദേശിച്ചു
തരസാദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്രജാലത്തെ (45)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ലക്ഷ്മണൻെറ വാക്കിനെ കേട്ടുവൊ?

രാവണൻ— ഇതുകൊണ്ടു നാം ഭയപ്പെട്ടുമൊ.

സാരണൻ— ആദ്യംമുതൽക്കേ വിശ്വാമിത്രൻ തന്നെയാണ് നമ്മെ ദ്രോഹിക്കുന്നത്.

വിശ്വാമിത്രൻ— [ആത്മഗതം] ജനകനും ശതാനന്ദനും എന്നേയും ഒരം ബാലകന്മാരേയും വേറെ വിധമായി വിചാരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അതിനാൽ ഇവരെ മായാവികളായ രാക്ഷസന്മാർ മുമ്പേതന്നെ വഞ്ചിച്ചിരിക്കുമൊ, ഇരിക്കട്ടെ. [പ്രകാശം] രാജൻ! ജനക! വത്സ! ശതാനന്ദ! നിങ്ങൾ എന്തൊ എന്നോടു പറവാൻ വിചാരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അതെന്താണ്? പറയുവിൻ.

(ജനകൻ ശതാനന്ദനോട് സംജ്ഞ കാണിക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ—

ആരെങ്കിലുംജഗതിരാജസുതൻഗുണാഢ്യ
മാരാരിവില്ലിനെവളച്ചതിലേററിയെങ്കിൽ
പാരാതവന്നതിമുദാഖിലസൽഗുണങ്ങൾ
ചേരുന്നതൻമകളെയിജ്ജനകൻകൊടുക്കും (46)

വിശ്വാമിത്രൻ— (ചിരിച്ച്) നിങ്ങൾക്ക് ഞങ്ങളിൽകൂടി അവിശ്വാസം, അല്ലെങ്കിൽ മഹാ ഗർവികളായും മായാബലം കൊണ്ട് പല രൂപങ്ങളേയും എളുപ്പത്തിൽ ധരിക്കുന്നവരായുമുള്ള രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽ ആൎക്ക് ആരിൽ വിശ്വാസമുണ്ടാകുന്നു, അതുകൊണ്ട് പരമേശ്വരചാപത്തെ ആരോപണം ചെയ്യാനായിട്ട വരുത്തുക.

ജനകൻ— ശതാനന്ദമഹൎഷേ! അങ്ങുന്നുതന്നെ ശിവചാപത്തെ ഉപചരിച്ച് ഇവിടെ വരുത്തണം.

ശതാനന്ദൻ— അങ്ങിനെതന്നെ (എന്നു പോയി)

രാവണൻ— ശങ്കരഗിരിയെയെടുത്തു-
ള്ളെൻകൈകൾക്കുംപ്രയാസമായുള്ള
ശങ്കരവില്ലുകുലപ്പാൻ
ശങ്കവൃഥാബാലനേഷമതിയാമൊ (47)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം! കഥയില്ലാത്ത ജനകൻ എന്താണിങ്ങിനെ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തത്, പരമേശ്വരചാപത്തെ കുലപ്പാൻ ത്രൈലോക്യത്തിലൊരുത്തനുമില്ലെല്ലൊ.

രാവണൻ— (ആകാശത്തിൽ നോക്കി സീതയെ ഉദ്ദേശിച്ച്) അയ്യൊ! ഭാഗ്യഹീനയായ ജാനകി!

എന്നിഷ്ടൻപുത്രിയെന്നോൎത്തഹമഥബലമായ്
കൊണ്ടുപോയീലനിന്നെ
നിന്നെച്ചോദിച്ചതില്ലീനൃപനൊടൊരുനരൻ
താന്നെമോഹിക്കയാൽനീ
എന്നാൽവേളിക്കുരാമൻവടിവിയലുമിനി-
ക്കീവിധംപന്തയത്താൽ
നിന്നെക്കിട്ടാതെയായ്മറെറാരുവനും-
എന്താണങ്ങോട്ടു പറയേണ്ടത്. കഷ്ടം! കഷ്ടം!
ഇനിനീവേളിയില്ലാതിരിക്കും (48)

സാരണൻ— തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഇവളുടെമേൽ ദയയുണ്ടെങ്കിൽ ഇപ്പോളിവളെ തസ്കരിച്ചുതന്നെ കൊണ്ടുപോകേണ്ടതായിട്ടു തീൎന്നു.

ശതാനന്ദൻ— (പ്രവേശിച്ച്) പരമേശ്വരചാപത്തെ ഇതാ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. (എന്ന് ഇരിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ— ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര! അതിനെ നോക്കു.

രാമൻ— ഗുരുവിന്റെ കല്പനപോലെ.

(എന്ന് എഴുനീററ് വില്ലിന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

രാവണൻ— എന്ത്, ഇവൻ ഭയപ്പെടാതെതന്നെ അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഒരു സമയം ഇവനിതിനെ ആരോപണം ചെയ്യുമൊ.

സാര— ഒരു സമയം ഇവൻ സീതയെ വേൾക്കുകയുംചെയ്യുമൊ.

(അനന്തരം അല്പദൂരം മുമ്പിലായി നടക്കുന്ന പ്രതിഹാരിയാൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരപ്പെട്ടവരായും രക്തവസ്ത്രത്താൽ ദേഹത്തെ മറച്ചും ഇരിക്കുന്ന സീതയും മററുള്ള കന്യകകളും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സീതാ— വത്സകളേ! മഹാനുഭാവനായ വിശ്വാമിത്രമഹൎഷി വന്നിട്ടുണ്ട്, അദ്ദേഹത്തെ നോം വന്ദിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ.

ന്നൂനംസുധപോൽകാതി-
ന്നാനന്ദംനൽകിടുന്നകിളിവാക്കാൽ
ഞാനനുഭവിച്ചുമായാ
ജാനകിവചനത്തെയോൎക്കുന്നേൻ (49)

ഊൎമ്മിളം— ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയുടെ വാക്കിനെ നിങ്ങൾ കേട്ടില്ലെ?

രാമൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇവൾ തന്നെയോ സാക്ഷാൽ ജാനകി.

ഇന്ദൌസൌമ്യത,യൂണിനുള്ളരുചി,
യുദ്യാനത്തിലുള്ളാഗ്രഹം,
നന്നായ്രാത്രിയതിന്റെരശീഘ്രഗമനം,
മന്ദാനിലേശൈത്യവും,

പിന്നെക്കേഠംവിരസംകയിൽദ്ധ്വനിയി-
ലെന്നുള്ളൻസുഖംകാണ്മതിൻ
മുഃന്നകട്ടൊരുസുന്ദരാംഗിയെയിതാ
കാണുന്നുഞാൻസാമ്പ്രതം (50)

അതിനാലിവളെ കൈകഠംകൊണ്ട് ദൃഢമായിട്ട് ബന്ധിക്കേണ്ടതാണ്. (ആലോചിച്ച്)

ശ്രീപരമേശ്വരചാപാ-
രോപണമാംപന്തയംവ്യത്തിച്ചാൽ
ഭൂപുത്രിയെബന്ധിക്കാം
കൈപാശത്താലതെന്നിയേവഹിയാ (51)

(എന്ന് വേഗത്തിലടുത്തുചെന്ന് വില്ലിനെ നോക്കുന്നു.)

മാണ്ഡവി— ജ്യേഷ്ഠത്തി! ജാനകി! വിശ്വാമിത്രമഹർഷി രണ്ടു രാജകുമാരന്മാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് കേഠംക്കുന്നു.

സീത— അതെ.

മാണ്ഡവി— അവരിൽ ഒരു കുമാരൻ ഏതൊ ഒരു കന്യകയുടെ മനസ്സിനെ അപഹരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും കേഠംക്കുന്നു.

സീത— (അസൂയയോടുകൂടി) ഹും എന്തു പറയുന്നു. മിണ്ടാതെ വരു (എന്ന് ലീലാകമലംകൊണ്ട് അടിക്കുന്നു.)

ഊർമ്മിള— (ചിരിച്ച്) ഹേ സീതേ! നിൻെറ ഈ പ്രവൃത്തികൊണ്ട് മാണ്ഡവി പറഞ്ഞതിനെ നീ എന്തിനാണ് നിൻെറ മേൽ വലിച്ചിടുന്നത്.

സീത— അസംബന്ധം പറയുന്ന ഊർമ്മിളെ? നീ ദൂരത്തുപോ.

ശ്രുതകീർത്തി— ഹേ സീതേ! നീ എന്തിനാണിതിൽ ഇങ്ങിനെ കോപിക്കുന്നത്? അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നീ തന്നെ പറയു. ഈ കന്യകകളിൽവെച്ചാരാണ് പിന്നെ സ്വപ്നത്തിൽ കാമസുന്ദരനായ ഒരു ക്ഷത്രിയകുമാരനെ കണ്ടിട്ട് വേനക്കാലത്തിൽ പ്രവാഹം ക്രമേണ ചുരുങ്ങുന്ന മലഞ്ചോലപോലെ ദിവസംതോറും ചടച്ചുവരുന്നത്? ആരുടെ ദേഹമാണ് പിന്നെ പാലുകൊണ്ട് ഉടനെ നനക്കപ്പെട്ട സ്വർണ്ണപ്പാവപോലെ വെളുത്തിരിക്കുന്നത്? ആരാണ് പിന്നെ വിജനമായും മനോഹരമായുമുള്ള ഉദ്യാനമദ്ധ്യത്തിൽ പഴുത്തിരിക്കുന്ന വലിയ ഫലങ്ങളുടെ ഭാരത്താൽ കൊമ്പുകഠം താണിട്ടുള്ള മാത

ളച്ചെടികളാൽ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പാൻ പ്രയാസമായും നല്ല തണലും ഭംഗിയുമുള്ള തെങ്ങുംതോട്ടത്താൽ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടും ഇരിക്കുന്ന പിച്ചകവള്ളിക്കുടിലിൽ തണുപ്പുള്ള തളിരുകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മെത്തയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടും, രാമച്ചത്തിന്റെയും ചന്ദനത്തിന്റെയും രസങ്ങളാൽ നനയ്ക്കപ്പെട്ട രണ്ടു കുചതടങ്ങളിലും പുതിയ ചന്ദ്രക്കലപോലെ മനോഹരങ്ങളായ അല്ലിത്തണ്ടുകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മാലകളെ ഏടവിടാതെ അണിഞ്ഞുകൊണ്ടും, അരികിലിരിക്കുന്ന സഖികളുടെ കൈകൾകൊണ്ട് വീശുന്ന താമരയില വിശറിയിൽനിന്ന് അതി ശീതമായ്വരുന്ന മന്ദവായുവിനെ ഏററുകൊണ്ടും, ദിവസങ്ങളെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നത്? എന്നുമാത്രമല്ല, ആരാണ് പിന്നെ പ്രഭാതത്തിലുണന്നിട്ട് സഖികളോട് സ്വകാൎയ്യമായിട്ടിങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

മാണ്ഡവി— ശ്രുതകീൎത്തി! പറയു, പറയു, എങ്ങിനെയാണ് പറയുന്നത്?

സീത— ശ്രുതകീൎത്തിയാണങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

ശ്രുതകീൎത്തി—

വല്ലപ്പോളങ്ങുറക്കംവരികിലുടനെയെൻ
മുന്നിലായ്‌രാമനപ്പോൾ
മെല്ലെസ്വപ്നേവരുന്നുണ്ടരികിലവനിരു-
ന്നേഷനിൻദാസനെന്നും
ചൊല്ലുന്നു,കൊങ്കമൂടുന്നൊരുപുടവയെ
നീക്കുന്നു,ഞാൻചില്ലികോപാൽ
തെല്ലൊട്ടുമ്പോൾതൊഴുന്നു,കപടമൊട്ടുമുഖേ
ചുംബനംചെയ്യിടുന്നു— എന്ന (52)

(ഊൎമ്മിളയും മാണ്ഡവിയും സീതയുടെ മുഖത്തെ നോക്കുന്നു)

സീത— [ആത്മഗതം] (അധിക ലജ്ജയോടുകൂടി) ഇവൾക്ക് എന്റെ സകല വൎത്തമാനവും മനസ്സിലായി, ഇനി എന്താണ് വഴി. [പ്രകാശം] (ധൈൎയ്യത്തോടുകൂടി) നിങ്ങളെയല്ല ഇപ്പോൾ ശകാരിക്കേണ്ടത്, എന്നാൽ പരിഹാസശീലയായും, എന്റെ സഖിയായുമുള്ള ആ ശീലാവതിയെ തന്നെയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അവൾ ശ്രുതകീൎത്തി കുട്ടിയാണെന്ന്

വിചാരിച്ച് കളിയാക്കുവാൻ വേണ്ടി ((സീത ഒരു പുരുഷ നിൽ ആഗ്രഹിച്ചുവശംപോലെ ചടച്ചും വെളുത്തും പല്ലവശ യനത്തിൽകിടന്നുകൊണ്ടും അങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു ഇങ്ങിനെ യിരിക്കുന്നു'' എന്ന അനുചിതങ്ങളായ വാക്യങ്ങളെ എപ്പോ ഴും ഉപദേശിച്ചു കൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

മാണ്ഡവി— (മുൻഭാഗത്തുനോക്കീട്ട്) ഇതെങ്ങിനെ? പാതാള രന്ധ്രതുല്യമായിരിക്കുന്ന ഇരിമ്പുപെട്ടിയുടെ ഉള്ളിൽ കിടക്കു ന്നതായും നിത്യവും അച്ചനം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു പററിയിരി ക്കുന്ന ചന്ദനബിന്ദുക്കളാൽ മനോഹരമായും ഉള്ള ശ്രീപരമേ ശ്വരചാപത്തെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. അതി ന്റെ സമീപത്തിൽതന്നെ കാണുന്നവക്ക് ബാലചന്ദ്രനെ ന്നപോലെ നേത്രാനന്ദത്തെ കൊടുക്കുന്ന സൌന്ദൎയ്യത്തോടും കനകമാലയാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടും മനോഹരമായുമിരിക്കുന്ന ശിഖണ്ഡകത്തോടും, സന്ധ്യാസമയത്തിൽ വിരിഞ്ഞ നീ ലോല്പലത്തിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ദളംപോലെ ശ്യാമളമായ ദേഹ ത്തോടും, കണ്ണുതോളം നീണ്ടും താമരദളംപോലെ മനോഹ രങ്ങളായും വിശാലങ്ങളായും അരികിൽ തുടുത്തുമിരിക്കുന്ന നേ ത്രങ്ങളോടും, ആനക്കുട്ടിയുടെ തുമ്പിക്കൈപോലെ നീണ്ടും ത ടിച്ചുമിരിക്കുന്ന ബാഹുദണ്ഡങ്ങളോടുംകൂടി ഈ ആശ്രമഭൂമി ക്കലങ്കാരഭൂതനായി കാണപ്പെടുന്ന ഇവനാരാണ്?

സീത— (നോക്കീട്ട്) [ആത്മഗതം] എന്താണിത്, ഇവന്റെ ആകൃതി സ്വപ്നത്തിൽ കാണപ്പെട്ട ആ പ്രിയജനത്തിന്റെ ആകൃതിക്കൊത്തിരിക്കുന്നു. അതിനാലെന്റെ ആഗ്രഹം സ ഫലമായതുപോലെ തോന്നുന്നു. ഇവന്റെ മേലത്യാഗ്രഹ ത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന എന്നെ, ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച വീരനാണെങ്കിലും കാമദേവൻ സ്ത്രീജനങ്ങളോടെതൃക്കുന്നതി നാലുണ്ടാകുന്ന ദുഷ്കീൎത്തിയെ ആലോചിക്കാതെ ശരങ്ങളെ ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ട് ബാധിക്കുന്നു. ചന്ദ്രനും സമുദ്രവാസ ത്താൽ സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള കാളകൂടവിഷത്തെ കളങ്കമാണെന്നുള്ള വ്യാജത്താൽ വഹിച്ചുകൊണ്ട് എന്നെ തപിപ്പിക്കുന്നു. മന്ദ വായുവും ദക്ഷിണദിക്കിലുള്ള പരിചയത്താൽ പകന്നിട്ടുള്ള

യമൻെറ ക്രൂരതയോടുകൂടി എൻെറ പ്രാണനെ അപഹരിപ്പാനായി സഞ്ചരിക്കുന്നു.

(എന്ന് എല്ലാ കന്യകകളോടുംകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവെ! കണ്ടാലും ഈ രഘുകുമാരൻ,

ജനകൻ—

നോക്കുന്നുധൃഷ്ടമഞ്ഞൂർഭടരുടെവലിയാൽ
ശബ്ദമാന്നൊട്ടുചക്രം
തൂക്കീടുംവണ്ടിയിന്മേൽവിലസിടുമൊര
യഃപെട്ടിയുൾച്ചേന്നചാപം (യ്

വിശ്വാമിത്രൻ—പൊക്കികൈകൊണ്ടുനിത്തുന്നിതുഭുവികളിയാ

ലക്ഷ്മണൻ— താഴ്ത്തിഞാണാശുകെട്ടുന്നു

ജനകൻ—(സന്തോഷാശ്ചര്യങ്ങളോടുകൂടി)

ഊക്കോടൊന്നങ്ങിഴുക്കുന്നിതു

ശതാനന്ദൻ-- കിമിഹകഥിക്കേണ്ടുപൊട്ടിച്ചുവെല്ലോ (53)

ജനകൻ-- (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

ഈരാമാകർഷണത്താൽത്രുടിതഹരധനു-
സ്സിൻെറപാരിച്ചഘോഷം
ഘോരംകല്പാന്തമേഘദ്ധ്വനിയൊടുസമമെ-
ങ്ങുംമുഴങ്ങുന്നഭീത്യാ
പാരംമൂർച്ഛിച്ചിടുന്നുധ്രുവമുടനെപതി-
ച്ചങ്ങെണീക്കുന്നുസുഭ-
ന്മാരായെന്താണിതെന്നോത്തഖിലരുമധികം
വിസ്മയിക്കുന്നുലോകേ (54)

ശതാനന്ദൻ-- (സ്വകാര്യമായിട്ട് ജനകനോട്)

കുശികസുതനിവന്താൻപിൻസുഹൃത്താംമുനീന്ദ്രൻ
ശിശുവരരിവർതന്നേരാമസൌമിത്രിമാരും
നിശിചരരിഹമുന്നേവന്നപേർമൂന്നുമെന്നായ്
ഭൃശമവനിപമൌലേ!തീച്ചയായില്ലെ?യിപ്പോൾ (55)

ജനകൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) തീച്ചയായി.

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ഭാഗ്യത്താൽ നോം മായസമുദ്രത്തിൽനിന്നും, മനോരഥസമുദ്രത്തിൽനിന്നും കരകേറി.

വിശ്വാമിത്രൻ— ജനകരാജാവെ! കേട്ടാലും:
രാമൻഞാണുവലിച്ചൊടിച്ചുഹരചാപത്തിൻറൊൽകാരമി-
വ്യോമത്തിങ്കലശേഷഭീതികരമായെങ്ങുംമുഴങ്ങുംവിധൌ
ധീമാനാംവിധിവായടച്ചുദൃഢമായ്‌രക്ഷിക്കുവാൻകാന്തയെ
വാമാംഗംമുറുകെപ്പിടിച്ചുഗിരിശൻതാനംവലങ്കയ്യിനാൽ (56)
ജനകൻ— ഇതു സത്യംതന്നെ.
വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി മഹാ ബലവാൻ തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പണ്ടുണ്ടായുള്ളൊരത്ത്യത്ഭുതയമപുരയു-
ദ്ധത്തിൽവക്ത്രങ്ങൾപത്തും
കൊണ്ടൊന്നിച്ചിദ്ദശാസ്യൻവിട്ടവധികരുഷാ
ചെയ്തചണ്ഡാട്ടഹാസം
ഉണ്ടായ്ദിഗ്ദന്തികാതിന്നതുപൊഴുതതിമാ-
ലിന്നതോടൊത്തിരിക്കു-
ന്നുണ്ടിശ്ശ്രീകണ്ഠചാപത്തിനെരഘുശിശുപൊ-
ട്ടിച്ചുപൊങ്ങുന്നശബ്ദം (57)

സാരണൻ— വിദ്യുജ്ജിഹ്വനെന്താണ് വർണ്ണിക്കുന്നത്? ഭഗവാനായ ശ്രീപരമേശ്വരൻെറ ചാപത്തെ മുറിച്ചത് മഹാരാജാവിൻെറ മനോരഥമൂലച്ഛേദമല്ലെ?
രാവണൻ— (വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട് കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്)

ശ്രീകണ്ഠൻവില്ലൊടിച്ചിട്ടവനിമകളെയി
രാഘവൻവേൾക്കുമിപ്പോ-
ളേകീടുംമൈഥിലൻതാനതിനുമനുവദി-
ച്ചീടുമിഗ്ഗാഥിസൂനു
ഭൂകന്യാവേളിമോഹിച്ചിതരവടിവിയ-
ന്നിങ്ങഹോവന്നപോലെ
പോകുംഞാനെങ്ങിനേയെൻപുരമതിലിഹ
നീയെന്തുചിന്തിച്ചിടുന്നു? (58)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (ആത്മഗതം) ഈ രാവണൻ വളരെ കോപിച്ചിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇവനെ അനുസരിച്ചിരിക്കാം. [പ്രകാശം] ഈ സമയത്തിലുചിതമായ പ്രവൃത്തി ഇന്നതാ

ണെന്ന് എല്ലാം അറിവുള്ള തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഞാൻ ബോധിപ്പിക്കണമെന്നില്ലല്ലൊ.

രാവണൻ— എന്നാൽ കേൾക്കു,

കൊന്നീടണംമദനുചരരെക്കൊന്നിനിക്കുള്ളിൽവൈരം
തന്നുള്ളോരിദ്ദശരഥസുതൻതന്നെയൊന്നാമതായി
എന്നിഷ്ടൻതാൻജനകനൃപനെന്നാലുമീവഞ്ചനത്താൽ
കൊന്നിട്ടിപ്പോളിവനെയുമുടൻസീതയെക്കൊണ്ടുപോണം (59)

സാരണൻ— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ,

കയ്യിലുള്ളഗദകൊണ്ടുമാറിടമടിച്ചുടച്ചുനരബാലകൻ
മെയ്യിലുള്ളപുതുമാംസമായിട്ടുമൊരുപ്പിലിട്ടതുസമേതമായ്
അയ്യ!ഞാൻജനകകണ്ഠമിപ്പൊഴുതുവാളിനാലുടനറുത്തഹോ
ചെയ്യുവൻരുധിരപാനമാഗളമതിന്നുകല്പനതരേണമേ (60)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഈ രാമൻ വിശ്വാമിത്രനാൽ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ട സകല ദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്രങ്ങളോടുകൂടിയും മഹാഗംഭീരപരാക്രമശാലിയായുമിരിക്കുന്നു. അതിനാലിവന്റെ മുമ്പാകെ യുദ്ധത്തിൽ രാവണമഹാരാജാവുകൂടി നില്ക്കുവാൻ ശക്തനാകയില്ല. പിന്നെ ഈ സാരണന്റെ കഥ പറവാനുണ്ടൊ. [പ്രകാശം] ഛീ, മൂഢ! എന്തു ചിലക്കുന്നു? മഹാരാജാവെ! പ്രസാദിച്ചല്പം കേൾക്കേണമെ,

രാവണൻ— മന്ത്രികളിൽ ഞാൻ വിനയമുള്ളവനാണ്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ആലോചിയാതുള്ളൊരുകർമ്മവല്ല
കാലത്തിലുംദുർഘടമായ്ഭവിക്കും
ആലോചനാപൂർവ്വകമായതെങ്കിൽ
കാലാന്തരേമംഗളമേററമേകും (61)

അതുകൊണ്ടിപ്പോൾ, രാമനെയെങ്ങിനെകൊല്ലാം
ഭൂമകളെക്കിട്ടുമെങ്ങിനെയിതെല്ലാം
അമാത്യവാദികളൊടു
നാമാലോചിച്ചുചെയ്യുവേണ്ടവിധം (62)

രാവണൻ— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നോം പുഷ്പകവിമാനത്തിൽകേറി വേഗം ലങ്കാപുരത്തിൽതന്നെ ചെല്ലുക. ഈ ജാനകീദർശനസന്തോഷംകൊണ്ടിപ്പോൾ പ്രയോജനമെന്താണ്.

ഇവളെ ബലാൽകാരത്താൽ കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണെന്ന് തീച്ചപ്പെട്ടില്ലെ.

(എന്ന് സാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരോടുകൂടി പോയി)

ജനകൻ— (സന്തോഷവിനയങ്ങളോടുകൂടി)

അമ്പിലെൻകാര്യസിദ്ധിക്കായ്
വൻപ്രയത്നങ്ങൾചെയ്യതിൽ
മുമ്പനാംഗാധിവംശേന്ദോ!
കുമ്പിടുന്നുഭവാനെഞാൻ (63)

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹഷേ!

ക്ഷിതിജയെരാമനുനൽകാം
കുതുകാലിലക്ഷ്മണനുമൂർമ്മിളയെ
ശ്രുതകീത്തിയെശത്രുഘ്നനു
മതുപോൽഭരതനുമിന്നുമാണ്ഡവിയെ (64)

വിശ്വാമിത്രൻ— കൊള്ളാം, കൊള്ളാം.

സീത— [ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥവല്ലഭനായ ഇദ്ദേഹം ശ്രീപരമേശ്വരചാപത്തെ, ആനക്കുട്ടി കരിമ്പിനെ എന്നപോലെ, ക്ഷണത്തിൽ പൊട്ടിച്ചുവൊ? ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! [പ്രകാശം] ഊർമ്മിളേ! ഇതെന്താണ്?

ഊർമ്മിള— ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഈ രഘുകുമാരനാൽ മുറിക്കപ്പെട്ട പരമേശ്വരചാപത്തിന്റെ, പ്രളയകാലമേഘഗജ്ജിതംപോലെ ഭയങ്കരമായ ശബ്ദത്താൽ നോം പേടിച്ചു വിറച്ചും, അന്യോന്യം കൈകൾകൊണ്ടു ദേഹത്തെ മുറുകെ പിടിച്ചും, നേത്രാരവിന്ദങ്ങളെ അടച്ചുംകൊണ്ട് ഈ ഒരു ക്ഷണനേരത്തെ അതിപ്രയാസത്താൽ കഴിച്ചു കൂട്ടി.

മാണ്ഡവി— അതുകൊണ്ട് നോം വിശ്വാമിത്ര മഹഷിയുടെ പാദവന്ദനം ചെയ്തിട്ട് അന്തഃപുരത്തിലേക്കുതന്നെ ചെല്ലുക.

ശ്രുതകീത്തി— അങ്ങിനെ ചെയ്യുക.

ജനകൻ— (ആനന്ദസ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി)

വരു! വരു! ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര!

ദിനകരകുലമൌലേ!മൽപ്രതിജ്ഞാംബുരാശി-
ക്കനുപമഭുജവീര്യംപൂണ്ടഹേകണ്ണധാര!

തനുവിൽമഹിതമല്പംയൌവനംചേൎന്നിയെൻ
തനയയുടെമഹത്തായുള്ളമുൻജന്മപുണ്യം (65)

(രാമൻ മുഖം താഴ്ത്തി വിശ്വാമിത്രസമീപത്തിലിരിക്കുന്നു.)

പ്രതീഹാരി— ഇതാ കന്യകകൾ വന്നിരിക്കുന്നു.

സീത—(നോക്കീട്ട്) ഇതാ പരമേശ്വരചാപത്തെ മുറിച്ചാളി വിടെ തന്നെയിരിക്കുന്നു, എന്റെ കണ്ണും കാലും ഭയത്താൽ വേണ്ടപോലെ പ്രസരിക്കുന്നില്ല.

(എന്ന് മാണ്ഡവിയുടെ അരികിൽ മറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഗമിക്കുന്നു)

രാമൻ— [ആത്മഗതം]

കന്നൽക്കണ്ണിയെനോക്കുവാൻകുതുകമോടോടീട്ടുമെൻകണ്ണിനെ
ച്ചെന്നിട്ടാശ്രുതടുത്തിടുന്നുവിനയംപാരംഗുരോസ്സന്നിധൌ
നന്നായിട്ടിവൾകാലിലുള്ളമണിമഞ്ജീരസ്വനംമെചെവി-
ക്കിന്നേററംസുഖമേകിടുന്നിതതിനാൽഞാൻധന്യനായീചയെ്ം (66)

ഊൎമ്മിള— [ആത്മഗതം] പരമേശ്വരചാപഭഞ്ജനം ചെയ്ത ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ ഉരുക്കിയ തങ്കംപോലെ ഗൌരവൎണ്ണമായും, മനോഹരമായും, ഉള്ള ദേഹത്തോടുകൂടിയ ലക്ഷ്മണൻ ഇരിക്കുന്നുവൊ, ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടനേരത്തിൽ എന്റെ മനസ്സ് കാമദേവനു കളിപ്പാനുള്ള മാൻകുട്ടിയായി തീൎന്നു. ഇതെങ്ങിനെ?

(എന്ന് ജനകന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

ലക്ഷ്മണൻ— [ആത്മഗതം]

ചരടാലെയെന്നതുകണക്കെന്തനമീ
വരമഞ്ജുഭാഷിണികടാക്ഷമാലയാൽ
പരിചോടിഴുത്തമമചിത്തമിങ്ങുപിൻ
തിരിയുന്നതില്ലപുനരെന്തുചെയ്വുഞാൻ (67)

(എന്ന് പരാങ്മുഖനായിരിക്കുന്നു)

ജനകൻ— മഹാനുഭാവനായ ഈ കൌശികമഹൎഷിയെ വത്സകൾ സമസ്കരിക്കുവിൻ.

കന്യകകൾ— ആൎയ്യ! താതപാദങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ— വത്സകൾക്ക അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

(കന്യകകൾ കുറച്ചു മാറി നിൽക്കുന്നു.)

വിശ്വാമിത്രൻ— ഞാനിപ്പോൾ തന്നെ യാഗമാരംഭിക്കാം. മഹാരാജാവെ! അങ്ങും പ്രതിജ്ഞയെ നടത്തുക.

ജനകൻ— എടൊ! പ്രതീഹാരി അധികാരികളോട്ട പറയു.

ദ്വാരദേശമതിലെങ്ങുമാശ്രുകുലവാഴഭംഗിയൊടുനാട്ടണം
ചോരിൽവെക്കിളികളിട്ടഗാരമതിൽനല്ലചിത്രമെഴുതീടണം
തോരണങ്ങൾസുമമാലകൊണ്ടിഹവിതാനവുംപുരിനിറയ്ക്കണം
ചാരുവായതനയാവിവാഹസുമഹോത്സവംപരമടുത്തുതെ (68)

പ്രതീഹാരി—കല്പനപോലെ (എന്ന് പോയി)

(അണിയറയിൽ)

വിരവിൽനിജപുരത്തിങ്കൽനിന്നാശ്രമേ
ധരണിപതിവരൻകോസലേശൻമുദാ
പരിജനയുതനായ്വന്നിരിക്കുന്നുതൽ-
തുരഗകരികളാൽതിങ്ങിയെങ്ങുംക്ഷമാ (69)

ജനകൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹർഷേ ദേവവ്രതനാണ് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്. അതുകൊണ്ടു പുരോഹിതനായ ഈ ശതാനന്ദമുനിയോടും, രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടും, വത്സകളായ സീതാദികളോടുംകൂടി നോം തന്നെ ചെന്ന് ചിരന്തനസ്നേഹിതനായിരിക്കുന്ന ദശരഥമഹാരാജാവിനെ വിനയത്തോടുകൂടി എതിരേററു സല്ക്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

വിശ്വാമിത്രൻ-- അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

ജനകൻ— ഹേ! ദേവവ്രത! അന്തഃപുരസ്ത്രീജനങ്ങളോടുകൂടി വന്നിരിക്കുന്ന ദശരഥമഹാരാജാവിനെ സല്ക്കരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു നമ്മുടെ അന്തഃപുരസ്ത്രീജനങ്ങളേയും വഴിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരു.

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ നാലാമങ്കം

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

അഞ്ചാമങ്കം.

(അനന്തരം വിരാധൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിരാധൻ—

ജനസ്ഥാനേവാഴുംമുനികളുടെരക്ഷാൎത്ഥമുടനെ
ഹനിച്ചീടാംരാത്രിഞ്ചരരെഇതിരാമന്റെശപഥം
കനക്കുംകോപാൽകേട്ടഥസഖിഖരൻരാമനെജവം
ഹനിപ്പാനായെന്നെപ്പരിചിനൊടയച്ചാൻവനഭുവി (1)

(ഗൎവ്വത്തോടുകൂടി മന്ദഹാസം ചെയ്തു്)

ബലവാൻരാക്ഷസരാജാ-
ബലമേറുംഖരനുമ്പാൎക്കിലവനേക്കാൾ
ബലമുണ്ടതിലുംലവണനു
ബലമുണ്ടതിലുംനമുക്കുസമനേവൻ (2)

എന്നാൽ രാവണൻ കേകസിയുടെ പുത്രനായതുകൊണ്ടു്, ലങ്കാരാജ്യത്തിൽ രാജാവായിരിക്കുന്നത് നമുക്കു സമ്മതം തന്നെ. (വിചാരിച്ചു്) അത്ഭുതം! അത്ഭുതം!

കിമദ്യചൊല്ലേണ്ടതുരാഘവന്റെ
ഹിമാദ്രിപോലേററമുറച്ചധൈൎയ്യം
സമസ്തരാംരാത്രിചരൎക്കുമൊന്നി-
ച്ചമൎഷമേകുന്നിതിവൻപ്രതിജ്ഞാ (3)

അതിനാലിപ്പോൾ ഖരൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ തന്നെയും ഞാനിവനെ ശാസിക്കേണ്ടതാണു്. ഞാനിപ്പോൾ കോകിലരൂപം ധരിച്ചു ഇവനെ കാണുകയും ചെയ്തു. ഇവനിതാ സീതയോടുകൂടി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു് വിജനമായും, മനോഹരമായും, വിരിഞ്ഞിട്ടുള്ള മൊട്ടുകളോടുകൂടിയ വലിയ ഇര

ഞ്ഞി വൃക്ഷങ്ങൾകൊണ്ട് നല്ല നിഴലും തണുപ്പുമുള്ളതായും, ഇരിക്കുന്ന ഉയൎന്ന പൎവ്വതതടത്തിലുള്ള ശിലാതലത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ലക്ഷ്മണനും ചന്ദനവാടികാ സമീപത്തിലുള്ള പൎണ്ണശാലയുടെ ദ്വാരദേശത്തിൽ ആവനാഴികളും ചാപബാണങ്ങളും വെച്ചുകൊണ്ടും, ഉറയിൽനിന്നു വാളിനെ ഊരി പിടിച്ചുകൊണ്ടും, ഉറപ്പായിട്ടാകാശത്തെ നോക്കുന്നു. അഹോ! ഇവന്റെ ഗാംഭീൎയ്യമെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു, ധൈൎയ്യത്തോടും ഉറപ്പോടുംകൂടിയുള്ള സ്ഥിതിയെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു.

(ബുദ്ധിക്ഷയത്തോടുകൂടി)

കയ്യൂക്കേറെറവുമുള്ളലക്ഷ്മണനെയുംകൂടിജ്ജയിച്ചീടുവാൻ
വയ്യെല്ലോമമരാഘവന്റെകഥയെച്ചൊല്ലേണമോപിന്നെഞാൻ
പൊയ്യായിട്ടതുകൊണ്ടുരാമവടിവാൎന്നിപ്പോളഹംസീതയെ
പയ്യെക്കട്ടഥകൊണ്ടുചെന്നുരഹസിക്രീഡിക്കുവൻസൌഖ്യമായ്

പിരികിൽകാന്തയെരാമനു
മരണംവരുമഗ്രജൻനശിച്ചെങ്കിൽ
വരുമഥലക്ഷ്മണനുംമൃതി-
ഖരനുള്ളഭിലാഷവുംഫലിച്ചിടും (5)

അതുകൊണ്ട്, സീത ഏകാകിനിയായി പുറത്തേക്കു പോരുന്നതിനെ കാത്തുകൊണ്ട്, ഞാൻ അതി ദൂരമില്ലാത്ത ഈ കോവിദാരവനത്തിൽ വസിക്കാം. ഇവിടെ ജടായുവിനെ കാണ്മാനുമില്ല. അവൻ ജ്യേഷ്ഠനായ സമ്പാതിയെ വന്ദിപ്പാൻ പോയിരിക്കും നിശ്ചയം. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) ഇവളാര, ലങ്കാദ്വീപത്തിൽനിന്ന് വന്നിരിക്കുന്ന ശൂൎപ്പണഖയെ, ഇരിക്കട്ടെ രാവണമഹാരാജാവിന്റെ ക്ഷേമ വൎത്തമാനത്തെ ചോദിക്കാം. (എന്ന് ചുററി നടക്കുന്നു)

(അനന്തരം ശൂൎപ്പണഖ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശൂൎപ്പണഖ— "പഞ്ചവടിയിൽതാമസിക്കുന്ന രഘുകുമാരന്റെ പത്നിയായ ജാനകിയെ ഇനിക്കു വേണ്ടി നീ അപഹരിച്ചുണ്ടു വാ" എന്ന് അഗ്രജനായ രാവണമഹാരാജാവ് എന്നെ അയച്ചിരിക്കുന്നു. നത്തിന്റെ രൂപം ധരിച്ച ഞാൻ, ഭൎത്തൃസമീപത്തിലിരിക്കുന്ന ആ സീതയെ കാണുകയും ചെയ്തു. എന്നാലവളെ എങ്ങിനെയാണ് അപഹരിപ്പാൻ കഴിയു

ന്നത് എന്ന് ഞാൻ ആലോചിക്കുന്നു, അല്ലെങ്കിൽ ഇതിരി ക്കട്ടെ,

ശ്യാമനായുല്പലംപോലെ
കാമനെപ്പോൽമനോജ്ഞനാം
രാമനെക്കണ്ടനേരംമേ
കാമൻകട്ടുമനസ്സിനെ (6)

അതിനാൽ സീതാരൂപത്തെ ധരിച്ച ഞാൻ, ഏകാകിയായി പുറത്തുപോരുന്ന രാമനെ ദൂരത്തുവെച്ച പിടിച്ച്, ഹേമകൂട പർവ്വതത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി ഇവനോടുകൂടി ഇഷ്ടംപോലെ ക്രീഡിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് ചുററി നടക്കുന്നു)

വിരാധൻ— ഹേ: ശൂർപ്പണഖേ! നീ സുഖമായി വരുന്നുവൊ?

ശൂർപ്പണഖ— വിരാധനൊ, ആര്യ! അങ്ങെക്ക സൌഖ്യം തന്നെയല്ലെ?

വിരാധൻ— രാവണമഹാരാജാവിന്ന് ക്ഷേമമല്ലെ?

ശൂർപ്പണഖ— ക്ഷേമമുണ്ടാകും, നിർവ്വിചാരനായിട്ടിരുന്നുവെങ്കിൽ.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] എന്താണ് അദ്ദേഹത്തിന്ന് വിചാരം. [പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ കൊല്ലുവാനായി രാമൻ ചെയ്ത ശപഥത്തെ മഹാരാജാവ് കേട്ടുവൊ?

ശൂർപ്പണഖ— കേൾക്കയും ചെയ്തു. മേൽവേണ്ടത് മന്ത്രികളോടുകൂടി ആലോചിക്കയും ചെയ്തു. അകമ്പനനെന്ന് ചാരൻ മുഖാന്തരം മററാക്കും അറിവാൻ പാടില്ലാതെ എന്തൊ ഒരു വർത്തമാനം ഖരനോടു പറവാനായിട്ട് അയക്കുകയും ചെയ്തു.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഖരനെന്നെ ബഹുമാനത്തോടുകൂടി ഇങ്ങിനെ വിളിച്ച പറഞ്ഞയച്ചത്. [പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ ശിക്ഷിപ്പാൻ തന്നെയാണ് ഈ ക്ഷത്രിയകുമാരന്മാർ വന്നിരിക്കുന്നത് എന്ന് തോന്നുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ— അങ്ങ കേൾക്കണ്ടെ, മഹാരാജാവ് തന്നെയാണ് ഈ അനർത്ഥത്തെ ഉണ്ടാക്കിതീർത്തത്.

വിരാധൻ— (ആദരത്തോടുകൂടി) കേൾപ്പാൻ ഞാൻ തയാറായിരിക്കുന്നു.

ശൂൎപ്പണഖ— ജനകനെന്നു പേരായ ഒരു രാജൎഷി ഉണ്ടു്.

വിരാധൻ— ഞാനറിയും, ശിവഭക്തനായതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിൻെറമേൽ മഹാരാജാവിന്നു് വളരെ സ്നേഹമണ്ടു്.

ശൂൎപ്പണഖ— അദ്ദേഹത്തിൻെറ പുത്രിയായ സീത രാമനിൽ അനുരക്തയായിരിക്കുന്നു എന്നറിഞ്ഞു് മഹാരാജാവു് രാമവേഷം ധരിച്ചു് അവളെ വിവാഹം ചെയ്യാനായിട്ടു പോയിരുന്നു.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] അവളിൽ എൻെറ മനസ്സു ചെന്നപോലെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മനസ്സും ചെന്നിരിക്കും, [പ്രകാശം] പിന്നെയൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— അനന്തരം സീതാവിവാഹത്തിങ്കൽ ശിവചാരോപണത്തെ ജനകൻ പണയമായി നിശ്ചയിച്ചു.

വിരാധൻ— രാക്ഷസനായതുകൊണ്ടു് മഹാരാജാവിന്നു് അതു് സാദ്ധ്യമാകുന്നതല്ലല്ലൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— അതുകൊണ്ടു് തന്നെ രാജപുത്രനായ രാമൻ സീതയെ വിവാഹം ചെയ്തു.

വിരാധൻ— പിന്നെയൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— അനന്തരം, സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത കോപംകൊണ്ടും, അസൂയകൊണ്ടും, ലജ്ജകൊണ്ടും, അനുരാഗംകൊണ്ടും, പരവശനായിട്ടു് എൻെറ ഭ്രാതാവു് ലങ്കാപുരത്തിൽ വന്നു് മാല്യവാൻ മുതലായ മന്ത്രികളോടുകൂടി ആലോചിച്ചു് ഒരു കാൎയ്യം നിശ്ചയിച്ചു.

വിരാധൻ— പിന്നെയൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— അനന്തരം ശിവഭക്തനായ പരശുരാമന്നു് ശിവചാപത്തെ മുറിച്ച വൎത്തമാനത്തെ അറിയിച്ചു് കോപത്തെ ഉണ്ടാക്കി അദ്ദേഹത്തിനെ രാമവധത്തിന്നായി പറഞ്ഞയച്ചു.

വിരാധൻ— പരശുവിനെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹം സകലക്ഷത്രിയന്മാരേയും വധിക്കാമെന്നു് ചെയ്ത പ്രതിജ്ഞയാകുന്ന സമുദ്രത്തിൻെറ കര കണ്ടാളല്ലെ, പിന്നെയൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— അനന്തരം വീരനായ ആ രഘുകുമാരൻ കോപിച്ച പരശുരാമങ്കൽനിന്ന് മഹാവിഷ്ണുചാപത്തോടുകൂടി ശക്തിയേയും ഗ്രഹിച്ച് പുണ്യലോകഗതിയെ തടുത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മദത്തെ അടക്കി.

വിരാധൻ— (വിഷാദത്തോടും അത്ഭുതത്തോടുംകൂടി)

മുന്നംരാവണഗൎവ്വം
തന്നുടെകൈകൊണ്ടുതീൎത്തൊരൎജ്ജുനനെ
കൊന്നവനെവെന്നുരാഘവ-
നെന്നാൽത്രൈലോക്യവുംജയിച്ചിതവൻ (7)

പിന്നെയൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— അനന്തരം മഹാരാജാവിനാലയക്കപ്പെട്ട വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ മുതലായവർ മന്ഥരയിലും, കൈകേയിയിലും, ദശരഥമഹാരാജാവിങ്കലും ചെന്നാവേശിച്ചു.

വിരാധൻ— പിന്നെയൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— അനന്തരം 'മുമ്പെ ഭൎത്താവു തന്നിട്ടുള്ള രണ്ടു വരങ്ങളിൽ ഒന്നിനാൽ രാമനു വനവാസവും, മറെറാന്നിനാൽ ഭരതനു രാജ്യാഭിഷേകവും, നൽകുവാനായി ഭൎത്താവിനോടപേക്ഷിക്കണം' എന്ന് മന്ഥരയുടെ നിൎബ്ബന്ധത്താൽ കൈകേയി അങ്ങിനെതന്നെ എന്ന് കോപാഗാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

വിരാധൻ— പിന്നെ എന്താ നിശ്ചയിച്ചത്, അപ്രകാരം ആ കൈകേയിയാൽ അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട ആ ദശരഥരാജാവ് വൃദ്ധനാണെങ്കിലും ഭാൎയ്യയിലുള്ള ആഗ്രഹം നിമിത്തം പുത്രനെ വനത്തിന്നയച്ചു അല്ലെ.

ശൂൎപ്പണഖ— അനന്തരം വനത്തിന്ന് പുറപ്പെട്ട രാമന്റെ പിന്നാലെ ലക്ഷ്മണനും സീതയും പുറപ്പെട്ടു. പിന്നെ തന്റെ ദേഹത്തിൽനിന്ന് രാക്ഷസാവേശം വേർപെട്ടപ്പോൾ ദശരഥമഹാരാജാവ് പുത്രവിയോഗത്തെ അറിഞ്ഞു, പുത്രസ്നേഹത്താൽ പ്രാണനെ ത്യജിച്ചു.

വിരാധൻ— മഹാരാജാവു ദശരഥനെ കൊന്നുവൊ? പിന്നെയൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— അനന്തരം അനുജന്ന് രാജ്യാധികാരം ഉചിതമ

ല്ല എന്ന് ഭരതൻ വനത്തിൽവന്ന് അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ രാമൻ തൻെറ പ്രതിനിധികളായിട്ട് മിതിയടികളെ കൊടുത്ത് ഭരതനെ അയോദ്ധ്യയ്ക്ക് തന്നെ അയച്ചു.

വിരാധൻ— വർത്തമാനമെല്ലാം മനസ്സിലായി. ഇതിലെന്താണ് അനൎത്ഥമുള്ളത്? മഹാരാജാവ് രാമനെ വനത്തിലാക്കി അവൻെറ പ്രഭുശക്തിയെ കളഞ്ഞു. പ്രഭുശക്തിയില്ലെങ്കിൽ മന്ത്രശക്തിയും, ഉത്സാഹശക്തിയും, എങ്ങിനെ ഉണ്ടാകുന്നു? ഇങ്ങിനെയുള്ള മഹാരാജാവിൻെറ പ്രവൃത്തി വളരെ ശ്ലാഘ്യമായിരിക്കുന്നുവെല്ലൊ. നി പിന്നെ ഇവിടെ വന്നത് എന്തിനാണ്?

ശൂൎപ്പണഖ— സീതയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വരേണമെന്ന് മഹാരാജാവ് എന്നെ അയച്ചതാണ്.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] അവളെ വിരാധൻ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമല്ലൊ. [പ്രകാശം] ഇത് നിനക്ക് സാധിക്കയില്ല.

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] സീതയുടെ രൂപം ധരിച്ചു രാമനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ക്രീഡിപ്പാനാണെല്ലൊ എൻെറ ഉത്സാഹം, ഇരിക്കട്ടെ. ഇങ്ങിനെ പറയാം, [പ്രകാശം] അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഞാൻ ലങ്കാപുരത്തിനു പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നത്.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) എൻെറ പ്രകൃതകാൎയ്യത്തിന്ന് നേരിട്ട വലുതായ വിഘ്നം തീൎന്നുവെല്ലൊ. [പ്രകാശം] അങ്ങിനെ ചെയ്യു.

ശൂൎപ്പണഖ— അങ്ങെന്തിനാണ് രാമാശ്രമത്തിൻെറ സമീപത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്നത്?

വിരാധൻ— രാമനെ കൊല്ലുവാനായിട്ട് ഖരനെന്നെ അയച്ചിരിക്കുന്നതാണ്.

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം! എൻെറ വല്ലഭനെ കൊല്ലുവാനൊ നീ വന്നത്, പോടാ പോ. [പ്രകാശം] ഇത് അങ്ങെക്കും സാധിക്കയില്ല.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടിനിക്കെന്താണ്, എന്തെന്നാൽ ഞാൻ ജാനകിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോവാനാണ് വിചാരിക്കുന്നത്, ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്ര

കാശം] അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഞാൻ ഇവിടെ കണ്ടതുപോലെ പറവാനായിട്ട് ഖരസമീപത്തിലേക്കു പോകുന്നു.

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ എന്റെ പ്രകൃതകാൎയ്യത്തിനുള്ള വിഘ്നം തീൎന്നു. [പ്രകാശം] എന്നാൽ അങ്ങയുടെ ഇഷ്ടംപോലെ ചെയ്യാൻ ചെല്ലുക.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി.)

ഇങ്ങിനെ പൂൎവ്വാംഗം.

(അനന്തരം മേൽപറയപ്പെട്ടപോലെ രാമനും സീതയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ— അയി! പ്രിയേ!

കന്നൽക്കണ്ണി!ഗിരീന്ദ്രസാരമഗജാകാന്തന്റെ ചാപത്തെയും
കന്ദൎപ്പൻദൃഢമെന്നിലാശുചൊരിയും പൂബാണവൎഷത്തെയും
ധന്യേ!ഭാൎഗ്ഗവരാമനുള്ളൊരുബലാഹങ്കാരവും തീൎത്തഴം
നിന്നെക്കിട്ടിയിനിക്കു സുന്ദരിമഹായത്നത്തിനാൽ ജാനകി (8)

(സീതാ മന്ദഹാസത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു)

രാമൻ— പരഭൃതരവം കേട്ടിട്ടേററം മടുത്തചെവിയ്ക്കുനീ-
യരിവയർമണേ!നൽകീടല്പംസുഖം മൃദുവാക്കിനാൽ
പരിചിലിടയിൽ പൊങ്ങുംവണ്ടിൻനിനാദമനോജ്ഞമാം
സരസിരുഹവും നാണിക്കട്ടേ ത്വദീയമുഖത്തിനാൽ (9)

സീത— (സ്നേഹത്തോടുകൂടി) ആൎയ്യപുത്ര! മററാൎക്കും സാദ്ധ്യമല്ലാത്ത പരമേശ്വരചാപഭഞ്ജനവും പരശുരാമഗൎവ്വശമനവും അങ്ങ ചെയ്തതിനെ വിചാരിച്ച് വിചാരിച്ച്, എന്റെ മനസ്സ് അത്ഭുതത്താലിപ്പോൾ പരവശമായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ട് ക്ഷണനേരം പ്രസാദിക്കണെ.

രാമൻ— എങ്കൽനിന്നുതന്നെയാണോ ഭവതി പ്രസാദത്തെ അപേക്ഷിക്കുന്നത്. ഇനിക്ക് കോപകാരണമൊന്നുമില്ലെല്ലൊ എന്നാൽ കേൾക്കു,

മുന്നംസിദ്ധിച്ചരാജ്യത്തിനെ ഗുരുവചനാൽ
വിട്ടഹോ കാട്ടിൽ വന്നേ-
നെന്നെത്താതനൊത്തുദുഃഖിച്ചഹഹസുരപുരേ
ചെന്നുതാതൻമഹാത്മാ

ഇന്നേവംദുഷ്ടരക്ഷോമൃഗപരിവൃതമാം-
കാട്ടിലായ്യാസമെന്നാൽ
നിന്നൊന്നിച്ചുള്ളവാസംമധുമൊഴി!മമതീ-
ക്കുന്നിതിദുഃഖമെല്ലാം (10)

സീത— നാഥ! അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ വസിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ എനിക്ക് നഗരത്തിലുള്ളതിനേക്കാൾ അരണ്യത്തിൽ സൌഖ്യമുണ്ടാകുന്നു.

രാമൻ— അതങ്ങിനെതന്നെ ഇതു നോക്കു,

കേട്ടാൽവേഗേനവണ്ടിൻകളരവമിളമാൻ
കണ്ണിമാർപാട്ടുമോട്ടും
കാട്ടാനക്കൂട്ടമാട്ടുംചെവിയടിരവമോ-
ടൊക്കുമോവാദ്യഘോഷം
കുട്ടിച്ചേർത്തുള്ളപുത്തൻതളിരതിമൃദുവാം
മെത്തയേക്കാൾമനോജ്ഞം
കാട്ടിൽതാനേപഴുക്കുംഫലമതിസുഖദം
നാട്ടിലുള്ളണിനേക്കാൾ (11)

സീത— ആര്യപുത്ര! വിചിത്രങ്ങളായ മൃഗങ്ങളും പക്ഷികളുമുള്ള ഈ വനമാണ് എൻെറ മനസ്സിന്ന് ഏററവും രുചിക്കുന്നത്,

രാമൻ— ഭവതി പറഞ്ഞത് ശരിതന്നെ.

നന്നായ്നീണ്ടോരുപീലിയുള്ളമയിൽവാ-
ഴുന്നൂകടമ്പിൻെറമേൽ
തിന്നീടുന്നുതൃണത്തെദീർഘതരമാം
കണ്ണുള്ളമാൻശാദ്വലേ
ചെന്നീസല്ലകിശാഖയിൽകരിയുര-
ച്ചീടുന്നുകുംഭത്തിനെ
കാന്നൽകണ്ണിധരാസുതേ!വനമിതാ-
ർക്കേകില്ലമോദത്തിനെ (12)

എന്നുമാത്രമല്ല,

നിൻകേശത്തിനൊടൊത്തഭംഗിമയിലിൻ
നൽപീലികൾക്കില്ലയൊ?
നിൻകണ്ണിന്നുസമാനഭംഗിയെവഹി-
ക്കുന്നില്ലെ?നോട്ടത്തിൽമാൻ

നിങ്കൊങ്കത്തടഭംഗിമത്തകരിതൻ
കുംഭത്തിനങ്ങില്ലെയോ?
തങ്കൽച്ചേൎത്തിതുനിന്റെറഭംഗിയെവന
ശ്രീയെന്നുതോന്നുന്നുമെ (13)

സീത— (അനുരാഗത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ആൎയ്യപുത്രൻ എന്നെ വൎണ്ണിച്ചുതുടങ്ങി അതിനാൽ ഞാനിദ്ദേഹത്തിന്റെറ മനസ്സിനെ മറെറാന്നിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കട്ടെ. [പ്രകാശം] ആൎയ്യപുത്ര! പുതിയ മൃണാളസമൂഹം പോലെ വെളുത്തും മനോജ്ഞങ്ങളായുമുള്ള ദംഷ്ട്രങ്ങൾകൊണ്ട് ഭയങ്കരമായ പരന്ന മുഖത്തോടുകൂടിയും, പൂൎണ്ണിമാചന്ദ്രന്റെറ കിരണങ്ങളൊടൊത്തിരിക്കുന്ന ദേഹകാന്തിയോടുകൂടിയും കളിക്കുന്ന ഇവ എന്തു മൃഗങ്ങളാണ്? ചന്ദ്രോദയസമയത്തിൽ ക്ഷോഭിക്കപ്പെട്ട ക്ഷീരസമുദ്രത്തിന്റെറ തിരമാലകളുടെ പരസ്പരസംഘട്ടനത്താൽ സംഭവിച്ച നുരക്കട്ടപോലെ ധവളങ്ങളായും ചഞ്ചലങ്ങളായും ദീൎഘങ്ങളായുമുള്ള വാലുകളോടും ഏററവും ഇളകുന്ന നേത്രങ്ങളോടുംകൂടി ഓടുന്ന ഇവ എന്തുമൃഗങ്ങളാണ്?

രാമൻ— ഹേ! ജനകനന്ദിനി! ഈ കളിക്കുന്നവ സിംഹക്കുട്ടികളാണ്, അവയെ കണ്ടു പേടിച്ചോടുന്ന ഇവ ചമരികളാണ്. നോക്കു ഇപ്പോൾ,

ക്രീഡിക്കുംബാലസിംഹങ്ങളെചമരികൾപേ-
ടിച്ചു,മിക്കാസരത്തെ
ച്ചാടിപ്പൊത്തിന്നിഴുത്തുംപുലി,രുരുവൊട്ടുപോ-
രാടിയുംപന്നിഘോരം
ആടത്തേൻചെന്നെടുക്കുന്നളവിളകിയതേ
നീച്ചവക്രേകടിച്ചി-
ട്ടാടൽപ്പെട്ടുംകരഞ്ഞുംകപികളിഹവനേ
കണ്ണിനേകുന്നുമോദം (14)

സീത— (നോക്കീട്ട്) സത്യം തന്നെ, തിമിശവൃക്ഷത്തിന്റെറ കൊമ്പുകളിൽ തുങ്ങുന്ന വളരെ തേനുള്ള വലിയ തേനാടകൾ തേനീച്ചകളുടെ ബാധകൊണ്ടു വാനരന്മാൎക്കു ലഭിക്കുന്നില്ല

രാമൻ— അതെ, അതെ.

സീത— തൻകാൎയ്യം നോക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ സ്വഭാവം ഇങ്ങി

നെയാണ്. ഒരുത്തൻ സമ്പാദിച്ചതിനെ മറെറാരുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ തേനീച്ചകളാൽ സമ്പാദിക്കപ്പെട്ട തേനിനെ സമർത്ഥനായ മനുഷ്യൻ എടുത്ത് അനുഭവിക്കുന്നുവെല്ലൊ.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഞാൻ തൻകാര്യം നോക്കുന്നവനല്ലെന്ന് എന്നെക്കുറിച്ചിവൾക്കുള്ള അഭിപ്രായമാണിത്, [പ്രകാശം] ഒരുത്തൻ സമ്പാദിച്ചതിനെ മറെറാരുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നത് ഭാഗ്യംകൊണ്ടാണ്. കണ്ടാലും,

സുധയൊടുസമമായതേനിനേനി-
ന്നധരദളങ്ങളിൽവെച്ചിടുന്നുകാമൻ
വിധുമുഖി!ബലമായെടുത്തുബാലേ!
മധുമൊഴി!ഞാനതിനെക്കുടിപ്പതില്ലെ? (15)

സീത— [ആത്മഗതം] ആര്യപുത്രന്റെ വാക്ക് അതിക്രമിക്കുന്നു. (എന്ന് ലജ്ജിച്ച് തലതാഴ്ത്തിയിരിക്കുന്നു)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ ഈ വാക്കിനാൽ ഇവളിപ്പോൾ മനോഹരമാകുംവണ്ണം ലജ്ജിക്കുന്നു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ,

രോമാഞ്ചത്താൽവിലസിനഗണ്ഡത്തോടും
പ്രേമഞ്ചിന്നുംസ്ഫുടനയനാന്തത്തോടും
ശ്രീമത്താകുംനിജമുഖപത്മംപോലെ
കാമംമേചിത്തവുമിവൾതാഴ്ത്തീടുന്നു (16)

എന്നാലിവൾക്ക് മറെറാന്നിനെ കാട്ടിക്കൊടുക്കാം. [പ്രകാശം] ജാനകി! നോക്കു,

നിൻഗണ്ഡൂഷമധുക്കളാൽനനവിതിന്നില്ലെങ്കിലുംകേസരം
ഭംഗ്യാനല്ലസുമങ്ങളെത്തവധരിപ്പാനായൂഹിക്കുന്നുതാൻ
എങ്ങുംവ്യാവൃതമായിടുന്നൊരവയിൻഗന്ധത്തിനാലാകവെ
തിങ്ങിച്ചേർന്നളിജാലമങ്ങനുകരിച്ചീടുന്നുനിൻവേണിയെ (17)

സീത— [ആത്മഗതം] സ്വപ്നങ്ങളിലും, സങ്കല്പാവസ്ഥകളിലും, ആര്യപുത്രൻ ഏതേതുവിധം ചാടുവാക്യം മുതലായ പ്രവൃത്തികളാൽ എന്നെ അനുവർത്തിച്ചിരുന്നുവൊ ആ വിധം തന്നെ ഇപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ അനുവർത്തിക്കുന്നു എന്നതു ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! [പ്രകാശം] ആര്യപുത്ര! അങ്ങ് കാണു

ന്നില്ലേ? ഗ്രീഷ്മാവസാനത്തിങ്കലുണ്ടാകുന്ന പുതിയ മേഘം പോലെ ശ്യാമളമായും കോമളമായുമുള്ള നിറത്തോടുകൂടിയും, ഇടതിങ്ങി പ്രകാശിച്ചുമിരിക്കുന്ന പൂങ്കൊത്തുകൾകൊണ്ടു ശോഭിക്കപ്പെട്ട ഈ അതസീവൃക്ഷം ഈ പ്രദേശത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നുവെല്ലൊ.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ ഉക്തിപ്രത്യുക്തികൾകൊണ്ട് എന്നെ നല്ലവണ്ണം അനുകരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] വനദൎശനത്തിങ്കൽ സന്തോഷമുള്ള ഹേ! ജാനകീ!

ലോലാക്ഷി!ശ്വേതരക്താസിതഹരിതപിശം-
ഗാദിധാതുക്കളെങ്ങും
ചാലെഭംഗ്യാവിരിഞ്ഞംബുജസഹിതമല-
ഞ്ഞോലയുംകാണിതിങ്കൽ
ലീലംകോപനച്ചുററിദ്രുതമുപരിപറ-
ന്നീടുമീഹംസശബ്ദം
ബാലേ!നിൻസ്വൎണ്ണകാഞ്ചീകളരവമൊടടു-
ക്കുന്നതെല്ലല്ല?ചണ്ഡി! (18)

സീത— [ആത്മഗതം] (വിസ്മയത്തോടുകൂടി) ആൎയ്യപുത്രൻ പണ്ടു വനത്തിന്നു പുറപ്പെട്ട സമയം ഒരുമിച്ചെന്നെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകണമെന്നു ഞാൻ പിന്നെയും പിന്നെയും ചെയ്യപേക്ഷയെ ഇദ്ദേഹം നിഷേധിച്ചതുകൊണ്ടു ഞാൻ കോപിച്ച് ഭ്രൂഭംഗത്തോടുകൂടി അധിക്ഷേപിച്ച്, അരഞ്ഞാൺ ശബ്ദിക്കത്തക്കവണ്ണം വേഗത്തിലന്തഃപുരത്തിന്ന് പോകുവാനാരംഭിച്ചു. അതിനെ ഇപ്പോളാൎയ്യപുത്രൻ ഇനിക്കോൎമ്മപ്പെടുത്തുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] നാഥ! അങ്ങയുടെ ബാഹുദണ്ഡത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ഇനിക്ക ഈ കാട്ടിൽ എല്ലാം അത്ഭുതവും നിൎഭയമായി കാണ്മാൻ കഴിയുന്നതാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അങ്ങ് ജനസ്ഥാനവാസികളായ താപസന്മാൎക്കു രാക്ഷസന്മാരിൽനിന്ന് അഭയപ്രദാനം ചെയ്യുവെല്ലൊ.

രാമൻ— (കേട്ടിട്ട് ദൂരത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ട്)

പുലിതന്നുടെതോൽധരിച്ചുമാന-
ത്തലയെക്കുത്തിയെടുത്ത ശൂലമോട്ടും

വലുതായൊരു കോവിദാരകുട്ടിൽ
പലഭുക്കാരധ്വനാകടന്നിട്ടുന്നു (19)

ലക്ഷ്മണൻ ഇതറിയുന്നില്ല.

(അനന്തരം ലക്ഷ്മണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ലക്ഷ്മണൻ— കോവിദാരവനത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന ഈ രാക്ഷസനാരാണ്, ഇരിക്കട്ടെ ഇവനെ നിഗ്രഹിക്കണം.

(എന്ന് ആയുധം എടുക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

സീത—(മറെറാരേടത്തു നോക്കീട്ട്) ആര്യപുത്ര! ഇത് കോവിദാരവനമല്ല കർണ്ണികാരവനമാണ്. ഇത് രാക്ഷസനുമല്ല. നോക്കു, നോക്കു, ദംഷ്ട്രങ്ങൾകൊണ്ടു ഭയങ്കരമായ മുഖവും ചക്രകൾപോലെ വലുതായ കുചങ്ങളേക്കാൾ പൊങ്ങി ഉയന്ന നാഭിയുള്ള ദുർവ്വഹമായ ഉദരവും, കണ്ടാലറയ്ക്കുന്ന സ്വരൂപവും, വഹിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു രാക്ഷസിയാണ് പ്രവേശിക്കുന്നത്.

രാമൻ—ഭവതി എവിടെ നോക്കുന്നു? ഇവിടെയല്ലേ ഞാൻ പറഞ്ഞത്.

സീത— (നോക്കീട്ട്) അങ്ങ് തന്നെയാണെല്ലോ പ്രവേശിക്കുന്നത് രാക്ഷസനല്ല.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ എന്നെ രാക്ഷസനായി നിർദ്ദേശിച്ച് പരിഹസിക്കുന്നു. (നോക്കീട്ട്) [പ്രകാശം] ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! രണ്ടാമതു നോക്കുമ്പോഴേക്ക രാക്ഷസൻ എൻെറ രൂപത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു.

സീത— (നോക്കീട്ട്) (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) കർണ്ണികാരവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച ഈ രാക്ഷസിയും എൻെറ രൂപത്തെ ധരിക്കുന്നു, ആര്യപുത്ര! നോക്കു.

രാമൻ—(നോക്കീട്ട്) (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇങ്ങിനെ നമ്മുടെ രൂപം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഇവക്കു പ്രയോജനമെന്താണ്?

സീത— നോം ഈ പർവ്വതശിഖരത്തിൽ നിന്നിറങ്ങി നോക്കുക.

രാമൻ— അങ്ങിനെയല്ല എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇവിടെ ഇരിക്കുന്ന ജനത്തിന്ന് ഒരു യോജനക്കുൾപ്പെട്ട വസ്തുക്കളെല്ലാം കാണ്മാൻ കഴിയും.

ലക്ഷ്മണൻ— (പിന്നെ നോക്കീട്ട് അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം!

കഷ്ടം! രാക്ഷസനെ നിഗ്രഹിപ്പാനാഗ്രഹിച്ച്, ആയുധങ്ങളോടുകൂടി ഞാനിവിടെ വന്നത് നിഷ്ഫലമായി തീൎന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ രാക്ഷസൻ ഒരു ദിക്കിൽ മറഞ്ഞുപോയി, എന്നുമാത്രമല്ല രാക്ഷസവധം ചെയ്യാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ള ജ്യേഷ്ഠൻ തന്നെ അവനെ കൊല്ലുവാനൊരുമ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു.

എന്തെന്നാൽ,

ഹേമപുംഖമൊടുകങ്കപത്രമതുചേൎത്തൊരസ്ത്രമൊരുകയ്യിലും
വാമപാണിയതിൽഹേമപട്ടമിയലുന്നചാപവുമെടുത്തിതാ-
മാമകാഗ്രജനയച്ചുകണ്ണുകളെയങ്ങുമിങ്ങുമിഹരാക്ഷസൻ
താൻമറഞ്ഞതറിവാൻധ്രുവംബത നടന്നിടുന്നുവിപിനസ്ഥലേ

(ആലോചിച്ച്) ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജനകിയെവിടെ, ജ്യേഷ്ഠനും ജ്യേഷ്ഠത്തിയും കൂടിയാണെല്ലോ പൎവ്വതത്തിന്റെ മുകളിൽ കേറിച്ചെന്നത്, ജ്യേഷ്ഠൻ തനിച്ച് എങ്ങിനെ ഇറങ്ങി വന്നു.

(മേല്പോട്ടു നോക്കീട്ട് അത്ഭുതത്തോടുകൂടി)
മലമേലിരുഞ്ഞിന്നിഴലിങ്കലായിതാ-
ജലദത്തിനൊത്തനിറമുള്ളൊരഗ്രജൻ
അലസാതെതന്നെമരുവുന്നുമിന്നൽപോൽ
വിലസുന്നസീതയൊടുചേൎന്നിതെങ്ങിനെ (21)

എന്നാലിവൻ മായകൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ച ഒരു രാക്ഷസനായിരിക്കണം. ലതകൾകൊണ്ടു തിങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഈ കാട്ടിലെ മറെറാരു മാൎഗ്ഗത്തിൽകൂടി മറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഞാൻ പിറകെ ചെന്നു നോക്കുന്നുണ്ട്, (എന്ന് ചുററി നടക്കുന്നു)

(അനന്തരം രാമവേഷം ധരിച്ച വിരാധൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— നോക്കീട്ട്) ജാനകി (കൎണ്ണികാരവനത്തിൽനിന്ന് സമീപത്തിലുള്ള ചമ്പകവനത്തിലേക്കു പോകുന്നുവൊ,

(എന്ന് അടുത്തു ചെന്നു നോക്കുന്നു)

(അനന്തരം സീതാരൂപം ധരിച്ച ശൂൎപ്പണഖ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ശൂൎപ്പണഖ— ഞാൻ ഈ വനത്തിൽതന്നെ ചമ്പകപ്പൂക്കളെ

അറുത്തുകൊണ്ടു നിൽക്കാം, രഘുകുമാരനും ഇവിടെതന്നെ വരും. (എന്ന് പൂപ്പറിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— (നോക്കീട്ട്) [ആത്മഗതം] ഏററവും അതിശയമായിരിക്കുന്ന രൂപലാവണ്യമുള്ള ഇവളാണ് ജാനകി. (ആശ്ചർയ്യത്തോടുകൂടി) ഇത് ബ്രഹ്മാവിൻെറ അപൂർവ്വസൃഷ്ടിയാണ്. അല്ലെങ്കിൽ,

മേലേമേഘസമൂഹമുണ്ടതിനുകീഴെണാങ്കബിംബംതഥാ
ചാപലചലരമ്യമായഗഗനത്തിന്മേൽഗിരിദ്വന്ദ്വവും
മൂലംമേലിലതായവാഴകൾമണൽത്തിട്ടിന്നുതാഴത്തുമു-
ണ്ടാലോചിക്കിലിതംഗജൻപുതിയതായ്സൃഷ്ടിച്ചതാംനിശ്ചയം

അതിനാൽ ഏതുവിധവും രാമനൊ, ലക്ഷ്മണനൊ, ഇവിടെ വരുന്നതിനു മുമ്പതന്നെ ഇവളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകേണം.

ശൂർപ്പണഖ— (നോക്കീട്ട്) എൻെറ മനസ്സിനെ അപഹരിച്ച രാമൻ ഇവിടെ അഭിമുഖനായിട്ടുതന്നെ വരുന്നുണ്ടു. ഇവൻ,

സുരുചിരതരന്മാരായിട്ടങ്ങനേകയുവാക്കളെ
സരസിജഭവൻസൃഷ്ടിച്ചുണ്ടായകൈപരിപാകമൊ,
നിരവധികമാധുർയ്യംപുണ്യംജനാക്ഷികൾചെയ്തതി-
ന്നൊരുസമയമീവർണ്ണംരൂപംധരിച്ചിഹവന്നതൊ (23)

അതിനാലിവനെ ഉപായത്താൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകേണം. (എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു പൂപ്പറിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— (അടുത്തു ചെന്ന്) ഹേ! ജനകനന്ദിനി!

നല്ലചമ്പകപുഷ്പസന്നിഭഗാത്രി!ചമ്പകപൂക്കളിൽ
തെല്ലുമോഹമുദിച്ചിടുന്നുനിനക്കുസാമ്പ്രതമെങ്കിലൊ
ചൊല്ലുനിന്നുടെമുന്നിലുള്ളവിഹാരദാസനൊടാശ്രുനീ
മല്ലികാമുകുളാഭചോരുരദേ!ശ്രമപ്പെടവേണ്ടടൊ (24)

ശൂർപ്പണഖ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവനെന്നെ സീതയാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. ആശ്ചർയ്യമാശ്ചർയ്യം!!

പുതിയമൃണാളജാലമതുതിന്നതിമാംസളമാ-
യതിമധുരംഗഭീരമരയന്നമതിൻധ്വനിപോൽ
ക്ഷിതിപതിസൂനുതന്നതിമനോഹരകണ്ഠരവം
ശ്രുതിയിലൊഴിച്ചിടുന്നിതുസുധാരസമിന്നുമമ (25)

എന്ന *

ഇരിക്കട്ടെ, ശങ്കകൂടാതെ അപഹരിപ്പാനായിട്ട് ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ആൎയ്യപുത്ര! ഇവിടെനിന്ന് അധികദൂരമില്ലാത്ത ആ സ്ഥലത്തിൽ മന്മഥൻെറ മഹാപ്രതാപസൂചകങ്ങളായ വിരിഞ്ഞ ചമ്പകപ്പൂക്കൾ നില്ക്കുന്നു, അതിനാൽ നോം അവിടെച്ചെന്ന് അതുകളെ അറുക്കുക.

(എന്ന് ദൂരത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം]

പ്രേമമകൃത്രിമംപരിചാലങ്ങിനെതിങ്ങിയുമാൎയ്യപുത്രയെ—
ന്നീമതിനേർമുഖീചിതറിട്ടുന്നമൂഃതാട്ടുമുരച്ചുഭേഷിതം
മാമകകാതുചേന്നളറ്വമാൻശിശുപോലുടനെൻെറമാനസം
കാമകിരാതകൻവലയിലങ്ങിനെപെട്ടുവലഞ്ഞിടുന്നിതു (26)

ആകട്ടെ, അന്യസ്ഥലത്തിൽ പോകുന്നത്, ഇവളെ ശങ്കകൂടാതെ അപഹരിപ്പാനുപയോഗപ്പെട്ടും. [പ്രകാശം] സുശീലയായ നിൻെറ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്ന് പിന്നാലെ ചെല്ലുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ഈ ചമ്പകവനത്തിന്നുള്ളിൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകി സംസാരിക്കുന്നുവൊ, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. (എന്ന് അല്പം നടന്നിട്ട്) ഇതെങ്ങിനെ,

കരത്തിലൊരുപത്മിനീയിലവളച്ചുടൻകുമ്പിളായ്
ധരിച്ചുവനവായുവാലിളകുമാറവസ്ത്രാഞ്ചലം
തരത്തിലഥചെന്നിട്ടുന്നിതിഹചെമ്പകപ്പൂക്കളെ
പ്പറിപ്പതിനുപൂൎവ്വജൻദയിതയായപൃത്ഥ്വീസുതാ (27)

എന്നാലിവളും ഒരു രാക്ഷസിയായിരിക്കാം നിശ്ചയം.

(എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു.)

സീത— ആൎയ്യപുത്ര! നോക്കു! നോക്കു! എൻെറ അനുജനായ ലക്ഷ്മണൻ വില്ലിനേയും തോളിൽ തൂണീരത്തേയും ധരിച്ച്, വാളിനെ കയ്യിൽ പിടിച്ചിളക്കിക്കൊണ്ടു ഈ രാക്ഷസനെ അങ്ങാണ് എന്നു വിചാരിച്ച് പിന്തുടരുന്നു.

രാമൻ—ഹേ! സുമുഖി! അവൻ മറിഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് പിന്തുടരുന്നത്, അതിനാൽ രാക്ഷസനാണെന്ന് അറിഞ്ഞിരിക്കും നിശ്ചയം.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] എൻെറ മുന്നിൽ നടക്കുന്ന ഈ ജാനകി,

ചെന്താരൊത്തുള്ളപാദങ്ങളിലിളകിനമ-
ഞ്ജീരശബ്ദങ്ങൾചേന്നും
ചന്തംചിന്തുംമഹത്താംജഘനമതിലര-
ഞ്ഞാണമെട്ടുംസ്വനത്താൽ
എന്തോഎന്മാനസത്തിൽകളമൃദുമൊഴിയാൾ
ചെയ്തുകൊണ്ടെന്നെയിപ്പോൾ
പന്തൊക്കുംകൊങ്കയുള്ളോരിവൾപരവശനാ-
ക്കുന്നുമറ്റെന്തുചൊൽവൂ (28)

[പ്രകാശം] ഹെ! സുന്ദരി! ഈ കാട്ടിനകത്ത് എത്ര ദൂരം വരെ പോകുന്നു?

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] എവിടെ ചെന്നാൽ എനിക്കു ആരും കാണാതെ നിന്നെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുവാൻ കഴിയുമൊ, അതുവരെ. [പ്രകാശം] ആര്യപുത്ര! ആ സ്ഥലം ഇതാ മുൻഭാഗത്തായി, അതുകൊണ്ടു ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണെ.

രാമൻ— രാക്ഷസി രാക്ഷസനെ ദൂരത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു.

സീത— ലക്ഷ്മണനും പിന്നാലെ പോകുന്നുണ്ടു.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ,

പേടമാൻപോലെനോക്കുന്നുചൊല്ലുന്നുപെടകോകില-
ത്തോടുതുല്യംനടക്കുന്നുഹംസാംഗനയ്ക്കൊപ്പമായ്
കേടകന്നജ്വലിക്കുന്നുമിന്നൽക്കൊടിയ്ക്കൊപ്പമാ-
യീടവേചന്ദ്രലേഖയ്ക്കുതുല്യംചലിക്കുന്നിതു (29)

എന്നാലേതുവിധമാണ് ഇവളെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകേണ്ടത്; രാമനിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിൽനിന്ന് ദൂരത്തിൽ വന്നുവെല്ലൊ. [പ്രകാശം]

ജവമൊടുവിടരുംനൽചമ്പകപ്പൂക്കളേനീ
യിവിടെയുടനറുത്തീടട്ടെയെന്നോടുകൂടി
എവിടെയിനിവനേനീഹന്തപോകുന്നുദൂര-
ത്തവിടെനിശിചരന്മാർസഞ്ചരിക്കുന്നദിക്കാം (30)

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠൻെറ രൂപം ധരിച്ച രാക്ഷസൻ ഇവളെ സീതയാണെന്നു വിചാരിച്ച് അപഹരിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്നുവൊ.

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഞാനാരാണ്, രാക്ഷസിയല്ലെ.

[പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ വധിപ്പാനായി അങ്ങ് പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, അങ്ങയുടെ മുമ്പിലിനിക്കു ഭയമില്ല.

ലക്ഷ്മണൻ— [ആത്മഗതം] ഈ രാക്ഷസിയും ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയെന്നപോലെ ജ്യേഷ്ഠനെ പാട്ടിലാക്കുവാൻവേണ്ടി ചേച്ചയായിട്ടു സംസാരിക്കുന്നു. ഇവൾക്കിങ്ങിനെ രൂപം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമെന്താണ്; ഒരു സമയം സുന്ദരനായ ജ്യേഷ്ഠനിൽ അനുരാഗം സംഭവിച്ചിട്ട്, വഞ്ചിച്ച് ക്രീഡിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതായിരിക്കാം.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഞാനിങ്ങിനെ പ്രതിജ്ഞചെയ്തിട്ടില്ലല്ലോ. ഹേ! സുന്ദരി! എന്നാൽ,

കൌണപവധത്തിനിഹസത്യമതുചെയ്ത
ക്ഷോണിപതിസൂനുരഘുബാലകനവന്റെ
പ്രാണസമയാംതരുണി!നിന്നെയുമെടുത്തി-
ട്ടേണമിഴി!ഭേകമുടനിന്ദുവദനേ!ഞാൻ (31)

[പ്രകാശം] അതിലെന്തൊരുഹാനിയുള്ളപാത്താൽ
ക്ഷിതികന്യേ!മുനികൾക്കുശത്രുവായ
അതിദുഷ്ടഖരാദിയെസ്സസൈന്യം
മതിയാകില്ലേ?വധിപ്പതിന്നെടോഞാൻ (32)

ലക്ഷ്മണൻ— (ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) ഈ രാക്ഷസൻ ജ്യേഷ്ഠനെന്നപോലെ സംസാരിക്കുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] (ആവേഗത്തോടുകൂടി) ഇവനെന്റെ ഭ്രാതാവിനെ ആ വിധം ചെയ്യുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു എന്റെ മനസ്സ് ഭയപ്പെടുന്നു. [പ്രകാശം]

വല്ലഭ!രാവണനേക്കാൾ
തെല്ലല്ലേല്ലാഖരനുബലമോർത്താൽ
കൊല്ലുവതിന്നവനെഭവാൻ
കില്ലെന്നിയെസത്യമെങ്ങിനേചെയ്യൂ? (33)

ലക്ഷ്മണൻ— പരമാൎത്ഥബുദ്ധിയാൽ ജ്യേഷ്ഠന്റെ മനസ്സറിവാനായി ചോദിക്കുന്നു. ഇവൾ സത്യമായിട്ടും രാക്ഷസിതന്നെ.

സീത— ഇവർ അന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു.

രാമൻ— അതെ.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഈ സംഗതി എനിക്കു രാമനോടു ചോദിപ്പാനുള്ളതാണ്, അതിനെതന്നെ ഇവളെന്നോടു ചോദിക്കുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] പരശുരാമനെ ജയിച്ച എന്റെ പരാക്രമത്തെ നീ അറികയില്ലേ?

ലക്ഷ്മണൻ— ഈ ഉത്തരം ഉചിതമായി.

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അങ്ങൊരുമിച്ച് ക്രീഡിക്കുന്ന എന്നെ കൊല്ലുവാൻ സ്വജനങ്ങളിലൊരുത്തനും മതിയാകയില്ലെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത് [പ്രകാശം] ശരിതന്നെ, ശരിതന്നെ.

(എന്ന് പൂൎവ്വരുക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം]

മെല്ലെട്ടേററംമലൎന്നുംവദനസരസിജം
ഭംഗിയിൽപൊങ്ങിയുംകൈ-
യല്പംമേലേവലിഞ്ഞുംമുലകൾവളവുകൂ
ടാതെയുംമദ്ധ്യഭാഗം
അല്പംവസ്ത്രംകിഴിഞ്ഞുംപദവിരലുകൾകൊ-
ണ്ടൂന്നിയുംഭൂമിയിന്മേൽ
നില്പിപ്പത്മാക്ഷിതന്റേമമമനമതില-
പ്പിച്ചുവോയെന്നുതോന്നും (34)

[പ്രകാശം] ഹേ! പ്രിയതമേ! പൂൎവ്വരുകുന്ന ഈ സാഹസപ്രവൃത്തിയെ മതിയാക്കു, മതിയാക്കു. ഏതുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇതുനിമിത്താം ഭവതി ഏററവും ക്ഷീണിക്കുന്നു. (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) എന്നാൽ,

സുമമിനിയുമരുക്കാംകുംകുമംചേൎന്നഗണ്ഡേ
സുമുഖി!മൃഗമദത്താൽചെയ്യൊരിപ്പത്രലേഖം
അമിതസുഷമനൽകുന്നില്ലയോ?നിൻമുഖത്തിൽ
ശ്രമജലകണമേററിട്ടായതുംമായുമെല്ലോ (35)

ശൂൎപ്പണഖ— (ലജ്ജയോടുകൂടി ചിരിച്ച്) [ആത്മഗതം] ഈ രഘുകുമാരന്റെ വാക്യം എന്നെ ക്രീഡിപ്പാനായി പ്രേരണം ചെയ്യുന്നു. [പ്രകാശം] ഹേ! മാനദ! ഞാൻ വളരെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു, എങ്കിലും ഇനിക്കു മോഹം വളരെയുണ്ടു പൂൎവ്വരുവാൻ.

ലക്ഷ്മണൻ— രാക്ഷസിയെക്ഷിതിമകളായ്
രാക്ഷസനോർത്തോതിടുന്നുതൻമോഹം
രാക്ഷസനെജ്ജ്യേഷ്ഠനതായ്
രാക്ഷസിയോത്തുത്തരംകഥിക്കുന്നു (36)

വിരാധൻ— അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഞാൻതന്നെ പുഷ്പങ്ങളെ അറുക്കാം. (എന്ന് പൂവ്വറുക്കുന്നാതായി നടിച്ച്)
ഹേ! ജനകരാജപുത്രി!

ഞാന്തന്നേകൊമ്പുതാഴ്ത്തിക്കമലമുഖി!പണി-
പ്പെട്ടറത്തെൻറകയ്യാ
ലേന്തീടുംചമ്പകപ്പൂക്കളെമുടിയിലണി-
ഞ്ഞീടെടോകാതരാക്ഷി!
കാന്തേ!നീയോമ്മക്കൂടാതുടനെമുടിയഴി
ച്ചീടൊലാചാരുശീലേ!
കുന്തൽക്കെട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞിക്കുസുമനിരകൾവീ
ഴൊല്ലതാഴത്തുചുറവും (37)

ശൂർപ്പണഖ— (സന്തോഷാനുരാഗങ്ങളോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എൻെറ മനോരഥവല്ലഭനായ ഇവൻ എന്നെ ജാനകിയെന്നുവിചാരിച്ച് പൂവ്വറുക്കുന്നതിനെ നിഷേധിക്കുന്ന നാട്യത്തിൽ തനിക്കു മോഹമുള്ള പ്രവൃത്തിക്കായിട്ടെന്നോടാവശ്യപ്പെടുന്നു. ഇവനെ ഏതുവിധമാണ് പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ക്രീഡിക്കേണ്ടത്. [പ്രകാശം] ആയ്യപുത്ര! ഈ ഉയന്ന ചമ്പകവൃക്ഷത്തിൻെറ മുകളിലുള്ള കൊമ്പുകളിൽ നില്ക്കുന്ന മനോഹരങ്ങളായ പുഷ്പങ്ങളെ അങ്ങ് എൻെറ മുതുകിൽ കേറിനിന്ന് പൊട്ടിച്ചുതരണെ, അതുകളിലിനിക്കു വളരെ മോഹമുണ്ട്.

ലക്ഷ്മണൻ— (ചിരിച്ച്) ഇവനെ ജ്യേഷ്ഠനെന്നു വിചാരിച്ച് രാക്ഷസി എടുത്തുകൊണ്ടുപോകുവാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഇതിനിക്കൊരു തരംതന്നെ. [പ്രകാശം]

എന്നുടെമുതുകിന്മേലേ
നന്നായേറ്റീട്ടഭീഷ്ടമതുപോലേ
ഇന്ദുവദനേ!സുശീലേ!
സുന്ദരി!നീപൂവ്വറുക്കെടോബാലേ! (38)

(എന്ന് കുമ്പിട്ടു നില്ക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠത്തിയെന്നു വിചാരിച്ച് ഇവളെ എടുത്തു കൊണ്ടുപോകുവാൻ രാക്ഷസനും വിചാരിക്കുന്നു. ആശ്ചര്യം! ഇതു വലുതായ കൌതുകമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ പിന്നാലെ ചെന്നു മേൽനടക്കുന്നതും കാണട്ടെ. (എന്ന് ചുററി നടക്കുന്നു)

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ആകട്ടെ, ദോഷമെന്തുള്ളു. ഇവൻെറ മുതുകിൽ കേറി ഇവൻെറ ദേഹത്തെ കാലുകളാൽ ഇറുക്കി എടുത്തുകൊണ്ട് ആകാശത്തിൽക്കൂടി ഞാൻ പോകുന്നുണ്ട്. (എന്ന് കേറുന്നു)

സീത— ആര്യപുത്ര! ആരാണിത്? ഇരുഭാഗത്തും മേഘങ്ങളാൽ പടന്നു വ്യാപിക്കപ്പെട്ട പർവ്വതംപോലെ ദൂരത്തിൽനിന്ന് ആകാശത്തിൽക്കൂടിവരുന്നു.

രാമൻ— (നോക്കീട്ട്) ഹേ! ജാനകി! പിതൃതുല്യനായ ജടായു, ജ്യേഷ്ഠനായ സമ്പാതിയെ ചെന്നു വന്ദിച്ചിട്ടു വരികയാണ്.

സീത— ആര്യപുത്ര! നോക്കൂ, നോക്കൂ. ഈ രാക്ഷസി രാക്ഷസൻെറ മുതുകിൽ കേറി നില്ക്കുന്നു.

രാമൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇതെങ്ങിനെ. ജാനകി! നോക്കൂ, നോക്കൂ.

ബാലേനിൻരൂപമാർന്നുള്ളൊരുനിശിചരിയെത്തൻ
പുറത്തങ്ങെടുത്തെൻ—
കോലംപൂണ്ടുള്ളരാത്രിഞ്ചരനഹഹപറക്കുന്നു
വേഗംനഭസ്സിൽ
മേലേമേഘങ്ങളെത്തൻചിറകിളകിനകാററാ—
ലകററിത്തടുപ്പാൻ
പോലെത്താതൻജടായുസ്സുടനിവനുടെമുൻ
വന്നടുക്കുന്നുചിത്രം (39)

സീത— (ചിരിച്ച്) ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ഇവിടുന്നാണ്ടോട്ടെങ്ങിനെയായി തീരുമെന്നറിയുന്നില്ല.

ലക്ഷ്മണൻ— എ! ജാനകീരൂപം ധരിച്ച രാക്ഷസിയെ ജ്യേഷ്ഠൻെറ രൂപംധരിച്ച രാക്ഷസൻ എടുത്തു മേല്പെട്ടു കൊണ്ടുപോയൊ. (മേല്പെട്ടു നോക്കീട്ട്) അവിടെക്കുതന്നെ താതജടായു

വും വന്നടുക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, ജടായു അവനോടെന്താണ് പറയുന്നത്.

ചൊല്ലെടനീയാർസീതയെ
മെല്ലെക്കട്ടങ്ങുരാമവടിവോടും
ചെല്ലുന്നുവേഗമിപ്പോൾ
കൊല്ലുംഞാൻനിന്നെനില്ലുനില്ലവിടെ— എന്നും

ഇദ്ദേഹം രാക്ഷസിയെ സത്യമായി സീതയെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

സീത— ഇവർ ആര്യനായ ജടായുവിനെ കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ ഭയപ്പെട്ടു ഭൂമിയിൽ വീണുപോയി.

രാമൻ— വത്സനായ ലക്ഷ്മണനും ഇവരുടെ നേരേ വാളിനെ കയ്യിൽ പിടിച്ചിളക്കിക്കൊണ്ടു അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.

ശൂൎപ്പണഖ— (വിഷാദത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ആ രാമന്റെ രൂപംധരിച്ച്, എന്നെ മോഹിപ്പിക്കുന്ന ഇവൻ വേറെ ഒരുത്തനാണ്. അല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യനായ അവനു ഇത്ര വേഗത്തിൽ പൊങ്ങുവാനുള്ള സാമൎത്ഥ്യം എങ്ങിനെ ഉണ്ടാകും. [പ്രകാശം] എന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടു പൊങ്ങിയ നീയാരാണ്.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] വൃദ്ധനായ ഈ ദുഷ്ടക്കഴു സീതാപഹരണത്തിൽ ഒരു വിഘ്നമായി തീൎന്നു. അഥവാ ഇവൾ സീതയല്ലെന്നും വരാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ മേല്പെട്ടു പൊങ്ങുവാൻ ഭാവിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പെതന്നെ അതിവേഗത്തിലിവൾ എന്നെ കാലുകളാലിറുക്കിയെടുത്തുകൊണ്ട് ആകാശത്തിലുയൎന്നുവല്ലൊ. [പ്രകാശം] എന്നെ കാലുകളാൽ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയ നീയാരാണ്?

ലക്ഷ്മണൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും രാക്ഷസനും രാക്ഷസിയും തന്നെ, അന്യോന്യം വഞ്ചിക്കപ്പെട്ടു പോയി.

ശൂൎപ്പണഖ— (ഓൎമ്മയോടുകൂടി) നീ വിരാധനാണൊ?

വിരാധൻ— (ആലോചിച്ച്) നീ ശൂൎപ്പണഖയാണൊ?

ലക്ഷ്മണൻ— പരകളത്രത്തെ അപഹരിക്കുന്ന ദുരാത്മാവായ വിരാധ! നിന്റെ കഥ കഴിഞ്ഞുപോയി, കഴിഞ്ഞുപോയി.

(എന്ന് വിരാധനെ കൈകൊണ്ട് പിടിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) വിടു, വിടു, (എന്ന് കൈ തട്ടി തന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചുനിന്നു ശൂലത്തെ ചുഴററുന്നു)

ശൂർപ്പണഖ— (തന്റെ രൂപത്തെധരിച്ച്) ആവേശത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! ഉദാസീനതാ, ഉദാസീനതാ, ഈ വിരാധനെ ഒരു ഭാഗത്തു ലക്ഷ്മണനും മറെറാരു ഭാഗത്തു ജടായുവും തടുത്തെതുക്കുന്നു. (എന്ന് കരയുന്നു)

ജടായു— (പ്രവേശിച്ച്) [ആത്മഗതം] ഇവൾ ശൂർപ്പണഖയാണെല്ലോ, ഇവളാണ് സീതാരൂപം ധരിച്ചിരുന്നത്. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഋഷികളെ ദ്രോഹിക്കുന്ന ദുഷ്ടനായ ഈ വിരാധനെ വിടരുതെ.

സീത— ഈ രാക്ഷസി തന്റെ രൂപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. തന്റെ രൂപത്തെ പ്രാപിച്ച ഈ രാക്ഷസനെ വത്സലക്ഷ്മണനും താതജടായുവും തടുത്തുകൊണ്ടെതുക്കുന്നു.

രാമൻ— ദേവി! നോം ഭാഗ്യത്താൽ വദ്ധിക്കുന്നു.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

തീക്ഷ്ണശരത്തെയയച്ചുമുറിച്ചുമിവന്റെ
കരത്തിലെശ്ശൂലമുടൻ
ലക്ഷ്മണനങ്ങുഭുജങ്ങളെതോൾവരെവെട്ടി-
വിളങ്ങിനവാളതിനാൽ
തൽക്ഷണമാനയെയെന്നതുപോൽകുഴിതന്നിൽ
മറിച്ചുഘനകല്ലുകളും
വൃക്ഷലതാദികൾകൂട്ടയുമിട്ടുതുരുത്തിതു
ജാനകി!മാനവതി (41)

സീത— ഇനിക്ക് വളരെ സന്തോഷം, വളരെ സന്തോഷം.

ശൂർപ്പണഖ— (ശോകാവേശത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! വിരാധ! അയ്യോ! എന്റെ ഭ്രാതാവായ ഖരന്റെ പ്രിയസ്നേഹിത! അയ്യോ! ഖരവചനത്താൽ രഘുകുമാരനെ കൊൽവാൻ വന്ന നിന്നെ ഈ ലക്ഷ്മണൻ പുലിയെ കലമാനെന്നപോലെ കൊന്നുവല്ലോ. ആ ദശമുഖനാൽ അയക്കപ്പെട്ട എനിക്കും സീതയെ അപഹരിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞില്ല, എന്നു മാത്രമല്ല ആ രഘുകുമാരനെ കാമിച്ച് ഞാൻ സീതാരൂപത്തെധരിച്ചിട്ടും അവനെ ചൌയ്യക്രീഡാസ്സക്തയായി ഹേമകൂടപവ്വതശിഖരത്തിൽ

കൊണ്ടുപോകുവാനും കഴിഞ്ഞില്ല. കേവലം നിൻെറ മരണത്തെമാത്രം കണ്ടുകൊണ്ട് കണ്ണീരുകളാൽ ദേഹത്തെ നനച്ച്, ലജ്ജയോടുകൂടി ഞാൻ ഇങ്ങിനെ കരയുമാറായി.

(എന്ന് കരയുന്നു)

ജടായു— ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഇവളുടെ വാക്കു കേട്ടില്ലെ, വത്സനായ രാമഭദ്രനെ ദ്രോഹിപ്പാൻ വന്ന ദുഷ്ടനായ വിരാധനെ നീ സംഹരിച്ചുവെല്ലൊ.

ലക്ഷ്മണൻ— രാവണവാക്കിനാൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ അപഹരിപ്പാൻ വന്ന ഈ രാക്ഷസിയേയും ഞാൻ വിരൂപയാക്കി തീക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് വാളെടുക്കുന്നു)

രാമൻ— നോക്കു! ജാനകി! നോക്കു.

ബാലൻസൌമിത്രിവാൾകൊണ്ടഥനിശിചരിതൻ
മൂക്കുമക്കാതുമൊപ്പം
ബാലേ!ഛേദിച്ചനേരത്തലറിയവൾകര-
ഞ്ഞേററമോട്ടന്നുമേലെ
നീലക്കാർവേണിസീതേ!രുധിരമിവൾശ-
രീരത്തിൽനിന്നങ്ങുചിന്നി-
ച്ചാലേവീഴുന്നുപാരിൽജലധരമതിൽനിന്നിന്ദ്ര
കോപങ്ങൾപോലെ (42)

അതിനാൽ ആൎയ്യനായ ജടായുവിനെ വന്ദിപ്പാനും, വിജയിയായ വത്സലക്ഷ്മണനെ അഭിനന്ദിപ്പാനുമായി നോം ഈ പൎവ്വതശിഖരത്തിൽനിന്നിറങ്ങുക.

സീത— ആൎയ്യപുത്രൻെറ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും ഇറങ്ങുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ഹേ താത! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! പൎവ്വതശിഖരത്തിൽ നിന്ന ജ്യേഷ്ഠൻ ജ്യേഷ്ഠത്തിയോടുകൂടി ഇതാ ഇറങ്ങുന്നു, അതിനാൽ നമ്മളും പൎണ്ണശാലാദ്വാരത്തിലേക്കു തന്നെ ചെല്ലുക.

ജടായു— ഉണ്ണിയുടെ ഇഷ്ടം പോലെയാകട്ടെ. (എന്ന് ചുററിനടക്കുന്നു)

രാമൻ— അയി! പ്രിയതമേ!

ശങ്കിക്കാതേബഹുവിഷമമാമിപ്രദേശത്തിലേതും
നിൻകൈകൊണ്ടെൻകരമതുപിടിച്ചിങ്ങുവാമംഗലാംഗി

വങ്കല്ലിന്മേലിരട്ടൊലൊപദംകണ്ടിതെച്ചാടിമെല്ലെ
തിങ്കൾക്കൊക്കുംമുഖി!വരികകാൽവെക്കെടോമുള്ളുനോക്കി (43)

സീത— ആൎയ്യപുത്ര! താതജടായുവും, വത്സലക്ഷ്മണനും, പൎണ്ണശാലാദ്വാരത്തിലേക്കു വരുന്നു.

രാമൻ— വല്ലേടത്തും നോക്കേണ്ടാ.

ചേരല്ലെല്ലാരിവഴിയെവിട്ടങ്ങുതെല്ലുവളവെ-
ന്നാലുമാവഴിഗമി-
ക്കേറിൽപടാനനയുമഞ്ജാനുപൊക്കത്തിനെ
മത്തേഭചാരുഗമനേ!
കോറൊല്ലവക്ത്രമതിൽവാനീരശാഖയതു
കൊണ്ടൊന്നുതാഴ്ത്തലയെ
ക്കീറാതെമാതളമതിൽസക്തമാംപുടവ
നീവേർപെടുത്തുകധുനാ (44)

(സീത അപ്രകാരം ചെയ്തിട്ട് രാമനെ പിന്തുടരുന്നു)

ജടായു— ഉണ്ണി!
മന്ദംജ്യേഷ്ഠനുവേണ്ടികരുണയൊടുഭവാൻ
പൂവ്വറുക്കുന്നതായും
മുന്നംവെള്ളംകുടത്താൽജനകസുതയൊഴി-
ച്ചാശുവൎദ്ധിച്ചതായും
തന്നാൎദ്രേളീമയൂരംമൃഗമിവകളണ-
ഞ്ഞാശ്രമത്തിൻസമീപേ
നിന്നീടുംനീഡയുക്തംമരനിരയിതുനൽ-
കുന്നുമേകൌതുകത്തെ (45)

രാമൻ— ക്ഷോണീകന്യേ!മലമുകളിൽനിന്നിങ്ങിറങ്ങീട്ടുപാരം
ക്ഷീണിച്ചുനിൻകവിളിലധുനാസ്വേദബിന്ദുക്കളേററം
കാണുന്നുനിന്മുഖമിതമൃതത്തുള്ളിയാൽഭംഗിയുള്ളോ-
രേണാങ്കൻതൻമദമുടനടക്കീട്ടുമേസുന്ദരാംഗി! (46)

അതിനാൽ പൂങ്കൊത്തുകളുടെ സമൂഹത്താലലങ്കരിക്കപ്പെട്ട ചെറിയ ചൂതവൃക്ഷങ്ങളുടെ നിഴലുള്ള ഈ വനവാപീസമീപത്തിൽ ക്ഷീണം തീൎപ്പാനായി ക്ഷണനേരം ഇരിക്കുക.

സീത— ആൎയ്യപുത്ര! നോം മെല്ലെ പൎണ്ണശാലയ്ക്കു ചെല്ലുക. അവിടെ വത്സലക്ഷ്മണനും താതജടായുവും നമ്മുടെ വരവിനെ കാത്തുനില്ക്കുന്നു.

രാമൻ— എന്നാൽ ഈ വഴിയിൽകൂടി പോകേണ്ടതാണ്.

ഇതിൽ—

നല്ലംബുകണത്തെച്ചിതറിക്കൊണ്ടുടനെങ്ങും
ചൊല്ലാൎന്നൊരുകൽഹാരസുഗന്ധത്തെവഹിച്ചും
മെല്ലമദനാൎത്താഖിലകാരണ്ഡവശബ്ദം
മല്ലാക്ഷി! വളൎത്തങ്ങിനെവീശുന്നിതുവായു (47)

(എന്നു ചുററിനടന്നു നോക്കീട്ട്) താത! ഗൃദ്ധ്രരാജ! പൂജ്യനായ അങ്ങെ ദശരഥപുത്രനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ജടായു— ഉണ്ണി! ദീൎഘായുസ്സായി ഭവിക്കു.

സീത— ആൎയ്യ! അങ്ങക്കു നമസ്കാരം.

ജടായു— വത്സേ! വീരനായ ശിശു ഉണ്ടാകട്ടെ.

രാമൻ— (ലക്ഷ്മണനെ ആലിംഗനം ചെയ്ത്) ഭാഗ്യത്താൽ വിജയിയായ ഉണ്ണിയെ ഞാൻ കാണുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ— എല്ലാം താതജടായുവിൻെറ അനുഗ്രഹംതന്നെ.

ജടായു— ഉണ്ണിയുടെ ജയത്തെ രാമഭദ്രൻ കണ്ടുവോ?

രാമൻ— ഞങ്ങൾ പൎവ്വതശിഖരത്തിലിരുന്ന് എല്ലാം കണ്ടു.

സീത— എന്നാൽ ആ രാക്ഷസൻെറയും രാക്ഷസിയുടേയും പേരും വാസസ്ഥലവും മനസ്സിലായില്ല.

ജടായു— ജനസ്ഥാനത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന വിരാധനാണ് ആ രാക്ഷസൻ.

ആശരരിരേഴായിര-
മീശനതിൽഖരനുമായിയൊരുഭാഗത്തും
ക്ലേശിപ്പിപ്പതുമുനികളെ
യാശുവിരാധൻതനിച്ചുമറുഭാഗത്തും (48)

ആ രാക്ഷസി ഖരൻെറ അനുജയായ ശൂൎപ്പണഖയാണ്.

രാമൻ— വിരാധനെത്തന്നെയാണൊ ഉണ്ണി കൊന്നത്?
(എന്നു സ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി ലക്ഷ്മണനെ നോക്കുന്നു)
(ലക്ഷ്മണൻ തല താഴ്ത്തി നില്ക്കുന്നു)

ജടായു— അതെ.

രാമൻ— എന്റെ ഓഹരിക്കു മററുള്ള രാക്ഷസരെ എല്ലാം കൊല്ലേണ്ടതാണെന്നു തീച്ച്പ്പെട്ടു.

ജടായു— ശൂപ്പ്ണഖയുടെ വൈരൂപ്യത്തെ കണ്ടാൽ ഖരൻ കോപിച്ച് ഒരു മുഹൂത്തത്തിന്നുള്ളിൽ ഉണ്ണിയോടു യുദ്ധത്തിന്നു വരും.

രാമൻ— (ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി) വരട്ടെ, ഹാനി എന്തുള്ളൂ.

ജടായു— ഞാനിപ്പോൾ കുഞ്ജവാൻ പവ്വതത്തിന്റെ ശിഖരത്തിൽ ചെന്നിരുന്ന് ക്ഷീണം തീപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

രാമൻ— ആയ്യന്റെ ഇഷ്ടം പോലെയാകട്ടെ.

ജടായു— ഇനിമേൽ ഉണ്ണി നല്ല ജാഗ്രതയോടുകൂടായിരിക്കണം.

(എന്ന് പോയി)

(അണിയറയിൽ)

ഘോരംകേണംവിരൂപാനനമതിലൊഴുകും
ബാഷ്പമോടോടിവന്ന-
ങ്ങാരാൽപാരിൽപതിച്ചോരനുജയെഖരന-
ങ്ങാശ്വസിപ്പിച്ചുവേഗം
പോരുന്നുസേനയോടുംസപദികുപിതനായ്
രാമനോടേററുപ്പാൻ
പോരെന്നെപ്പോലെകാണ്മാൻവരുവിനമരരേ!
മോഹമുള്ളോർകളെല്ലാം (49)

ലക്ഷ്മണൻ— യുദ്ധം കാണ്മാൻ സന്തോഷമുള്ള ബ്രഹ്മപുത്രനായ നാരദമഹഷിയുടെ വാക്കാണിത്; അതിനാൽ നോം തയാറായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— ഞാൻ തയാറായിതന്നെ ഇരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഖരനെ സൈന്യത്തോടുകൂടി സംഹരിക്കുന്നത് എന്റെ ഓഹരിയായിട്ട് താതജടായുവിന്റെ സന്നിധിയിൽവെച്ചു ഞാൻ തീച്ച്പ്പെടുത്തിയെല്ലൊ. ഉണ്ണി ജാനകിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പണ്ണശാലയിൽ ചെല്ലൂ.

സീത— ആയ്യപുത്ര! നല്ലവണ്ണം ജാഗ്രതയായിരിക്കണെ.

രാമൻ— സംശയമെന്താണ്.

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്ന് സീതയോടുകൂടി പോയി)

(അണിയറയിൽ)

മനുവംശജാതനായൊരു
മുനിവേഷംപൂണ്ടരാജപുത്രനെയും
അനുജകളത്രങ്ങളെയും
സൈനികർവളയട്ടെശസ്ത്രപാണികളായ് (50)

രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) ഖരൻ തന്നെയാണൊ ഇങ്ങിനെ വന്നു പറയുന്നത്. എട, എട, ദുഷ്ട! രാക്ഷസാധമ നില്ല, നില്ല. (എന്ന് കവചത്തെ ധരിച്ച് ചാപബാണങ്ങളേയും ആവനാഴിയേയും എടുത്ത് ചുററി നടന്നുകൊണ്ട്)

എവരെഭവാനശിച്ചധികമസ്ഥിവെളു
ത്തിഹകണ്ടിടുന്നുവൊ
എവർതവദുഷ്പ്രവൃത്തികൾസഹിച്ചുതപ
സ്സിനെരക്ഷചെയ്യുവൊ
അവരിൽമുദംവളൎത്തുവതിനായ്പടയോ
ടതിദുഷ്ട!നിന്നെഞാൻ
ജവമിഷുവാൽപിളൎന്നുയുധിപക്ഷിനിര-
ക്കിരയാക്കുവൻഖര! (51)

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ അഞ്ചാമങ്കം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

ആറാമങ്കം.

(അനന്തരം അനല പ്രവേശിക്കുന്നു)

അനല— (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) അച്ഛന്റെ മന്ത്രിയായ സമ്പാതി ഇതാ വരുന്നു.

(അനന്തരം സമ്പാതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

സമ്പാതി— സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണൻെറ പുത്രിയായ അനല ഇതാ വരുന്നു, (അടുത്തു ചെന്ന്) വത്സേ! അന ലേ! നീ എവിടെ നിന്നാണ് വരുന്നത്?

അനല— വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻെറ ഗൃഹത്തിൽനിന്നാണ്.

സമ്പാതി— നീ എന്തിനായിട്ടവിടെ പോയിരുന്നു?

അനല— ആര്യനായ അമാത്യൻ കേട്ടാലും: രാവണമഹാരാ ജാവിൻെറ സഹോദരിയായ ശൂർപ്പണഖയില്ലെ.

സമ്പാതി— (ചിരിച്ച്) 'അച്ഛൻപെങ്ങൾ' എന്നല്ലെ പറ യേണ്ടത്. അവളല്ലെ രാമനെ കാമിച്ചനിമിത്തം ലക്ഷ്മണ നാൽ വിരൂപയാക്കപ്പെട്ടത്. അവളുടെ വാക്കിനാലല്ലെ സൈന്യങ്ങളോടുകൂടി യുദ്ധത്തിന്നു ചെന്ന് ഖരൻ രാമൻെറ ഭുജപരാക്രമാഗ്നിയിൽ പാററയായി തീൎന്നത്.

അനല— അവളോട് എൻെറ സമീപത്തിൽവെച്ച് വിദ്യുജ്ജി ഹ്വൻെറ ഭാൎയ്യയായ മായാവതി നാസികാച്ഛേദം ചെയ്യാനു ണ്ടായ കാരണത്തെ ചോദിച്ചു. ആ കഥാമദ്ധ്യത്തിൽ രാമ ൻെറ ആകൃതി ഇങ്ങിനെയാണ് അങ്ങിനെയാണ് എന്ന് അവൾ പറകയും ചെയ്തു.

സമ്പാതി— പിന്നെയൊ.

അനല— പിന്നെ, വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ പണ്ടു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടാ യിരുന്ന രാമരൂപം വരെക്കപ്പെട്ട ഒരു ചിത്രപടം എൻെറ കയ്യിൽ മുമ്പെ തന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

സമ്പാതി— പിന്നെയൊ.

അനല— അതിനെ രാമൻെറ രൂപം കാണ്മാനായിട്ട് മടക്കിത രേണമെന്ന് മായാവതി എന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടു.

സമ്പാതി— പിന്നെയൊ.

അനല— അനന്തരം ഞാൻ ആ ചിത്രപടത്തെ മായാവതിക്കു മടക്കിക്കൊടുത്തുവരികയാണ്.

സമ്പാതി— ആ ചിത്രപടം നിൻെറ കയ്യിലെന്തിനായിട്ടാണ് തന്നിരുന്നത്?

അനല— ആ ചിത്രപടം വിവാഹത്തിന്നുമുമ്പെതന്നെ ജാന കിയാൽ എഴുതപ്പെട്ടതാണ്. ഇപ്പോൾ ദീൎഘവിയോഗം വ

നിട്ടുള്ള ജാനകിക്ക് ആശ്വാസത്തിന്ന് വേണ്ടി ഞാനതിനെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്ന് ഇതു വരേയും കാണിച്ചുകൊടുത്തു.

സമ്പാതി— (വിചാരിച്ച്) ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം!

ധരണീസുതയെഹരിപ്പാൻ
ഹരിണത്തിൻരൂപമാന്നമാരീചനും
മരണംവരുത്തിരാവണ-
നരുണാത്മജനാകുമജ്ജടായുസ്സിനും (1)

ഇനിമേൽ സീതയ്ക്ക് ആശ്വാസത്തിനുള്ള ഉപായമെന്താണ്? അവരും ദീർഘകാലപരിചയംകൊണ്ട് പ്രിയസഖിയെപ്പോലെ നിന്നെ സ്നേഹിച്ചിരിക്കുന്നുവെല്ലൊ.

അനല— അതിനാലല്ലെ ഞാൻ ആശ്വാസത്തിന്നുപായമൊന്നും കാണായ്കയാൽ സീതയിനി ജീവിച്ചിരിക്കുമോ ഇല്ലയൊ എന്ന് ശങ്കിച്ച് ഭയപ്പെടുന്നത്.

ഹാരമററടനുതിന്നമുത്തുകളംകണക്കെ
വീണനയനാംബുവിൻ
ധാരയാൽമുലനനച്ചുകണ്ണിണതുടച്ചു
ഹേമമലിനചേലയാൽ
ചാരുചിത്രമതിലുള്ളവല്ലഭനെനോക്കി
യങ്ങിനെകഴിച്ചുതെ
സാരസാക്ഷിബത മാസമേഴുമിഹശിംശ്രു
പാതരുതലത്തിലായ് (2)

സമ്പാതി— ബാലിയെ സംഹരിച്ചതിന്നുശേഷം സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണനും മാല്യവാൻ മുതലായ മററുള്ളവൎക്കും സീതയെ തിരിയെ കൊടുക്കുന്നതു തന്നെയാണ് മേലിലേക്ക് ക്ഷേമമെന്ന് അഭിപ്രായമായിരിക്കുന്നു.

അനല— രാവണമഹാരാജാവിനെ ജയിച്ച ബാലിയെക്കൂടി രാമൻ സംഹരിച്ചുവൊ?

സമ്പാതി— ഉവ്വ.

അനല—മഹാരാജാവിൻെറ അഭിപ്രായമെന്താണ്?

സമ്പാതി— മഹാരാജാവിനെ കാണ്മാൻ മന്ത്രികളിലാൎക്കാണ് സാധിക്കുന്നത്? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇപ്പോൾ,

വരുണനേകിയൊരല്ലിമാലധരിച്ചനന്ദനപൂക്കളിൻ
നിരകൾകൊണ്ടിഹവായുവാൻകൃതമായമെത്തയിൽവാണഥ
സ്മരണചെയ്യുസദാപിസീതയെമാനസേദശകന്ധരൻ
വരികതന്നെയുമില്ലഗേഹമതിങ്കൽനിന്നുവെളിക്കഹോ (3)

അതിനാൽ വീരനായും പ്രബലനായുമിരിക്കുന്ന ശത്രുവിനോ ട നേരിട്ടിരിക്കുന്ന വൈരത്തെ വിചാരിക്കാതേയും, മന്ത്രവി ചാരമാരംഭിക്കാതേയും, വേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികളെ അനുഷ്ഠി ക്കാതേയുമിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനോട് ബാലിയെക്കൊന്ന വൎത്തമാനത്തെ വാക്കാൽ ബോധിപ്പിപ്പാൻ അസമൎത്ഥന്മാരാ യ മന്ത്രികൾ അതുദ്രഹത്തിനെ കാണിപ്പാൻവേണ്ടി രാമക ഥയെ സംബന്ധിച്ച ഒരു നാടകത്തെ ശുക്രമഹൎഷിയെക്കൊ ണ്ട് ഉണ്ടാക്കിച്ചിരിക്കുന്നു.

അനല— ആ നാടകം എതുമുതൽ എതുവരെയാണ് ഉണ്ടാക്കി ച്ചിരിക്കുന്നത്? പറയു.

സമ്പാതി— രാമൻെറ സീതാന്വേഷണം മുതൽ ബാലിവധ ത്തോളമാണ്.

അനല— പിന്നയൊ.

സമ്പാതി-- അന്തഃപുരത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ആസന്നപരി ചാരകന്മെക്കൊണ്ട് ആ നാടകം കാണേണമെന്ന് മഹാരാ ജാവിനെ അറിയിച്ചു. അതുകേട്ട് മഹാരാജാവ് അപ്സരസ്ത്രീ കളാൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്ന ആ നാടകത്തെ കാണ്മാനായി നമ്മസചിവനായ മഹാപാൎശ്വനെ മാത്രം കൂട്ടിക്കൊണ്ട് സം ഗീതശാലയ്ക്കകത്തു ദൈവെച്ചൂയാൽ ചെന്നിരിക്കുന്നു.

അനല-- അങ്ങിപ്പോൾ എവിടേയ്ക്കാണ് പോകുന്നത്?

സമ്പാതി-- സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണനും മന്ത്രികളും കൂ ടി ആടുവാൻ ശീലമുള്ള അപ്സരസ്ത്രീകളെ മഹാരാജാവിൻെറ സന്നിധിയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോരുവാനായി എന്നെ അയ ച്ചതാകുന്നു.

അനല-- ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ ചിത്രത്തിലുള്ള ഭ ൎത്താവിൻെറ ദൎശനം കൂടി ഇല്ലാതിരിക്കുന്ന ജാനകിയും ഭൎത്തൃ വേഷംധരിച്ച് അഭിനയിക്കുന്ന കഥാദൎശനംകൊണ്ടു മനസ്സി നെ വിനോദിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

സമ്പാതി-- അങ്ങിനെയാകട്ടെ, എന്നാൽ തിരസ്കരണീവിദ്യയുടെ പ്രഭാവത്താൽ ദേഹത്തെ മറച്ചുകൊണ്ട് കാണേണ്ടതാണ്. അതിനെന്താണുപായം?

അനല-- അതിനുപായമുണ്ട്.

സമ്പാതി -- അതെങ്ങിനെയാണ്?

അനല-- വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഭാൎയ്യയായ മായാവതി മുമ്പെ എന്റെ കയ്യിൽ രാക്ഷസാന്ധംകരണരത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു വളകളെ തന്നിട്ടുണ്ട്, അതുകളിൽ ഒന്ന് സീതയുടെ കയ്യിലും മറ്റൊന്ന് എന്റെ കയ്യിലും ഇട്ടുകൊണ്ട്, ഞങ്ങൾ മറഞ്ഞുതന്നെ കണ്ടുകൊള്ളാം.

സമ്പാതി-- ഞാൻ ഈ രത്നവളകളെ മുമ്പതന്നെ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതുകളെ ആദ്യം വിശ്വാമിത്രമുനി സീതയ്ക്കു കൊടുത്തു. പിന്നെ സാരണൻ സീതയോട് സമ്മാനമായിട്ട് വാങ്ങിച്ചു മഹാരാജാവിന്നു കൊടുത്തു. മഹാരാജാവ് വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ കയ്യിൽ സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുത്തു.

അനല-- എന്നാൽ അങ്ങ് സ്വാമികല്പനയെ അനുഷ്ഠിക്കുക; ഞാനും ദീനയായ ആ ജാനകിയെ മനോവിനോദത്തിന്നായിട്ട് സംഗീതശാലയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുന്നുണ്ട്.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂൎവ്വാംഗം.

(അനന്തരം മഹാപാൎശ്വനോടുകൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാവണൻ-- മഹാപാൎശ്വ! എന്തുകൊണ്ടാണ് നാടകം കാണ്മാനായിട്ട് എന്നെ മന്ത്രികൾ നിൎബ്ബന്ധിക്കുന്നത?

മഹാപാൎശ്വൻ-- ജാനകി നിമിത്തമായിട്ട് മന്മഥതാപത്താൽ ഖിന്നനായിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്റെ മനസ്സിനെ വിനോദിപ്പിക്കുവാനായിട്ടാണ്.

രാവണൻ— കൊള്ളാം. എന്നാൽ കളിക്കാർ ആരംഭിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

അന്തൎന്നാടകാരംഭം

---

§ (അനന്തരം കളിക്കാരിൽ ഒരുവൻ പ്രവേശിച്ച്)

തരുണിതരുണന്മാർഃചരുമ്പോളവൾക്കുസുഖപ്രദൻ
സ്മരനിഹജയിക്കുന്നുവേർപെട്ടവൾക്കതിനിഷ്ഠുരൻ
പുരരിപുഹരൻകൂടിത്തന്മേലിവൻറശരങ്ങളിൻ
വരവതുതടുപ്പാനായെല്ലോവഹിപ്പതുകാന്തയെ (4)

രാവണൻ— ഇതു സത്യംതന്നെ.

§ (നാന്ദിയുടെ അവസാനത്തിൽ)

§ സൂത്രധാരൻ— കാണാഞ്ഞുകാദംബിനിയേനഭസ്സിൽ
കേണിഗ്ഗരൽക്കാലമതിങ്കലേററം
ക്ഷീണിച്ചുദേഹംമയിചങ്ങുകാട്ടിൽ
കോണിങ്കലുംകഷ്ടമുഴന്നിടുന്നു (5)

രാവണൻ— ഞാൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള സീതയെ കാണാഞ്ഞു തിരയുന്ന ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പ്രവൃത്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.

മഹാപാർശ്വൻ—ഞാനും അങ്ങിനെതന്നെ വിചാരിക്കുന്നു.

§ (അണിയറയിൽ)

ഹാ! ഉണ്ണിലക്ഷ്മണ! ജാനകിയെ തിരയുന്ന എന്നാൽ ഈ പർണ്ണശാല ശൂന്യയായിട്ടുതന്നെ കാണപ്പെടുന്നു.

§ സൂത്രധാരൻ— രാവണമഹാരാജാവിതിനെ കണ്ടുകൊള്ളട്ടെ. ലക്ഷ്മണവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഘൃതാചിയോടുകൂടി പുഞ്ജികസ്ഥലയെന്ന അപ്സരസ്ത്രീ സീതാന്വേഷണം ചെയ്യുന്ന രാമൻെറ വേഷം ധരിച്ചുകൊണ്ട് രംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

(എന്ന പോയി)

ഇങ്ങിനെ അന്തന്നാടക പ്രസ്താവനം.

രാവണൻ— നാടകം നല്ലടിക്കിലായിട്ടാരംഭിച്ചു. എന്തെന്നാൽ ഞാൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന സീതയെ കാണാഞ്ഞിട്ട് രാമൻ എന്തുചെയ്യുന്നു എന്ന് ഇതിനാലറിയാവുന്നതാണ്.

(അനന്തരം ഒരു കയ്യിൽ വളയിട്ടുകൊണ്ട്
സീത പ്രവേശിക്കുന്നു)

സീത—തോഴി! അനലേ! ആ രാക്ഷസരാജാവിനാൽ അന്തഃപുരവനത്തിനുള്ളിൽ തടുത്തുവെക്കപ്പെട്ടും രക്ഷിതാവാരുമില്ലാതെയും ഇപ്പോഴും ദുസ്സഹമായ വ്യസനത്തോടുകൂടിയും ഇരി

കുന്ന ഞാൻ നാടകപ്രയോഗത്തെ കാണ്മാൻ ശക്തയായിട്ടു ഭവിക്കുന്നില്ല, എങ്കിലും ആൎയ്യപുത്രൻെറ കഥയെ സംബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതാകയാൽ എനിക്കു് സന്തോഷമുണ്ടു്.

അനല— (പ്രവേശിച്ചു്) എന്നാൽ നോം ഈ സംഗീതശാലയ്ക്കകത്തിരുന്നുകൊണ്ടു് കാണുക.

സീത— (ഭയത്തോടുകൂടി) തോഴി! പരകളത്രത്തെ പരിഗ്രഹിക്കുന്ന മഹാപാപിയായ രാക്ഷസരാജാവു് ഇതാ അല്പദൂരത്തിലായി കാണപ്പെടുന്നു.

അനല— അതുകൊണ്ടെന്താണു്? രാക്ഷസാന്ധംകരണരത്നം പതിച്ച വളയെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന നമുക്കു് ഇവിടെ ശങ്കിക്കാതെ തന്നെ വസിക്കാവുന്നതാണു്. അല്പം ദൂരത്തിലായതുകൊണ്ടു് നമ്മുടെ വാക്കുകളെ അദ്ദേഹത്തിന്നും, അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാക്കുകളെ നമുക്കും കേൾപ്പാൻ കഴിയുന്നതുമല്ല.

സീത— പണ്ടു് ആയോദ്ധ്യകമുനിവേഷം ധരിച്ച രാക്ഷസന്നു് രാക്ഷസാന്ധംകരണരത്നം പതിച്ച വളകളെ സമ്മാനമായി കൊടുത്തതിനാൽ ഇപ്പോൾ എനിക്കു് ഞാൻതന്നെ ഉപകാരം ചെയ്യുതായി വന്നുകൂടി.

അനല— മഹൎഷിയുടെ മാഹാത്മ്യം ആശ്ചൎയ്യമാശ്ചൎയ്യം!! എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ എനിക്കു് നിന്നെക്കാണ്മാൻ പാടില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല അന്ധയായവൾക്കു് എന്നപോലെ എനിക്കുകൂടി നിൻെറ ദേഹത്തെ തപ്പി അറിയേണ്ടതായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു.

സീത— നിന്നേയും അപ്രകാരംതന്നെ മററുള്ള രാക്ഷസന്മാർ കാണുകയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ വളകളിൽ ഒന്നിനെ നീയും കയ്യിൽ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ.

അനല— "നീ കൂടി നിന്നെ കാണുകയില്ല" എന്നാണു് പറയേണ്ടതു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ എനിക്കുകൂടി എന്നെ കാണ്മാൻ കഴിയാതെ വന്നിരിക്കുന്നു.

സീത— അഭിനയിക്കുന്ന അപ്സരസ്ത്രീകൾക്കു് നോം ഏതുവിധമായിരിക്കും?

അനല— അവർ കണ്ടുകൊള്ളട്ടെ ദോഷമെന്താണു്?

§ (അനന്തരം ലക്ഷ്മണനോടുകൂടി രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു).

§ രാമൻ—(ആവേഗത്തോടുകൂടി)

ഇന്നെൻചിത്തംദഹിക്കുന്നിതുപരമുടജം

ശൂന്യമായ്ക്കണ്ടുശോകാൽ

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ദഹിക്കട്ടെ, ദഹിക്കട്ടെ.

സീത— (കണ്ണീരോടുകൂടി) ആര്യപുത്രന്ന് എന്റെമേൽ സ്നേഹബന്ധം ഈവിധമാണല്ലൊ. അതുകൊണ്ട് എന്നെ കൂടാതെ പർണ്ണശാലയെ കാണ്മാൻ അദ്ദേഹം എങ്ങിനെ ശക്തനായ്തീരും.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠൻ വ്യസനിക്കണ്ട.

കുന്നിന്മേൽചെന്നിരിക്കുംകുടിലിൽമയിൽകളെ-

ക്കാണ്മതിന്നാഗ്രഹത്താൽ

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) ഞാനവളെ അപഹരിച്ചതായിട്ട് ഇവൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

സീത— ഇത് ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത അവസ്ഥയാണ്. എന്നാൽ ആശ്വസിപ്പിക്കുവാനുള്ള വത്സലക്ഷ്മണന്റെ ഉപായമാണിത്.

§ രാമൻ— എന്നെക്കൂടാതെപോകില്ലൊരുപൊഴുതുമതിൽ

പ്രേയസീവത്സ!സീതാ

രാവണൻ— ഭയംകൊണ്ടും ഇങ്ങിനെ വരും; സ്നേഹംകൊണ്ടു മാത്രമല്ല.

സീത— ഇത് ശരിയാണ്, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആര്യപുത്രൻ സമീപത്തിലില്ലെങ്കിൽ എനിക്കു ഒന്നിലും പ്രിയമുണ്ടാകയില്ല.

§ ലക്ഷ്മണൻ— പുന്നാഗപ്പൂക്കൾപൂജയ്ക്കുടവിയതിലറു

ത്തീടുവാൻപോയിരിക്കും (6)

§ രാമൻ— എന്നാൽ ഉണ്ണി ചെന്ന് അന്വേഷിക്കു.

രാവണൻ— അവൾ അശോകവനത്തിലാണ് ചെന്നിരിക്കുന്നത്. പുന്നാഗവനത്തിലല്ല.

§ ലക്ഷ്മണൻ— അങ്ങിനെതന്നെ. (എന്ന് ചുററിനടക്കുന്നു)

സീത— ആ ദിവസത്തിൽ ഇതാണ് ഒന്നാമതായി സംഭവിച്ചത്, തോഴി! അനലേ! ആ അവസ്ഥയെ വിചാരിച്ച്, ഞാൻ വ്യസനത്താൽ പരവശയായിരിക്കുന്നു.

വരനെക്കാണാഞ്ഞുംനിശി
ചരനായകനാദശാസ്യനെക്കണ്ടും
തരസാഞ്ഞാനൊന്നിളകീ
പെരിയകൊടുങ്കാററിൽവാഴയെന്നതുപോൽ (7)

അനലാ— തോഴി! ജാനകി! നീ നല്ല ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയാണെല്ലൊ അതിനാൽ ആ സമയത്തിൽ ധീരയായിട്ടിരുന്നിരിക്കും.

സീത— അതുകൊണ്ടല്ല, അതുകൊണ്ടല്ല. എന്നാൽ അത്രിമഹഷിയുടെ ധമ്മപത്നിയായ അനസൂയയാൽ നൽകപ്പെട്ട ദിവ്യവസ്ത്രാംഗരാഗങ്ങളുടെ പ്രഭാവംകൊണ്ടാണ്.

അനലാ— ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നുണ്ട്.

ട. രാമൻ— പ്രിയേ! ജാനകി! നീയെവിടെയാണ്.

സീത— (ആവേഗത്തോടുകൂടി) അന്ന് ആയ്യപുത്രൻ ഇങ്ങിനെ കരഞ്ഞിരിക്കും.

ട. രാമൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം!

പൃത്ഥീസുതയെക്കാണാ-
ഞ്ഞെത്തലിയന്നങ്ങുമിങ്ങുമിഹനോക്കി
കത്തിക്കരുണസ്വരമൊടു
തത്തയിതാക്കൂട്ടിലേററമുഴലുന്നു (8)

രാവണൻ— ഇത് സംഭവിക്കാവുന്നതാണ്.

സീത— (വ്യസനത്തോടുകൂടി കൈ തമ്മിൽ കശക്കിക്കൊണ്ട്) ഹാ! തോഴി അനലേ! സുബുദ്ധിയെന്നു പേരായ ആ കേളീശുകം ആ ക്ഷണത്തിൽതന്നെ ജീവനെ കളഞ്ഞിരിക്കും നിശ്ചയം.

അനല— തോഴി! വ്യസനിക്കരുതെ, ദൈവത്തിൻെറ ദുർവ്വിലാസം ഇങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ നോമെന്തു ചെയ്യുന്നു.

ട. രാമൻ— അഹോ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

മട്ടോലുംമൊഴിതന്നെയങ്ങിനെതിരഞ്ഞിപ്പൂണ്ണശാലാന്തികേ
കുട്ടിക്കുഞ്ഞരമമ്പരന്നിഹനടന്നീടുന്നിതെല്ലാടവും
ഒട്ടൊട്ടങ്ങിനെതുമ്പിഭംഗിയിലിളക്കുന്നൊരിതിന്നായ്മുദാ
പൊട്ടിച്ചുമ്പൊടുസല്ലകീകിസലയംനൽകുംചിരിച്ചെൻപ്രിയാ

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടീജാനകിക്കെന്താണ്? ഇവൾക്കു ആ

ഗൃഹമുണ്ടെങ്കിൽ ആ വിധത്തിലുള്ള ആനക്കുട്ടികൾ എന്റെ ഗൃഹത്തിലനവധി ഉണ്ടല്ലൊ.

സീത—മകനെ! കാളമേഘ! ഞാനിവിടെ– (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞിട്ട്) അനലേ! ഇത് നാടകമല്ലെ.

അനല— തോഴി! നിനക്കു സ്നേഹബന്ധത്താൽ ആ ആനക്കുട്ടിയെ പ്രത്യക്ഷമായി കാണുന്നപോലെ തോന്നുന്നതാണ്.

§ രാമൻ— കളവല്ലുടജവനാം
വെളിയിൽപോന്നങ്ങുമിങ്ങുമീക്ഷിച്ചും
കളമൊഴിയാംസീതയെയി–
ക്കളിമയിൽതിരയുന്നപോലെതോന്നുന്നു (10)

രാവണൻ— ഞാൻ കോപിച്ച്, ആ സീതയെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിരിക്കുമ്പോൾ ആ മയിൽ മറെറന്താണ് ചെയ്യുന്നത്.

സീത—അയ്യോ! ചിത്രദർശനനെന്നു പേരായ മയൂരമേ! ആ ദിവസത്തിൽ വിശന്നിരിക്കുന്ന നിനക്കു പാനഭോജനങ്ങളെ തരുന്നതിന്നു മുമ്പേതന്നെ എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!

കരഞ്ഞുനിർഭാഗ്യയതായൊരെന്നെ
ത്തിരഞ്ഞുകാണാതെയുഴന്നഹോനീ
പരത്തിയുംകാലുകൾവാപൊളിച്ചും
മരിച്ചിരിക്കുംധ്രുവമന്നുതന്നെ (11)

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

അനല— (ശങ്കയോടുകൂടി കൈകൾകൊണ്ടു തപ്പീട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇവൾ മോഹിച്ചിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] തോഴി! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

സീത— (ആശ്വസിച്ച്) അനലെ! ഇങ്ങിനെയുള്ള വ്യസനത്തെ അനുഭവിപ്പാനായിട്ടുതന്നെ ദൈവം എന്നെ സൃഷ്ടിച്ചു.

§ രാമൻ— (ഓർമ്മയോടുകൂടി)
ഉമല്ലെസ്നാനാർദ്രമാകുംതലമുടിയെയുല
ത്തീടുവാൻകൈകൾകൊണ്ടെൻ
മല്ലാക്ഷികൊങ്കയാൽമേൽപുടവയിളകുമര–
റങ്ങുകൊണ്ടുംദശായാം

സല്ലീലംപീലിവൃത്താകൃതിയിലധികസ
ന്തോഷമോടുംവിടത്തി
ട്ടുല്ലാസാൽക്കുകികേളീമയിലിതുസവിധേ
നൃത്തമാടീടുമെല്ലോ (12)

രാവണൻ— അതുചിതം തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പുത്തൻഘനംപോലതിനീലമാക
മിത്തനചിതൻവാർമുടികണ്ടുപാരം
നൃത്തങ്ങൾചെയ്യുന്നിതുബർഹിപോലെൻ
ചിത്തംഘനോൽകണ്ഠമതായിമോദാൽ (13)

സീത— അനലെ! ചിത്രദർശനൻെറ ആ വിധമുള്ള വിലാസത്തെ ആൎയ്യപുത്രൻ ഇനിയ്യോൎമ്മപ്പെടുത്തി. (എന്ന് കരയുന്നു)

അനല— അതുതന്നെ ഇപ്പോൾ മരിച്ചിരിക്കെ പിന്നെ അതിൻെറ വിലാസത്തെ നീയെന്തിനാലോചിക്കുന്നു?

§ രാമൻ— അയ്യോ! സുകേശി! പ്രിയതമേ (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ— സന്തോഷത്തോടും ഔത്സുക്യത്തോടുംകൂടി) ഇവൻെറ ഈ മോഹത്തിന്ന് അവസാനമില്ലാതാകട്ടെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവൻെറ മേൽ ആശതീൎന്ന്, ജാനകി എൻെറ മെത്തയിൽ കേറുമെല്ലോ.

സീത— അനലേ! എൻെറ നിമിത്തമായിട്ട് ആൎയ്യപുത്രൻ ഈ വിധമായി തീൎന്നു. ഞാൻ പിന്നെ വജ്രംപോലെയുള്ള മനസ്സോടുകൂടിയിങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു.

അനല— തോഴി! ജാനകി! നിശ്ശം അദ്ദേഹം നിമിത്തമായിട്ട്, അടിക്കടി മോഹസമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങി പണിപ്പെട്ട് പിന്നെ പൊങ്ങുന്നു, അതിനാൽ നീയെങ്ങിനെ വജ്രമനസ്സായി തീരുന്നു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

രാവണൻ— കഥയില്ലാത്ത ഈ ലക്ഷ്മണൻ ആശ്വാസനംകൊണ്ട് ജീവിപ്പിക്കുന്നുവൊ.

സീത— ഭാഗ്യത്താലിങ്ങിനെ ലക്ഷ്മണൻ ആശ്വസിപ്പിച്ചു.

§ രാമൻ— (ആശ്വസിച്ച്) ഉണ്ണീ! പുന്നാഗവാടിയിൽ ജാനകിയെ കണ്ടുവൊ?

ലക്ഷ്മണൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ ഞാൻ ജ്യേഷ്ഠനോടു പറയട്ടെ, എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ജ്യേഷ്ഠൻ കേട്ടാലും.

പുന്നാഗക്കാട്ടിലുംചെന്നളികുലകളഝ
ങ്കാരമുൾച്ചേൎന്നപാരം
നന്നായ്ശോഭിച്ചമാങ്കാട്ടിലുമുടനെതിരം
ഞ്ഞീടിനേനാൎയ്യയേഞാൻ
എന്നല്ലുന്മത്തകോകങ്ങളുടെയടികളാൽ
സൈകതേഭംഗിചേൎന്നു
ങ്ങുന്നിദ്രാബ്ജങ്ങൾതിങ്ങുംഗിരിനദിയിലുമാ-
രാഞ്ഞുഞാഞ്ചെന്നിദാനീം (14)

§ രാമൻ— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) ജാനകിയെ കണ്ടില്ലെ?
(ദീൎഘശ്വാസം വിട്ട്)
സ്വാന്തേകത്തീട്ടുന്നശോകാഗ്നിപാരം
വെന്തീടുന്നൂബന്ധനത്തോടുകൂടി
കാന്തേ!നിന്നെക്കണ്ടേമില്ലെങ്ങുമിപ്പോ-
ളെന്തയ്യോഞാൻഹന്തചെയ്യേണ്ടുബാലേ (15)

രാവണൻ— ഉത്തമസ്ത്രീകളെ പിരിഞ്ഞാൽ ഉചിതമായിട്ടുള്ളതും ലങ്കേശ്വരന്നു പ്രിയമായിട്ടുള്ളതുമായ പ്രവൃത്തി ഏതോ അതുതന്നെ.

സീത— തോഴി! അനലേ! എന്നെക്കാണാതെ ആൎയ്യപുത്രന്റെ അവസ്ഥ ഈവിധമായിതീൎന്നു. അദ്ദേഹത്തിനെ പിരിഞ്ഞും രാക്ഷസനാൽ അപഹരിക്കപ്പെട്ടുമിരിക്കുന്ന എന്റെ അവസ്ഥയും ഈവിധമായി. ഇങ്ങിനെ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരുടേയും ഭാഗ്യം ഈ സ്ഥിതിയിലായെല്ലോ. (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

അനല— ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു. നീ അധികതാമസം കൂടാതെതന്നെ ത്രൈലോക്യവീരനായ ആ രഘുകുമാരനോടുകൂടി ചേൎന്നു സുഖമായിരിക്കും.

സീത— (ആശ്വസിച്ച്) അനലേ! ഇതുവരെയും എന്റെ പ്രാ

ണനാഥൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമൊ ഇല്ലയൊ എന്നുകൂടി ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.

അനല— എല്ലാ വൃത്താന്തവും ഈ നാടകം കൊണ്ടറിയാം.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠൻ ധൈൎയ്യത്തെ സ്വീകരിക്കണം. ഇനി ശേഷമുള്ള വനപ്രദേശങ്ങളിലും അന്വേഷിക്കുക.

§ രാമൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്)

മന്ദംകാററാലുതിൎന്നുള്ളതിസുരഭികളാം
പൂക്കളൊവൎഷിച്ചുമാരാ-
ലന്നേസീതയ്ക്കിനിക്കുംപ്രണയമതിലഹോ
സാക്ഷിയാണീയിരഞ്ഞി

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടെന്താണ്.

സീത— പൂൎവ്വവൃത്താന്തത്തെ അറിയിക്കുന്ന ഈ വാക്കിനാൽ എന്റെ മൎമ്മം ഭേദിക്കുന്നു.

§ രാമൻ—എന്നാൽസ്നേഹേനഞാൻചെന്നവനിമകളെനീ
കണ്ടുവോഎന്തുചൊന്നാൽ
ചെന്നാളെങ്ങോട്ടുചൊല്ലെന്നുടനിതിനൊട്ടു
ചോദിക്കിലെന്നോട്ടുചൊല്ലും (16)

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) എട: എട: വൃക്ഷാധമ! നീ പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഞാൻ ചന്ദ്രഹാസത്താൽ നിന്നെ നിശ്ശേഷമായും വെട്ടിമുറിക്കും.

മഹാപാൎശ്വൻ--[ആത്മഗതം]

ക്ഷിതിസുതയിൽപ്രേമത്താ-
ലതിമാത്രംഭ്രാന്തനായിരഘുബാലൻ
അതുപോലെതന്നെയവളിൽ
കൊതിമൂലംഭ്രാന്തനായിരാവണനും (17)

[പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! അചേതനമാണെല്ലൊ ഈ വൃക്ഷം, ഇതു നാടകവുമാണ്.

രാവണൻ—മന്ദബുദ്ധിയായ ഞാൻ അങ്ങിനെ ധരിച്ചില്ല.

സീത-- ഇപ്രകാരം ഭ്രാന്തനെന്നപോലെ ആൎയ്യപുത്രൻ അചേതനമായ വൃക്ഷത്തോടും ചോദിച്ചു. ഈ സംഗതിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്ന് എന്റെ മേലുള്ള സ്നേഹബന്ധമാണ് അപരാധത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നത്.

§ രാമൻ— നിസ്സാരമായ ഈ വൃക്ഷം ഉത്തരം പറയുന്നില്ല, ആകട്ടെ അതുകൊണ്ടെന്താണ്.

എങ്കാന്താഃപായതെങ്ങെന്നയിഗിരിവര!നീ
ചൊൽകവേഗംകഥിച്ചി-
ല്ലെങ്കിൽബാണങ്ങളാൽഞാൻഝടിതിപൊടി
പെട്ടത്തീടുവൻനിന്നെയിഃപ്പോൾ
നിങ്കൽതന്നുകപററാതധികദിവസമാ
യ്ക്കോപമുൾക്കൊണ്ടുവാഴും
വങ്കാററാത്യന്തമോദാൽദിശിദിശിവിതറി-
ക്കൊണ്ടുചെല്ലട്ടെനിന്നെ (18)

രാവണൻ——ചലമിഴിയാകിയസീതയെ
മലയിതുചൊല്ലീട്ടുമോമടിക്കാതെ
കുലിശത്തിനൊത്തമല്ലര
തലമതിനുള്ളുക്കറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും (19)

§ രാമൻ——ഇതിന്നിളക്കംപോലുമില്ല. ഇരിക്കട്ടെ ഗിരിനദിയോട ചോദിക്കാം.

ഇന്നുംനീപർവ്വതത്തിൻമടിയിലധിവസി-
ക്കുന്നുവെല്ലോസരിത്തേ!
എന്നുതസംഗേവസിപ്പാൻകുതുകമിയലു-
മെൻകാന്തയെക്കണ്ടുഃവാനീ
കന്നൽക്കണ്ണീമനോജ്ഞാഭ്രമരകുലകചാ-
കോകരമ്യസ്തനാഢ്യാ
നന്നായ്സൌന്ദര്യ്യമേററംസുമുഖിയവൾവഹി-
ക്കുന്നുനീയെന്നപോലെ (20)

രാവണൻ—എന്നെ ഉള്ള ഭയംകൊണ്ട് ഇതും പറകയില്ല.

§ രാമൻ—ജഡരൂപയായ ഇതും പറയുന്നില്ല.

സീത—(ചിന്താശപാസത്തോടുകൂടി) എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചതായിട്ട്, ആര്യ്യപുത്രനോട് ആരാണ് പറവാനുള്ളത്. അതുഃകട്ടാലല്ലേ അദ്ദേഹം എന്നെ ഈ ദുഃഖസമുദ്രത്തിൽനിന്നു കരകേററുകയുള്ളൂ.

അനല—തോഴി! ഇനി അങ്ങോട്ടും കാണുക.

§ ലക്ഷ്മണൻ—[ആത്മഗതം] ജ്യേഷ്ഠന്ന് ചിത്തഭ്രമം വന്നപോ

ലെ തോന്നുന്നു. അഹോ! ദൈവത്തിൻെറ ഗതി ഏതുവിധമായിതീന്നിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ജ്യേഷ്ഠ! ഇതെന്താണ്? സഹജമായിരിക്കുന്ന ധൈൎയ്യത്തെ സ്വീകരിച്ച് ആത്മാവിനെ ഉറപ്പിക്കുക. എന്നുമാത്രമല്ല ദക്ഷിണഭാഗത്തു നോക്കുകതന്നെ.

ക്ഷോണീപുത്രിതൃണംകൊടുത്തനുദിനംമോദാൽവളൎത്തീടിനോ
രേണക്കുട്ടികൾതെക്കുനോക്കിയധുനാകണ്ണീർപൊഴിച്ചേററവും
കേണിട്ടന്നതുകൊണ്ടഹോജനകജാ ചെന്നോരുമാൎഗ്ഗത്തിനെ
കാണിച്ചീടുകതന്നെയാണിഹനമുക്കെന്നിന്നുതോന്നുന്നുമേ (21)

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) ഈ മാൻകുട്ടികളെ കൊല്ലേണ്ടതാണ. (എന്ന് വാളെടുക്കുന്നു)

മഹാപാൎശ്വൻ-–മഹാരാജാവെ! ഇതുനാടകമാണ. അതിനാൽ കോപിച്ചതു മതി.

സീത --(കരഞ്ഞുകൊണ്ട് സ്നേഹത്തോടുകൂടി) എൻെറ മക്കളായ മാൻകുട്ടികൾതന്നെ എൻെറ വൎത്തമാനത്തെ ആൎയ്യപുത്രനോട് ഒന്നാമതായിങ്ങിനെ അറിയിക്കുന്നുവൊ.

§ രാമൻ--ഉണ്ണി! എന്നാൽ തെക്കുവഴിയായിതന്നെ അന്വേഷിക്കുക. (എന്നു ചുററിനടന്ന്) ഉണ്ണി! നോക്കു, നോക്കു.

കാന്താകേശമതിങ്കലിന്നതിമുദാഞാൻജാതിപുഷ്പങ്ങളെ
ച്ചന്തത്തോടണിയിച്ചതൊക്കയുമിതാകാണുന്നിതങ്ങിങ്ങുമായ്
ഗന്ധത്താൽഭ്രമരങ്ങൾവന്നണയുമിപ്പുഷ്പങ്ങളെൻകാന്തതൻ
കുന്തൽകെട്ടതഴിഞ്ഞഹോക്ഷിതിതലേവീണുള്ളതാംനിൎണ്ണയം (22)

§ ലക്ഷ്മണൻ— വല്ലവനും ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ഈ പുഷ്പങ്ങൾ ജ്യേഷ്ഠത്തിയുടെ കേശഭാരത്തിൽനിന്ന് വീണതായിരിക്കണം.

രാവണൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഞാൻ അവളെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ട് വരുമ്പോൾ പരിഭ്രമംനിമിത്തമാണ് ഇതിനെ അറിയാഞ്ഞത്.

സീത— എന്നെ ആ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന വഴിയെ അറിവാൻ ഇതു നല്ല അടയാളംതന്നെ.

§ രാമൻ-- (അല്പം നടന്നിട്ട്) ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഇതെന്താണ്?

ആരുടെയാണിവഭിന്നരഥംമൃതസാരഥികുന്തഹതങ്ങളതാ
യാരുടെരഥ്യഖരങ്ങൾപിശാചമുഖങ്ങൾകിടപ്പതുഭൂവിലിവ

ആരുടെപൊട്ടിയവില്ലിതുമാരുടെയാണിതുടഞ്ഞകിരീടവുമി
ന്നാരുടെകാഞ്ചനതോൾവളയുള്ളതടിച്ചഭുജങ്ങൾമുറിച്ചതിവ (23)

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ജ്യേഷ്ഠ! ഞാനിങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു, ജാനകി നിമിത്തമായിട്ട് രണ്ട് വീരന്മാക്കു തമ്മിൽ യുദ്ധമുണ്ടായതാണിത്.

രാവണൻ-- (കോപത്തോടു കൂടി)

എടുത്തുഞാൻജാനകിയെക്ഷണത്തിൽ
പടുത്വമോടിങ്ങുവരുന്നനേരം
തടുത്തദുർബ്ബുദ്ധിജടായുവിന്നു
കൊടുത്തുഞാൻശിക്ഷയെനല്ലവണ്ണം (24)

സീത-- അയ്യോ: താത! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! ഈ വിധം ഭാഗ്യഹീനയായ എന്നെ അങ്ങ രക്ഷിപ്പാൻ തുനിഞ്ഞിട്ടും ധമ്മത്തിൻെറ ഫലത്തെ പ്രാപിപ്പിക്കപ്പെട്ടില്ലല്ലൊ.

അനല-- രാവണൻ ബലവാനാണെന്ന് ത്രൈലോക്യപ്രസിദ്ധമാണെല്ലൊ, അതിനാൽ നോമെന്തുചെയ്യും.

§ രാമൻ-- ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! വില്ല്, വില്ല്.

(എന്ന് സംഭ്രമത്തോടുകൂടി ചുററിനടക്കുന്നു.)

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ജ്യേഷ്ഠനെന്താണ് അകാരണമായിട്ട് വില്ലു ചോദിക്കുന്നത്? (എന്ന് പിറകെ ചെല്ലുന്നു)

മഹാപാശ്വൻ--

കണ്ഠത്തിൽഹുംകൃതിനിറച്ചുടനങ്ങുചില്ലി
രണ്ടുംവളച്ചതിഭയങ്കരവക്ത്രമോടും
കണ്ടാൽത്രിലോകിയെജവേനദഹിപ്പതിന്നാ-
യ്ക്കൊണ്ടോമതൃന്നതിവനെന്നിഹതോന്നിടുന്നു (25)

രാവണൻ-- (ബദ്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ട്) എന്നാൽ നോമിവൻെറ സമീപത്തിൽനിന്ന് മാറിയിരിക്കുക. ഈ കൃപണനോടെതൃക്കുന്നതുകൊണ്ട് നമുക്കെന്തൊരു യശസ്സുണ്ടാകുന്നു. (എന്ന് എഴുനീല്ക്കുന്നു)

മഹാപാശ്വൻ— മഹാരാജാവെ! ഇതു നാടകമാണ്, അതിനാൽ ഇരുന്നാലും.

സീത— ഇദ്ദേഹത്തിന്ന് കോപം എന്തുകൊണ്ടാണ്,

§ രാമൻ—

കൊമ്പൻപത്മിനിതന്നെയെന്നവിധമായ്
വൈദേഹിയെത്തിന്നഹൊ
ചിമ്പിക്കണ്ണുകൾസൌഖ്യമോടുരുധിരം
തന്മേലണിഞ്ഞങ്ങിനെ
കമ്പംവിട്ടൊരുരാക്ഷസൻഗുരുതര-
ശ്വാസങ്ങളുംവിട്ടിതാ
വമ്പൻപക്ഷിശരീരമാംമലപോൽ
വാഴുന്നുമദ്ധ്യപഥം (26)

അതിനാലിവനെ സംഹരിക്കണം.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി)

എന്നുള്ളിലേററംപ്രിയമുള്ളസീതയെ
ത്തിന്നീടിനാനേതൊരുരാക്ഷസാധമൻ
എന്നാലവന്തന്റെകഴുത്തിലെത്തുമീ
മിന്നുന്നൊരെൻവാൾനിശിതംഭയങ്കരം (27)

മഹാപാർശ്വൻ— തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മറന്നുപോയൊ. ആ സീതയെ അശോകവനത്തിൽ തടുത്തുവെച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ.

സീത— എന്നെ ഒരു രാക്ഷസനും ഭക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ ആര്യപുത്രന്റെ വിയോഗദുഃഖത്തെ അനുഭവിപ്പാനായിട്ട് ഞാനിപ്പൊഴും പ്രാണനെ ധരിക്കുന്നുണ്ട്.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (മുൻഭാഗത്തുനോക്കീട്ട്) ജ്യേഷ്ഠ! സംഭ്രമിക്കണ്ട. ഇദ്ദേഹം താതജടായുവാണെന്നു തോന്നുന്നു.

§ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി: രാമഭദ്ര!

മല്ലാക്ഷിസീതയെഹരിച്ചൊരുയാതുധാനൻ
ചെല്ലുംവഴിക്കഹമെതൃത്തുവിടീക്കുവാനായ്
വല്ലാതെവെട്ടിയവനെന്നെഹനിച്ചിതേവം
കൊല്ലേണ്ടനിസ്തുമിനിവത്സ!ജടായുവാംഞാൻ (28)

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) ഈ രാജപുത്രന്മാർ ചെല്ലുന്നതുവരെ ആ വൃദ്ധനായ ഗൃദ്ധ്രം പ്രാണനെ ധരിച്ചിരുന്നുവൊ. ഇവൻ മരിച്ചുപോയി, എന്റെ ഈ പ്രവൃത്തിയെ രാജപുത്രന്മാരോടി

നിയിവൻ പറകയില്ലല്ലൊ" എന്നു വിശ്വസിച്ചാണ് ഞാനവിടെനിന്ന് പുറപ്പെട്ടത്.

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) താതജടായു രാക്ഷസേന്ദ്രനാൽ ഹനിക്കപ്പെട്ടിട്ടും പ്രാണനെ ധരിച്ചുകൊണ്ട് ആൎയ്യപുത്രനോടും അനുജനോടും എന്നെ രാക്ഷസേന്ദ്രൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയതായി പറഞ്ഞിരിക്കുമൊ. (ആലോചിച്ച്) എന്നാലെന്തുകൊണ്ടാണ് എന്നെ വീണ്ടുകൊണ്ടുപോവാൻ ആൎയ്യപുത്രൻ ഇതുവരേയും താമസിക്കുന്നത്?

അനല— എല്ലാം നാടകത്തിൽ കാണാം.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (വേഗത്തിലടുത്തുചെന്ന്) അയ്യോ! താത പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ അവസ്ഥ ഈവിധമായി തീൎന്നുവൊ?

§ രാമൻ— ആൎയ്യ! പറവാൻ ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ പറയണെ, പറയണെ. ആ രാക്ഷസൻ ആരുടെ പുത്രനാണ്? അവന്റെ പേർ എന്ത്? എവിടെ വസിക്കുന്നു? അവന്റെ ബലം എന്ത്? സീതയെ അവൻ എന്തിനായിട്ട് അപഹരിച്ചു? എന്ന്.

രാവണൻ— (ധൈൎയ്യത്തോടുകൂടി) ആ പക്ഷികുലാധമൻ എല്ലാവൃത്താന്തത്തേയും ഇവരോടു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ, അതുകൊണ്ട് ലങ്കേശ്വരൻ ഭയപ്പെടുമൊ.

സീത— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) രാവണന്റെ ബാണംകൊണ്ടു ദേഹം പിളൎന്നിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം എന്തുപറവാൻ പോകുന്നു എന്ന് ഞാൻ അധൈൎയ്യപ്പെടുന്നു.

§ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി! ദശരഥപുത്ര!

സ്വാന്തംമോഹിച്ചതെറെനിതുവചനവുമെൻ

ഉണ്ണിനംകാഴ്ചയില്ലെ

രാവണൻ— നമുക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം.

സീത— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) താത! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! എന്റെ നിമിത്തമല്ലെ, അങ്ങെക്കീയവസ്ഥ സംഭവിച്ചത്.

§ രാമൻ— താത! ഒരുവിധത്തിൽ ധൈൎയ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് ശേഷവും പറയണെ.

§ (പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

എന്തയ്യോ! ചൊൽവുനിൻകാന്തയെരജനിചരൻ
മായയാൽകൊണ്ടുപോയാൻ

രാവണൻ-- (ഗർവ്വത്തോടുകൂടി) സ്വജനവധം നിമിത്തം കോപിച്ചിട്ടുള്ള ലങ്കേശ്വരൻ വെറുതെ വിട്ടുകളയുമൊ.

സീത— ഹാ! ആൎയ്യപുത്ര! ഹാ! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! നിങ്ങളിതറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ? നാഥനില്ലാത്ത ഈ ജാനകിയെ രാക്ഷസൻ:— (എന്നു് പകുതി പറഞ്ഞിട്ടു്) അനലേ! ഞാൻ ഈ നാടകത്തെ കാണുകയാൽ ഭയംകൊണ്ടു മനസ്സു സംഭ്രമിച്ചു് മുമ്പേ പരിചയിച്ചിട്ടുള്ള വാക്കുകളെതന്നെ ഇപ്പോഴും പറഞ്ഞുപോയി.

അനല— അതങ്ങിനെ തന്നെ.

§ രാമൻ— ആ രാക്ഷസാധമൻ രാമന്റെ മുമ്പാകെവെച്ചു് അപഹരിക്കുമൊ?

§ ലക്ഷ്മണൻ— (ക്രോധത്തോടും ഗർവ്വത്തോടുംകൂടി)

പുള്ളിമാൻമിഴിയതായസീതയെഹരിച്ചു
രാത്രിചരനെന്നത
ന്നുള്ളിലല്ലലൊടുചൊല്ലിടുന്നിതുജടായു
താനുടൽമുറിഞ്ഞിതാ
കള്ളനെന്നവിധമങ്ങൊളിച്ചപഹരിച്ചു
തില്ലശംനെങ്കിലി
ന്നെള്ളുപോലവനെവാളിനാൽദ്രുതമരത്തി
ടാതഹമടങ്ങുമൊ? (30)

രാവണൻ— (മന്ദഹാസത്തോടുകൂടി)

തന്നിഷ്ടംകൈവരുവതിനുമശ്ശത്രുവിൻമൎമ്മമെല്ലാം
ഭിന്നിപ്പിച്ചിട്ടവനുബഹുധാദുഃഖമുണ്ടാക്കുവാനും
നന്നായുള്ളിൽകരുതിചതുരന്മാരതിന്നുള്ളതക്കം
വന്നാൽചെയ്യുംപണിപലതുമല്ലാതെമറ്റെന്തുപിന്നെ (31)

§ രാമൻ— താത! ശേഷവും പറയണേ.

§ (അണിയറയിൽ)

അപ്പോൾവിന്ദുധ്യമാകുംശുഭസമയമതിൽ
പോയതെല്ലാംലഭിക്കും

രാവണൻ— (ആവേശത്തോടുകൂടി) ഞാൻ അറിവുള്ളവനായി

ട്ടും അപ്പോളിതിനെ ഓൎത്തില്ലല്ലൊ. ഇരിക്കട്ടെ ദൈവേച്ഛയാൽ വന്നതാണെങ്കിലും പുരുഷപ്രയത്നത്താൽ ഞാൻ സമയംപോലെ നിവൃത്തിച്ചുകൊള്ളാം.

സീത— ഭാഗ്യഹീനയായ എനിയ്ക്കു് ഇതു് സംഭവിക്കുമൊ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ആ രാക്ഷസൻ ആരാണെന്നറിഞ്ഞില്ല, പിന്നെയെങ്ങിനെയാണ് പോയിസാധനം ലഭിക്കുന്നത്?

§ രാമൻ— താത! ഞാൻ ചോദിച്ചതിന്നു് ഉത്തരമെന്താണ്?

§ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി! എല്ലാം പറയാം കേൾക്കു:

ചൊല്ലാൎന്നുംവിശ്രുവസ്സിൻമകനിഹഭുവനെ
വിശ്രുതൻരാവണാഖ്യൻ (29)

രാവണൻ— ക്ഷത്രിയാധമനായ അവനോട് വൃദ്ധകഴു എന്റെ നാമധേയത്തെ പറഞ്ഞുവൊ. (ദീൎഘശ്വാസം വിട്ടു്) കഷ്ടം! കഷ്ടം!

പടയിലവന്റെപദങ്ങളു
മടിയേപക്ഷങ്ങളുംമുറിച്ചിട്ടും
ഉടനെന്തുകൊണ്ടുവാളാൽ
നെടിയഗളംവെട്ടുവാൻമറന്നേൻഞാൻ (32)

സീത— (ചിന്താശ്വാസത്തോടുകൂടി) ഇവന്റെ പേരുമാത്രം പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് ഇവനെന്നെ ദ്വീപാന്തരമായ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെന്നു് ആൎയ്യപുത്രനെങ്ങിനെ അറിയുന്നു.

§ രാമൻ— താത! ശേഷവും പറയണെ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (കണ്ണീരോടും ഗൽഗദത്തോടുംകൂടി) കഷ്ടം! കഷ്ടം!

കൊക്കുംഹന്തപിളൎന്നുകൊണ്ടുരുധിരംചേൎന്നുള്ളമാംസങ്ങളെ
കക്കിക്കൊണ്ടിഹപാദപക്ഷയുഗളംവേർപെട്ടദേഹത്തിനാൽ
ഇക്കാട്ടിൽകലുരുണ്ടുകൊണ്ടുമധുനാകണ്ണുംചുഴററീട്ടിതാ
ചിക്കെന്നാൎയ്യജടായുജീവനെവെടിഞ്ഞീടുന്നുതാതപ്രിയൻ (33)

§ രാമൻ— വ്യസനത്തോടുകൂടി മുഴുവനും പറയാതെ തന്നെ താതജടായു പ്രാണനെ വെടിയുന്നുവൊ. (അടുത്തുചെന്നു്) അയ്യോ! താത, അയ്യോ! താതനായ ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ പ്രിയസഖ, അയ്യോ! പഞ്ചവടീവാസത്തിങ്കൽ പ്രശംസാ

൨൦ *

യോഗ്യമായ സാഹായ്യ പ്രവൎത്തക, അയ്യോ! ഗരുഡാഗ്രജ കുലപ്രദീപ,

വിട്ടൻരാജ്യംജനകനുമഹോപൎത്തുവങ്കാട്ടിലേവം
കിട്ടീവാസംദിനമനുധരാപുത്രികൈവിട്ടുപോയി
ഒട്ടല്ലാതിന്നിവപലതിനാലുള്ളദുഃഖാബ്ധിപൊങ്ങി-
പ്പൊട്ടിക്കുന്നുകരയെബലമായാശ്രുനിൻനാശമൂലം (34)

മഹാപാൎശ്വൻ-- മഹാരാജാവെ! ഇവന്ന് ഈ ദുഃഖങ്ങൾക്കെല്ലാം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഹേതുഭൂതൻ.

രാവണൻ-- അമാത്യന്ന് ഈ സംഗതി മനസ്സിലായിട്ടില്ലെ?

മഹാപാൎശ്വൻ-- കല്പിക്കണെ, കല്പിക്കണെ.

രാവണൻ— കരാളമാരിചസുബാഹുതാടകാ
ഖരാദിയെക്കൊന്നതിലുംവിശേഷമായ്
അരാതിസൌമിത്രിമമസ്വസാവിനെ
വിരൂപയാക്കിട്ടതിദുഃഖമേകിനാൻ (35)

(കോപത്തോടുകൂടി) അതുകൊണ്ടിപ്പോൾ,

ഒളിവാൎന്നസികൊണ്ടുഞാൻസുമിത്ര
ജ്ജുളയുവായുള്ളൊരിവൻശിരസ്സറുപ്പൻ
ഗളനിൎഗ്ഗതമായരക്തമെല്ലാം
കളിയായ്ശൂൎപ്പണഖാകുടിച്ചിടട്ടേ (36)

(എന്ന് വാളെടുത്തുകൊണ്ടുത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു)

മഹാപാൎശ്വൻ— മഹാരാജാവെ! നാടകമാണിത്, (എന്ന് തടുക്കുന്നു)

സീത— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! കഷ്ടം! എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയി എന്നും, അവൻെറ പേര രാവണനെന്നാണ് എന്നും, മാത്രം പറഞ്ഞ് താതജടായു പ്രാണനെ വെടിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം അവൻെറ വാസസ്ഥാനം ലങ്കാപുരമാണെന്നു പറഞ്ഞില്ലല്ലൊ. അതിനാൽ ഭാഗ്യഹീനയായ ഞാനെന്തു ചെയ്യേണ്ടു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ഇപ്പോൾ വ്യസനിക്കേണ്ട സമയമല്ല ശത്രുവിൻെറ വാസസ്ഥാനം അറിയേണ്ടതാണെല്ലൊ.

§ രാമൻ— (കോപത്തോടുകൂടി)

കന്നൽക്കണ്ണിയതായസീതയെഹരിച്ചാരാക്ഷസൻവിണ്ണിലൊ
പിന്നെപ്പന്നഗനാട്ടിലോപുരഹരന്തന്നന്തികത്തിങ്കലോ
ചെന്നാലുംമമവില്ലിൽനിന്നുചിതരംബാണംമഹാദുഷ്ടനെ
തിന്നീടാൻഗരുഡൻക്ഷണേനഫണിയെപ്പോലെപ്പിടിക്കില്ലയൊ

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) എട! എട! ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! വെറുതെ നീയെന്തിനു ചിലയ്ക്കുന്നു? ഇന്ദ്രാദികളായ ദിക്പാലന്മാരെ ഓട്ടിച്ച ഈ ലങ്കേശ്വരൻെറ പ്രതാപത്തെ നീയറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ?

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ആൎയ്യപുത്രനെന്തുകൊണ്ടാണ് ഇതുവരെ താമസിക്കുന്നത്? (വ്യസനത്തോടുകൂടി) തോഴി അനലേ! ഇത് നാടകമാണെല്ലൊ, എന്നാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു കപടം അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ആ മഹാപുരുഷന്ന്, മായാവിയായ ഈ രാക്ഷസാധമൻ എന്തെങ്കിലും ഒരു അത്യാപത്തു വരുത്തിയിരിക്കും എന്ന്.

അനല— തോഴി! ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കു. അങ്ങോട്ടും നോം കാണുക.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ആൎയ്യ! പ്രസാദിക്കണെ, പ്രസാദിക്കണെ,
ചൊല്ലാന്നസ്ത്രമുടൻഭവാനിവിടെനിന്നെയ്യാലതിപ്പോളുടൻ
വല്ലാതുള്ളപരാധിയാകുമവനെക്കൊന്നീടുമേകേവലം
എല്ലാസേനകൾബന്ധുപുത്രരിവരോടൊന്നിച്ചഹോദുഷ്ടനെ
കൊല്ലേണംഹൃദിവൈരശാന്തിവരികില്ലല്ലാതെതെല്ലുംദൃഢം (38)

എന്നാൽ, ലോകത്തിലുള്ളരജനീചരരൊക്കയെറ
പോകട്ടെയെന്നൊരുശരത്തെഭവാനയക്കിൽ
ഹാകഷ്ടമാശരകുലത്തിൽജനിച്ചസാധു
സ്ത്രീകുട്ടിവൃദ്ധരിവരൊക്കനശിക്കുമെല്ലൊ (39)

അത് ദീനജനരക്ഷിതാവായ ആൎയ്യന്ന് അനുചിതം തന്നെ.

രാവണൻ— കഥയില്ലാത്ത ഇവൻെറ വാക്കിനെ അമാത്യൻ കേട്ടില്ലെ.

മഹാപാൎശ്വൻ— ഇവനങ്ങിനെതന്നെ വിചാരിക്കുന്നു, ആകട്ടെ ദോഷമെന്തുള്ളു.

രാവണൻ— ഇവനെൻബലത്തെയറിയായ്കമൂലമി-
ന്നിവചൊല്ലിടുന്നുകഥയെന്നിയേശഠൻ

ഇവരെച്ചുടാംനിശിതസായകാഗ്നിയാൽ
ജവമുള്ളയാൽകരികളെക്കണക്കഹം (40)

സീത— ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! നീ പറഞ്ഞത് ശരിതന്നെ. ഇപ്രകാരം അപരാധം ചെയ്യു രാക്ഷസന്നു ഇതുതന്നെയാണ് തക്കതായ ശിക്ഷ.

§ രാമൻ— എന്നാലിനി എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ അപഹരിച്ചവൻെറ വൎത്തമാനം അറിവാനായി തെക്കെ ദിക്കിലേക്കു പ്രവേശിക്കുകതന്നെ.

§ രാമൻ—എന്നാൽ ഉണ്ണി താതജടായുവിനെ ഗിരിനദീതീരത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു സംസ്കരിക്ക.

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻെറ കല്പനപോലെ. (എന്ന് പോയി)

§ രാമൻ—(അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി)

സ്വാന്തത്തിൽപ്രണയംനിറഞ്ഞധികമായത്യാദരത്തോടുമാ-
പൂൎന്തൻവാണികഥിപ്പതുംവനതലംതോറംകളിക്കുന്നതും
ചിന്തിക്കുന്നളവെന്തുചൊൽവുതരാസാകല്പാഗ്നിയാലെന്നപോൽ
വെന്തിടുന്നുമമാന്തരംഗമധുനാഹാഹന്തശോകത്തിനാൽ (41)

(ഇങ്ങിനെ പിന്നെയും പിന്നെയും പറഞ്ഞുകൊണ്ട്
ചുററി നടക്കുന്നു.)

§ (അണിയറയിൽ)

പാരാതദ്രിനദീതടത്തിൽവിധിപോൽസംസ്കൃത്യഗൃദ്ധ്രേശനെ-
പ്പോരുന്നെന്നെവലിച്ചിടുന്നിതടവീജന്തുക്കളെച്ചേൎത്തിവൻ

§ രാമൻ—ലക്ഷ്മണനോ നിലവിളിക്കുന്നത്. (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! നിന്നെക്കൂടി വലിക്കുന്ന അവനാരാണ്?

മഹാപാൎശ്വൻ—തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം വനമാൎഗ്ഗത്തിൽ വസിക്കുന്ന ദനുകബന്ധനാണ് ലക്ഷ്മണനെ വലിക്കുന്നത് എന്നാണ് എൻെറ ഊഹം.

രാവണൻ—ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) വലിക്കട്ടെ വലിക്കട്ടെ ഭക്ഷിപ്പാനായിട്ട്.

സീത—(ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) ആരാണ് ലക്ഷ്മണനെ വലിക്കുന്നത്.

§ (അണിയറയിൽ)

കണ്ണൊന്നുള്ളമുഖംവഹിച്ചുമുദരേമന ഫാചലംപോലഹോ
വണ്ണംനീളവുമുള്ളകയ്യിണയിനാൽഘോരൻകബന്ധാകൃതി (42)

§ രാമൻ—അഹോ! ഉദാസീനത, ഉദാസീനത, എന്നാലടുത്തു ചെല്ലട്ടെ.

§ (അണിയറയിൽ)

നീയാര്? ഒരു രാജകുമാരനെന്നപോലെ തോന്നുന്നു ഭാഗ്യത്താലിനിക്ക് മഹാത്മാവായ ദൈവം നിന്നെ ഭക്ഷിപ്പാനായിട്ട് തന്നിരിക്കുന്നതാണ്.

§ രാമൻ—(കേട്ടിട്ട് വേഗത്തിൽ ചുററിനടന്ന് നോക്കീട്ട്) ആ രാക്ഷസനെ ഉണ്ണിതന്നെ വധിച്ച് കളഞ്ഞുവൊ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ,

ബാലൻയോജനനീണ്ടകൈകളസിയാൽഛേദിക്കവേചോരയെ
ച്ചാലേതോളിണയാലൊഴുക്കിയുടനേവീണാൻകബന്ധൻഭുവി
കോലത്തിൽജയലക്ഷ്മിതൻമുലയിലെച്ചെംകുംകുമച്ചാറിനെ
പ്പോലെച്ചോരകണങ്ങളേററടനിതാപോരുന്നുമേസോദരൻ (43)

രാവണൻ—(വ്യസനത്തോടും ആശ്ചൎയ്യത്തോടുംകൂടി) വീരനായ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ദനുകബന്ധനെകൂടി സംഹരിച്ചുവൊ. ഈ കുട്ടികളെ കൊല്ലുവാനായിട്ടാണ് ഞാനവനെ വനമാൎഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിലിരുത്തിയത്.

സീത—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ഭാഗ്യത്താൽ നീ മൃത്യുവിൻെറ മുഖത്തിൽനിന്ന് വേർപ്പെട്ടു.

§ ലക്ഷ്മണൻ—(പ്രവേശിച്ച് ആകാശത്തിൽ നോക്കീട്ട്) ജ്യേഷ്ഠനെക്കുറിച്ചു അശരീരിണിയായ വാക്കെന്തു പറയുന്നു? "ഹേ! രാമചന്ദ്ര! കേട്ടാലും: ജാനകിയെ ലഭിപ്പാനും, ശത്രുവിനെ സംഹരിപ്പാനും, ഉപയോഗമുള്ള പ്രവൃത്തിയെ ഞാൻ പറയാം" എന്നൊ.

§ (രാമൻ ആദരത്തോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ--പിന്നെയും എന്തു പറയുന്നു?

"അവിടെസചിവർനാലാളൊത്തുസുഗ്രീവനാമാ
പ്ലവഗവരനിരിപ്പുണ്ടൃശ്യമൂകാദ്രിയിങ്കൽ

അവനെസഖിയതാക്കിജ്യേഷ്ഠനാംബാലിതൻനാ-
ടവനുടനെകൊടുക്കിൽസാദ്ധ്യമാംനിൻെറകാൎയ്യം
അത്ഭുതമല്ല, മുന്നംമഹ്യംസ്ഥൂലശിരസ്സാംമുനിവൎയ്യൻ
തന്നുശാപംരാക്ഷസനായേനതിനാൽഞാൻ
ഇന്നെൻശാപംതീൎത്തഭവാന്മാക്കൊരുവാക്യം
ചൊന്നേനിപ്പോൾപ്രത്യുപകാരാൎത്ഥമിതോൎപ്പിൻ (45)

എന്നൊ, ദനുകബന്ധൻ തന്നെയാണൊ ദേഹത്തെ ത്യജിച്ച് ദിവ്യനായിട്ടിങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) ദനുകബന്ധൻകൂടി എൻെറ പക്ഷത്തെ വിട്ട് ശത്രുപക്ഷത്തിൽ ചേൎന്നുവൊ?

മഹാപാൎശ്വൻ— അവൻ മരിക്കുന്നതുവരെ ചേൎന്നില്ലല്ലൊ.

സീത— ദേഹത്തെ വെടിഞ്ഞ രാക്ഷസൻ ഭാഗ്യത്താൽ ഉപകാരം ചെയ്തു.

രാവണൻ— മഹാപാൎശ്വ! ബാലിയുടെ രാജ്യത്തിൽ സുഗ്രീവനെ വാഴിക്കുകയെന്നുള്ളത് അസംഭവമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ഖരനെദൂഷണനെത്രിശിരസ്സെയും
പരശുരാമനെയുംയുധിരാഘവൻ
വിരവിൽവെൽകിലുമഞ്ജുജയിക്കയി-
ല്ലരിഭയങ്കരനാകിയബാലിയെ (46)

അതുകൊണ്ടല്ലെ ആ ക്ഷത്രിയകുമാരന്മാരെ വധിപ്പാനായി ബാലിയെ പറഞ്ഞേല്പിക്കണമെന്നു മന്ത്രികൾ തീൎച്ചയാക്കിയത്. നോക്കു! നോക്കു!

എന്നുമക്കപിവരൻകിഴക്കുമുതലാഴി-
മൂന്നിലുമൊരുക്ഷണേ
ചെന്നുഭാസ്കരനുനൽകമൎഘ്യമതുമൂന്നു
മങ്ങഹസ്സന്ധ്യയിൽ
കൊന്നുപോരിൽമലയൊത്തദുന്ദുഭിയെയോജ
നയ്ക്കകലെകൈകളാ-
ലന്നെറിഞ്ഞിതവനോളമില്ലബലമാൎക്കു
മെന്നഖിലസമ്മതം (47)

മഹാപാൎശ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ ജയിക്കാമെ

ന്നുള്ള മോഹമെല്ലാം ബാലിയെ ആശ്രയിച്ചാണ് ഇരിക്കുന്നത് ബാലിയുടെ മരണം മനസ്സിലായാൽ എന്തു ചെയ്യുമോ എന്ന് എനിയ്ക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. [പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! അതങ്ങിനെതന്നെ.

രാമൻ— (ആകാശത്തിലുദ്ദേശിച്ച്) പൂജ്യനായ ഭവാനാൽ ഞങ്ങൾ അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു. ഇനിയിപ്പോൾ അങ്ങുന്ന് ഇഷ്ടംപോലെയുള്ള ദിവ്യപദത്തെ പ്രാപിച്ചാലും. പിന്നെയും അങ്ങുന്ന് എന്തുപറയുന്നു? "ഈ പമ്പാനദീതീരത്തിൽകൂടിയാണ് ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തിലേക്കു പോകേണ്ടത്" എന്നൊ, അങ്ങിനെ ചെയ്യാം.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും ചുററിനടക്കുന്നു)

രാവണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) ഈ കള്ളത്താപസന്ന് സുഗ്രീവനോടുകൂടി സഖ്യം സംഭവിക്കുമൊ?

മഹാപാർശ്വൻ— ഇത് ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

രാവണൻ— (ധൈര്യത്തോടുകൂടി ഉറപ്പിച്ചിരുന്ന്)

സൂരനന്ദനരാമന്മാ-
രോരായിരമിരിക്കിലും
സാരവാരിധിയാംബാലി-
വീരനോടെതിരായ്വരാ (48)

മഹാപാർശ്വൻ— [ആത്മഗതം] തത്വമറിയാതെ മഹാരാജാവ് ഇങ്ങിനെയായെല്ലൊ. രാജാവ് മൂഢനായിരുന്നാൽ മന്ത്രികളെന്തുചെയ്യും. [പ്രകാശം] എല്ലാം നാടകത്തിൽവെച്ച് പ്രത്യക്ഷപ്പെടും.

സീത— (അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി) എന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടോടുന്ന രാക്ഷസന്റെ മടിയിലിരുന്നുകൊണ്ട് ഞാനൊരു പർവ്വതശിഖരത്തിൽ അഞ്ചു വാനരന്മാരെ കണ്ടുവെല്ലൊ. അവരിലൊരുത്തനായിരിക്കാം സുഗ്രീവൻ.

അനല— അവരിൽ ഒരുത്തനെയെങ്കിലും നീയെന്തുകൊണ്ടാണ് ശരണം പ്രാപിക്കാതിരുന്നത്?

സീത— ഇതെങ്ങിനെയാണ് സാധിക്കുന്നത്. രാക്ഷസനെന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടു വായുവിനേക്കാൾ അതിവേഗത്തിലോടുന്നുവെല്ലൊ.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- (മുൻഭാഗത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് ഇതുതന്നെ പമ്പാസരസ്സ്.

ചെന്നീടാമിസ്സരസ്സിന്നരികിൽമൃഗഖുരം
കൊണ്ടുമർദ്ദിച്ചനേകം
മന്ദാരപ്പൂക്കളിൻതേനുടനൊഴുകിനനഞ്ഞുള്ളമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ
നന്നായ്മാവുംകമുങ്ങുംപനസമിവകളിൻ
ഛായയുള്ളോരിതിങ്കൽ
പുന്നാഗപ്പൂസുഗന്ധത്തൊടുപവനനിതാ-
സഞ്ചരിക്കുന്നുമന്ദം (49)

രാവണൻ-- ആ പമ്പാതടത്തിലുള്ള വനപ്രദേശം രമണീയം തന്നെ.

സീത-- (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) അനലേ! രമണീയമായ ആ പമ്പാതടപ്രദേശത്തെ കണ്ടിട്ട് ആൎയ്യപുത്രൻ ഏതു സ്ഥിതിയിലായി എന്ന് ഞാനറിയുന്നില്ല.

അനല-- എല്ലാം നാടകംകൊണ്ട് നമുക്കറിയാം.

§ രാമൻ-- (നോക്കീട്ട്) ഈ പമ്പാസരസ്സിൽ,

കാന്തയ്ക്കേററംപറിച്ചേകിയബിസലതയാൽ
തൃപ്തിയായെന്നറിഞ്ഞി-
ട്ടന്തിത്തുമ്പിക്കരത്താൽസലിലമുടനെടു
ത്തങ്ങൊഴിക്കുന്നുവായിൽ

(വിചാരിച്ച്) ഹാ! എന്നെക്കൂടാതെ ആ ജാനകി എങ്ങിനെ ഇരിക്കും? (എന്ന് കണ്ണീർ പൊഴിക്കുന്നു)

രാവണൻ-- ലങ്കേശ്വരന്റെ പ്രസാദമുള്ള കാലംവരെ രാക്ഷസികളാൽ നല്ലവണ്ണം രക്ഷിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കും.

സീത-- (കണ്ണീരോടുകൂടി) അനലേ! ആൎയ്യപുത്രനെ പിരിഞ്ഞിട്ടും ഞാൻ ജീവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളത് ഹൃദയശല്യമായിരിക്കുന്നുവെല്ലൊ.

§ രാമൻ-- (കണ്ണീർ തുടച്ച്)

കാന്തായാംഹംസമേകന്നളവുചിറകിള
ക്കീടവേവണ്ടശേഷം

ചെന്താർവിട്ടൽഗമിക്കംപടിബഹുനളിനി
കാണ്ഡമാട്ടുന്നുഭംഗ്യാ (50)

ഹാ! പ്രിയേ! ജാനകി! (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ-- (സംശയത്തോടുകൂടി) ഇവൻ മോഹിച്ചിട്ടെന്താണ്. പിന്നെയും ഉത്ഥാനം ചെയ്യുമെല്ലൊ. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സമയം പുനരുത്ഥാനം ചെയ്യാത്ത മൂർഛയായിരിക്കുമൊ ഇത്.

സീത-- ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! വിരഹം നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഈ വിധമായ അവസ്ഥ സംഭവിച്ചപ്പോൾ ദുഷ്ടദൈവം എന്നെ കാട്ടിക്കൊടുത്തില്ലല്ലൊ.

(എന്ന് വ്യസനത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്വസിക്കുക, ആശ്വസിക്കുക.

ക്ഷിതിമകളെഹരിച്ചുള്ളാശരന്തൻെറപേരും
ദ്രുതമവനെജയിപ്പാൻമാർഗ്ഗവുംനാമറിഞ്ഞു
അതിജവമൊടകററാംമാലിനിജ്യേഷ്ഠനെന്തി-
ന്നിതുപൊഴുതുവിചാരംപൂണ്ടുമോഹിച്ചിടുന്നു (51)

§ രാമൻ--(ആശ്വസിച്ച്) ഉണ്ണി! ഋശ്യമൂകപർവ്വതം എത്ര ദൂരത്തിലാണ്?

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠ! ഒരു ഭിക്ഷു ഇതാ അടുത്തുവരുന്നു, അദ്ദേഹത്തിനോട് ഞാനിതു ചോദിക്കാം.

§ (അനന്തരം ഭിക്ഷു പ്രവേശിക്കുന്നു)

§ ഭിക്ഷു--ഞാൻ ഭിക്ഷുവേഷത്തോടുകൂടി ആ രാജപുത്രന്മാരുടെ സമീപത്തിൽ വന്നുചേരും.

രാവണൻ--എന്നാൽ പ്രേരിതനായ ബാലി ഭിക്ഷുവേഷം ധരിച്ച്, ഇവരെ വധിപ്പാനായി വന്നതായിരിക്കാം.

സീത--അനലേ! അയ്യോ കഷ്ടം! അയ്യോ കഷ്ടം!

അനല--തോഴി! അകാരണമായിട്ടെന്താണ് ഭയപ്പെടുന്നത്?

സീത--ആ രാക്ഷസൻ ഭിക്ഷുവേഷംധരിച്ച് എന്നെ എങ്ങിനെ അപഹരിച്ചുവൊ അതുപോലെ മായകൊണ്ട് ആര്യപുത്രനേയും കൊല്ലുവാനിങ്ങിനെ ചെന്നതാണെന്ന് ഞാനൂഹിക്കുന്നു.

അനല--ഇതു നാടകമല്ലെ, എന്നാൽ അങ്ങോട്ടും കാണുക. ഇപ്പോൾ സംഭ്രമിച്ചതുമതി.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ഭഗവൻ ഭിക്ഷോ! നാലു മന്ത്രികളോടുകൂടി സുഗ്രീവൻ വസിക്കുന്ന ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തെ അങ്ങ് അറികയില്ലെ?

§ ഭിക്ഷു--[ആത്മഗതം] ബാലി സുഗ്രീവനെ വധിപ്പാനായി തനിക്കു ചെല്ലുവാൻ പാടില്ലാത്ത ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തിലെക്കു ഇവരെ അയച്ചിരിക്കുന്നതാണൊ. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം എന്റെ സ്വാമി സുഗ്രീവൻ സംശയിച്ചുകൊണ്ട് സൂക്ഷ്മം അറിവാനായിട്ടെന്നെ പറഞ്ഞയച്ചിരിക്കുന്നത. എന്നാൽ അത് അങ്ങിനെയായിരിക്കയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഉള്ളിൽ ആത്മാവ് പ്രസാദിക്കുന്നു. [പ്രകാശം]

മരുതുവനത്താൽകഞ്ചുക
മുരുജലധരമാലയാൽതലപ്പാവും
അരുവിയിനാൽവാളുമിയ_
ന്നൊരുഗിരിവരനൃശ്യമൂകമിതാ (52)

നിങ്ങളാരാണ?

രാവണൻ—[ആത്മഗതം] ഇവൻ ബാലിയല്ല. [പ്രകാശം] മഹാപാശ്വ! താനറികയില്ലേ? ഇവർ രണ്ടുപേരിൽ ഒരുത്തൻ ഖരനെ വധിച്ച മഹാപാപിയാണെന്നും, മറെറാരുത്തൻ ശൂപ്പണഖയുടെ മുഖത്തെ വിരൂപപ്പെടുത്തി മഹാപരാധം ചെയ്യുവനാണെന്നും.

സീത--[ആത്മഗതം] ഭിക്ഷുരൂപനായിരിക്കുന്ന ഇവൻ രാക്ഷസനല്ല. [പ്രകാശം] അനഘേ! ഇവനറികയില്ലെ ഭാഗ്യഹീനയായ ജാനകിയുടെ ഭത്താവിന്റെ വേഷം ധരിച്ച അപ്സരസ്ത്രീയാണ് ഒരുത്തിയെന്നും ആ ജാനകിയുടെ ദേവരന്റെ വേഷം ധരിച്ച അപ്സരസ്ത്രീയാണ് മറെറാരുത്തിയെന്നും.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- മനുവംശജനേഷരാമനീതാ-
നനുജൻലക്ഷ്മണനാഴ്മഭാര്യയായ
ജനകാത്മജതന്നെയെന്തുചൊല്ലാം

§ ഭിക്ഷു-- മതി, മതി. അങ്ങോട്ടുള്ള വത്തമാനം മനസ്സിലായി 'രാവണൻ അപഹരിച്ചു' എന്ന

§ ലക്ഷ്മണൻ— ഇനിഞങ്ങൾക്കിനനന്ദനൻശരണ്യൻ (53)

§ ഭിക്ഷു— ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മന്ത്രിയായ ഹനുമാനാണ്.

എന്നാൽ സൂൎയ്യവംശാലങ്കാരഭൂതനായ ഹേ ദേവ! കേട്ടാലും:

ദുഷ്ടൻബാലിരവിസുതകളത്രത്തിനെത്താനടക്കി
കഷ്ടംകൊന്നിട്ടവനെയവളെസ്സൂൎയ്യപുത്രന്നുനൽകിൽ
ക്രുദ്ധത്തോടു ദശവദനനെക്കൊന്നുസൂൎയ്യാത്മജന്താ-
നൊട്ടുംവൈകാതയിരഘുപതേ!നിൻകളത്രത്തെനൽകും (54)

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സുഗ്രീവൻ രാജാവായ ബാലിയുടെ അൎബ്ബുദകോടിസഹസ്രസംഖ്യയുള്ള ദണ്ഡചക്രത്തിന്ന് നാഥനായി തീരും.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എന്തുപറയുന്നു ഭിക്ഷുഹതകൻ? എന്റെ ചന്ദ്രഹാസം എവിടെ?

ഒന്നാമതീഭിക്ഷുവിനെക്ഷണേന
കൊന്നിട്ടുഞാൻപിമ്പുടനൃശ്യമൂകേ
ചെന്നങ്ങുസുഗ്രീവനെമൂന്നമാത്യ
രൊന്നിച്ചുകൊന്നീടുവനിന്നുതന്നെ (55)

(ആലോചിച്ച്) ഞാനെന്തിനിങ്ങിനെ ബദ്ധപ്പെടുന്നു. ക്ഷത്രിയക്കുട്ടികളെ വധിപ്പാനായി പ്രേരണം ചെയ്യപ്പെട്ട ബാലിതന്നെ അവരുടെ സ്നേഹിതന്മാരായ മററുള്ളവരേയും കൊല്ലുമെല്ലൊ.

മഹാപാൎശ്വൻ— സ്വാമി കല്പിച്ചത് ശരിയാണ്.

സീത—അന്യോന്യമുള്ള ഈ നിശ്ചയം നല്ല യോജിപ്പുള്ളതായി കാണപ്പെടുന്നു.

§ രാമൻ— അങ്ങിനെയാകട്ടെ, എന്നാൽ ഋശ്യമൂകപൎവ്വതത്തിലേക്കു നോം ചെല്ലുക. (എന്ന് എല്ലാവരും ചുററിനടക്കുന്നു)

§ രാമൻ—എന്താണിത് പൎവ്വതശിഖരംപോലെ ഉന്നതമായും മാൎഗ്ഗനിരോധകമായുമിരിക്കുന്ന അസ്ഥി സമൂഹം കാണപ്പെടുന്നു.

§ ഹനുമാൻ— ബാലി കൊന്നു വലിച്ചെറിഞ്ഞ ദുന്ദുഭിയുടെ അസ്ഥി സമൂഹമാണിത്.

§ രാമൻ— ഗമിപ്പാൻ വേണ്ടി ഇതിനെ ഞാൻ പൊങ്ങിക്കാം. (എന്ന് പൊക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ— (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി) ജ്യേഷ്ഠൻ പാദാംഗുഷ്ഠം

കൊണ്ട് അസ്ഥികൂടത്തെ പത്തുയോജനയ്ക്കകലെ തള്ളിക്കളഞ്ഞുവോ.

§ ഹനുമാൻ— [ആത്മഗതം] ഈ രാജകുമാരൻ മഹാബലവാൻ തന്നെ. [പ്രകാശം] ദേവ! യുദ്ധാവസാനത്തിൽ മരിച്ച ദുന്ദുഭിയുടെ ഈ ദേഹത്തെ വീരനായ വാനരനായകൻ കൈകൾകൊണ്ട് ഒരു യോജന ദൂരത്തിലെറിഞ്ഞു.

§ രാമൻ— (മുൻഭാഗത്തുനോക്കീട്ട്) ഈ സാലതരുക്കളിൽ കാണുന്ന രന്ധ്രങ്ങൾ ആരുടെ ശരംകൊണ്ട് ഉളവാക്കപ്പെട്ടതാണ്?

§ ഹനുമാൻ— ബാലിയുടെ തന്നെ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— പെരുവിരൽകൊണ്ട് ഭൂമിഭാഗത്തെ അമർത്തി ഒരു നിരയാക്കപ്പെട്ട ഈ സാലങ്ങളെ ജ്യേഷ്ഠൻ ഒരു ബാണംകൊണ്ടുതന്നെ ഒന്നിച്ചു മുറിച്ചു കളഞ്ഞുവോ.

§ ഹനുമാൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ദേവ! കണ്ടാലും, കണ്ടാലും. ബാലിയുടെ അനുജനായ സുഗ്രീവൻ മന്ത്രികളോടുകൂടി പർവ്വതശിഖരം വിട്ടിതാ ഇറങ്ങിവരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഞാനിങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു.

ദൂരേമാംസത്തിൽനിന്നുംപദപെരുവിരളാൽ
ദുന്ദുഭേരസ്ഥിനീക്കി-
പ്പാരിൽസാലങ്ങളേഴുംദ്രുതമൊരുകണയാൽ
ഖണ്ഡനംചെയ്തുവീത്ത്ി-
സാരസ്യുണ്ടല്ലൊരാര്യൻകപിവരനെഹനി-
ച്ചീട്ടുമെന്നോർത്തിവന്താൻ
പോരുന്നുസഖ്യലാഭത്തിനുമഥകപികൾ
ക്കീശനായ്പ്പാഴവാനും (56)

രാവണൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടും ഉദ്വേഗത്തോടുംകൂടി)
ഘോരംദുന്ദുഭിദാനവാസ്ഥിയെപദാഗ്രംകൊണ്ടുനീക്കിക്ഷണാൽ
പാരാതേകശരത്തിനാലെദളനംചെയ്യേഴുസാലങ്ങളെ
പാരംസൂക്ഷ്മതനുജനോടുവിരവിൽസഖ്യത്തെയിച്ഛിക്കുമീ
വീരൻബാലിയെയുംഹനിപ്പതിനഹോപോരാതെയായ്‌വരുമോ
(ആലോചിച്ച്) പൊരുതുന്നവരെക്കാളും
പൊരുതുംകാലനുപോലുമൊരുകാലൻ

തെരുതെരെയുഡിഗികല്ലെറിവാൻ
വിരുതൻബാലീജയിപ്പതാരവനെ? (58)

സീത— ആ ദേശാന്തരത്തിൽ ഭാഗ്യത്താൽ ആര്യപുത്രന്ന് പ്രബലനായ ബന്ധുവിനെ ലഭിച്ചു എന്ന് തോന്നുന്നു.

§ രാമൻ— ഇതാ ഇവൻ എന്റെ സമീപത്തിൽ വരുന്നു.

§ (അനന്തരം മന്ത്രികളോടുകൂടി സുഗ്രീവൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

എവരേബാലിയയച്ചി-
ട്ടിവിടെവരുന്നെന്നുനാംഭയപ്പെട്ടു
അവരെത്തന്നെഹനുമാൻ
ജവമെൻപ്രിയരാക്കുവാൻവരുത്തുന്നു (59)

§ ഹനുമാൻ— ദേവ! സുഗ്രീവൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

§ രാമൻ— സ്നേഹിതന്ന് കുശലമല്ലെ.

(എന്ന് ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— ദേവ! ഇതിനേക്കാൾ എനിക്കെന്താണ് കുശലമുണ്ടാകേണ്ടത്. എന്തെന്നാൽ അങ്ങുന്ന് സ്നേഹിത എന്നു വിളിക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ പാത്രമായെല്ലൊ.

§ രാമൻ— സ്നേഹിത! വിശ്രവസ്സിന്റെ പുത്രനായ രാവണനേയും അവൻ വസിക്കുന്ന പുരിയേയും താനറിയുമൊ?

(രാവണൻ സുഗ്രീവനെന്തുപറയുമെന്നു ശ്രദ്ധയോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— ദേവ! ഞാനൊന്നുമറികയില്ല.

മഹാപാർശ്വൻ— തിരുമനസ്സിലെ വാസസ്ഥലത്തെ സുഗ്രീവനുംകൂടി അറികയില്ലെ?

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) എന്നാൽ അമാത്യൻ കേൾക്കു.

മുന്നംഞാൻപഞ്ചവട്യാംക്ഷിതിമകളെഹരി
ച്ചിങ്ങുപൂകാവിലാക്കി-
ട്ടന്നെൻവാസംമഹേന്ദ്രംവരെവനമതിലു-
ള്ളോർമറക്കേണമെല്ലാം
എന്നാരാധിച്ചപോലെപ്പുരരിപുവരമേ-
കീടിനാൻതന്നിമിത്തം

തന്നേദേവേന്ദ്രപുത്രാനുജനവനറിവു
ണ്ടെങ്കിലുംമാംമറന്നു (60)

സീത— അനലേ! വാനരനാഥനായ ഇവനും ലങ്കേശ്വരൻെറ വൎത്തമാനത്തെ അറിയുന്നില്ല. അതിനാൽ എന്നെ അശോക വനത്തിൽ രാക്ഷസികളാൽ തടുത്തുവെക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായിട്ട് ആൎയ്യപുത്രനോട് ആരാണ് പിന്നെ പറവാനുള്ളത്?

അനല— തോഴി! ഇനിയും നീയെന്തിനിങ്ങിനെ വ്യസനിക്കുന്നു? സുഗ്രീവൻെറ ഭടന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും ഇവിടെവന്ന് നിന്നെക്കണ്ടിട്ട് അദ്ദേഹത്തിനോട് വൎത്തമാനത്തെ അറിയിക്കില്ലെ?

§ സുഗ്രീവൻ-- എന്നാൽ ആകാശത്തിൽകൂടി ഒരു രാക്ഷസൻ ഒരു രാജകന്യകയെ കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ആ കന്യക ആഭരണങ്ങളെ പൊതിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഈ ഉത്തരീയത്തെ എൻെറ സമീപത്തിലിട്ടു (എന്ന് കൊടുക്കുന്നു)

§ രാമൻ-- (നോക്കീട്ട്) അവളുടെ തന്നെ ഈ ഉത്തരീയം.
(എന്ന് വാങ്ങുന്നു)

രാവണൻ— (ആവേശത്തോടുകൂടി) ജാനകി ഇങ്ങിനെ ഉത്തരീയത്തെ താഴത്തിട്ടതുംകൂടി ഞാൻ അന്ന് ബദ്ധപ്പാടുകൊണ്ട് അറിഞ്ഞില്ല.

സീത— ഞാൻ താഴത്തിട്ട ഉത്തരീയം ഭാഗ്യത്താലന്നുതന്നെ ആൎയ്യപുത്രൻെറ കയ്യിൽ ചെന്നു.

§ രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇതവളുടെ തന്നെ.

ഇക്കാണുംചേലകാന്താകുചതടമകരീ
പത്രകസ്തൂരിയോടും
പൊക്കംകാഠിന്യവുംചേൎന്നൊരുമുലയിണയെ
സ്വല്പമായിട്ടുകാട്ടും
നോക്കുംഭ്രൂഭംഗമോടുംസുമുഖിയിതിനെഞാ-
നങ്ങിഴക്കുന്നനേരം
ചിക്കന്നെന്നെച്ചിലപ്പോളിതിനുടെതലയാൽ
വീശുമേപേശലാംഗീ (61)

രാവണൻ— രാജപുത്രൻെറ ഈ ഉൽകണ്ഠാ ഏററവും വലുതാ

യിരിക്കുന്നുവെല്ലോ, (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി) പ്രാണനെ പിന്നെ കളയുന്നതുമില്ല.

സീത— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) എന്നെ കൂടാതെ എന്റെ ഉത്തരീയത്തെ കണ്ടിട്ട് ആൎയ്യപുത്രൻ അവസ്ഥാന്തരത്തെ പ്രാപിച്ചുവൊ.

§ രാമൻ— [പ്രകാശം] പ്രിയയുടെ ആഭരണങ്ങളെ കാണട്ടെ. (എന്ന് ഉത്തരീയത്തെ അഴിച്ച് കണ്ണീരോടുകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ട്) [ആത്മഗതം]

മല്ലാക്ഷികൊങ്കയിലണിഞ്ഞംഗരാഗമതു
ചേൎന്നുള്ളഹാരമിതുതാൻ
ചൊല്ലാമിതെൻതരുണിസല്ലീലയാനമറിയി-
ക്കുന്നനൂപുരയുഗം
കില്ലില്ലിതക്കനകകാഞ്ചി-

രാവണൻ— ആഭരണങ്ങളെ കണ്ടാൽ ഈ രാജപുത്രൻ പ്രാണനെ കളയും നിശ്ചയം.

സീത— ആൎയ്യപുത്രൻ ഇങ്ങിനെ ചിന്താസക്തനായി എന്നുള്ളതിനാൽ എന്റെ ഹൃദയം അമൃതത്തിലും അഗ്നിയിലും വീണപോലെയിരിക്കുന്നു.

§ സുഗ്രീവൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം ഇതുകളെ കണ്ടതുകൊണ്ട് ജാനകിയെ സ്മരിക്കുന്നു നിശ്ചയം. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ്,

കളഭാഷിണിയെസ്മരിച്ചുകണ്ണീ-
രുളവായുള്ളോരുരാഘവന്റെവക്ത്രം
വെളിവിൽജലബിന്ദുചേൎന്നുപൊങ്ങും
നളിനംനൂതനമെന്നപോൽമനോജ്ഞം (63)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! വ്യസനിക്കേണ്ട ജാനകിയെ ലഭിക്കും.

§ രാമൻ— (അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

* * ചിലപ്പൊളിതുഞാ-
നങ്ങഴിക്കുമുടനെ
കല്യാണികെട്ടുമതിനായ്ക്കൊണ്ടുഞങ്ങളുടെകൈ-
കൾക്കുശങ്കയുളവാം (62)

[പ്രകാശം] ലക്ഷ്മണ! എന്നെ താങ്ങിക്കൊൾക.

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ— ഇനി എന്താണ്. ഇവൻെറ കഥ ഇതോടുകൂടി അവസാനിച്ചില്ലെ. (എന്ന് സന്തോഷത്തോടുകൂടി എഴുനീല്ക്കുന്നു)

മഹാപാൎശ്വൻ— ഇത് നാടകമാണ് (എന്ന് തടുക്കുന്നു)

സീത— ആൎയ്യപുത്രൻെറ ആ മനോവ്യാപാരത്തെ അറികയാൽ ആ അവസ്ഥകളെ വിചാരിച്ച് എൻെറ മനസ്സിന്ന് എങ്ങിനെയോ ഒരു വികാരം ഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാനെന്തുചെയ്യട്ടെ. (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

അമല— തോഴി! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

§ രാമൻ— (ആശ്വസിച്ച്) സുഗ്രീവ! സഖ്യത്തെ താനാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനിതാ കൈ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

§ (സുഗ്രീവൻ സന്തോഷത്തോടുകൂടി കൈകൊണ്ട് രാമകരത്തിൽ പിടിക്കുന്നു)

§ (അണിയറയിൽ)

എന്നിഷ്ടൻ രാവണൻ തൻ പരിജനനിധനം
ചെയ്തു യുദ്ധത്തിലെന്ന—
ല്ലിന്നേററം വൈരിയാമെന്നനുജനു സഖിയായ്
തീൎന്നവന്തന്നെ വേഗാൽ
കൊന്നീടാൻ കയ്യിലേന്തീ വലിയ ശിലയെ ഞാൻ
ഭാഗ്യവന്തന്നെ മുന്നം
വെന്നോരിക്കുട്ടിയോടൊന്നെതിരിടുകിലിനി—
ക്കില്ല ഹോ മാനഹാനി (64)

§ സുഗ്രീവൻ— ബാലിതന്നെ വന്നിങ്ങിനെ പറയുന്നുവൊ.

§ ഹനുമാൻ—[ആത്മഗതം] അഹോ! സുഗ്രീവൻെറ ഉദാസീനത. എന്തെന്നാൽ ബാലിക്ക് പ്രവേശിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത ഋശ്യമൂകശിഖരത്തെ വിട്ടു ഈ വനാന്തരത്തിൽ വന്നുവെല്ലൊ. ആകട്ടെ രാമസന്നിധിയിലാകയാൽ ഇവന്നു അഭയം സിദ്ധിക്കും.

§ രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇവൻെറ ശബ്ദം സിംഹധ്വനിപോലെയിരിക്കുന്നു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എട! എട! ദുരാത്മാവേ! മ

ക്കടനോടെതിരിടുന്നതുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾക്കുതന്നെയാണ് മനോഹാരി. എന്നാൽ,

ദുഷ്ടന്മാർകാട്ടിലുണ്ടായ്വരികിലവരെശി-
ക്ഷിക്കണംജ്യേഷ്ഠനെന്നീ-
ജ്യേഷ്ഠൻപോരുന്നനേരംക്ഷിതിപതിഭരതൻ
ജ്യേഷ്ഠനത്ഥിച്ചുമുന്നെ
ശ്രേഷ്ഠൻതന്നഗ്രജൻഭവാനിന്നനുജദയിതയോ-
ടൊത്തുവാഴുന്നപാർത്താൽ
കഷ്ടംവിട്ടീടുമോ ചന്ദ്രഖിലരുമവനം
ചെയ്കിലുംനിന്നെയിപ്പോൾ (65)

രാവണൻ—രാമന്റെ കഥകഴിപ്പാറായി മഹാബലവാനായ ബാലി വന്നുവെം; ഞാൻ ശ്രീപരമേശ്വരനെ ആരാധിച്ചത് ഇപ്പോൾ സഫലമായി. ഈ മൂഢനായ ലക്ഷ്മണൻ ബാലിയെക്കൂടി ശിക്ഷിച്ചുകളയാമെന്ന് വിചാരിക്കുന്നുവെം.

സീത—ആര്യപുത്രങ്കൽ കോപിച്ചുകൊണ്ട് വാനരനാഥൻ വന്നുവെം. അവനോടു വത്സലക്ഷ്മണൻ സ്വാഭാവികമായ ധൈര്യത്തോടും ഉറപ്പോടുംകൂടി ഗംഭീരമായും മധുരമായും സംസാരിക്കുന്നു.

§ (പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! ശൂർപ്പണഖയുടെ മുഖത്തെ വിരൂപപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടുമാത്രം ശൂരനാണെന്നു നടിക്കുന്ന ഈ ലക്ഷ്മണനെന്തു പറഞ്ഞു?

ക്ഷിതിയിൽപുഴക്കൾഗതിചെയ്കിലായ്വരാ-
മതുമണ്ഡൊരിക്കലൊരുവർണ്ണമെന്നപോൽ
ഹതനായ്വിരാധനിവനാണ്ടുശക്തിപോ-
രതിലെങ്കിലെങ്കലതുകാട്ടണംക്ഷണം (66)

അല്ലെങ്കിൽ കഥയില്ലാത്ത ഇവനിരിക്കട്ടെ. എടൊ! എടൊ! രഘുകുമാര!

ധരണീതനുജാവിരഹാഗ്നിസദാ
പിരിയാതെരിയുന്നൊരുനിൻഹൃദയം
ത്വരിതംരുധിരംചിതരംവടിയെൻ
പെരുതാംശിലയേററടനിന്നുടയും (67)

രാവണൻ—ബാലി ഈ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

സീത—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) തോഴി! അനലേ! ഇനി എങ്ങിനെയായി തീരുമോ എന്ന് എൻെറ മനസ്സ് ചലിക്കുന്നു.

അനല—രാഘുകുമാരൻതന്നെ അവനെ ജയിക്കും.

§ രാമൻ—എന്നാൽ യുദ്ധം ചെയ്വാൻ യോഗ്യമായ ആ പ്രദേശത്തിലേക്കു ഞാനിതാ വരുന്നു. (എന്ന് പോയി)

§ (അണിയറയിൽ)

അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനയായ ഞാൻ ഹതയായി. കല്ലെറിയുന്നതിനു മുമ്പതന്നെ കൈവേഗമുള്ള രാഘുകുമാരൻ സർപ്പം പോലെ ഭയങ്കരമായ ഒരു ശരത്തെ പ്രയോഗിച്ചു. അത് എൻെറ ഭർത്താവിൻെറ പ്രാണനെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടു പോയി എന്ന് കേൾക്കുന്നു.

§ സുഗ്രീവൻ—ബാലിയെ കൊന്നുവൊ, അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ബാലിവധം കേട്ട് വ്യസനിച്ചുകൊണ്ട് താര ഗുഹയിൽനിന്ന് വെളിക്കുവന്നു കരയുന്നത്. ലക്ഷ്മണ! എന്നാൽ ഞാൻ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി രാമപാദങ്ങളെ ആശ്രയിപ്പാൻ പോകുന്നു.

(എന്ന് പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി പോയി)

രാവണൻ— എന്ത്! രാമൻ ബാലിയെ സംഹരിച്ചുവൊ! ഇതെങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കാം. കല്ലിനെ വെള്ളം താങ്ങുമാറില്ലെല്ലൊ.

§ (അണിയറയിൽ)

പോരിൽദ്ധൃതംദുന്ദുഭികൂരശൃംഗങ്ങൾപൊട്ടിച്ചഹോ
സ്വർണ്ണരംജിതമാല്യംധരിച്ചും
ഘോരംസ്വകക്ഷേകിടന്നദ്ദശാസ്യൻെറശീർഷങ്ങ-
ളാട്ടീട്ടിടിച്ചുള്ളതെല്ലാംസഹിച്ചും
താരാകുചാംചേൻചെംകുംകുമംകൊണ്ടുശോഭിക്കു
മീബാലിമാറെപ്പിളുന്നക്ഷണത്തിൽ
ശ്രീരാമനുണിഗതംബാണമേകണമിങ്ങാശു-
ശൃംഗാരധാമാവതാംമംഗളത്തെ (68)

മഹാപാർശ്വൻ—മഹാരാജാവെ! ബാലിവധത്താൽ സന്തോഷം നിറഞ്ഞിട്ടുള്ള സുഗ്രീവൻെറ ക്ഷേമവിചാരത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്യമാണിത്.

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി എഴുന്നീററ്) യുദ്ധത്തിൽ ദയ കൂടാതെ ദിക്പാലവൃന്ദത്തെ മർദ്ദനം ചെയ്യു രാവണനല്ലേ ഞാൻ. അതിനാൽ സംഭവിക്കാത്ത കഥയെ അഭിനയിച്ച ഈ അപ്സരസ്ത്രീകളുടെ തലമുടിയെ അറുക്കുവാനായി ഞാൻ കല്പന കൊടുക്കാതിരിക്കുമൊ.

മഹാപാർശ്വൻ—(തൊഴുതുകൊണ്ട്) പ്രസാദിക്കണെ മഹാരാജാവ് പ്രസാദിക്കണെ. ഇപ്രകാരം ഈ നാടകത്തെ നിർമ്മിച്ചത് പൂജ്യനായ ശുക്രമഹർഷിയാണെല്ലൊ; അതിനാൽ ഇതിൽ അസത്യകഥ ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല.

രാവണൻ—[ആത്മഗതം] എന്നാൽ ഇത് സത്യം തന്നെ. [പ്രകാശം] (വ്യസനത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! എൻെറ പ്രിയസ്നേഹിത! അയ്യൊ! ദുന്ദുഭിദാനവനോടുള്ള യുദ്ധത്തിൽ ബാഹുവിക്രമത്തെ കാണിച്ച ഹേ! വാനരസാർവ്വഭൌമ!

ചത്തുഹന്തവിരാധനുംഖരനുമെന്നാലുംജയിച്ചീടുവാൻ
ചിത്തത്തികല്പറച്ചിരുന്നതവസാഹായ്യത്തെഞാൻമുഖ്യമായ്
എത്തീതാദൃശിയായവസ്ഥബലവാനാകുംനിനക്കെങ്കിലൊ
സത്യംലങ്കയിലുള്ളവക്കിതുമഹാനിർഭാഗ്യതാഹേതുവാം (69)

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠൻ ബാലിയെ ജയിച്ചുവന്നുവൊ.

§ (അനന്തരം രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

§ രാമൻ—ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! രാജ്യാഭിഷേകത്തിനായ്ക്കൊണ്ടു ഈ സുഗ്രീവനെ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി കിഷ്കിന്ധയിലെക്കയക്കേണ്ടതാണ്. യുവരാജാവാകുവാനംഗദനേയും.

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ ദീനജനങ്ങളിൽ ദയാലുവല്ലെ.

സീത—അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ ആര്യപുത്രൻ എന്നെ ദീനയായിട്ട് അറിയുന്നില്ല.

അനല—തോഴി! നീയെന്തുപറയുന്നു! അദ്ദേഹം എന്തിനായിട്ടാണ് രണഭയങ്കരനായ ബാലിയെ അതിപ്രയാസപ്പെട്ട് സംഹരിച്ചത്.

§ (അണിയറയിൽ)

ശ്രീരാമൻബാലിയെക്കൊന്നടലിലിനസുത-
ന്നേകിനാൻരാജ്യമിപ്പോൾ

പാരാതമ്പോടയച്ചാൻകപികളെയവനും
സീതയെത്തേടുവാനായ്

§ രാമൻ—നമുക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! ജാനകിയുടെ വൎത്തമാനം അറിയുന്നതുവരെ നോം ഈ പ്രസ്രവണപൎവ്വതത്തിൽ വസിക്കുക.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി)

അന്തൎന്നാടകം സമാപ്തം.

രാവണൻ-- (ആലോചിച്ച്) നോമിവിടെ പ്രതിക്രിയ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി അനസൂയ! നിന്റെ വാക്ക് സത്യംതന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

സഖേ! ശുക! താൻ കാണുന്നില്ലേ?

വീരൻസമ്പാതിവാക്കാൽവിദിതജനകജാ
വാസനായ്ലങ്കകാണ്മാൻ
പോരുന്നുണ്ടബ്ധിലംഘിച്ചവരിലൊരുവനാ
മഞ്ജനാസൂനുവേഗാൽ (70)

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

സഖേ! ശാൎദ്ദൂല! ഈ വൎത്തമാനത്തെ നോം കണ്ടതുപോലെ ലങ്കേശ്വരനോടുണൎത്തിപ്പാനായി ചെല്ലുക.

രാവണൻ— ഞാനയച്ചിട്ടുള്ള ചാരന്മാരായ ശുകശാൎദ്ദൂലന്മാരുടെ സല്ലാപമാണൊ ഇത്. അഹോ! രാമവൃത്താന്തത്തെ അറിവാനായി ചാരന്മാരെ അയപ്പാനുംകൂടി ഞാൻ മറന്നുപോയി (ആലോചിച്ച്)

ചിന്തിച്ചുജാനകിയെമാരശരാൎത്തിയോടു
മന്തഃപുരത്തിലനിശംബത വാണിടുംഞാൻ
മന്ത്രാദികാൎയ്യമിഹവേണ്ടതുചെയ്യുതിന്നായ്
മന്ത്രിപ്രവീരരുടെകൌശലമോയിതെല്ലാം (71)

മഹാപാൎശ്വൻ— (ചിരിച്ച്) മഹാരാജാവെ! ഇതിനായിട്ടുതന്നെയാണ്. ഈ നാടകത്തെ തിരുമനസ്സിലേക്കു കാണിച്ചത്.

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) തോഴി അനസൂയെ! ഹനുമാൻ

സമുദ്രലംഘനം ചെയ്യുന്നു എന്നു് കേൾക്കുന്നു. അതിനാൽ നോം അശോകവനത്തിൽതന്നെ ചെല്ലുക. (എന്നു് രണ്ടു പേരും പോയി)

രാവണൻ— മഹാപാൎശ്വ! എന്നാൽ ഞാൻ പരിജനങ്ങളോടി ങ്ങിനെ കല്പിക്കുന്നു.

വററിക്കട്ടേജലത്തെക്കപിബലവഴിയിൽ
കാച്ചുനില്ക്കുന്നവൃക്ഷം
മുററംഛേദിച്ചിടട്ടേമതിലതിവലുതായ്
മുള്ളിനാൽതീൎത്തിടട്ടെ
കാററിൻപുത്രൻകടപ്പാനിഹപഴുതരുതെ
ന്നോതണംലങ്കയോടും
ചെററാലോചിച്ചിടാംഞാൻസചിവരൊടിനിവേ-
ണ്ടുന്നകാൎയ്യത്തെയിപ്പോൾ (72)

(എന്നു് മഹാപാൎശ്വനോടുകൂടി പോയി)

ഇങ്ങിനെ ആറാമങ്കം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

ഏഴാമങ്കം.

(അനന്തരം ശൂൎപ്പണഖ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശൂൎപ്പണഖ— (മാറത്തടിച്ചു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു്) അയ്യോ! ആൎയ്യദശഗ്രീവ! അയ്യോ! ആൎയ്യകുംഭകൎണ്ണ! ഉണ്ണിമേഘനാദ! നിങ്ങൾ ഇഹലോകത്തെ വെടിഞ്ഞുപോയൊ, അയ്യോ! അതികായ! അയ്യോ! ത്രിശിരസ്സേ! അയ്യോ! ദേവാന്തക! അയ്യോ! നരാന്തക! അയ്യോ! കുംഭ! നികുംഭ! നിങ്ങളും അക്ഷകുമാരനെന്നപോലെ കഥാശേഷന്മാരായി തീൎന്നുവൊ, അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനയായ ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ടു, ഇപ്പോൾ ഈ ദുഃഖത്താ

ൽ എന്റെ ഹൃദയം മുമ്പെ ഹനുമാന്റെ വാലാഗ്രത്തിൽ നിന്നു പകൎന്ന വഹ്നിയാൽ ലങ്കാപുരത്തിലുള്ള ഗൃഹസമൂഹമെന്നപോലെ ദഹിക്കുന്നു. (കോപത്തോടുകൂടി) അതിനാലിപ്പോൾ രാക്ഷസവംശത്തിന്ന് കാളരാത്രികളായ ആ ക്ഷത്രിയകുട്ടികളെ ഞാൻ സ്ത്രീയെന്നിരിക്കിലും എന്റെ ശക്തിക്കുതക്കവണ്ണം ഉപദ്രവിക്കുവാൻ യത്നിക്കുന്നുണ്ട്. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) ഇവിടെ കുമാരവിഭീഷണന്റെ മന്ത്രിയായ സമ്പാതി പുഷ്പകവിമാനത്തെ കൊണ്ടുവന്ന് സുഗ്രീവന്റെ കൂടാരത്തിനകത്തുചെന്ന് വസിക്കുന്നുവെല്ലൊ. ഇവനാണെല്ലൊ കുമാരവിഭീഷണന്ന് ശത്രുപക്ഷത്തിൽ പ്രവേശിപ്പാനുത്സാഹത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീൎത്ത് ലങ്കാപുരത്തെ നശിപ്പിച്ചത്. കുമാരവിഭീഷണന്ന് രാജ്യം ലഭിച്ചതുകൊണ്ട് എനിക്ക് സന്തോഷമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ രാക്ഷസകുലത്തിന്നു വിരുദ്ധമായ കാൎയ്യത്തെയാണ് നിത്യവും അനുഷ്ഠിക്കുന്നത്.

(അനന്തരം സമ്പാതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

സമ്പാതി— (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി)

എന്തോതേണ്ടു രഘൂത്തമന്റെ ബലമീവാരാശിയിൽസേതു വെ-
ബ്ബന്ധിച്ചാവഴിവന്നുകൊന്നുതരസാപോരിൽദശഗ്രീവനെ
എന്തോതേണ്ടുസമാശ്രിതേകൃപയെമുൻസംശ്രുത്യനൽകീടിനാ-
നന്തേവന്നവിഭീഷണന്നുദയയാലങ്കാധിപത്യത്തെയും (1)

(പാൎശ്വഭാഗത്തിലായി ദൂരത്തിൽ നോക്കീട്ട്)

ഇതാ ശൂൎപ്പണഖാ വ്യാകുലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവൾപോലെ കാണപ്പെടുന്നു. ദുഷ്ടയായ ഇവൾക്ക് ധൎമ്മാത്മാവായ വിഭീഷണന്നു രാജ്യം ലഭിച്ചതു സമ്മതമല്ല. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഇവൾ ഇങ്ങിനെയിരിക്കുന്നത്. ഇരിക്കട്ടെ ചോദിക്കാം. ഹേ ശൂൎപ്പണഖേ! നീ എന്തുകൊണ്ടാണ് വ്യാകുലപ്പെട്ടവൾ പോലെയിരിക്കുന്നത്?

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] സ്വജനങ്ങളെല്ലാം മരിച്ചിട്ടും നീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവെല്ലൊ അതുകൊണ്ടുതന്നെ. [പ്രകാശം] ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ച ഭൎത്താവിനെ ദൎശിപ്പാനായി ജാനകിയെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ അഭിമുഖമായിട്ടു ചെന്ന

എന്നെ മൂക്കില്ലാത്തവളാം എന്നു പറഞ്ഞ്, വെള്ളിത്തടിക്കാർ ദൂരത്തിലോടിച്ചു.

സമ്പാതി— ശരിതന്നെ. നീ മുറിമൂക്കിയല്ലെ; അതുകൊണ്ടാണ് ഓടിച്ചത്, നിമിത്തജ്ഞന്മാരിങ്ങിനെ പറയുന്നുണ്ടല്ലോ: 'യാത്ര പുറപ്പെടുന്നവൻ നേരിട്ട് മൂക്കില്ലാത്ത മുഖം കാണുന്നത്, വരാനിരിക്കുന്ന ദുഃഖത്തിന്റെ സൂചകമാണ്' എന്ന്. അതുകൊണ്ട് ന്യായമായ പ്രവൃത്തിയിങ്കൽ നീ എന്തിനിങ്ങിനെ ദുഃഖിക്കുന്നു. നിന്നെ കണ്ടതിനാൽതന്നെയാണ് ചന്ദ്രനെക്കാണ്മാൻ ചകോരിയെന്നപോലെ ബഹുകാലമായി ഭർത്താവിനെ കാണ്മാൻ കൊതിച്ചിരിക്കുന്ന ആ ജാനകി ദർശനസമയത്തിങ്കൽ ആ രാമമഹാരാജാവിന്റെ പരുഷവാക്കു കേട്ടിട്ട് അഗ്നിയിൽ പ്രവേശിച്ചത്. പിന്നെ അഗ്നിഭഗവാൻ 'ഇവൾ പരിശുദ്ധയാണ്' എന്നുപറഞ്ഞ് ആ ജാനകിയെ ശ്രീമാനായ അദ്ദേഹത്തിന്ന് കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

ശൂർപ്പണഖ— ആകട്ടെ, ആ രാമദേവനിപ്പോൾ എന്തു ചെയ്വാൻ വിചാരിക്കുന്നു?

സമ്പാതി— മറെറന്താണ്.

പൌലസ്ത്യന്തന്നെയുദ്ധേകരിയെഹരികണ-
ക്കാശുകൊന്നിട്ടുവഹ്നി
ജ്വാലത്താൽസ്വച്ഛയാംഭൂമകളെയുമഥപൊൻ
ഭൂഷയെപ്പോൽവഹിച്ചു

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ദൈവം അവന്നിപ്പോൾ ആ വിധം അനുകൂലമാണ്, രാവണന്നു പ്രതികൂലവുമാണ്. അതുകൊണ്ട് ഞാനെന്തു ചെയ്വാൻ കഴിയും. [പ്രകാശം] പിന്നെയോ.

സമ്പാതി—

ചാലേസൈന്യങ്ങളോടുംസ്വപുരമതിൽവി-
മാനേനപോവാനുറച്ചി
ക്കാലംസന്ദേശമോതാൻഭരതനൊടുഹനൂ
മാനെമുമ്പേവിടുന്നു (2)

(എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുപോയി)

ശൂർപ്പണഖ— (ആലോചിച്ച്) ഹനൂമാൻ ചെന്ന് ഭരതനോട് സന്ദേശത്തെ അറിയിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പതന്നെ ഞാൻ

താപസീവേഷം ധരിച്ച് ചെന്ന് ആ ഭരതനും ശത്രുഘ്നനും കേട്ട മാത്രത്തിൽ പ്രാണനെ കളയത്തക്കവണ്ണം ഒരു അനിഷ്ടവത്തമാനത്തെ അവരോടു പറയുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ രാമൻ എന്റെ രണ്ടു സോദരന്മാരെ കൊന്നതിനു അത് ഒരു പ്രതിക്രിയയായി ഭവിക്കും. (എന്ന് പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാംഗം

(അനന്തരം ശത്രുഘ്നനോടുകൂടി ഭരതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഭരതൻ— ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന!

എന്നാര്യൻഭാര്യയെക്കട്ടൊരുനിശിചരനെ-
സ്സംഹരിച്ചീട്ടുവാനായ്
തന്നേസൌവീരമദ്രദ്രവിഡമഗധനാ-
ഥാദിധാത്രീശ്വരന്മാർ
വന്നിട്ടുണ്ടിപ്പുരത്തിൽപരിചൊടുമമവാ-
ക്യത്തിനാൽസാദരംനീ
നന്നായിട്ടുണ്ടുനാപോലിന്നവരെയുപചരി-
ച്ചീടണംശ്രദ്ധയോടും (3)

ഞാനും അവർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള കാഴ്ച്ദ്രവ്യങ്ങളെ മഹാ വിശിഷ്ടകളായും സാകേതരാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കുന്നവയായുമുള്ള ജ്യേഷ്ഠ പാദുകകളുടെ സന്നിധിയിൽ ബോധിപ്പിച്ച് ഭണ്ഡാഗാരത്തിൽ സ്ഥാപിക്കാം.

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ കല്പനയാൽ ഞാൻ രാജാക്കന്മാരെ മുമ്പതന്നെ ഉപചരിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങും അവർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള കാഴ്ച്ദ്രവ്യങ്ങളെ ജ്യേഷ്ഠപാദുകകളുടെ സന്നിധിയിൽ ബോധിപ്പിച്ച് മുമ്പതന്നെ ഭണ്ഡാഗാരത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചുമിരിക്കുന്നു. പിന്നെയെന്താണിങ്ങിനെ രണ്ടാമതും കല്പിക്കുന്നത്?

ഭരതൻ— ആഃ ഞാനിപ്പോൾ ഓക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ,

എന്നച്ഛൻതൻപ്രിയതനയനാംജ്യേഷ്ഠനെക്കാണ്മതിന്നാ-
യെന്നുണ്ടാകുംകഴിവിതിസദാചിന്തയാവാഴ്കമൂലം
തോന്നുന്നില്ലെൻമനമതിലഹോചെയ്യുകൃത്യങ്ങളൊന്നും
നന്നായെല്ലാക്രിയകളിലുമൊന്നോർമ്മവെക്കേണമിനി (4)

ശത്രുഘ്നൻ— അങ്ങിനെതന്നെ ചെയ്യുകൊള്ളാം.

ഭരതൻ— (അനുസ്മരണത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന!

വീലംശീർഷ്ജടക്കെട്ടരയിലപിമര-
  ത്തോൽനവീനംജപിപ്പാൻ
മാലാഹസ്തത്തിലേററംവപുഷിചതപസാ
  ശോഭയുംപൂണ്ടുകൊണ്ടും
ചാലേപുത്തൻപുലിത്തോലുടജമതിൽവിരി-
  ച്ചങ്ങുവാണീടുമാര്യൻ
കോലംകണ്ടെമ്പുരാഞാൻവനമതിലതുചി-
  ത്തത്തിലുണ്ടിന്നുമെൻെറ (5)

ശത്രുഘ്നൻ— (ഗൽഗദത്തോടുകൂടി) സാർവ്വഭൌമൻെറ പ്രഥമപുത്രനായി മഹാനുഭാവനായിരിക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠന്ന് അപ്രകാരം ദൈവത്താൽ സംഭവിച്ച ആ അവസ്ഥയെ ആക്കു മറക്കുവാൻ കഴിയും.

ഭരതൻ— (വ്യസനത്തോടുകൂടി)

മുള്ളുംകീടങ്ങൾകല്ലുള്ളടവിയിൽഗമനം
  കച്ചെരിഞ്ഞുംചവത്തും
കൊള്ളാതേററംപുളിക്കുംമരഫലമശനം
  മണ്ണുതന്നേകിടക്ക
വെള്ളംപിന്നെക്കുടിപ്പാൻമരയിലകൾകൊഴി-
  ഞ്ഞങ്ങുളിഞ്ഞുള്ളതെല്ലോ
കൊള്ളാമയ്യോയിതെല്ലാംത്രിഭുവനപതിയാം
  ജ്യേഷ്ഠനേസ്സംഭവിച്ചു (6)
  (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ— ആര്യ! ആശ്വസിക്കു! ആശ്വസിക്കു! ജ്യേഷ്ഠൻെറ ആ അവസ്ഥ വിചാരിച്ചു കൂടാത്തതാണ്.

ഭരതൻ— (ആശ്വസിച്ച്) എങ്ങിനെ വിചാരിക്കാതിരിക്കും?

കെട്ടിപ്പേറന്നുകഷ്ടംജടകളെമകുടം
  ചാർത്തുവാനുള്ളശീർഷേ
കെട്ടുന്നുപട്ടുടുക്കേണ്ടരയിലപിമര-
  ത്തോലിനെക്കഷ്ടമോർത്താൽ

മട്ടാലുംവാണിയാംഭൃമകളൊട്ടമൊരുമി-
ച്ചങ്ങിനേരതനസൌധ-
ത്തട്ടിൽജ്യേഷ്ഠൻവസിക്കാതനുദിനമുടജ-
ത്തികൽവാഴുന്നുകഷ്ടം (7)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! എൻെറ വജ്രമയമായ ഹൃദയം സഹസ്രധാ പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നില്ലല്ലൊ. (കരഞ്ഞു തൊണ്ട വിറച്ചു കൊണ്ട്)

നാണംവിട്ടതിഗൃദ്ധമായ്നിശിചരന്മാർകൊണ്ടുചെന്നീടിനാ
രേണാക്ഷീക്ഷിതിജാമരിക്കുമഥവാജീവിച്ചിരുന്നീടുകിൽ
കാണാഞ്ഞുംസ്വജനത്തെമാൽകലവതിന്നാളാരുമില്ലാതെയും
കേണുംകണ്ണിണവീങ്ങിയങ്ങിനെകരഞ്ഞീടാതിരുന്നീടുമോ (8)

ശത്രുഘ്നൻ— ആര്യ! ദൈവത്തിൻെറ ദുർവിലാസം ഈ വിധമായിരിക്കുമ്പോൾ നോമെന്തു ചെയ്യുന്നു.

ഭരതൻ— അഹോ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ഹരിച്ചീടിനാൻസീതയെപ്പാപിയെന്നാൽ
സ്മരിക്കുംതദീയംഗുണംമററനേകം
ഇരിക്കട്ടെശീലാഭിരൂപ്യങ്ങളോൎത്താൽ
മരിച്ചീടുമേധീരനെന്നാലുമാൎയ്യൻ (9)

അതിനാലിപ്പോൾ ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ടു.

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ധൈൎയ്യത്തെ സ്വീകരിക്കുക. രാജാക്കന്മാരെ അവരവരുടെ രാജ്യങ്ങളിലേക്ക് അയയ്ക്കയല്ലേ.

ഭരതൻ—(ആലോചിച്ച്) ഒരുവിധമായിട്ടാരംഭിച്ച കാൎയ്യത്തെ മറെറാരുവിധം പ്രവൃത്തിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതെന്താണ്. ഞാനിപ്പോൾ ശത്രുവിനെ സംഹരിപ്പാനായി ഈ രാജാക്കന്മാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട് ജ്യേഷ്ഠൻെറ സന്നിധിയിൽ ചെല്ലുന്നുണ്ട്.

ശത്രുഘ്നൻ-- ആ ജ്യേഷ്ഠൻെറ വൎത്തമാനത്തെ ജ്യേഷ്ഠൻ കേട്ടില്ലേ?

ഭരതൻ— അതെന്താണ്?

ശത്രുഘ്നൻ— നിഷാദാധിപതിയായ ഗുഹൻ പത്രിക അയച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഭരതൻ— ഞാൻ മുമ്പേ ഗുഹനോട് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു വനസഞ്ചാരികളായ സ്വജനങ്ങളെ ദണ്ഡകാരണ്യത്തിലയച്ച്

ജ്യേഷ്ഠന്റെ വൎത്തമാനത്തെ അറിയേണമെന്ന്. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് മുമ്പേ ഗുഹൻ മായാമൃഗം രൂപംകൊണ്ടും വാക്കുകൊണ്ടും ജ്യേഷ്ഠനേയും ലക്ഷ്മണനേയും മോഹിപ്പിച്ച് ദൂരത്തിലാക്കിയ സമയത്തിൽ രാക്ഷസൻ ഭിക്ഷുവേഷം ധരിച്ച് സീതാദേവിയെ അപഹരിച്ചു എന്ന് എനിക്ക് അറിയിച്ചത്. എന്നാലിപ്പോൾ പത്രികയിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതെന്താണ്?

ശത്രുഘ്നൻ— ലക്ഷ്മണൻമാത്രം സഹായമുള്ള ജ്യേഷ്ഠന്ന് ഇപ്പോൾ വേറെ സഹായം ആവശ്യമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശത്രുക്കളെക്കൊന്ന് ദേവിയെ വീണ്ടുകൊണ്ടു വരുവാൻ സൈന്യസമേതനായ സുഗ്രീവനെ സഹായമായിട്ട് ലഭിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണ്, രാജാക്കന്മാരെ അവരുടെ രാജ്യങ്ങളിലേക്ക് അയക്കാം എന്ന് ഞാനിപ്പോൾ ഉണൎത്തിച്ചത്.

ഭരതൻ— സുഗ്രീവനെന്നത് ആരാണ്? എങ്ങിനെ അവനെ സഹായമായിട്ട് ലഭിച്ചു?

ശത്രുഘ്നൻ— കിഷ്കിന്ധാധിപനായി വാനരകുലചക്രവൎത്തിയായ ബാലിയുടെ അനുജനാണ് സുഗ്രീവൻ. ജ്യേഷ്ഠൻ ബാലിയെ സംഹരിച്ച്, സുഗ്രീവനെ രാജാവാക്കിയതുകൊണ്ട് അവൻ ജ്യേഷ്ഠന്നു സഹായമായിതീൎന്നു. ചുരുക്കമായിട്ടുള്ള ഈ എഴുത്തിലെ വാചകം കേട്ടാലും.

ഭരതൻ— എങ്ങിനെയാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ—ശ്രീരാമൻബാലിയെക്കൊന്നടലിലനുജനാ-
മക്കപുത്രന്നുരാജ്യം
പാരാതേകിസ്സഹൃത്താംമവനുടെഭടരാൽ
ജാനകീചോരവാസം
ആരാഞ്ഞെങ്ങുംധരിച്ചിട്ടതിജവമവിടെ
ച്ചെന്നുചുററംവളഞ്ഞാൻ
വാരാശൌസേതുബന്ധിച്ചതുവഴികപിസൈ
ന്യങ്ങളോടൊത്തിദാനീം—എന്ന്. (10)

ഭരതൻ— (ആലോചിച്ച്) ഉണ്ണി! ഇത് ശരിയായിരിക്കാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ദിവസം ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അ

ന്ന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്ന ദേവന്മാരുടെ വാക്കിനെ ഞാൻ കേൾക്കുകയുണ്ടായി.

ശത്രുഘ്നൻ— ആ വാക്കെന്താണ്?

ഭരതൻ—'തന്നുടെമകനാംബാലിയെ
മന്നവനുടെപുത്രനാശുകൊന്നിട്ടും
ഖിന്നതയില്ലിന്ദ്രനഹൊ
തന്നഴൽകാൎയ്യാൎത്ഥിനോക്കയില്ലെല്ലൊ—എന്ന്. (11)

ശത്രുഘ്നൻ— എന്നാൽ ഇന്ദ്രന്റെ പുത്രനായിരിക്കാം ബാലി. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്ന് കാൎയ്യസാദ്ധ്യമെന്താണെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ഭരതൻ— ഉണ്ണി! അവർ പറഞ്ഞത് വേറെ ചിലതുകൂടി ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

ശത്രുഘ്നൻ—അതിനേയും ജ്യേഷ്ഠൻ എനിക്ക് അനുഗ്രഹിക്കണം.

ഭരതൻ— 'പണ്ടിതുകേട്ടതുമില്ലേ
കണ്ടതുമില്ലീവിധംഭുവനേ
കുണ്ടുള്ളംബുധിയിൽചിറ
യുണ്ടാക്കുകനൂറുയോജനത്തോളം'—എന്ന്. (12)

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! എന്നാൽ അതിൽപിന്നെ വാനരന്മാരും രാക്ഷസന്മാരും തമ്മിൽ യുദ്ധം തുടങ്ങിയിരിക്കുമെന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ദിവസത്തിൽ കൊടുങ്കാററുണ്ടായതിനെക്കുറിച്ച് 'ഈ കാററ് രാജ്യത്തിന്ന് ആപൽകരമാണ്' എന്ന് ഞാൻ വിചാരിച്ച് അതിനുള്ള പ്രതിവിധിയെ ചോദിച്ച് അറിവാനായി ആൎയ്യരാമപ്രിയസഖനായ പിംഗളനെ ശ്രീവസിഷ്ഠമഹൎഷിയുടെ ആശ്രമത്തിലേക്ക് അയച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം ആ പിംഗളൻ മുഖാന്തരം മറുപടി അരുൾചെയ്തയച്ചു.

ഭരതൻ— എങ്ങിനെയാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ— 'കന്നിച്ചുലങ്കയിൽനിശാചരമുക്കടന്മാ
രിടന്നൊറുചെയ്തുമമർകാണ്മതിനംബരേണ
ചെന്നാശുപോന്നഗരുഡൻചിറകിങ്കൽനിന്നു
വന്നുള്ളകാററിഹചമന്നതുഭൂവിലേവം (13)

അതിനാൽ ആപൽക്കരമായ കാററാണിത് എന്നു വിചാരിച്ച് ഉണ്ണി ഭയപ്പെടേണ്ട' എന്ന്.

(അണിയറയിൽ)

നല്ലോരുബന്ധുക്കൾനാശിക്കയാലും
ചൊല്ലാന്നുശത്രുക്കൾജയിക്കയാലും
വല്ലാതെഖേദിച്ചുതപസ്സുചെയ്യാൻ
ചെല്ലുന്നുഞാനിന്നുഹിമാചലത്തിൽ (14)

ഭരതൻ—(കേട്ടിട്ട്) യുദ്ധംചെയ്യുന്ന ചിലരുടെ ജയത്തേയും പരാജയത്തേയും പ്രസ്താവിക്കുന്ന ഒരു വൃദ്ധതാപസിയെന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്ന ഈ സ്ത്രീ ആരാണ്?

(അനന്തരം വൃദ്ധതാപസിവേഷംധരിച്ച്
ശൂർപ്പണഖ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശൂർപ്പണഖ— ('നല്ലോരുബന്ധുക്കൾ—' എന്ന ശ്ലോകത്തെ പിന്നെയും പറയുന്നു)

ഭരതൻ—ഉണ്ണീ! ഈ സ്ത്രീ ആരാണ് എവിടെനിന്നു വരുന്നു എന്ന് ചോദിക്കു? ഒരു സമയം ഇവളുടെ മുഖത്തിൽനിന്ന് ജ്യേഷ്ഠൻെറ യുദ്ധവൎത്തമാനം അറിവാൻ സംഗതി വന്നേക്കാം.

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങിനെയാകട്ടെ. (ശൂർപ്പണഖയെ കുറിച്ച്) ഹേ! താപസി! ഭവതി ആരാണ്? എവിടെനിന്നു വരുന്നു?

ശൂർപ്പണഖ—(ശത്രുഘ്നനെ കണ്ടു ഭയത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എൻെറ മൂക്കും കാതുകളും ഛേദിച്ച ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ഇവിടെയും വന്നുവൊ. (നല്ലവണ്ണം നോക്കീട്ട്) ഇവൻ ലക്ഷ്മണനല്ല, ലക്ഷ്മണനോടൊത്ത രൂപമുള്ള ഇവൻ അവൻെറ അനുജനായ ശത്രുഘ്നനായിരിക്കണം. (കൈകൊണ്ടു മൂക്കിനെ തപ്പീട്ട്) താപസിവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള എനിക്കിപ്പോൾ നാസികയുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

അതിനാൽമമമൂക്കിൽമുട്ടിയി-
ന്നതിയായ്ദൂഷിതവൎണ്ണമുക്തിയിൽ
ശ്രുതമാവതിനുംതഥാഹസി-
പ്പതിനുംശക്യമതല്ലിവന്നഹോ (15)

[പ്രകാശം] അങ്ങെന്താണ് ചോദിച്ചത്?

ശത്രുഘ്നൻ—ഞാൻ ചോദിച്ചില്ലേ ഭവതി ആരാണ് എവിടെ നിന്ന് വരുന്നു എന്ന്.

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ഞാൻ രാവണന്റെ സോദരിയാണ്, ലങ്കാദ്വീപത്തിൽനിന്നാണ് വരുന്നത്. [പ്രകാശം] (ദീൎഘശ്വാസംകൊണ്ട് വ്യസനത്തെ നടിച്ച്) എവളൊരുത്തി എവിടെനിന്നോ വരുന്നു എന്ന് ധരിച്ചുകൊൾക.

ഭരതൻ—[ആത്മഗതം] ഈ സ്ത്രീ താപസിയായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് നിശ്ചയമായിട്ടും രാക്ഷസന്മാരിൽ സ്നേഹമുള്ളവളായിരിക്കയില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല ഇവൾ വ്യസനയുക്തയായിട്ടും കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ജ്യേഷ്ഠനോ ലക്ഷ്മണനോ ക്ഷേമം ദുല്ലഭമായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഈ സ്ത്രീ വേറെ വല്ല കാരണത്താലുമായിരിക്കാം വ്യസനിക്കുന്നത്. [പ്രകാശം] ഹേ! താപസി! ഭവതിയുടെ പേരെന്താണ്?

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ രൂപവും എവനെകുറിച്ച് ഞാൻ കാമിച്ചതിന്ന് നാസികാച്ഛേദം മാത്രം ഫലമായിട്ട് തീൎന്നുവൊ ആ ക്ഷത്രിയകുമാരന്റെ രൂപത്തോടൊത്തിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവൻ ഭരതനായിരിക്കണം. ഇവനിൽ ശത്രുഘ്നൻ വിനയമുള്ളവനായുമിരിക്കുന്നു [പ്രകാശം] ഭദ്ര! അങ്ങെന്താണ് പറഞ്ഞത്?

ശത്രുഘ്നൻ—ഭവതിയുടെ പേരെന്താണെന്ന് ജ്യേഷ്ഠൻ ചോദിക്കുന്നു.

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] എനിക്ക് ജന്മസിദ്ധമായ പേര് ശൂൎപ്പണഖയെന്നും കൎമ്മസിദ്ധമായ പേര് മുറിമൂക്കിയെന്നുമാണ്. [പ്രകാശം] പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടു എന്നിലേററവും വാത്സല്യമുള്ള ഋശ്യമൂകപൎവ്വതവാസികളായ മുനികൾ എന്നെ 'പൎണ്ണാദിനി' എന്നു വിളിക്കും.

ഭരതൻ—എന്നാൽ ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ഭവതി പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചവളാണെന്നും ഋശ്യമൂകപൎവ്വതത്തിൽനിന്നാണ് വരുന്നത് എന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശൂൎപ്പണഖ—അതെ.

ശത്രുഘ്നൻ—ഭവതി രാക്ഷസിയാണൊ?

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഇത് ആരോടെങ്കിലും ചോദിക്കേ

ണമൊ [പ്രകാശം] (കോപത്തോടുകൂടി) പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടുമാത്രം രാക്ഷസിയായിരിക്കേണമെന്നുണ്ടോ?

ഭരതൻ—ഉണ്ണി! താപസിക്ക് കോപമുണ്ടാകേണ്ട. പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ച വിശ്രവസ്സാകട്ടെ വൈശ്രവണനാകട്ടെ രാക്ഷസജാതിയല്ലല്ലൊ.

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] വിഭീഷണഘാതകനും അങ്ങിനെ തന്നെ. [പ്രകാശം] ഭദ്രൻ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

ഭരതൻ—എന്തുകൊണ്ടാണ് ഭവതി വ്യസനിക്കുന്നവൾ പോലെ കാണപ്പെടുന്നത്?

ശൂൎപ്പണഖ—എന്നാൽ കേൾക്കു, ('നല്ലോരുബന്ധുക്കൾ' എന്ന ശ്ലോകത്തെ പിന്നെയും പറയുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ—ഭവതിയുടെ ബന്ധുക്കളാരാണ്? ശത്രുക്കളാരാണ്?

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] രാക്ഷസന്മാരാണ് ബന്ധുക്കൾ; വാനരന്മാരാണ് ശത്രുക്കൾ. [പ്രകാശം] വാനരന്മാരാണ് ബന്ധുക്കൾ; രാക്ഷസന്മാരാണ് ശത്രുക്കൾ.

ഭരതൻ—[ആത്മഗതം] (ശങ്കയോടുകൂടി) ജ്യേഷ്ഠന്റെ സഹായികൾക്ക് ആപത്തുവന്നു എന്നുള്ളത് ഭയങ്കരമായിട്ടിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഹേ! പുണ്യാടിനി! ഭവതിയുടെ വാസം ഋശ്യമൂകപൎവ്വതത്തിലാണെന്നല്ലെ പറഞ്ഞത്, അവിടെവെച്ചു അവൎക്ക് തമ്മിൽ യുദ്ധം സംഭവിച്ചുവൊ?

ശൂൎപ്പണഖ—ഇല്ല, ഇല്ല. ലങ്കാദ്വീപത്തിൽ വെച്ചാണ് യുദ്ധം സംഭവിച്ചത്.

ഭരതൻ—ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു.

ശത്രുഘ്നൻ—ഇതെങ്ങിനെയാണ് ഭവതി അറിഞ്ഞത്?

ശൂൎപ്പണഖ—കിഷ്കിന്ധയെന്നു പേരായ ഒരു ഗുഹയില്ലെ.

ശത്രുഘ്നൻ—ഉണ്ട് അതിനെയല്ലെ ബാലി പാലിക്കുന്നത്.

ശൂൎപ്പണഖ—ഇപ്പോൾ ബാലിയല്ല എന്നാൽ അവനെ കൊന്നു രഘുപുംഗവനായ രാമനാൽ രാജ്യത്തിങ്കൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട സുഗ്രീവനാണ് അതിനെ പാലിക്കുന്നത്.

ശത്രുഘ്നൻ—ഇതും മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട്.

ശൂൎപ്പണഖ—ആ ഗുഹയിൽ രുമയുടെ ധാത്രിയായും എന്റെ

പ്രിയസഖിയായുമുള്ള ശംകുകണ്ണി എന്ന വാനരസ്ത്രീ, സപത്നിയോടുകൂടി രുമാ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യുതിനെക്കണ്ടിട്ട് ദുസ്സഹമായ വ്യസനത്തോടുകൂടി ഋശ്യമൂകപൎവ്വതത്തിൽ എൻെറ സമീപത്തിൽ വന്നിരുന്നു. അവളാണ് ഈ വൎത്തമാനത്തെ എന്നോടു പറഞ്ഞത്.

ഭരതൻ—(ആവേഗത്തോടുകൂടി) 'രുമാ' എന്നവൾ ആരാണ്?

ശൂൎപ്പണഖ— വാനരരാജാവായ സുഗ്രീവൻെറ പ്രധാനഭാൎയ്യയാണ്.

ശത്രുഘ്നൻ—(ആവേഗത്തോടുകൂടി) സുഗ്രീവനെ രാക്ഷസന്മാർ സംഹരിച്ചുവൊ?

ശൂൎപ്പണഖ—(കണ്ണീരോടുകൂടി തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട്) അവനെ മാത്രമല്ല, അവൻെറ മന്ത്രിയായ ഹനുമാനേയും ബാലിപുത്രനായും യുവരാജാവായുമിരിക്കുന്ന അംഗദനേയും മററുള്ള സൈന്യങ്ങളേയും സംഹരിച്ചു.

ശത്രുഘ്നൻ—പണ്ണാശിവ! അവിടെ ചെന്നിട്ടുള്ള സൂൎയ്യവംശജാതന്മാരായ രാജകുമാരന്മാരുടെ സ്ഥിതിയെന്താണ്?

ശൂൎപ്പണഖ— വേറെ എതു സ്ഥിതിയാണ് ഭവിക്കുന്നത്. മായാവികളായ രാക്ഷസന്മാരുടെ മുമ്പാകെ എളുപ്പത്തിലേതു സ്ഥിതി ഭവിക്കുമൊ അതുതന്നെ.

ശത്രുഘ്നൻ— (കണ്ണീരോടുകൂടി) ഭയങ്കരപ്രവൃത്തിക്കൊരുമ്പെട്ടിട്ടുള്ള ആ രാക്ഷസൻ അവരിലുംകൂടി എങ്ങിനെ മായയെ പ്രയോഗിച്ചു?

ശൂൎപ്പണഖ-- എന്നാൽ കേൾക്കു!

'ജന്യംചെയ്യുന്നലങ്കാപുരമതിലിതികേ-
ട്ടാശുനിന്നെത്തുണപ്പാൻ
തന്നേസൈന്യങ്ങളാംഞങ്ങളെഭരതനൃപൻ
നാട്ടിൽനിന്നിങ്ങയച്ചു'
എന്നോതിച്ചെന്നുവേഗാൽനിശയിലനുജനോ-
ടൊത്തുറങ്ങുന്നരാമൻ
തന്നെച്ചെയ്യാർദശാസ്യൻഭടർനരവടിവായ്

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) എങ്ങിനെ ചെയ്തു? എങ്ങിനെ ചെയ്തു?

ശൂൎപ്പണഖ-- [ആത്മഗതം]

എന്നുടെസഹജന്മാരാ-
കുന്നദശാസ്യംചകുംഭകൎണ്ണനെയും
കൊന്നവനുടെസോദരരാ-
മിന്നിവരെക്കൊൽകതന്നെയൊരുവാക്കാൽ (17)

[പ്രകാശം] * * * ജീവനില്ലാത്തവണ്ണം (16)

ഭരതൻ— അയ്യോ! ആൎയ്യരാമ! അയ്യോ ഉണ്ണിലക്ഷ്മണ!

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ— അയ്യോ! ജ്യേഷ്ഠന്മാർ രണ്ടുപേരും ഈ വിധത്തിലായോ. (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശൂൎപ്പണഖ— ഞാനിങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് നിങ്ങൾക്ക് അപ്രിയമായിതീൎന്നുവൊ? നിങ്ങളാരാണ്? ആശ്വസിപ്പിൻ ആശ്വസിപ്പിൻ.

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ— (ആശ്വസിച്ച്) രണ്ടുപേരും ഇങ്ങിനെയായി തീൎന്നുവൊ?

ശൂൎപ്പണഖ— ഉവ്വ്. അനന്തരം ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന സുഗ്രീവാദികളായ എന്റെ ബന്ധുക്കളേയും ശസ്ത്രപാണികളായ രാക്ഷസന്മാർ--(എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞു നിൎത്തീട്ട്) ഞാൻ ചോദിക്കുന്നുവെല്ലൊ നിങ്ങളാരാണ് എന്ന്.

ഭരതൻ— ശേഷവും മനസ്സിലായി 'സംഹരിച്ചു' എന്നല്ലെ?

ശത്രുഘ്നൻ— ഇദ്ദേഹം ജ്യേഷ്ഠനായ ഭരതനാണ്. ഞാൻ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനായ ശത്രുഘ്നനാണ്.

ശൂൎപ്പണഖ— (ഉദ്വേഗത്തെ നടിച്ചുകൊണ്ട്) രാമലക്ഷ്മണന്മാരുടെ സോദരന്മാരാണൊ നിങ്ങൾ? അയ്യൊ! ഞാൻ ഹതയായി.

ഉരച്ചിടൊല്ലപ്രിയമെത്രസത്യമാ-
യിരിക്കിലുംസജ്ജനവാക്യമീവിധം
ധരിച്ചിരുന്നിട്ടുമിവണ്ണമിന്നുഞാ
നുരച്ചമൂലംനരകത്തിൽവീഴുമെ (18)

(എന്ന് കരയുന്നു)

ഭരതൻ— ഭവതിക്കു ദോഷമെന്തുള്ളു. വേറെ ആരെങ്കിലും ഇതിനെ ഞങ്ങളോടു പറയാതിരിക്കയില്ലെല്ലൊ.

ശൂൎപ്പണഖ— ഈ ശത്രുഘ്നൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ സംബന്ധം അറിവില്ലായ്കയാൽ ശങ്കകൂണ്ടി എന്നോടു പറഞ്ഞതിനെ ഞാനും നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞുപോയി.

ശത്രുഘ്നൻ— സീതാദേവിയുടെ വൃത്താന്തമെന്താണ്?

ശൂൎപ്പണഖ— ഞാനെന്തു പറയേണ്ടു.

കട്ടിന്മേൽമമനീകളിക്കസഖിയായ്പ്പാഴ്കെന്നരാത്രിഞ്ചരൻ
കട്ടിട്ടങ്ങുനിരുദ്ധയാമവളെനിബ്ബന്ധിച്ചവാഴുംവിധൌ
മട്ടോലുംമൊഴിരാമലക്ഷ്മണവധംപെട്ടെന്നുകെട്ടാളുടൻ
കെട്ടിത്തൂങ്ങിയഹോസ്വജീവനെജവംമോചിച്ചുദുഃഖത്തെയും

ശത്രുഘ്നൻ— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) അയ്യോ ഇതെന്താണ് വന്നുകൂടിയത്.

കാട്ടിൽപോകുവതിന്നുജാനകി!മരത്തോൽനീയെടുത്തഗ്രജൻ
കാട്ടിത്തന്നതുപോലുടുത്തതിനെമുൻകണ്ടല്ലൽപൂണ്ടമ്മമാർ
പെട്ടന്നങ്ങിനെമോഹമാൎന്നിതവർകേട്ടാലിന്നുനാഖിന്നയായ്
കെട്ടിത്തൂങ്ങിമരിച്ചവാൎത്തയെസഹിച്ചീടുന്നുമാലെങ്ങിനെ (20)

ഭരതൻ— ആൎയ്യേ ജാനകി! ഭവതി കൃതാൎത്ഥയായി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഭവതി കുലോചിതമായ പ്രവൃത്തിയെത്തന്നെ ആചരിച്ചു. എന്നാൽ ഞാനിപ്പോൾ ചെയ്യേണ്ടതെന്താണെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ശത്രുഘ്നൻ— ചെന്നടലിൽശത്രുവെനാം
കൊന്നുടനേവൈരശാന്തിയെവരുത്താം

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഇത് മുമ്പേതന്നെ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം]

നന്നല്ലീവഴിനിങ്ങൾ-
ക്കിന്നുതുണപ്പാനുമാരുമില്ലല്ലൊ (21)

ഭരതൻ— അഹോ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!

കല്പംപോലൊരുമാത്രയങ്ങിനെപതിന്നാലാണ്ടുഞാൻപോക്കിനേൻ
കെൽപ്പുള്ളഗ്രജനിങ്ങരണ്യമതിൽനിന്നെത്തേണ്ടനാളിന്നുതാൻ
തല്പാദാംബുജമിന്നുകാണ്മതിനിനിയ്ക്കുണ്ടാംമഹാഭാഗ്യമെ-
ന്നൽപൂവിൽകൊതിയുള്ളൊരെന്നുടെമഹാമോഹദ്രുമംഭഗ്നമായ്

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ഹേ ഭരത! അങ്ങയുടെ മാത്രമല്ല സു

ന്ദരനായ അദ്ദേഹത്തിനെ കാമിച്ച എൻെറ മോഹദ്രുമവും മു
റിഞ്ഞുപോയി. വിശേഷിച്ച നാസികയോടുകൂടീട്ടാണെന്നും
ധരിച്ചുകൊൾക. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വ
സിക്കു. ഇനിമേൽ രാമനെ എങ്ങിനെ കാണ്മാൻ കഴിയും.

ശത്രുഘ്നൻ— (ആഗ്രഹത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി)

കണ്ടാൽശാരദചന്ദ്രനൊത്തമുഖവുംരാജീവപത്രങ്ങൾപോൽ
നീണ്ടുള്ളീക്ഷണയുഗ്മവുംമരതകത്തൂണൊത്തബാഹുക്കളും
തണ്ടാർമാനിനികേളിപത്മസമമാംജ്യേഷ്ഠൻെറതൃപ്പാദവും
കണ്ടീടാനിഹഭാഗ്യമില്ലിനിയിനിക്കെന്നോർത്തുനില്ലായ്കയാൽ (23)

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഞാനതെല്ലാം കണ്ടിട്ടും എൻെറ
ആഗ്രഹത്തെ സഫലമാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. [പ്രകാശം]
ഉണ്ണി! ശത്രുഘ്ന! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു. ഇദ്ദേഹ
ത്തിനേയും ആശ്വസിപ്പിക്കു. അനന്തരം ഈ ദുഃഖശാന്തി
ക്കുള്ള ഉപായത്തെ ആലോചിക്കുക.

ഭരതൻ— (ആശ്വസിച്ച്)

നീരാജ്യംകാത്തുകൊള്ളേൻമിതിയടികളെമു
ന്നിട്ടുതാതാജ്ഞയാൽചെ-
ന്നീരേഴാണ്ടങ്ങരണ്യേമരുവിധരണിയെ
പ്പിന്നെനിൻപ്രീതയേഞാൻ
പാരംരക്ഷിപ്പനെന്നെന്നെയുമഴകൊടുലാ-
ളിച്ചുചൊന്നുള്ളൊരാര്യൻ
പോരുന്നില്ലെങ്കിലിപ്പോൾവ്യസനമിതുസഹി-
ക്കുന്നതിന്നെങ്ങിനേഞാൻ (24)

അതിനാൽ ഞാനിപ്പോൾ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

ശത്രുഘ്നൻ— (ആശ്വസിച്ച്) പിന്നെ മററുള്ളവൻെറ വ്യസന
ത്തിന്ന് പ്രതിക്രിയ വേറെയെന്താണ്.

(ഭരതനെ നോക്കി കൈകൂപ്പിക്കൊണ്ട്)

ജ്യേഷ്ഠൻരാമൻജ്യേഷ്ഠസൌമിത്രിയെത്താൻ
കൂട്ടിക്കൊണ്ടങ്ങാവിധംപോയപോലെ
പെട്ടന്നഗ്നൌചാടുവാനോർത്തിരിക്കും
ജ്യേഷ്ഠൻകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണമെന്നെ (25)

ശൂൎപ്പണഖ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇതിനായിട്ടാണെല്ലൊ ഈ പണി. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി ഭരത! അങ്ങയുടെ നിശ്ചയം നന്നായിരിക്കുന്നു. ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! അങ്ങും പ്രതിക്രിയയെ ആലോചിച്ചതു് നല്ലതുതന്നെ. ഞാനും തപസ്സുചെയ്വാൻ പോകുന്നില്ല. എന്നാൽ,

ഹാകഷ്ടമക്തനയാദികൾഗ്രത്തമൂലം
ശോകംസഹിപ്പതിനിനിക്കുമഹാപ്രയാസം
വൈകാതെഞാനുമതുകൊണ്ടനലേപതിപ്പാൻ
പോകുന്നനിങ്ങളുടെകൂടെവരുന്നുനൂനം (26)

ഭരതൻ—അയ്യോ! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ!

അന്നായ്ഹൃത്തനുസരാച്ചേക്ഷമിച്ചുഹൃദി
താതപ്രവൃത്തിയെബലാ-
ലെന്നംബതന്നെയഥബന്ധിച്ചതില്ലുടന
കററീലമന്ഥരയെനീ
ചെന്നുവനേപുരിയിൽനിന്നായ്ഖനൊത്തടലിൽ
നിന്നഗ്രകോൻപുരിയിലും
ചെന്നായ്ഭക്തിയതുകാണിച്ചുനീസുകൃതി
തന്നേമഹാജളനഘം (27)

ഉണ്ണിശത്രുഘ്ന!

മുന്നംസന്തതിയററമാനവകുലംസന്താനസമ്പത്തിനെ
തന്നിട്ടമ്പിനൊടൃശ്യശൃംഗമുനിതാനേവംവളൎത്തീടിനാൻ

അയ്യൊ! ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ.

എന്നാലഗ്രജർമൂന്നുപേർവിധിവശാല്പോയാൻചതുൎത്ഥൻഭവാ-
ന്തന്നേവാണവരുത്തണംപിതൃജനപ്രീതിംനിവാപാംബുവാൽ

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ശത്രുഘ്നൻ ജീവിച്ചിരുന്നേക്കുമൊ. കഷ്ടം! എന്റെ ആഗ്രഹം അൎദ്ധം മാത്രമെ ഫലിക്കയുള്ളൂ. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി ഭരത! അങ്ങെക്കുള്ളപോലെതന്നെ ശത്രുഘ്നനും വളരെ വ്യസനമുണ്ടു്. അതിനാൽ അങ്ങയുടെ ഈ കല്പന പ്രയോജനമില്ലാത്തതാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശത്രുഘ്നൻ—(കണ്ണീരോടുകൂടി)

അതിയായ്പ്രിയപുത്രരാംഭവാന്മാർ
ഗതരായാൽകരയുംപിതൃക്കളെല്ലാം

അതിബാലനഹംനിവാപനീരാൽ
മതിയല്ലൊട്ടുമവക്കുതൃപ്തിചെയ്വാൻ (29)
അതിനാൽ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്വാനായിട്ട് ജ്യേഷ്ഠനേക്കാ
ൾ മുമ്പേ ഞാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

ശൂൎപ്പണഖ—ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! എന്നാൽ അഗ്നിയേയും ഇന്ധന
ങ്ങളേയും അതിവേഗത്തിൽ തയാറാക്കുവാൻ യത്നിക്കു.

ഭരതൻ—അയ്യോ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!

എന്നമ്മേ!ബതവീണകോസലസുതേ!നീഘോരദുഃഖാൎണ്ണവേ
എന്നുംമുങ്ങിവസിക്കകേകയസുതേ!ദുഷ്കീൎത്തിപങ്കത്തിൽനീ
നന്നായ്മക്കളെരണ്ടുപെററതതിമാലിന്നോസുമിത്രേംബ!നീ
തന്നേനീനരകംഭുജിക്കുകമഹാനൎത്ഥപ്രദേമനഥരേ! (30)

അയ്യോ! ദേവേന്ദ്രപ്രിയസഖനായ ഹേ! പിതാവേ!

തനയരെനാലുളവാക്കി-
ദിനകരവംശത്തിൽവൃദ്ധിനൽകിഭവാൻ
കനിവെന്നിയെയെൻജ്യേഷ്ഠനെ
വനമതിലാക്കീട്ടുനാശവുംനൽകി (31)

ശത്രുഘ്നൻ—ഇങ്ങിനെ പ്രലാപിച്ചിട്ടെന്താണ്. അഗ്നിയേയും
ഇന്ധനങ്ങളേയും ഞാനിപ്പോൾ തയാറാക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന്
പോയിട്ട് പിന്നെ പ്രവേശിച്ച്) ജ്യേഷ്ഠ! ദ്വാരദേശത്തിൽ
ഉണങ്ങിയ വിറകുകളിട്ട് അഗ്നിഭഗവാനെ ജ്വലിപ്പിച്ചിരി
ക്കുന്നു.

ഭരതൻ—എനിക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം.

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] എനിക്കു അതിഃനക്കാൾ സന്തോ
ഷം. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! അഗ്നിയിൽ ചാടുവാൻ എണീക്കു.

ഭരതൻ—ഹേ! താപസി! അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതി ചെന്ന്,
അരവിന്ദബന്ധുകുലത്തിന്ന് പരമഗുരുവായും അരുന്ധതീ
സഹചരനായുമിരിക്കുന്ന ശ്രീവസിഷ്ഠമഹൎഷിയോടു ഈ ഭര
തൻെറ അപേക്ഷയെ വിനയത്തോടുകൂടി ബോധിപ്പിക്കണം.

ശൂൎപ്പണഖ— (ആനന്ദത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഈ കാര
ണം പറഞ്ഞ് എനിക്കു അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാതെ കഴി
ക്കാം. [പ്രകാശം] അപേക്ഷ എങ്ങിനെയാണ്?

ഭരതൻ—

ഇന്നാൾതൊട്ടുഭവാൻസ്വയംമനുകണക്കിപ്പാർഭരിച്ചീടണം
നന്നായ്നോക്കണമംബമാരെയവർഖേദിക്കാതിരിക്കുംവിധം
എന്നുംനല്ലഗതിയ്ക്കനുഗ്രഹമുടൻഞങ്ങൾക്കുമേകീടണം
ചെന്നീടുന്നുശുചാഗ്രജന്റെപിറകേശത്രുഘ്നനോടൊത്തുഞാൻ

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] എന്റെ ആഗ്രഹം ഫലിക്കുന്ന പോലെയിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഇത് അദ്ദേഹത്തിനോടു അറിയിക്കണമൊ. ആ മഹർഷി സ്വയമായിതന്നെ സർവ്വവും അറിയുമെല്ലൊ. (എന്ന് അഗ്നിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ—പണ്ണോദിനി! ജ്യേഷ്ഠന്റെ കല്പനയെ ഭവതി വേഗത്തിലനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണ്, ഒന്നാമതായി ഞങ്ങൾതന്നെ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാം.

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ഇവരുടെ ഈ ഉത്സാഹം ദൃഢമായിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇനി ഇവിടെ ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതൊന്നുമില്ല. [പ്രകാശം] നിങ്ങളുടെ വാക്കിനെ കേൾക്കാതിരിപ്പാൻ പാടില്ലല്ലൊ. ഈ സമയത്തിൽ വിശേഷിച്ചും.

(എന്നു പോയി)

(ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ അഗ്നിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നു)

(അണിയറയിൽ)

മുന്നംതാതവചസ്സിനാലടവിയിൽചെന്നുള്ളതൻകാന്തനോ(നെ
ടൊന്നിച്ചെൻമകൾപോയിയെങ്ങിനെസഹിച്ചീടുന്നുദുഃഖത്തി
എന്നോർത്തങ്ങിനെഖിന്നനായ്മരുവുമെന്നുള്ളത്തിൽനക്തഞ്ചരൻ
വന്നെൻപുത്രിയെയാശുകട്ടതൊരുവജ്രാഘാതമായ്തീർന്നിതു (33)

ഭരതൻ—ജനകമഹാരാജാവ് വന്നിരിക്കുന്നുവൊ?

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ഹേ! ഹേ! പരമേശ്വരഭക്തോത്തമ!
ലങ്കാനാഥ!കഥംഭവാൻമമസഖാവായിട്ടുമെൻപുത്രിയെ
ശങ്കിക്കാതെഹരിച്ചുവച്ച്മികിമിതോജാതിസ്വഭാവംതവ
അഹോ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഹാഹാ വത്സേ!
വങ്കാട്ടിൽപിടികൂടുവാൻദശമുഖൻവന്നപ്പൊളീക്ഷിച്ചമാ
തങ്കാൽഭീതയതായ്കരഞ്ഞദശയന്നെന്തായിരുന്നൂതവ (34)

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠത്തി തൂങ്ങിമരിച്ചതായിട്ട് ആര്യനായ ജനകമഹാരാജാവ് അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ഭരതൻ—ആൎയ്യനായ ഇദ്ദേഹത്തിനോടു സംസാരിക്കാതെ അഗ്നിയിൽ ചാടുന്നത് നമുക്കു യുക്തമല്ല.

(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(അനന്തരം ജനകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ജനകൻ—ഓ! ഇതെന്താണ്?

കത്തിജ്ജ്വലിക്കുമനലങ്കൽവലത്തുവെച്ചു
ശത്രുഘ്നനോടുമധുനാഭരതൻജവേന
ഒത്തങ്ങുചാടുവതിനായ്തുടരുന്നപോലെ
നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടഹമിതാബത കണ്ടിടുന്നു (35)

(എന്നു വേഗത്തിലടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ—ആൎയ്യ! പൂജ്യനായ ഭവാനെ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ഇതുതാനവസാനമാംപ്രണാമം
സ്വതനും ഞങ്ങൾവെടിഞ്ഞിടുന്നിതിപ്പോൾ
ഹതരായിതുരാമലക്ഷ്മണന്മാ-
രതിമായാവികളാമരക്കരാലെ (36)

ജനകൻ—അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാൻ ഹതനായി.

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ—ആൎയ്യ! ആശ്വസിക്കുക, ആശ്വസിക്കുക.

ജനകൻ—(ആശ്വസിച്ച്)

ഭൂവിൻപുത്രിസ്സതിവിജയിയായേററവുംദീൎഘകാലം
ജീവിച്ചീടുംകണവനുളവാമൂൎമ്മിളയ്ക്കുംതഥൈവ
ഏവംചൊന്നാർഗ്രഹഗതിയറിഞ്ഞുള്ളദൈവജ്ഞരെല്ലാ
മാവാക്കയ്യോമമവിധിവശാൽമിഥ്യയായിട്ടുതീൎന്നു (37)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഗുരുയാജ്ഞവല്ക്യവരതാപസൻകനി-
ഞ്ഞരുൾചെയ്തറിഞ്ഞപരതത്വസാരവും
മരുവുന്നുഹൃത്തിലൊരുദിക്കിലെൻെറമ-
റെറാരുദിക്കിലേവമെരിയുന്നദുഃഖവും (38)

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ സീതാദേവിയും— (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞ് തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ടു മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നു)

ജനകൻ—അവളും പോയിയെങ്കിൽ എനിക്കു സന്തോഷം തന്നെ. എന്നാലും എൻെറ ഹൃദയം തപിക്കുന്നു.

ശത്രുഘ്നൻ—എന്നുമാത്രമല്ല കെട്ടിത്തൂങ്ങിട്ടാണ്.
ജനകൻ—(കണ്ണീരോടുകൂടി) എന്റെ മകൾക്ക് എങ്ങിനെ ഈ വിധം സംഭവിച്ചു.

തഞ്ചുംപുഞ്ചിരിയോടുഭംഗിയിൽമുള-
ച്ചുള്ളോരുദന്തങ്ങളും
കിഞ്ചിൽതൂങ്ങിയകുന്തലോടുലയുമ-
പ്പൊൻചുട്ടിയുംചേൎന്നഹോ
കൊഞ്ചുംതേന്മൊഴിനിന്റെബാല്യവദനാം
ഭോജത്തെയോൎത്തലി-
ന്നെഞ്ചിത്തത്തിൽനിറഞ്ഞിടുന്നുതനയേ
ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ടുഹാ (39)

(ദീൎഘശ്വാസം വിട്ട്)

ക്ഷിതിമകളെദശാസ്യൻകട്ടതായ്ക്കേട്ടുധാത്രീ
പതികളെഭരതന്താനായിച്ചിങ്ങുചേൎത്തി
ദ്രുതമരിയെജയിപ്പാനിന്നഹോപോകുമെന്നെൻ
മതിയിലധികമോദംപൂണ്ടുകഷ്ടംവൃഥാഞാൻ (40)

അതിനാലിപ്പോൾ,

പരിചൊടുനിങ്ങൾക്കായി-
ക്കരുതിയൊരിത്തീയ്യിലങ്ങുഞാൻചാടി
തരസാദേഹമെരിച്ചി-
പ്പെരുകിയശോകാബ്ധിയെക്കടക്കുന്നേൻ (41)

ഭരതൻ— ഒന്നാമതായിട്ട് ഞാനല്ലെ ഇതു ചെയ്യുന്നത്.

നെടുതായാശപലിക്കാ-
ഞ്ഞുടനെൻജ്യേഷ്ഠൻവരാത്തമൂലംഞാൻ
ജടയുംമരവിരിയുംപൂ-
ണ്ടുടലോടുംതീയ്യിലങ്ങുചാടുന്നേൻ (42)

ജനകനും ശത്രുഘ്നനും— (കണ്ണീരോടുകൂടി) ഭരതന്റെ ഈ വാക്യം അതിവ്യസനയുക്തമായി കേൾക്കപ്പെടുന്നു.

(അണിയറയിൽ)

കൊന്നുപോരിൽനിശാചരേന്ദ്രനെമുദാവൈദേഹിയെസ്വീകരി
ച്ചെന്നല്ലംബരചാരിതാപസഗണംവാഴ്ത്തുംയശസ്സോടഹോ

നന്നായ്പുഷ്പകമേറിലക്ഷ്മണനുമായൊന്നിച്ചിതാരാഘവൻ
വന്നീടുന്നുകൃതാൎത്ഥനായ്ഭരത!നീചാടൊല്ലെടോവഹ്നിയിൽ(43)

ശത്രുഘ്നൻ—(നോക്കീട്ട്) ആരാണീബ്രഹ്മചാരി; ശുഭവൎത്തമാനത്തെ അറിയിക്കുന്നു.

ജനകൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ഭരത! ബദ്ധപ്പെടേണ്ട, ബദ്ധപ്പെടേണ്ട. ശുഭവൎത്തമാനം കേൾക്കുന്നുവെല്ലൊ.

ഭരതൻ— (നോക്കീട്ട്) ആൎയ്യ! അങ്ങിനെയല്ല.

അറിഞ്ഞുകൂടാതുടനപ്രിയത്തെ
പറഞ്ഞുപിമ്പങ്ങനുതാപമുള്ളിൽ
നിറഞ്ഞുപണ്ണ്ടാദിനിവണ്ണിയായ്യാൻ
പറഞ്ഞിടുന്നൂപ്രിയവാക്യമേവം (44)

അതിനാൽ ഇതു കളവാണ്.

(എന്ന് വേഗത്തിലഗ്നിസമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു)

വണ്ണിരൂപനായ ഹനുമാൻ— (പൊടുന്നനവെ തിരനീക്കി പ്രവേശിച്ച്) ഭരത! അരുതരുത്. അകാരണമായിട്ടെന്താണിങ്ങിനെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നത്. (എന്ന് തടുത്തുകൊണ്ട്) അങ്ങിപ്പോൾ കേട്ടാലും:

കൊന്നാൻസേനാനിനീലൻരജനിചരചമൂ
 നാഥനാകുംപ്രഹസ്ത-
ന്തന്നെ,കൊന്നാൻസുമിത്രാസുതനമരർപുക
 ഴ്ത്തീടുമാറിന്ദ്രജിത്തെ
കൊന്നിട്ടക്കുംഭകൎണ്ണാദികളെദശമുഖ
 ന്തന്നെയുംവേഗമിപ്പോ-
ളൊന്നിച്ചാൎയ്യൻലഭിച്ചൂക്ഷിതിമകളെജയ
 ശ്രീയെയുംരാമദേവൻ (45)

അതിനാലിപ്പോൾ അങ്ങ് രാമദേവനെ അനുജനോടും ഭാൎയ്യയോടുംകൂടി ദൎശിച്ചുണ്ടാകുന്ന ആനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കും.

ഭരതൻ— മായാബലംകൊണ്ട് യുദ്ധത്തിൽ പ്രവീണന്മാരായ രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽനിന്ന് താദൃശനായ ജ്യേഷ്ഠൻ ഇവിടെ വരികയെന്നുള്ളതെങ്ങിനെ?

ഹനുമാൻ— ദൈവബലത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ശ്രീരാമദേവങ്കൽ രാക്ഷസന്മാരുടെ മായാബലം ഫലിക്കയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ കേട്ടാലും:

ഒന്നാംപോരതിലിന്ദ്രജിത്തഥമഹാമായാവിസൌമിത്രിയോ-
ടൊന്നിച്ചങ്ങിഹകെട്ടിരാമനെജവംനാഗാസ്ത്രപാശത്തിനാൽ

ശത്രുഘ്നൻ— ആ താപസി ഇതിനെതന്നെ വേറെ വിധമായി കേട്ട് സൂക്ഷ്മമറിയാതെ നമ്മെ വ്യസനിപ്പിച്ചതാണെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ഭരതൻ—പിന്നെയോ.

ഹനുമാൻ—

വന്നാനങ്ങുടനെജവേനഗരുഡൻയുദ്ധത്തിലിന്ദ്രാജ്ഞയാൽ

ഭരതൻ—ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! ഇത് നീയറിയിച്ച ശ്രീവസിഷ്ഠമഹർഷിയുടെ കല്പനയോടു യോജിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹനുമാൻ—

അന്നേരത്തഴൽതീൎന്നവൎക്കധികമായുണ്ടായിയുദ്ധോദ്യമം (46)

ശത്രുഘ്നൻ—ഭഗവാനായ ഗരുഡൻ വന്നാൽ സൎപ്പമയങ്ങളായ ശരങ്ങൾ എങ്ങിനെ നശിക്കാതിരിക്കും.

ഭരതൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായി ദേവേന്ദ്രന്ന് ജ്യേഷ്ഠനെക്കൊണ്ടുള്ള കാൎയ്യസാദ്ധ്യം രാവണസംഹാരമാണ് എന്ന്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ ജ്യേഷ്ഠനെ രക്ഷിപ്പാൻ ഗരുഡനെ അയച്ചില്ലേ?

ജനകൻ—(സന്തോഷിച്ച്) ഞങ്ങളുടെ പ്രാണനെ രക്ഷിച്ച ബ്രഹ്മചാരിയായ അങ്ങയുടെ നാമധേയമെന്താണെന്ന് സത്യമായിട്ടിപ്പോൾ പറയണം.

ഹനുമാൻ— തരണിസുതൻമന്ത്രിയതായ്
മരുവുംപവനാത്മജൻഹനുമാൻഞാൻ
ഭരതാന്തികത്തിലെന്നെ
പ്പരിചോടാരാവണാന്തകനയച്ചു (47)

ജനകൻ— ഗുരുയാജ്ഞ്യവല്ക്യമുനിയെന്നപോൽഭവാൻ
പരിചോടുമാന്യനിഹമേമരുൽസുത!
ഗുരുവേദമൂൎത്തിരവിയോടുനിശ്ശമെൻ
ഗുരുവെന്നപോൽഖലുപഠിച്ചവിദ്യയെ (48)

ശത്രുഘ്നൻ—(വിസ്മയത്തോടുകൂടി) പണ്ണാദിനിയെന്ന താപസി, രാക്ഷസന്മാർ ലങ്കാപുരത്തിൽ വെച്ച് സൈന്യങ്ങളോടും മന്ത്രികളോടുംകൂടി സുഗ്രീവനെ സംഹരിച്ചതായിട്ടല്ലെ പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ ഹനുമാനെങ്ങിനെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹനുമാൻ—പണ്ണാദിനിയെന്ന ആ താപസി ആരാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ—അവൾ ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തിലാണത്രെ വസിക്കുന്നത്, അവളുടെ ബന്ധുക്കളാണത്രെ സുഗ്രീവാദികൾ.

ഹനുമാൻ—[ആത്മഗതം] ഇങ്ങിനെ ഒരു സ്ത്രീയില്ലല്ലൊ. (ആലോചിച്ച്) എന്നാലവൾ ശൂർപ്പണഖയായിരിക്കണം. രാവണകുംഭകർണ്ണന്മാരെ വധിച്ചതുകൊണ്ടും വിഭീഷണന്ന് രാജ്യം ലഭിച്ചതുകൊണ്ടും അവൾ ദുർമ്മനസ്സായിരിക്കുന്നു എന്ന് വിഭീഷണമന്ത്രിയായ സമ്പാതി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരെ കൊല്ലുവാനായിട്ടുള്ള അവളുടെ പ്രയത്നമായിരിക്കാം ഇത്. [പ്രകാശം] രാവണനെ ജയിച്ച ശ്രീരാമദേവങ്കലുള്ള കോപത്താൽ താപസീവേഷം ധരിച്ചു വന്ന നിങ്ങളോട് അപ്രിയത്തെ പറഞ്ഞ ആ സ്ത്രീ രാവണസോദരിയായ ശൂർപ്പണഖയാണ്.

ഭരതൻ—ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നുണ്ട്. താൻ ജനിച്ചത് പുലസ്ത്യവംശത്തിലാണെന്നല്ലെ അവൾ പറഞ്ഞത്.

ഹനുമാൻ—(തെക്കോട്ടുനോക്കീട്ട്) ഭരത! നോക്കു! ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ചിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം സീതയോടും ലക്ഷ്മണനോടും പരിജനങ്ങളോടുംകൂടി പുഷ്പകവിമാനത്തിലിരുന്നുകൊണ്ട് മേഘമാർഗ്ഗത്തൂടെ ഇതാ വരുന്നു.

(എല്ലാവരും ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു)

ഹനുമാൻ—ഇപ്പോൾ,

നന്നായീക്ഷിക്കമേലേഭരത!നെടിയവൃ-
ക്ഷങ്ങളിൽചാടിവേഗം
വന്നീടുന്നച്ചൂഭല്ലപ്ലവഗനിബിഡമാ-
മഗ്രജന്തൻെറസൈന്യം

തോന്നീടുന്നുണ്ടിവററിമ്പതനകുതികളാൽ
കൊമ്പുതാണാശുപൊങ്ങും
നന്ദിഗ്രാമസ്ഥകേളീവനമിതുകുതുകാൽ
നൃത്തമാടുന്നപോലെ (49)

ജനകൻ—വത്സയായ സീതയാൽ വാമഭാഗം അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട വത്സനായ രാമഭദ്രൻ വത്സലക്ഷ്മണനോടും പരിജനങ്ങളോടുംകൂടി പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ നിന്നിറങ്ങിയെം.

ഭരതൻ—(നോക്കീട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

ഏറെക്കാലമതായിഞാൻസരസിജംപോലുള്ളനേത്രങ്ങളും
കാറൊക്കുംനിറവുംകലൎന്നുഗിരിജാകാന്തൻെറനേത്രാഗ്നിയിൽ
നീറിക്കായമിളച്ചകാമവടിവാൎന്നുള്ളോരുമൽജ്യേഷ്ഠനെ-
ക്കുറോടിങ്ങിനെകണ്ടുസമ്പ്രതിസുധാകൂപത്തിൽമുങ്ങീടിനേൻ

ശത്രുഘ്നൻ— (ആനന്ദത്തോടുകൂടി)

ഇതിപ്പൊളുണ്ടാകുമിതില്ലയെന്നും
മതിക്കൊലാകൎമ്മഫലത്തെയാരും
കുതിച്ചനാമഗ്നിയിലെത്തുവാനായ്
പതിച്ചതോചെന്നമൃതാണ്ണ്വത്തിൽ (51)

(അനന്തരം മേല്പറയപ്പെട്ടപോലെ രാമാദികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ—പ്രിയേ! ജാനകി!

ഒന്നായ്യോജനന്തനീണ്ടചിറയുംസിന്ധൌമഹേന്ദ്രാദ്രിയും
പിന്നെപ്രസ്രവണാദ്രിയുംവിപുലമാംവിന്ധ്യാടവീഭാഗവും
പിന്നിട്ടന്നതചിത്രകൂടഗിരിശൃംഗത്തിന്നുമേൽമാൎഗ്ഗമായ്
നന്ദിഗ്രാമമിതിങ്കലാശുഗതിയാംയാനത്തിനാലെത്തിനാം (52)

എന്നുമാത്രമല്ല, കടലുംകപിരാക്ഷസക്കുതമ്മിൽ
പടയുണ്ടായതുമാശുഞാൻകടന്നും
മടുനേർമൊഴി!നിന്നെയുംലഭിച്ചി-
ട്ടുടനിപ്പോൾമമനാട്ടിൽവന്നുചേൎന്നേൻ (53)

ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠ! നോക്കു, നോക്കു. താതനായ ജനകരാജാവിനോടും ഉണ്ണിയായ ശത്രുഘ്നനോടുംകൂടി ജ്യേഷ്ഠനായ ഭരതൻ വരുന്നു. ഇദ്ദേഹം,

ശിരസിജടയനഘമാംമരത്തോ
ലരയിലുമന്തിചടച്ചഹോതപസ്സാൽ
സ്സുരതിഭവേദദശ്നാൽഭവിച്ചോ
രുരുതരമാലുടൽപൂണ്ടുവന്നപോലെ (54)

രാമൻ— അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ,

കട്ടാൻസീതയെരാക്ഷസന്ദ്രനതിനാലുണ്ടായദുഃഖത്തിനെ
വെട്ടന്നങ്ങുകളഞ്ഞുഞാനതിലുടൻചെയ്യേണ്ടകർമ്മങ്ങളാൽ
വിട്ടുംകിട്ടിയരാജ്യമീഭരതനെൻമൂലംശ്രുചാവാഴ്കയാ-
ലൊട്ടല്ലെൻഹൃദിദുഃഖമായതുമഹോഭാഗ്യത്തിനാൽതീൎന്നുഞാൻ

ഭരതൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) താതദശരഥപ്രിയസൂനുവായി ഭക്തവത്സലനായി സത്യസന്ധനായ ഹേ ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ ശ്രീപാദാംബുജങ്ങളിൽ വളരെക്കാലമായി കൊതിച്ചിരുന്ന നമസ്കാരത്തെ ഭരതനിതാ ചെയ്യുന്നു.

(എന്ന് തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നു)

(രാമൻ സ്നേഹത്തോടും ആനന്ദത്തോടുംകൂടി കൈകൊണ്ടെഴുന്നീല്പിച്ച് ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

രാമനും ഭരതനും— [ആത്മഗതം]

മുങ്ങുന്നുവോനൽകൎപ്പൂരം
തിങ്ങുംവാപികകെൎന്നുഞാൻ
അംഗമത്രതണുത്തുനി-
ന്നംഗസംഗത്തിനാൽമമ (56)

രാമൻ— [പ്രകാശം] ഉണ്ണി ഭരത! ഭാഗ്യത്താലിനിക്ക് ഉണ്ണിയെ കാണ്മാൻ സംഗതിവന്നു.

ഭരതൻ— [പ്രകാശം] അതിനാൽ തന്നെയാണ് ജ്യേഷ്ഠന്ന് എന്റെ പേരിലുള്ള കാരുണ്യത്തിന്റെയും പ്രസാദത്തിന്റെയും ഉൽക്കഷം സപ്രയോജനമായി ഭവിച്ചത്.

(രാമഭരതന്മാരെ ശത്രുഘ്നലക്ഷ്മണന്മാർ നമസ്കരിച്ച് അനുഗ്രഹം വാങ്ങുന്നു)

രാമൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) താത ജനകരാജ! ദശരഥപുത്രനായ ഈ രാമൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ— താത! ലക്ഷ്മണൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

സീത-- അച്ഛ! അങ്ങെക്കു നമസ്കാരം.
ജനകൻ-- (ഉചിതംപോലെ അനുഗ്രഹിച്ച് രാമനെ നോക്കി സന്തോഷത്താൽ കണ്ണീർപൊഴിച്ച് ഗൽഗദത്തോടുകൂടി) ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ച ഉണ്ണി!

മനുകുലമതിൽനീജനിച്ചതിനാം
കനിവൊടുപന്ഥയവുംനിവൃത്തിയാക്കി
തനയയെമമവേട്ടതിന്നുമോത്താ
ലനുഗുണമായവിധത്തിലാചരിച്ച (57)

രാമൻ-- (വിനയത്തോടുകൂടി തൊഴുതുകൊണ്ട്) താത! ബ്രഹ്മജ്ഞനായി അതിവിശിഷ്ടനായ അങ്ങയുടെ പ്രസാദംകൊണ്ടും, അഗസ്ത്യവസിഷ്ഠവിശ്വാമിത്രാദികളായ മഹർഷിമാരുടെ മംഗളാശീർവ്വാദങ്ങൾകൊണ്ടും, ഇന്ദ്രാദികളായ ദേവന്മാരുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ടും, ഞാൻ രാവണനെ സംഹരിച്ചതാണ്.

(അനന്തരം വിശ്വാമിത്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ-- [ആത്മഗതം] ഞാൻ ദേവന്മാരുടെ കല്പനയെ അനുഷ്ഠിപ്പാനാരംഭിച്ചത് ഇപ്പോൾ സഫലമായിത്തീന്നു. എന്തെന്നാൽ രാവണനെ യുദ്ധത്തിൽ രാമഭദ്രൻ സംഹരിച്ചു എന്ന് ഞാൻ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയാൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണെല്ലോ ദേവന്മാരെന്നോടു കല്പിച്ചത്.

വരുത്തേണംവൈരംസ്വജനമരണംകൊണ്ടധികമായ്
കരുത്തേറംവണ്ണംദശമുഖനുരാമകുലടനെ
ഉരുത്തല്ലംരക്ഷോവരനെഹതിചെയ്യാനവനുനീ
കരുത്തുണ്ടാക്കേണംശരനിരകളേകിസ്വയമിതി (58)

(എന്ന് ചുററിനടക്കുന്നു)

രാമൻ-- (കണ്ടിട്ട് അടുത്തുചെന്ന്) ഭഗവൻ! ഇക്ഷ്വാകുവംശജാതനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.
വിശ്വാമിത്രൻ-- ഉണ്ണി! നിനക്ക് അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

(മററുള്ളവരും വിശ്വാമിത്രനെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അവരേയും ഉചിതംപോലെ വിശ്വാമിത്രൻ അനുഗ്രഹത്താലുപചരിക്കുന്നു.)

വിശ്വാമിത്രൻ--(രാമനോട്)

ത്രൈലോക്യത്തിനുമരിയാം
പൌലസ്ത്യനെനീഹനിച്ചയുദ്ധത്തിൽ

ത്രൈലോക്യത്തെയുമധുനാ
പാലിച്ചു സർവ്വദേവമുനികളെയും (59)

രാമൻ-- ഇതെല്ലാം നിന്തിരുവടിയുടെ പ്രസാദംകൊണ്ടുതന്നെ.
ഭരതൻ-- ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹർഷേ! നിങ്ങൾ ഇവിടെ വെച്ചുതന്നെ ജ്യേഷ്ഠന്ന് രാജ്യാഭിഷേകംചെയ്തു ജ്യേഷ്ഠനെ അയോദ്ധ്യയിലെക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണ്.
ജനകൻ-- ഏ! ഭരതൻെറ ക്ഷമയില്ലായ്മ കേമം തന്നെ.
ഹനുമാൻ— സ്വാമിയുടെ പ്രിയബന്ധുക്കളായ സുഗ്രീവൻ വിഭീഷണൻ മുതലായവരും ഇങ്ങിനെതന്നെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ മൂന്നു വാനരന്മാരോടുകൂടിച്ചെന്ന് സമുദ്രജലങ്ങളെ കൊണ്ടുവരാം. (എന്ന് പോയി)
ജനകൻ— ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! വസിഷ്ഠാദികളായ മഹർഷികളേയും പുരോഹിതന്മാരേയും മന്ത്രികളേയും വരുത്തുക.
ശത്രുഘ്നൻ— അങ്ങിനെ തന്നെ. (എന്ന് പോയി)
സീത— [ആത്മഗതം] ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ച ആര്യപുത്രന്ന് രാജ്യാഭിഷേകം സിദ്ധിക്കുന്നു എന്ന് എൻെറ ഹൃദയം ആനന്ദിക്കുന്നു. (അണിയറയിൽ)

വെയ്ക്കുട്ടവേദിയിൽസുഗന്ധാക്ഷതങ്ങൾസുമവും
വാരിപൂർണ്ണകലശാൻ
വായ്ക്കൂട്ടിവെയ്ക്കുകസിതച്ഛത്രമോടവിടെവെ
ഞ്ചാമരങ്ങളുമുടൻ
നില്ക്കട്ടെതത്ര ചിലകന്യാജനംഹയസമീ
പത്തിലാനയുമെടോ
ചിക്കെന്നെടിക്കുപടഹംരാമഭദ്രനുടെപ-
ട്ടാഭിഷേകമധുനാ (60)

ജനകൻ— വസിഷ്ഠമഹർഷിയുടെ കല്പനയാണിത്.
ശത്രുഘ്നൻ— (പ്രവേശിച്ച്) (രാമനോട്) എല്ലാവരേയും വരുത്തീട്ടുണ്ട്.

(അനന്തരം വസിഷ്ഠമഹർഷി പ്രവേശിക്കുന്നു)

വസിഷ്ഠൻ— സഖേ! വിശ്വാമിത്ര! സീതാരാമന്മാരെ ഈ സിം

ഹാസനത്തിലിരുത്തി നോം മററുള്ള മഹഷികളോടുകൂടി അഭിഷേകം ചെയ്യുക.

വിശ്വാമിത്രൻ— ഇവിടത്തെ അഭിപ്രായംപോലെയാകട്ടെ.

ജനകൻ— രാമഭദ്രന്ന് അഭിഷേകം കഴിഞ്ഞുവൊ. രാമഭദ്രൻ സന്തോഷത്തോടുകൂടി പട്ടുകളും ആഭരണങ്ങളും പുരവാസികളായ ജനങ്ങൾക്ക് സമ്മാനിച്ചുപചരിക്കുന്നു. എ! ആകാശത്തിൽ ദേവദുന്ദുഭിദ്ധ്വനിയും, പുഷ്പവഷവും അപ്സരസ്ത്രീകളുടെ നൃത്തവും സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നുവൊ.

വിശ്വാമിത്രൻ— ഉണ്ണി രാമഭദ്ര! എന്തു മംഗളത്തെയാണ് ഉണ്ണിക്ക് ഇനിയും ഞാൻ സാധിപ്പിക്കേണ്ടത്?

രാമൻ— നന്നായെന്നുടെജാനകീപരിണയം
ജാതംപ്രസാദേനതേ
കൊന്നേൻഞാൻസഗണംദശാസ്യനെരണേ
പ്രാപിച്ചുവൈദേഹിയെ
ഉന്നിക്കൊണ്ടഥകണ്ടുഞാൻഭരതനെ
പ്രാപിച്ചുരാജ്യത്തെയും
നന്നായെന്തുഭവാനിനിയ്ക്കിതിനുമേൽ
ചെയ്യേണ്ടുസന്മംഗളം (61)

എങ്കിലും ഇങ്ങിനെ ഭവിക്കട്ടെ. (ഭരതവാക്യം)

ക്ഷേമത്തിന്നായിമന്വാദികളരുളിയമാ-
ർഗ്ഗേണപോണംനരന്മാർ
ഭൂമീന്ദ്രന്മാർസ്വരാജ്യംപിശുനമൊഴികൾകേൾ
ക്കാതെരക്ഷിച്ചിടേണം
കാമംസാരസ്യമേറുംകവികളെരസിക
ന്മാർപുകഴ്ത്തീടവേണം
രാമനിൽഭക്തിയേററംദൃഢതരയോടുഭവി-
ക്കേണമേയിക്കവിക്കും (62)

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ ഏഴാമങ്കം

ജാനകീപരിണയം മലയാളനാടകം സമ്പൂർണ്ണം.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി